

Larvik
kommune

Årsrapport 2018

Årsrapport 2018

Larvik

Innhold

Forord	3
Innstilling til vedtak	4
Framdrift relevante kommunestyresaker	4
Verbalvedtak	15
Rapportering Klima- og energiplan	19
Status for kommunens vedtatte "planstrategi 2018-2021" i sak 082/17	24
Organisasjon	27
Ansattoversikt	28
Fravær	32
Rekrutteringsplan for sykepleiere og vernepleiere	35
Rapportering på mål og innsatsområder for året 2018	36
Etikk	41
Internkontroll	42
Sentrale kapitler	46
Samlet vurdering av resultat og økonomisk stilling	46
Sentrale inntekter	48
Sentrale utgifter	48
Budsjettskjema 2A – Investering	49
Likviditets - og gjeldsrapportering 2018	50
Kommunens tjenesteområder	55
Interne funksjoner	55
Folkevalgte styringsorganer	60
Revisjon og kontrollutvalg	61
Sentral stab og støtte	62
Fellesutgifter	65
NAV	66
Hovedinntekter	70
Finansielle transaksjoner	71
Overføring til kirkelige fellelråd	72
Overføringer til andre etter vedtak/avtale	73

Helse og omsorg	74
Virksomhet for funksjonshemmede	80
Arbeid og aktivitet	84
Sykehjem	87
Psykisk helse og avhengighet	91
Larvik helsehus	94
Hjemmetjenester	99
Fellesfunksjoner	103
Kultur og oppvekst	108
Skole	115
Barnehage	119
Barne- og ungdomstjenester	123
Larvik læringscenter	128
Kultur, idrett og fritid	130
Stab Kultur og oppvekst	134
Areal og teknikk	136
Brann og redning	150
Landbruk	153
Arealplan	156
KMT-Forvaltning	159
KMT Øya	162
Byggesak	164
Geodata	166
Stab areal og teknikk	168
Eiendom	171
Renhold	187
Prosjekt, drift og vedlikehold	189
Utvikling og forvaltning	192
Stab eiendom	194
Boligforvaltning	196
Vedlegg	199
Rekrutteringsplan for sykepleiere og vernepleiere	199

Forord

Rådmannen legger med dette fram årsrapport for 2018. Årsrapporten er utarbeidet i henhold til lov og forskrift og inneholder de redegjørelser og opplysninger som det er krav om. Sammen med årsregnskapet er årsrapporten en viktig tilbakemelding fra administrasjonen til kommunestyret om kommunens drift og investeringer. Årsrapporten og årsregnskapet behandles i kommunestyrets møte 22. mai 2019.

2018 var første driftsår i den nye kommunen, og å fullføre sammenslåingen av de to kommuner har pågått gjennom hele året, både på systemnivå og ved å fastlegge planer for tjeneste- og samfunnsutvikling. Flere sentrale planer ble behandlet i 2018, mens andre sentrale planer fikk sin oppstart i 2018 for sluttbehandling etter lokalvalget i 2019 – slik det er fastlagt i gjeldende planstrategi for den nye kommunen.

Forbruket i Larvik kommune var høyere enn hva et periodisert budsjett tilsa, innenfor enkelte deler av kommunen i første del av 2018. Dette førte til at budsjettet gjennom året ble styrket. Helse og omsorg, som tidlig på året lå an til et betydelig merforbruk, ble styrket med 29 mill kr i første del av 2018. Denne styrkingen av budsjettet ble finansiert med bruk av midler fra disposisjonsfondet. Opprinnelig vedtatt netto driftsresultat var i 2018 positivt med 4,5 mill kr. Endringene i budsjettet gjennom året, med økt bruk av fondsmidler, ga et revidert budsjett med et negativt netto driftsresultat på 44,7 mill kr for Larvik kommune i 2018.

Endelig regnskapsresultat for 2018 endte med et negativt netto driftsresultat på 9,5 mill kr. Dette er bedre enn regulert budsjett, både fordi forbruket til slutt ikke ble så høyt som de vedtatte budsjettutvidelsene ga rom for og fordi kommunen gjennom året fikk noe merinntekter bl.a. fra skatt. Fordi de vedtatte utvidelsene av budsjetttrammene gjennom året var finansiert med bruk av fond og dette forbruket til slutt ble mindre enn budsjettet, ble det regnskapsmessige forbruket positivt med 5,8 mill kr.

Organisasjonens budsjett disiplin ved utgangen av 2018 er god. Det er fortsatt enheter som har utfordringer knyttet til å holde budsjetttrammene, og i tillegg ble det igangsatt et omstillingsprosjekt for å tilpasse driften til vedtatt økonomiplan for perioden 2019-2022 som er krevende. Rådmannen har et kontinuerlig fokus på de enhetene der det er driftsmessige utfordringer og gir disse utvidet oppmerksomhet i form av lederstøtte, hjelp til analyse og andre tiltak som kan være med på å sikre at brukere blir godt ivaretatt og at driften skjer innenfor kommunestyrets fastsatte rammer. Det har vært å viktig for rådmannen at den driftsmessige situasjonen fortløpende ble kommunisert til den politiske ledelsen. Dette har i 2018 skjedd både gjennom de fastsatte rapporteringer etter 4 og 7 måneder og gjennom oppdaterte rapporteringer til formannskapet utenom disse fastsatte rapporteringene. Dette er videreført som praksis i 2019.

Larvik, 29.03.2019

Jan Arvid Kristengård
Rådmann

Innstilling til vedtak

Framdrift relevante kommunestyresaker

KOMMUNESTYRETS MØTE 6. DESEMBER 2017

029/17 Godkjenning av et etisk reglement for nye Larvik kommune fra 1.1.2018

Status:

Elektronisk signering av etiske retningslinjer for ansatte er i all hovedsak gjennomført. Elektronisk signering for folkevalgte er nå klart og vil sendes ut innen kort tid.

KOMMUNESTYRETS MØTE 13. DESEMBER 2017

069/17 Oppfølging av vedtakspunkt 6 i KST-sak 119/17 (Klima- og energiplan)

Status:

Sak fremmet til kommunestyrets møte i mai. KST-sak 036/18. Klimabudsjett og klimaregnskap er levert som to delleveringer. Første dellevering i KST-sak 298/18 og siste levering i KST-sak 027/19.

071/17 Forvaltningsrevisjonsrapport: Byggesaksbehandling i Larvik kommune

Status:

Rådmannen har levert rapport som viser oppfølging av kommunestyrets vedtak til kontrollutvalget innen fristen 1. juli 2018.

Oppdatert status for «etterslep» av behandling av byggesaker ble gitt kontrollutvalget 5. februar 2019. Der besluttet kontrollutvalget nok en status 18. juni 2019.

072/17 Revisjon av lokale forskrifter om atferdsregler i Larvik kommune

Status:

Sak behandlet av kommunestyret tidlig 2019.

KOMMUNESTYRETS MØTE 14. FEBRUAR 2018

003/18 Interpellasjon – realfagsatsing i Larvik

Status:

Sak ble fremmet til kommunestyrets møte i oktober 2018, kst-sak 238/18.

004/18 Interpellasjon – bredbånd

Status:

Det arbeides parallelt med bredbåndsutbygging og utbedring av mobildekning i Farrisbygda og Østre Hedrum. Den informasjonen en nå har tilsier at det ikke er økonomisk dekning for å bygge ut begge deler begge steder, gapet mellom kostnader og bevilgninger er relativt stort. Administrasjonen ser derfor på en løsning, en miks av bredbånd og mobildekning, med de midler som er bevilget, inkludert de 1,6 millionene vi har fått tildelt fra NKOM. Når en har et endelig løsningsforslag på plass, vil det også gå tid med å få avtale med grunneierne, byggemelding, Skagerak Energi med flere. Det er vanskelig å gi en eksakt dato for oppstart; For mobilmastprosjektet kan det enda drøye litt på grunn av over nevnte oppgaver. Når det gjelder bredbåndsutbygging vil det være avhengig av når leverandøren som blir valgt har tid til å gå i gang.

005/18 Salg av kommunale eiendommer

Status pr. 31/7-2018:

Eiendommer med salgsfullmakt/salgsvedtak:

- Nanset skole
Eiendommen er solgt for 21,1 mill kr med overtakelse 1. september 2018. Kjøper er Labo.
- Sachnowitz vei 12 (Fresjeveien 12) - Larvik Læringssenter
Salgsarbeidet er tenkt igangsatt i forbindelse med at Larvik Læringssenter får nye lokaler. For å sikre best mulig salgsresultat bør sannsynligvis eiendommens reguleringsformål endres til bolig. Dette gjøres enklest gjennom kommende rullering av kommunedelplanene (ferdig våren 2020).
- Ulåsen barnehage
Gjeldende reguleringsformål for eiendommen er offentlig og privat tjenesteyting. For å få et best mulig salgsresultat bør eiendommens reguleringsformål søkes omgjort til bolig. Dette gjøres enklest gjennom kommende rullering av kommunedelplanene (ferdig våren 2020). Dette tilsier et salg av eiendommen våren 2020.
- Thor Heyerdahl barnehage
Det er mottatt en intern behovsmelding fra AOK om bruk av eiendommen/bygget. Behovet

vil bli vurdert før det forberedende salgsarbeidet starter. Et godt salgsresultat vil sannsynligvis kreve at eiendommens reguleringsformål søkes omgjort til bolig. Dette gjøres enklest gjennom kommende rullering av kommunedelplanene (ferdig våren 2020). Dette tilsier et salg av eiendommen våren 2020.

- Det gamle Herredshuset i Svarstad
Salgsforberedelsene er igangsatt.

009/18 Utredning av felles brannvesen mellom Larvik brann og redning og Sandefjord brann og redning

Status:

Rapport utarbeidet og presentert i komiteer i begge kommuner 30.1.2019. Uttalelser fra ansatte i begge kommuner utarbeidet (Jfr. kommunestyrevedtak). Drøftinger om videre prosess i kommunene pågår.

KOMMUNESTYRETS MØTE 21. MARS 2018

028/18 Jernbaneterminal – Skiringssalsgate 35, Sika-tomta

Status:

Vedtaks punkt 2 og 3 er blitt fulgt opp i oppstartsak/planprogram for henholdsvis kommuneplanens samfunnsdel og kommuneplanens arealdel/kommunedelplan for Larvik by.

029/18 Tiltak for forsterket samhandling og overføring av forvalteransvar mellom Larvik kommune og Larvik havn

Status:

Sak hva gjelder forvalteransvar for gjestehavnene fremmes til kommunestyrets møte i september, mens sak om forvalteransvar for eiendommer fremmes til kommunestyrets møte i oktober.

032/18 Larvik gjestehavn

Status:

Det ble avklart i kst-sak 181/18 at ansvaret for prosjektet Larvik gjestehavn ble lagt til Larvik Havn. Ved behandling av Strategidokumentet 2019-2021 ble det i verbalvedtak nr. 3 vedtatt at arbeidet skulle stoppes med bakgrunn i kostnader til drift og investeringer.

033/18 Etterbruk av jernbanetrase Larvik – Porsgrunn

Status:

Larvik kommune i samarbeid med VFK har utarbeidet og sendt inn søknad om statlige midler til sikring av friluftarealer fra Miljødirektoratet. Søknaden er på til sammen kr 32 179 000.

Miljødirektoratet har bedt om et møte med alle parter for å diskutere søknaden. Møtet er berammet til den 27.03.2019 i Larvik.

Det ble i prosjektgruppens møte bedt om mer utfyllende informasjon fra Bane Nor når det gjaldt tilstand på konstruksjoner, status for fjellsikring og holdning til ansvar for kryssende veier langs traseen. Det ble i forbindelse med dette holdt et møte den 15/2 for å gjennomgå den innhentede informasjonen fra Bane Nor.

Hovedtrekkene fra dette er:

Det ble i 2007-2008 utarbeidet en større tilstandsrapport av Multiconsult for tunneler og rassikring for øvrig. Denne rapporten ble fulgt opp med en større investering (14 mill kr) i å følge opp påpekte behov for utbedring i 2010. Det meste av arbeidene skal ha vært fjellsikring. Det ble forsøkt etterspurt rapportering på de utførte arbeidene, men slik rapport har foreløpig ikke blitt funnet.

Det er fortsatt påpekte tilstander fra 2007-2008 rapporten som ikke er utbedret. Dette gjelder særlig bruer. Driftsavdelingen melder at de har hatt hyppig patruljering av banen i vintersesong for å fjerne snø og is (ukentlig).

Det ble rettet en henvendelse til Statens Vegvesen om å sjekke mulighet for å sette en ressurs på å sammenfatte all tilgjengelig informasjon (Rapport fra Bane Nor drift, Larvik og Porsgrunn kommuners forprosjektrapporter) til en helhetlig oversikt slik at man kan få en korrekt oversikt over hvilke tiltak det faktisk er behov for, for å etablere turstien. Svar på dette kan ventes etter 19.03.

En slik helhetlig rapport tenker man seg at kan danne et grunnlag for å diskutere avtaler mellom partene.

036/18 Oppfølging av siste vedtakspunkt i kst-sak 069/17 (Klima- og energiplanen)

Status:

Saken ble behandlet i kommunestyrets møte i juni 2018.

Klimabudsjett og klimaregnskap er levert i som to delleveringer. Første dellevering i KST-sak 298/18 og siste levering i KST-sak 027/19.

044/18 Valg av responscenterløsning

Status:

Dorocare er valgt som responscenter etter anbudsrunde. Implementering av løsningen ble gjennomført høsten 2018.

045/18 Legemiddelhåndtering

Status:

Sak er behandlet i helse og omsorgskomiteen høsten 2018 og følges opp i drift. Status for avvik vil bli behandlet kvartalsvis og mer utfyllende i kvalitetsmeldingen som skal behandles i komiteen i mai 2019.

048/18 Plan for legetjenester

Status:

Plan for legetjenester ble vedtatt i kommunestyret 12.09.2018.

KOMMUNESTYRETS MØTE 04. APRIL 2018

068/18 Ny finansstrategi

Status:

Handlingsregel for opptak av gjeld ble vedtatt ifm behandlingen av «Rammesak 2019-2022» (KST-sak 200/18). Kommunestyret vedtok her følgende:

I forslaget til strategidokument for 2019-2022 innarbeides det en handlingsregel for gjeldsutvikling. Årlig vekst i kommunens gjeld skal ikke overstige veksten i kommunens frie inntekter. Handlingsregelen utformes endelig når konsekvensene av Stortingets vedtak om ny kommunelov er kjent. Stortingets vedtak innarbeides i handlingsregelen.

En oppfatter derfor at handlingsregelen er vedtatt og at denne ikke er tidsbegrenset. Konsekvensene av Stortingets vedtak, i første rekke redusert avdragstid, er innarbeidet i budsjetteringen for 2019-2022 og dermed i handlingsregelen.

KOMMUNESTYRETS MØTE 02. MAI 2018

082/18 Søknad fra Fram IF

Status:

Ordfører har fulgt opp vedtaket ved at det er gjennomført et møte med Vestfold fylkeskommune og Fram IF. Sak behandlet i kst-sak 212/18 hvor det ble avklart at kommunen ikke ville forhandle om kjøp av areal.

083/18 Larvik havn. Årsregnskap 2017

Status:

Larvik havn er gjort kjent med bestillingen av sak fra kommunestyret til møtet i oktober, hvor tema er forslag om tilbud om landstrøm for skip som legger til i Larvik havn

092/18 Oppstartssak sentrumsplan for Larvik by

Status:

Oppstartssak for sentrumsplan for Larvik by ble vedtatt av kommunestyret 2.5.2018 og ble innlemmet i KDP for Larvik by der planprogrammet ble behandlet i sak 81/18 i formannskapet 6.6.2018. Planprogrammet kommer til sluttbehandling etter offentlig ettersyn til kommunestyrets møte i oktober.

093/18 Oppstartssak for rullering av Kommuneplanens arealdel. Kommunedelplan for Svarstad. Kommunedelplan for Larvik by og Kommunedelplan for Stavern by.

Status:

Oppstartssak for Kommuneplanens arealdel, Kommunedelplan for Svarstad, Stavern by og Larvik by ble vedtatt i kommunestyret 2.5.2018, etterfulgt av behandling av planprogram for Kommuneplanens arealdel, Kommunedelplan for Stavern by og Kommunedelplan for Larvik by inkludert sentrumsstrategi i sak 81/18 i formannskapet 6.6.2018.

Planprogrammene kommer til sluttbehandling etter offentlig ettersyn til kommunestyrets møte i oktober.

094/18 Kommuneplanens samfunnsdel – oppstartsak

Status:

Planprogram ble fremmet til kommunestyrets møte i juni 2018. Planprogrammene kommer til sluttbehandling etter offentlig ettersyn til kommunestyrets møte i oktober.

095/18 Oppstartsak Helse og omsorgsplan

Status:

Temaplan Helse og omsorg ble sluttbehandlet av kommunestyret i mars 2019.

096/18 Festiviteten – oppdatert kostnadskalkyle

Status:

Kommunestyret vedtok i sak 222/18 å sette prosjektet på hold.

097/18 Økt behov investeringer i nytt alarmanlegg sykehjem

Status:

Arbeidet er i gang og følger framdrift og økonomiplan. Alle sykehjem vil ha installert alarmsystem i løpet av 2019.

098/18 Underveisak: Lokalmedisinsk senter i Larvik kommune

Status:

Forslag til midlertidige løsninger for legevakten vil legges fram i mai eller juni 2019.

122/18 Interpellasjon – Gang og sykkelvei Hem-Sandtra

Status:

Saken ble svart ut i forbindelse med svar på innmeldt spørsmål til kommunestyret 13.02.19 som ble behandlet som sak 033/19.

132/18 Meldinger – InterCity

Status:

Kommunestyret vedtok i sak 157/18 medvirknings- og informasjonsplan for Larvik kommune «KDP Dobbeltspor Stokke- Larvik» å slutte seg til opplegget fra Bane NOR. Neste milepel i planarbeidet er at BaneNor legger fram sitt forslag til valg av korridor og stasjonsplassering i desember 2018.

KOMMUNESTYRETS MØTE 13. JUNI 2018

137/18 Kjøp av iFokus barnehagene

Status:

Utredning av de spørsmål som skulle avklares i neste sak pågår. Planen er å legge fram sak til kommunestyrets møte i oktober, men dette forutsetter at dialogen med iFokus om kjøp har ført til at det er grunnlag for å fremme sak.

139/19 Eierskapsmelding

Status:

I oppfølging av «Eierskapsmelding 2016» ble det vedtatt å vurdere direkte eierskap i Greve Biogass.

Eier har bedt iFokus utarbeide strategi for videre utvikling av selskapet. Rådmannen hadde møte med iFokus for å gå gjennom strategien 22.august. Selskapet har vært i prosess med salg av sin barnehagevirksomhet. Etter denne restruktureringen vil det bli et eiermøte med formannskapet hvor videre strategi for selskapet drøftes.

For å øke samhandlingen mellom iFokus og kommuneadministrasjonen ble det vedtatt å avholde faste møter, hittil har det vært to møter. Samhandlingsmøtene vil skje med jevne intervaller.

Det er gjennomført møte mellom formannskapet og Vestfoldmuseene, men museet var involvert i utredningsarbeidet knyttet til «kunnskapscenter» som var bestilt av formannskapet. Denne utredningen ble fremmet til kommunestyrets møte i september. Det arbeides med avtalene mellom Vestfoldmuseene og kommunen, som konsekvens av kommunereformen og ønske om en helhetlig gjennomgang av avtaleverk for selskapet. Det har vært to eiermøter med samtlige eiere, samt en til en møter med alle eierne hvor drift, økonomi, eier- og avtalestruktur ble diskutert.

152/18 Digitaliseringsstrategi

Status:

Digitaliseringsstrategien ble vedtatt i juni 2018. I praksis betyr det at det kun var gjennom høsten 2018 at det har vært arbeidet målrettet med strategien. Fokuset gjennom dette halvåret har vært på interne systemer. Det har vært lagt ned et betydelig og helt nødvendig arbeid med å kartlegge dataflyt og sikre god kvalitet på egne data. Særlig gjelder dette HR-data. Dette har dannet grunnlag for at de store felles IT-systemene våre nå «snakker» bedre sammen og gir muligheter for integrasjoner. Disse integrasjonene gir nye muligheter for å forenkle og automatisere våre interne prosesser, noe som på sikt vil bidra til mer effektiv drift. I tillegg til dette har det blitt inngått en avtale med Abax og Fritzøe eiendom om et pilotprosjekt for å teste overføring av sensordata på LoRa frekvenser som et tidlig SmartByprosjekt. Pilotprosjektet vil gjennomføres i 2019 som en test på om det er mulig å hente ut og overføre sensordata som viser fyllingsgrad på nedgravde søppelkonteinere.

Parallelt med aktiviteten nevnt over har det blitt gjennomført et forprosjekt internt i Sentral Stab og støtte for å teste ut ny skybasert kontor- og samhandlingsløsning for hele organisasjonen. Dette forprosjektet vil bli vurdert og prioritert våren 2019 sammen med øvrig prosjektportefølje for ev gjennomføring i 2019 og framover.

153/18 HR strategi

Status:

Utfordringsbildet, som førte til etablering av en HR avdeling, var (i den tidligere personal-avdelingen) en fare for fragmentert arbeid innen personalområdet og manglende kapasitet og kraft, og redusert evne til standardisering og helhet i HR-arbeidet. Det var avsatt lite ressurser til utvikling og helhetlig strategisk arbeid.

Gjennom HR-strategien legger rådmannen til rette for systematisk utvikling av ledere og medarbeidere over en fire års periode (2018-2021). Rådmannen følger opp intensjoner og pålegg i lov og avtaleverket, slik at vi har den rette balansen av tilretteleggingsplikt, styringsrett og medarbeidernes plikt til å medvirke. HR-strategien retter oppmerksomheten mot lederutvikling, kompetanseutvikling og rekruttering som gjennomgående strategiske områder. I tillegg vil overordnet organisasjonskultur være fokus for HR-strategien.

153/18 Kommunikasjonsstrategi

Status:

Ny kommunikasjonsstrategi (2018-2020) ble vedtatt i kommunestyret i juni 2018.

Av de mest sentrale kommunikasjonsiltakene som ble gjennomført i 2018 kan det nevnes:

Nye, oppdaterte nettsider ble lansert i januar 2018. Nettsidene er utviklet av kommunikasjons- og digitaliseringsavdelingen. De er mer moderne, brukervennlige og tilpasset nye digitale flater (mobil, nettbrett etc).

Både ny struktur og forbedret søkefunksjonalitet gjør at nettsidene er kraftig forbedret fra forrige versjon. De nye nettsidene har ført til en økt produksjon av nyhets saker fra kommunen. Dette har bidratt til at flere innbyggere har fått tilgang til nyheter om kommunen. Nye nettsider har også bidratt til økt engasjement i sosiale medier.

I forbindelse med kommunesammenslåing ble det utviklet ny grafisk profil for den nye kommunen. Profilen ble lansert i januar 2018, og har blitt implementert gjennom en omfattende omprofilering av alt fra biler, skilt, brevark, uniformer, flagg og nettsider.

Det er i 2018 testet nye digitale kommunikasjonsplattformer for internkommunikasjon og samhandling. Erfaringene med plattformene danner grunnlaget for et eventuelt valg av løsning i 2019.

I 2018 startet et målrettet arbeid med klarspråk. Det ble forberedt en klarspråksatsning på byggesaksavdelingen, som skal være pilot i prosjektet. Prosjektet er et satsingsområde og videreføres i strategiperioden.

Arbeid med rekrutteringskommunikasjon ble startet i desember 2018. Dette er et samarbeid med HR-avdelingen og videreføres i 2019.

155/18 Videreføring av ByLab

Status:

Arbeidet med relokaliseringen av Bylab ble startet høsten 2018 og gjennomføres i samarbeid mellom Eiendom, Areal og teknikk og servicetorg. Skisser for mulig løsning er under utarbeiding og arbeidet videreføres i 2019.

156/18 Trafikksikkerhet ved Fagerli

Status:

Skilt er satt opp slik at de er på plass før skolestart. Det er inngått avtale med Nanset IF for leie av parkeringsplasser. Avtalen gjelder for 1 år, med mulighet for forlengelse. Finansiering av leieavtalen ut over første året er ikke avklart. Mobilitetsplan utføres av bruker dvs. i regi av skolen. Realisering av fortauet avventes og samordnes med VA-arbeider som skal utføres i 2020, slik at man unngår at utført arbeid må gjøres på nytt.

160/18 Framtidig behov for omsorgsboliger med heldøgns bemanning og sykehjem

Status:

Sak ble behandlet i kommunestyret i desember 2019.

KOMMUNESTYRETS MØTE 12. SEPTEMBER 2018

181/18 Modell for eierskap og drift av gjestehavner

Status:

Arbeidet med å utvikle gjestehavnkonsept er igangsatt. Det planlegges å kjøpe bistand til utarbeidelse av konseptet før sommeren 2019. Gjestehavnkonseptet vil ligge til grunn for en anbudskonkurranse for drift av gjestehavn, hvor tilbyderne i tillegg til pris vurderes på kvalitet på de tilbud som inngår i gjestehavnkonseptet.

186/18 Ny organisering av Greve Biogass AS

Status:

Det ble fremmet sak til politisk behandling september 2018 (186/18), hvor det ble vedtatt at Larvik kommune har som intensjon å gå inn i et direkte eierskap. Det har vært eiermøte og Greve Biogass har i oppdrag å svare opp ytterligere spørsmål knyttet til selskapets utvikling. Det er planlagt politisk behandling av endelig eierskap i juni møtet 2019.

191/18 Veteranplan for Larvik kommune

Status:

Veterankontakt er utnevnt.

193/18 Kompetanse for skole og barnehagesektoren

Status:

BTI (bedre tverrfaglig innsats) er etablert som prosjekt hvor samarbeid og koordinering er et sentralt element.

198/18 Trafikksikkerhetsplan 2018-2021

Status:

Arbeidet er ikke startet opp. Det ble ikke bevilget midler/ressurser til et slikt arbeid i Strategidokumentet 2019-2022.

KOMMUNESTYRETS MØTE 24. OKTOBER 2018

215/18 Kjøp av iFokus barnehagene AS

Status:

Endelig avklaring kommer til behandling i kommunestyrets møte i mars 2019, etter vedtak i 2018 om at rådmannen skulle framforhandle en avtale innen rammene av aksjeloven.

220/18 Retningsvalg / konseptvalg for innhold i kunnskapssenter

Status:

Lokaliseringer Tollerodden / Herregården.

Det er søkt om tilskudd til utredning av formidlingskonsept for hele området og utredning av flytting av Larvik Museum fra Langestrand.

For øvrig er planarbeidet ivarettatt i prosessen KDP Larvik by.

Samlokalisering Indre havn / sentrum

Ivaretas i planprosessen til KDP Larvik by. Det arbeides med lokalitetsløsning for Larvik Læringscenter i et kortere perspektiv grunnet MHS krav i dagens lokaler.

Det er søkt om midler til utredning av fase 2 for Heyerdahl senter, og det er mottatt tilskudd fra fylkeskommunen til videre utredning.

Føringer til kommunedelplan for Larvik by.

Ivaretas i planprosessen til KDP Larvik by.

221/18 By-jubileum Larvik 2021

Status:

Det er gjennomført et innspillmøte med lag og foreninger, og det er i mars 2019 gjennomført et erfaringsmøte med Frederikshavn kommune som hadde by-jubileum i 2018.

Planen er sak til politisk behandling om organisering av videre arbeid før sommeren 2019.

231/18 Framtidsrettet opptrappingsplan for heltidskultur

Status:

Fremtidsrettet opptrappingsplan for heltidskultur ble vedtatt i kommunestyret 24.10.2018.

232/18 Midlertidige lokaler legevakt

Status:

Sak kommer til behandling i mai eller juni 2019.

235/18 Kunst i offentlige rom. Justering av Kunstforums mandat

Status:

Mandat som melding til Kultur- og oppvekstkomiteen i mars 2019, jfr. vedtaket.

236/18 Poesihovedstad Larvik f.o.m. 2019

Status:

Ble bevilget kr 500 000 for året 2019 ved behandling av Str.dok.2019-2022.

Det er ikke avsatt midler fra 2020 i økonomiplanen.

237/18 Kommunedelplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv 2013-2020

Status:

Det ble bevilget ytterligere 2 mill kr i 2019 til medfinansiering av idrettsanlegg ved behandling av Str.dok 2019-2022.

238/18 Samarbeidsmodell for kvalitativ satsing på realfag

Status:

Vedtaket følges opp i april 2019 ved at det inviteres inn bredt fra næringsliv og offentlige instanser til et oppstartsmøte for å avklare ambisjoner, medvirkning og interesse for videre dialog og prosess. Felles webside er under utvikling.

246/18 Interpellasjon – Lekse-reduisert skole

Status:

Sak lagt fram for kommunestyret mars 2019.

KOMMUNESTYRETS MØTE 14. NOVEMBER 2018

254/18 Innbyggerinitiativ – støysaken og potensiell utvidelse av containervirksomheten ved Larvik Havn

Status:

Følge opp støykravet i reguleringsplanen, målinger og tilbakemelding til kommunestyret.

272/18 Interpellasjon – Fiskerihavn i Nevlunghavn

Status:

Bestillingen i interpellasjonen er oversendt Larvik havn, som har ansvaret for fiskerihavnene.

273/18 Interpellasjon – Miljøterapeuter i skolen

Status:

Ble oversendt til oppfølging i kultur- og oppvekstkomiteen, som bestemt i vedtaket.

KOMMUNESTYRETS MØTE 12. DESEMBER 2018

277/18 Bypakke Larvik – Fase 1 Forprosjekt

Status:

Formannskapet (kommuneplanutvalget) behandlet sak om føringer til arbeidet med Nasjonal Transportplan i sitt møte 13 mars 2019. Bypakke er sentralt i det innspillet.

295/18 Interpellasjon – Ny plassering av Heyerdahl-monumentet

Status:

Flytting av Heyerdahlmonumentet til Indre havn eller et annet sted der det kan bli bedre kontakt mellom de to delene monumentet består av vil blant annet avhenge av pågående planprosesser for Larvik sentrum, Larvik by og InterCity Dobbeltspor. Endelig avklaring av trasévalg for jernbanen er berammet til 19.6.2019 når kommunedelplanen skal behandles av kommunestyret.

Verbalvedtak

Status for vedtatte «verbalforslag» i sak 082/17

1. Handlingsregelen

Den foreslåtte handlingsregelen har som intensjon å sette begrensninger for fremtidige låneopptak. Slik at lånegjeld skal kunne begrenses. Kommunestyret ber om at en detaljert redegjør for prinsippet knyttet til den foreslåtte handlingsregelen i saken om finansstrategi som kommer i kommunens mars-møte.

Status:

Rådmannen fremmet sak til kommunestyrets møte i mars, som et element i saken om «Ny finansstrategi».

2. Reformmidler

Det fremmes egen sak om fordeling av de resterende reformmidlene i forbindelse med årsevalueringen.

Status:

Rådmannen fremmet sak til kommunestyrets møte i mai, til samme møtet som årsevalueringen ble lagt fram – jfr. vedtaket. Saken ble endelig behandlet av kommunestyret i møtet i juni.

Disponering av gjenstående reformmidler ble behandlet ved sak om Strategidokumentet 2019-2022.

3. Opptapping av arbeidet med fremtidsrettet heltidskultur

Det er fremdeles for mange ansatte i kommunen, spesielt innenfor tjenesteområdene Helse og omsorg og Barnehage, som ønsker 100 % stillinger, men som har p.d.d deltidsstillinger. Hele stillinger har vært et uttrykt mål i mange år, men altfor lite har skjedd. Kommunestyret ber derfor om en konkret opptappingsplan på hvordan heltidsstillinger skal oppnås i disse sektorene. Planen skal vise til ulike turnusordninger, behov for krav til endringer bl.a i personalhåndboka, ønsket måloppnåelse, tiltak for å nå dette og tidsramme for planen. Målet er at kommunen tilbyr 100 % stillinger, har færrest mulig variable stillinger, og minst mulig bruk vikarer for å dekke opp turnuser. Tre-partsutvalget skal utarbeide planen- i tett oppfølging av Administrasjonsutvalget. Saken om opptappingsplan for Fremtidsrettet heltidskultur, skal fremlegges for KST senest innen utgangen av oktober 2018.

Status:

Fremtidsrettet opptappingsplan for heltidskultur ble vedtatt i kommunestyret 24.10.2018

4. Effektivisering

Det fremmes en egen sak om hvorledes Larvik kommune kan finansieres og effektiviseres på kort og lang sikt våren 2018.

Status:

Det ble avklart i sak i kommunestyret i februar om avklaringer i oppfølging av vedtak i sak om Strategidokumentet 2018-2021 at dette verbalforslaget ville bli ivaretatt i tertialrapport/halvårsrapport (kort sikt) og Rammesak 2019-2022 / Strategidokumentet 2019-2022 (lang sikt).

5. Skyss til THVG fra Lågendalen

Mange elever på Thor Heyerdahl videregående skole er avhengig av å bruke buss fra sitt hjemsted til skolen. Det gjelder elever fra Lågendalen og utover i både Tjølling og Brunlanes. Disse bussreisene tar for mange svært lang tid, opp mot 1 time og 20 minutter hver vei for enkelte, noe som går utover skolearbeidet og trivselen med å bu der en gjør. Resultatet av lange bussreiser blir at elevene bruker privatbil til og fra skolen når de får mulighet for det. Dette gir redusert trafikksikkerhet og økt miljøbelastning. Rådmannen bes ta kontakt med Vestfold fylkeskommune og Vestviken kollektivtrafikk for å se på mulighetene for å opprette oftere bussruter. Samtidig bes det om at en ser på mulighetene for å opprette «direkteruter» til de stedene som ligger lengst unna skolen for å forkorte reisetida mest mulig.

Status:

Det var dialog i begynnelsen av mai 2018 med oppfordring fra Larvik kommune om å tilrettelegge bedre i tråd med vedtaket ble sendt til Vestfold kollektivselskap og Vestfold fylkeskommune.

6. Avtaler om støtte

Det fremmes sak om avtaler med avklaring om varighet, gjenytelse og rapport med regnskap for de flerårige støttene som Larvik kommune gir til lag og foreninger, herunder bl.a. Thor Heyerdahl Institute, Kaupangprosjektet, Poesiparken, Gatelag – Frelsesarmeen og Gatelag – FRAM

Status:

Er fulgt opp gjennom behandling av kst-sak 018/18.

7. Tidlig innsats

Tidlig innsats overfor barn, unge og familier som har ekstra behov for hjelp og støtte, er helt avgjørende for den videre utvikling og livskvalitet. Vi trenger ytterligere styrking av de tverrfaglige tjenestene for barn og unge i sårbare situasjoner. I 2018 i nye Larvik kommune skal nye strukturer på plass og vi vil ha et forsterket fokus på tverrfaglig innsats, ved prosesser og utarbeidelse av planer innen dette tjenesteområdet. BTI - verktøyet (Bedre Tverrfaglig Innsats) er et nasjonalt verktøy som er godt utviklet og kan tilpasses lokale forutsetninger og strukturer. Tidlig og koordinert innsats er nøkkelen til bedre samfunnsøkonomi og vil gi et bedre liv til den det gjelder. Vi ønsker å ha et nytt fokus på modeller og samhandling i 2018 og ber rådmann ta dette med seg i sitt arbeid med innsatsområdene innen nevnte sektor og vi ber også kultur og oppvekstkomiteen sette dette på dagsorden i sitt første møte i 2018. Arbeidets fremdrift rapporteres i tertialrapportene.

Status:

Administrasjonen informerte Kultur- og oppvekstkomiteen i første møte 2018. Man ble enige om at komiteen skulle informeres fortløpende om fremdriften i prosjektet. Administrativ organisering ble avklart før sommeren, og det ble informert om dette i KOK's møte i juni.

8. Leie av haller

Alle lokale lag/foreninger som er støtteberettiget over kultur-idrettsbudsjettet, får halv pris på leie av gymsaler/haller og svømme haller, når de arrangerer gratis aktiviteter for barn og ungdommer.

Status:

Det ble lagt frem et notat og det ble orientert i Kultur- og oppvekstkomiteens møte i mai.

9. Helsetjenester

Som konsekvens av samhandlingsreformen og langt flere eldre, vil behovet for helsetjenester i kommunen øke ytterligere i fremtiden. For å møte behovet med gode tjenester, tilrettelegge for økt ansvar, mestring og deltakelse for brukere og innbyggere, er det igangsatt arbeid for etablering av · Et nytt sykehjem · Lokalmedisinsk senter · Helsehjelpen/Responscenter Rådmannen bes i forbindelse med behandlingen av Rammesaken for 2019, legge fram en prognose for tjenesteområdet Helse- og omsorg, som tar høyde for realiseringen av ovennevnte etableringer i perioden 2019-2022.

Status:

Rådmannen har omtalt dette i Rammesak 2019-2022, som ble fremmet til kommunestyrets møte i juni 2018. Utvikling av nye sykehjems plasser, Larvik medisinske senter og omsorgsboliger med heldøgns bemanning ble vedtatt av kommunestyret 12.12.2018 kst sak: 286/18

Rådmannen har omtalt dette i Rammesak 2019-2022, som ble fremmet til kommunestyrets møte i juni. De økonomiske utfordringene med realisering av disse tiltakene ble omtalt nærmere i rådmannens forslag til Strategidokument 2019-2022, og i kst-sak 286/18.

10. Klima- og energiplanen

Følgende tiltak vedtatt ifm revidert Klima- og energiplan fremmes som saker til politisk behandling i 2018: · Lade- og fyllestasjoner for fossilfrie kjøretøyer (el, biogass og hydrogen) i løpet av første halvår. Orientering i første kvartal 2018 om bygging av vedtatt fyllestasjon for biogass (jfr. KST 008/17). · Utskifting av kommunale kjøretøyer til 80 % fossilfrie i løpet av første halvår. · Klimabudsjett og -regnskap, med et særlig fokus på områder som har størst klimagassutslipp jfr. kommunestyrets vedtak i sak 054/16 og 119/17 (pkt. 6) i løpet av tredje kvartal. · Kommunedelplan for sykkel og gange – for hele kommunen

Status:

Det vises til egen rapport om Klima- og energiplanen.

11. Larvik Havn

Larvik kommunes strategi for utvikling av havnen vedtas sammen med kommuneplanens samfunnsdel og arealplanen.

Status:

Fulgt opp inn i oppstartsakene og planprogrammene for de to planene, i kommunestyrets møter i mai og juni 2018

12. Kompetanse for skole- og barnehagesektoren

Vi ber rådmannen om å legge frem sak for kommunestyre innen 1.4.2018 om hvordan vi kan tilføre skole og barnehagesektoren en annen kompetanse, enn den som allerede finnes. Kostnader synliggjøres. Dette for å bedre ivareta utsatte barn og unge for å møte behovene som viser seg pga kompleksiteten i samfunnet. (Med utsatte menes f.eks.: mobbing/omsorgssvikt/misbruk/vold/utenforskap/psykisk uhelse.) Den foretrukne kompetansen bør være barnevernspedagoger, vernepleiere, sosionomer e.l. Disse kan jobbe med veiledning av øvrige personell, observasjon av enkelte barn, klasser eller andre grupper, og som «Snakkepersoner». Dette har vi gode erfaringer med i Lardal. Dette bør være et tiltak som er tilgjengelig på daglig basis, og supplere helsesøstertjenesten.

Status:

Sak ble lagt frem for KOK i april, men komiteen ønsket en bredere tilnærming enn det rådmannen hadde lagt opp til og sendte saken i retur. Ny sak ble lagt fram til behandling i kommunestyrets møte i

september, kst-sak 193/18. Samarbeidet skulle koordineres gjennom BTI-modellen. Dette arbeidet er etablert, godt forankret i rådmannens ledergruppe.

13. Rekruttering for sykepleiere

Larvik kommune opplever i likhet med andre kommuner i landet, stor mangel på sykepleiere. Innbyggerne i Larvik kommune skal i størst mulig grad ivaretas i egen kommune, noe som setter store krav til faglighet i omsorgssektoren. I dag «mister» Larvik kommune sykepleiere til nabokommuner som tilbyr bedre lønn eller som viser annen fleksibilitet hva gjelder ansettelse. Det er utstrakt bruk av vikarer for å sørge for tilstrekkelig sykepleiedekning. Best mulig omsorg for innbyggerne krever at Larvik kommune er offensiv hva gjelder rekruttering! «Larvik kommune skal rekruttere sykepleiere ved å ta i bruk nye virkemidler. Det må jobbes tett med utdanningsinstitusjonene! Virkemidler som skal vurderes er: tidsbegrenset gratis barnehageplass, bolig, gratis videreutdanning (mot bindingstid) og ikke minst konkurransedyktig lønn.» Verbalforslaget er i samsvar med hovedprioriteringene i kommuneplanens samfunnsdel, økt tilflytting og høyere utdanningsnivå.

Status:

Det er utarbeidet en egen rapport om rekruttering av sykepleiere, det vises til omtale under «Organisasjon». Administrasjonsutvalget ble orientert om rapporten i møte 13 mars 2019.

14. Sosiale entreprenører som velferds-innovatører

Det er utstrakt samarbeid både formelt gjennom anbudsprosesser og avtaler for levering av velferdsteknologi og uformelt via gjensidig kompetanseutveksling med grundere. Det er ikke inngått formelle samarbeidsavtaler med grundere.

Status:

Det foregår flere prosjekter i Vestfold der Larvik kommune er en aktiv bidragsyter i utredning av mulighetsrom knyttet til grundere og sosiale entreprenører. Colab er vertskap for flere av disse prosjektene. Colab legger til rette for at mennesker kan møtes slik at kompetanseutveksling kan foregå. Til disse møteplassene kommer blant annet personer fra forskningsmiljøer, grundere, sosiale entreprenører, kommuner, etablerte bedrifter, Innovasjon Norge og fylkeskommunen.

Kommunen deltar i flere store prosjekter rettet mot velferdsteknologi, hvor både bedriften, forskningsmiljøer og kommuner er deltakere. Larvik kommune har vært vertskommune på vegne av flere kommuner i Vestfold knyttet til direktoratet utlysning om prosjektmidler til «Effekt kontrakter» (velferdsobligasjoner). Innledning til dette arbeidet har vært sterkt knyttet til sosiale entreprenører og vil være en viktig part om arbeidet videreføres i 2019. Ansvar for videre fremdrift i prosjektet ligger hos ansvarlig direktorat.

Rapportering Klima- og energiplan

Det er arbeidet videre med tiltakene som er igangsatt og som det er rapportert om i årsrapport 2017, gjennom 2018. Under følger kort overordnet status for arbeidet som er innrapportert fra tjenesteområdene for 2018.

Kunnskapsbyggende og holdningsskapende arbeid

Både skoler, Larvik læringscenter og barnehagene har et stort fokus på kunnskapsbyggende og holdningsskapende arbeid. De fleste skolene har nå etablert at ett trinn på hver skole skal gjennomføre en "miljøgjennomgang" med utgangspunkt i modellen som er brukt i samarbeidsprosjektet mellom Vestfold fylkeskommune og Ra ungdomsskole.

Rektorene på alle skolene har vært på besøk på Den Magiske fabrikken og det er etablert en avtale for undervisning der alle 6. – og 9. trinns elever i Larvik kommune vil få gratis undervisningstilbud på den Magiske fabrikken høsten 2019.

Alle de kommunale barnehagene arbeider med kortene «Miljømoro». I tillegg arbeider barnehagene med å fremme forståelse for naturens egenart og barnas vilje til å verne om naturressursene, bevare biologisk mangfold og bidra til bærekraftig utvikling. Barnehagen har et stort potensiale for å gi små barn en begynnende forståelse for ulike samspill, sammenhenger og kretsløp i naturen og samfunnet. Dette er en del av realfagssatsningen i de kommunale barnehagene. Miljø og ressursbevissthet blir et stadig viktigere tema i barnehagene.

Det er i løpet av året gjennomført holdningsskapende kampanjer på kommunens digitale plattform rettet mot innbyggere og næringsliv. Kampanjer og informasjon er holdt gjennom året, både planlagt og når behov har meldt seg. Det er gjennom året jobbet med formen og innholdet til fremtidige kampanjer. Dette ble ikke ferdigstilt i 2018.

Det ble i 2018 gjennomført to kveldseminar med mål om kompetanseheving av primærnæringen hva gjelder energiløsninger. Landbrukskontoret var initiativtaker med Fylkesmannen i Vestfold, Vestfold Bondelag og Vestfold Klima- og Energiforum som samarbeidsparter. Seminarene ble gjennomført i november og desember med foredragsholdere på ulike temaer innenfor alternativ energi (eks. solceller, flisfyringsanlegg). Det var totalt ca. 70 deltakere på arrangementene. Det ble lagt opp til etablering og oppfølging i nettverksgrupper innenfor temaer som deltagerne hadde interesse for. Interessen for videre deltakelse i nettverksgrupper var lav. Det har imidlertid vært oppfølging av noen enkelt henvendelser knyttet til temaet.

Larvik kommune har hatt høyt fokus på anskaffelser som virkemiddel for å oppnå positive miljømessige effekter. Alle kommunens maler inneholder nå fokus på miljø og samfunnshensyn. Krav til miljø settes der det er mulig enten i kvalifikasjonskravene, minimumskravene eller som del av tildelingskriteriene. Larvik kommune forlanger i utgangspunktet at leverandører er miljøsertifisert. I anskaffelse for malerarbeid og gulvlegging medførte dette at tilbydere har iverksatt tiltak for å bli miljøfyrtårn-sertifisert. Larvik kommune søker å påvirke interkommunale anskaffelser også til å sette krav til miljø.

Det sertifiseres og re-sertifiseres bedrifter til Miljøfyrtårn. Behovet for oppfølging er stigende etter nye bestemmelser i forhold til offentlige anskaffelser. Det er mulig at kapasiteten må økes for at kommunen skal kunne holde de forpliktelsene en har som Miljøfyrtårnkommune.

Tilpasning til klimaendringer

Med erfaringer fra prosjektet klimatilpasning Lardal og Larvik kommuner ble det i 2018 igangsatt arbeid med å få urbanflomkart for større deler av kommunen. Dette arbeidet er slutført og nye urbanflomkart er tilgjengelig i kommunens kartsystemer. Kommunalteknikk gjennomfører analyse for å peke ut bygninger/steder der det kan være fare for flom ved intense regnskyl. Tiltak vil bli vurdert i neste omgang.

Flere medarbeidere i tjenesteområdet Areal og teknikk har deltatt på aktuell kompetanseheving innenfor fagområdet. Medarbeidere fra flere virksomheter har deltatt i overvannsprosjekt i regi av Vestfold Fylkeskommune. Landbrukskontoret i Larvik representerte i 2018 kommunene i Vestfold i en gruppe som evaluerte Regionalt miljøprogram ordningen (RMP). RMP er en tilskuddsordning i jordbruket som bl.a. retter seg mot avrenning til vassdrag, utslipp til luft, tiltak i kulturlandskapet, biologisk mangfold, kulturminner og ferdsel. Arbeidet bestod i faglige vurderinger og å gi innspill til ny forskrift som skal gjelde for Vestfold og Telemark fra 2019. Gruppen besto av representanter fra jord- og skogbruksnæringen, Fylkeskommunen, landbruksorganisasjonene, NLR Viken og fylkesmannen i Vestfold og Telemark. Endringer i RMP vil også få konsekvenser for prioriteringen av tiltak innen tilskuddsordningen rettet mot spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL).

Kompetansehevningsskurset «*Vær smart*», som Larvik kommune utviklet sammen med Fylkesmannen i Vestfold og NMBU i 2015, er i 2018 rullet ut som Miljødirektoratets kurstilbud for kommunene innenfor temaet klimatilpasning.

Det tas hensyn til økt ekstremnedbør i alle VA-prosjekter. Overvann infiltreres og fordrøyes i størst mulig grad på nye VA-anlegg. Alle kommunale overvannsanlegg dimensjoneres for 40 % større kapasitet enn det historiske nedbørsdata skulle tilsi. Det gis pålegg om frakopling av takvann i alle nye VVA-prosjekter. Det er foreløpig ikke gitt pålegg om frakopling av takvann i eksisterende bebyggelse. Det samarbeid om håndtering av overvann mellom Arealplan og Kommunalteknikk forvaltning i alle reguleringsaker. VA-norm er førende for kommunens krav. Det settes krav til utbygger om egen plan for overvann. Kommunalteknikk forvaltning gir innspill i prosessen.

Klimatilpasning er et tema i alle prosjekter hos Eiendom. Det er iverksatt rutiner slik at ny kunnskap ivaretas i prosjektene. I forbindelse med arbeidene ved Tjølling sykehjem er det i 2018, som et eksempel, lagt inn fordrøyningsgrøfter med sandfang slik at man er bedre rustet i forhold til forventet fremtidig regnvær.

Det ble i 2018 søkt og innvilget drøyt kr 200 000 til bekjempelse av fremmede arter - en videreføring og oppfølging av kartleggingen som ble gjort i 2017. Dette er gjennomført bekjempelse på utvalgte områder. Informasjonskampanje om fremmede arter er gjennomført.

Areal og transport

Det ble i 2018 søkt om og innvilget Klimasatsmidler til etablering av ladepunkter for tjenestebiler. Disse er etablert. System for å dokumentere og overvåke energiforbruket kWh pr ladepunkt og kjøretøy er under etablering og antas ferdigstilt i løpet av mars 2019. Videre er det søkt og innvilget Klimasatsmidler til innkjøp av flere el sykler til erstatning for bil til kortere tjenestereiser. Innkjøpet er foretatt og halvparten av syklene er levert og er tatt i bruk. Andre halvpart kommer våren 2019.

I forhold til offentlige ladestasjoner er det i 2018 etablert ekstra ladepunkter på kommunale parkeringsplasser i henhold til krav i parkeringsforskriften. Det er også utarbeidet en overordnet strategi for dette arbeidet som er politisk behandlet.

I forbindelse med arbeidene ved Tjølling sykehjem er det lagt ekstra trekkerør til fremtidige ladestasjoner for tjenestebiler. Det er også etablert to ekstra ladepunkter til HC biler. De planlagte

omsorgsboligene i Kvelde vil bli brukt som et pilotprosjekt. I tillegg er eiendom med i en nettverksgruppe «Bygg i tre».

Kartlegging med tilstandsanalyse/vedlikeholdsplan er utført av ekstern ekspertise og rapporter for alle skoler og barnehager har kommet i løpet av 2018. Dette arbeidet fortsetter videre i 2019.

Det er investert i flere mindre tiltak som f.eks. gangfelter, støttemurer, autovern rekkverk, bussholdeplasser, brurehabiliteringer, parkeringsplasser osv. I tillegg er det investert relativt mye i veilys. Dette skyldes et stort etterslep ift. vedlikehold av veilys som har medført en vesentlig sikkerhetsrisiko. I tillegg har private selskaper gravd flere store prosjekter med fiberkabel hvor Larvik kommune har vært med og dermed halvert/delt gravekostandene.

Det er etablering av nytt fortau langs Gamle Stavensvei, 70 meter gjenstår. Det er gjennomført en rekke mindre tiltak som merking, skilting, fartsdumper o.l. Opphøyd gangfelt i Vestmarkveien og div. tiltak på Fagerli er gjennomført. Ny trafiksikkerhetsplan for Larvik kommune er utarbeidet og politisk behandlet. Trafiksikkerhetsvurdering ifm. ny barneskole i Stavern er påbegynt. Transportabel digital fartsmåler er kjøpt inn og har vært plassert på trafikkerte skoleveier og lign.

Det er etablert en manglende lenke i Veldrebakken og GS-vei er videreført fra Helgeroaveien langs Kakenveien. I tillegg er det gjennomført prosjektering av GS-vei fra Bøkekroa til Gopledalsveien hvor etablering gjennomføres 2019. Det er satt opp bommer ifm. nye GS-veier i Nansetgata og kjøpt inn nye sykkelstativer til Indre havn og Nevlunghavn.

Larvik er sykkelby og har fokus på GS-tiltak. Det er utarbeidet en prosjektplan i samarbeide med fylkeskommunen ift. sykkel. I forbindelse med Bypakke Larvik skal det utarbeides en ny hovedsykkelplan.

Det er utarbeidet en prosjektplan i samarbeide med fylkeskommunen ift. sykkel. Følgende er gjennomført i 2018:

- Kompetanseheving ved deltakelse på samlinger og seminarer.
- Forsterket vintervedlikehold på utvalgte gang- og sykkelveier.
- Planlegging av G/S –vei: Grevle- Jahrehagen, Jahrehagen-Skårabakken, Berg-Søndersrød
- Prosjektering av GS-vei fra Bøkekroa til Gopledalsveien inkl. søknad om TS-tilskudd
- Tiltak for å sikre frisikt ved private eiendommer/avkjørsler og i kryss

Det er utarbeidet en ny TS-plan med fokus på myke trafikanter og barn/unge. Planen er politisk behandlet. I forbindelse med utarbeidelse av ny Trafiksikkerhetsplan har alle skoler hatt mulighet til å komme med innspill til skoleveier.

Det er etablert nytt veilys i Frostvedtveien, på Farriseidet, Hovland del 1 og sentrum øst. I tillegg er stort sett alle enkeltstående råtne stolper skiftet. Datafangst er godt underveis og utskifting av HQL-armaturer er påbegynt.

Det er gjennomført sykkelopplæring på alle barneskolene. I tillegg har noen skoler vært med på sykkelaksjonen «skoletråkk». FAU på enkelte skoler har engasjert seg i aktivt for å redusere foreldrekjøring. LLS gjennomfører sykkelopplæring for de deltakere som ønsker det. Avdeling Norskskolen har 10 sykler til bruk til opplæring.

Det er foreløpig ikke etablert fyllestasjon for biogass i kommunen. Avtale om renovasjon for kommende periode på 6 - 8 år er etablert. Biler med euroklasse 6 skal bruke diesel som drivstoff.

Stasjonært energiforbruk

Ny teamleder driftsteknikk er ansatt i 2018. Gevinsten er mer fokus på energibruk, styring av innemiljø, varme, lys og ventilasjon. Det har vært økt fokus på opplæring innen digital styring av bygg i 2018. Alle med behov har vært gjennom opplæring. EPC prosjektet er avsluttet og ENØK tiltak i formålsbyggene blir utført i egen regi av Eiendom. Dette vil pågå fortløpende i årene fremover. Det er lagt stor vekt på utskifting av ventilasjonsanlegg og montering av solfangere med varmepumper og brønnpark. Det er bestilt solfangere og varmepumper til 4 sykehjem. Arbeidet er påbegynt i 2018 og ferdigstilles i 2019 (Rekkevik sykehjem-Stavern sykehjem-Søbakken sykehjem-Kvelde sykehjem). For Larvik kommunes egen bygningsmasse er det ferdigstilt utskifting av 1 ventilasjonsanlegg på Berg skole, 2 stk på Bøkeskogen Eldresenter, 2 stk på Furuheim sykehjem, 2 stk på Byskogen sykehjem i 2018.

Det er etablert SD-anlegg for bygg og alle sykehjem er koblet opp på SD anlegg i 2018. Arbeidet med å utvide disse anleggene fortsetter i 2019.

Arbeidet utført på Ra skole 2017/18 gir gode resultater og det har gitt en reduksjon i energiforbruket. Forbruk i 2016 er målt til 267 kWh/m² og i 2018 148 kWh/m². Målet er å nå 120 kWh/m² for dette bygget.

På Mesterfjellet skole er det ferdig montert nye el kjel med bedre styring oppkobling mot SD anlegg. Samme arbeid gjøres i Farrishallen. Dette arbeidet antas ferdigstilt i mars 2019.

I forbindelse med arbeidene ved Tjølling sykehjem er det erstattet gammel utebelysning med LED belysning.

Energivurdering er gjennomført for Lillevik renseanlegg. Vurdere kost/nytte i forbindelse med ENØK-analyser. Energivurderinger gjennomføres som en del av forprosjekt for behandling av avløps-slam i kommunen. Dette skal gjennomføres i 2019.

Innen VA er det satt inn målere i pumpestasjoner for å registrere forbruk. Data går direkte tilbake til rapporteringssystemet Gurusoft. Energieffektivitet er også et viktig punkt i forbindelse med planlegging og gjennomføring av VA-prosjekt. Det etableres flere soner for lokal måling av vannforbruk/lekkasjetap. Senere etableres system for oversiktlig framstilling av områder med høyere lekkasjeandel enn normalt.

Forbruk og avfall

Barnehagen i kommunen har sterkt fokus på gjenbruk. Dette viser seg spesielt innenfor de kreative aktivitetene barna har. Flere barnehager har stativ med brukt tøy som foreldre kan ta med seg gratis hjem. Alle skolene har innført ordning slik at gjenglemt tøy blir gitt bort. Skolene har stort fokus på vedlikehold og reparasjoner av utstyr og møbler. LLS har fokus på dette, og har også en egen redesign-gruppe på VERKET.

Spesielt barnehagene som er med i Realfagsprosjektet har fokus på bærekraft og miljø. Barna lærer å ta vare på naturen, se sammenhenger mellom det vi bruker og hvor ting kommer fra og bli glad i naturen. De får kjennskap til naturen og bærekraftig utvikling. Flere av barnehagene har et spesielt fokus på mat. Hva en spiser, hvor maten kommer fra og bruk av matavfall og de har faste måltider som består av restemat.

Barnehagene har et konstant fokus på å bruke så lite plast som mulig. De bruker ryggsekker til å frakte mat og utstyr til for eksempel turer. Tøyposer til barnehagene for transport av tøy mellom hjem og barnehage er tatt i bruk i 2018. Videre er det for flere virksomheter innenfor tjenesteområdet Kultur og oppvekst tatt i bruk alternative løsninger for plastposer blant annet ved innkjøp og ved transport av f.eks. mat og utstyr.

Hos Kultur, idrett og fritid er det i undervisningssammenheng blitt gjort en satsning blant annet på digitale noter og undervisningsmateriell. På Larvik læringscenter er det igangsatt arbeid med å innføre bruk av Ipad og Cromebook som forventes å gi et mindre forbruk av papir og mindre avfall.

Det er på Biblioteket og Sliperiet lagt til rette for kildesortering av avfallet i publikumsarealet og i kontorarealene.

Mange av skolene er også med på «Aksjon vårrydding». Barnehagene rydder nærområdet for plast og flere av barnehagene rydder også plast i friområder i nærheten av barnehagene.

Det er etablert nedgravde sorteringsanlegg: 5 kammer på Bøkeskogen eldrecenter og Rekkevik sykehjem og 2 kammer på Larvik Bibliotek. Det er i 2018 startet et prosjekt med kildesortering på formålsbygg. Dette vil gis ekstra fokus i 2019.

Det er utviklet en app som gir bedre informasjon om blant annet hentetidspunkt.

Larvik kommune har sett på mulighetene for etablering av en enklere gjenbruksstasjon på Grinda. Sak er behandlet av kommunestyret. Vedtaket ble at spørsmålet om etablering av gjenbruksstasjon på Grinda ikke skal ta opp med Vesar. Gjenbruksbua på Sogn er avvirket.

Status for kommunens vedtatte "planstrategi 2018-2021" i sak 082/17

Kommuneplanens samfunnsdel

Status:

Oppstartsak ble fremmet til kommunestyrets møte i mai.

Planprogram ble fremmet til formannskapetets møte i juni.

Framdriften tilsier at planprogrammet blir vedtatt av kommunestyret i oktober.

Kommuneplanens arealdel

Status:

Oppstartsak ble fremmet til kommunestyrets møte i mai.

Planprogram ble fremmet til formannskapetets møte i juni.

Planprogrammet ble vedtatt av kommunestyret i oktober.

Logistikkplan

Status:

Er fulgt opp i oppstartsaken for Næringsplan, som ble behandlet i kommunestyrets møte i mai.

Kommunal områdeplan Faret/Nordby

Status:

Tilleggsvarsel vedrørende utvidelse av planområdet er gjennomført for å sikre arealer til rundkjøring i krysset Faret – Rv 40 Elveveien. På grunn av stor arbeidsbelastning og lav bemanning i virksomheten har arbeidet ikke hatt tilstrekkelig og nødvendig fremdrift. Et revidert planforslag legges ut til nytt offentlig ettersyn før sommerferien 2019. Planen forventes vedtatt høsten 2019.

Kommunal områdeplan Indre havn – utgår som egen plan

Status:

Inngår i Kommunedelplan for Larvik by, planen har et spesielt fokus på sentrum.

Oppstartsak ble fremmet til kommunestyrets møte i mai.

Planprogram ble fremmet til formannskapetets møte i juni.

Planprogrammet ble vedtatt av kommunestyret i oktober.

Sentrumsplan for Lavik by (inkludert jernbanestasjon).

Status:

Inngår i Kommunedelplan for Larvik by, planen har et spesielt fokus på sentrum.

Oppstartsak ble fremmet til kommunestyrets møte i mai.

Planprogram ble fremmet til formannskapetets møte i juni.

Planprogrammet ble vedtatt av kommunestyret i oktober.

Kommunal områdeplan Martineåsen

Status:

Arbeidet med reguleringskart og -bestemmelser pågår. Planforslaget kan legges ut til offentlig ettersyn i september 2019. Det konkrete planarbeidet går og må gå parallelt med arbeidet med en sameiemodell for arealene innenfor planområdet. Sameie modellen er nå juridisk avklart mot Skatteetaten.

Eiendomskontoret og kommuneadvokatkontoret er sentrale i arbeidet med sameie modellen. MAD

Arkitekter har høsten 2018 utarbeidet en mulighetsstudie for arkitekturen innenfor planområdet. MAD's arbeid danner grunnlaget for boligstrukturen i planområdet.

Kommunal områderegulering Kaupang

Status:

Innsigelse fra Riksantikvaren er mottatt i mars 2019. Kommunen vil ha en gjennomgang av innsigelsen før det tas stilling til om hele planen må omarbeides, inklusiv formidlingskonseptet som ligger til grunn for planforslaget.

Kommunal områdeplan Tenvik

Status:

Det er i 2018 gjennomført registreringer og kartlegging i tråd med vedtatt planprogram. Grunneier ønsker å gjennomføre en arkitektkonkurranse for planområdet. Samtidig vurderer rådmannen situasjonen slik at det er naturlig at kommunens engasjement i saken reduseres. Dette vil tas opp i en egen sak fra rådmannen.

Kommunedelplan dobbeltspor Stokke-Larvik

Status:

Planforslaget ble vedtatt lagt ut til offentlig ettersyn 9. januar 2019. Kommunedelplanen skal etter planen vedtas i juni 2019.

Bevaringsplan/ny reguleringsplan for Kvadraturen og Pumpeparken

Status:

Ikke planlagt oppstart i 2018.

Kommunedelplan Bru over Lågen

Status:

Tiltaket inngår i Bypakke Larvik

Rullering av kommunedelplan for sykkeltrafikk (Gang- og sykkelplan)

Status:

Tiltaket inngår i Bypakke Larvik

Kulturplan for nye Larvik kommune

Status:

Planen ble endelig vedtatt ved behandling i kommunestyrets møte i juni

Grønnstrukturplan for byplanområdene Stavern og Larvik, med fokus på forbindelser til og mellom større naturområder, parker, trygge skoleveier, sikring av verdifull vegetasjon og trær.

Status:

Gis status som utredningstemaer som inngår i planprosessen med Kommunedelplaner for henholdsvis Larvik by og Stavern by.

Plan for legetjenester

Status:

Planen ble behandlet i kst-sak 189/18.

Revidere Plan for helse og omsorg. Mestring i alle livets faser.

Status:

Oppstartsak ble fremmet for kommunestyrets møte i mai.

Kommunestyrets vedtak i kst-sak 286/18 «Utvikling av nye sykehjemsplasser, Larvik medisinske senter og omsorgsboliger med heldøgns bemanning – vedlegg til rådmannens forslag til strategidokument».

Planen vil bli sluttbehandlet i kommunestyrets møte i mars 2019.

Veteranplan for Larvik kommune

Status:

Planen ble behandlet i kst-sak 191/18.

Handlingsplan mot korrupsjon

Status:

Handlingsplanen ble behandlet i kst-sak 230/18

Plan for fysioterapitjenesten 2018-2022

Status:

Planen ble behandlet i kst-sak 233/18

Temaplan for integrering

Status:

Planen ble behandlet i kst-sak 284/18

Organisasjon

Innledning

For HR sin del så har året vært preget av omfattende arbeid knyttet til kommunereformen. Kommunenes personalpolitiske dokumenter er kartlagt. Felles reglementer, retningslinjer og lønnspolitikk er samordnet og implementert i ny kommune. I tillegg så har ansatte elektronisk signert skjema for etiske retningslinjer, taushetsplikt og bierverv. Det gjenstår fortsatt arbeid med utsendelse av nye arbeidsavtaler til ansatte.

Det er vedtatt HR- strategi for ny kommune. Den retter oppmerksomheten mot lederutvikling, kompetanseutvikling, og rekruttering som gjennomgående strategiske områder. I tillegg vil overordnet organisasjonskultur være fokus for strategien.

Temaer:

- Ansattoversikt
- Likestillingsrapport
- Rapportering på mål og innsatsområder
- Etikk
- Varsling

Ansattoversikt

Antall ansatte og årsverk, faste og midlertidige stillinger

Tjenesteområde	Virksomhet	Antall årsverk	Antall ansatte
Interne funksjoner	Totalt	178	190
	Sentrale administrative funksjoner	100	104
	Fellesutgifter	7	10
	NAV	71	76
Helse og omsorg	Totalt	1 182	1 845
	Virksomhet for funksjonshemmede	228	370
	Arbeid og aktivitet	62	76
	Sykehjem	366	606
	Psykisk helse og avhengighet	77	113
	Larvik helsehus	100	153
	Hjemmetjenester	269	402
	Fellesfunksjoner	80	125
Kultur og oppvekst	Totalt	1 294	1 526
	Skole	758	875
	Barnehage	262	295
	Barne- og ungdomstjenester	142	162
	Larvik læringssenter	65	81
	Kultur, idrett og fritid	61	107
	Fellesfunksjoner Kultur og oppvekst	6	6
Areal og teknikk	Totalt	181	188
	Brann og redning	41	41
	Landbruk	6	7
	Arealplan	10	10
	KMT Forvaltning	57	60
	KMT Øya	34	34
	Byggesak	18	19
	Geodata	11	13
	Fellesfunksjoner Areal og teknikk	4	4
Eiendom	Totalt	131	157
	Renhold	73	91
	Prosjekt, drift og vedlikehold	50	58
	Utvikling og forvaltning	3	3
	Fellesfunksjoner Eiendom	5	5
Totalt		2 966	3 906

Kommentar til tabellen

Ansatte i Larvik kommune omfatter alle i fast forpliktende arbeidsforhold (fast, midlertidig, konstituert, pensjonistlønn, foreldrepermisjon 80 % og 100 %, lønnet og ulønnet permisjon, vikar, vikar ved sykdom og AAP/Tjenestepensjon). Alle ansettelsesforhold pr. ansatt er innbefattet. Årsverk er rundet av til nærmeste hele tall. Tall pr. februar 2019.

Av årsverkene i Larvik kommune utgjør Helse og Omsorg 40 % og Kultur og oppvekst 44 % av alle årsverkene.

Likestilling

Larvik kommune har som mål å arbeide aktivt for en jevnere kjønnsbalanse, mindre lønnsforskjeller mellom kvinner og menn, samt øke stillingsstørrelser. Det arbeides bevisst og langsiktig med å øke andelen av underrepresenterte kjønn innenfor hvert tjenesteområde. Det er et sterkt fokus på rekrutteringsarbeid, og med det et nært samarbeid med alle tjenesteområder. Tjenesteområdene følger lover og regler, og det velges den best kvalifiserte kandidaten, uavhengig av kjønn og nasjonalitet.

Kjønnsbalanse

Tallene viser kjønnsbalanse i prosent innenfor tjenesteområdene og ledere

Tjenesteområde	M	K
Sentral administrasjon	30	70
Helse og Omsorg	14	86
Kultur og oppvekst	18	82
Areal og teknikk	72	28
Eiendom	46	54
Virksomhetsledere	55	45
Kommunalsjefer	50	50
Larvik kommune totalt	22	78

I rapporteringen for Sentraladministrasjon er hovedtillitsvalgte, hovedverneombud og NAV kommune tatt med.

Det er i flere sektorer en uønsket skjev kjønnsfordeling. Spesielt innenfor noen tjenesteområder hvor man har høy kvinneandel, som Helse og omsorg og Kultur og Oppvekst.

Kjønnsfordelt lønnsstatistikk

Kjønnsfordelt lønnsstatistikk for hele kommunen, årslønn i hele tusen

Tjenesteområde	Antall M	Antall K	Årslønn M	Årslønn K
Rådmenn, kommunalsjefer og avdelingslederne i Sentraladministrasjon	6	9	887	782
Sentraladministrasjon *	54	136	541	506
Virksomhetsledere	10	10	808	834
Helse og omsorg	251	1594	430	425
Kultur og oppvekst	282	1244	483	478
Areal og teknikk	133	55	503	536
Eiendom	68	89	495	411

I rapporteringen for Sentraladministrasjon er hovedtillitsvalgte, hovedverneombudet og Nav kommune tatt med i oversikten.

Menn tjener innenfor de fleste tjenestoområder gjennomsnittlig mer enn kvinner. Dog med unntak av tjenestoområde Areal og Teknikk. Blant Virksomhetslederne tjener også kvinnene mer enn menn. På landsbasis var kvinners grunnlønn i prosent av menns 96,8 % jfr. KS og Pai registreringer 2018.

I kommunenes lønnspolitikk fremgår det at man skal fremme og ivareta likestilling mellom kjønnene, legge til rette for faglige karriereveier og avansemuligheter.

Lærlinger

Lærlinger fordelt på faggrupper

Fag	2017		2018	
	Jenter	Gutter	Jenter	Gutter
IKT-faget	0	3	0	3
Helsearbeiderfaget	20	2	20	3
Barne- og ungdomsarbeiderfaget	11	2	11	2
Institusjonskokk	1	0	1	0
Kjemiprosessfaget	0	1	0	0
Bilfag	-	2	1	2
Kontorfag	2	-	1	0
Totalt	34	10	35	10

Verdien av å ta imot en lærling vurderes å være stor for arbeidsplassen. De får mulighet til å være med på å forme unge, ivrige fagarbeidere, som er interessert i faget og vil lære mest mulig i løpet av 2 år. Nysgjerrige lærlinger gjør at veileder og øvrige ansatte må gå i seg selv og reflektere gjennom hvorfor de gjør jobben sin på den måten de gjør.

Lærlingene er en stor ressurs for kommunen. Arbeidsplassen får en ekstra ansatt som kan bidra til at øvrige ansatte får en lettere arbeidsdag. Det anslås at 50 % av lærlingtiden er veiledning og opplæring, mens 50 % er verdiskapning, hvor lærlingen skal gå som en vanlig ansatt og kan for eksempel brukes ved korttidsfravær. Ved at ta inn lærlinger, bidrar kommunen til at fagarbeidere får mulighet til å fullføre utdanningen sin og bli gode fagarbeidere.

Det foreligger ingen tall på hvor mange som får jobb etter endt læretid.

Arbeidstid

Kjønnfordeling i % av totalt antall ansatte, deltid og heltid

	M	K
Deltidsstilling	15	85
Hel stilling	27	73

Larvik kommune arbeider for en heltidskultur. Denne har som mål at flest mulig av de ansatte skal ha 80 prosent stilling eller mer. I 2018 ble det vedtatt en politisk plan om å arbeide strategisk med denne utfordringen ute i tjenestoområder. Spesielt og i første omgang innenfor Helse og omsorg og Barnehager. Dette fordi at det er en økt andel deltidstillinger primært innenfor virksomheter der det er turnusarbeid og økt andel kvinner.

Opptrappingsplanen for fremtidsrettet heltidskultur har et organisatorisk perspektiv. Det vil si at det skal arbeides med heltidskultur ved å skifte oppmerksomheten fort fra den enkelte ansattes stillingsbrøk til å ha et organisatorisk perspektiv.

Arbeidet med heltids kultur innebærer et betydelig endrings- og omstillingsarbeid. Det dreier seg om å anerkjenne at et slikt arbeid er nødvendig, ha tilstrekkelig kompetanse til å gjennomføre endringsarbeidet, og etablere samarbeidsmåter og rutiner som er så sterkt forankret i tjenesteområdene at det etter hvert blir en del av organisasjonskulturen. Arbeidet vil ta lang tid. Det er ikke realistisk å forvente resultater av arbeidet før om noen år. Målet med planen er at kommunen tilbyr flest mulig 100 % stillinger, har færrest mulig variable stillinger og gjør minst mulig bruk av vikarer for å dekke opp turnuser. I planen stilles det resultater om:

1. Innen utgangen av 2021 skal minst 70 % av stillingsutlysningene i Helse og omsorg være 100 % heltidsstillinger
2. Innen utgangen av 2023 skal minst 75 % stillinger i Helse og omsorg være heltidsstillinger
3. Innen utgangen av 2021 skal minst 90 % av stillingene i Barnehage være heltidsstillinger

En viktig forutsetning for å lykkes med å etablere heltidskultur, er at arbeidet tar utgangspunkt i de behovene som tjenesteområdene står ovenfor, den kompetansen de har og de ressursene som de råder over.

Konkret plan fra de to tjenesteområdene for hvordan gjennomføre strategisk foreligger i 2019.

Kjønnsbalanse

Tabellen viser kjønnsbalansen blant medarbeidere i ulike stillingsgrupper i prosent

Stillingsbenevnelse	M	K
Vaktmestre	89	11
Teknikere	89	11
Assistenten	18	82
Fagarbeidere	32	68
Hjelpepleiere	6	94
Konsulent/rådgiver 1)	32	68
Ingeniør	68	32
Brannkonstabel	90	10
Sykepleiere/Vernepleiere	7	93
Fysioterapeuter/Ergoterapeuter	20	80
Undervisningspersonell 2)	22	78
Ledere m/ personalansvar 3)	35	65

1) Konsulenter/rådgivere består av medarbeidere med stillingskode 6559,7453,8453,8530,8559

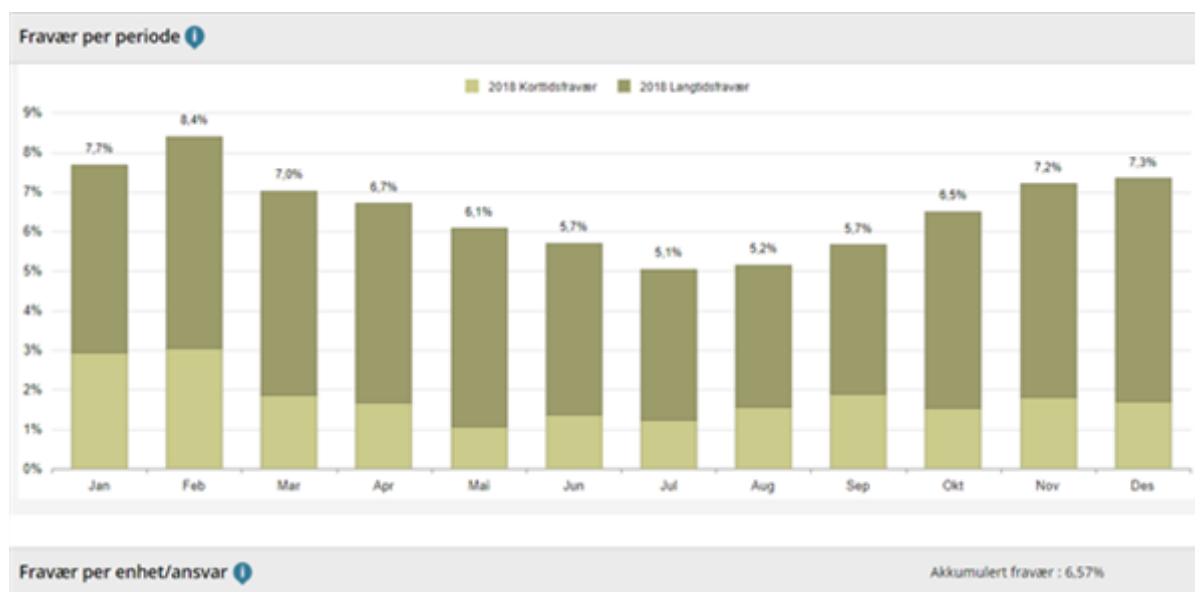
2) Undervisningspersonell innbefatter st.kode 7951,7961,7962,7963,7965,7966

3) Ledere m/personalansvar består st.kode 7003/8003/7451/8451 og 9454

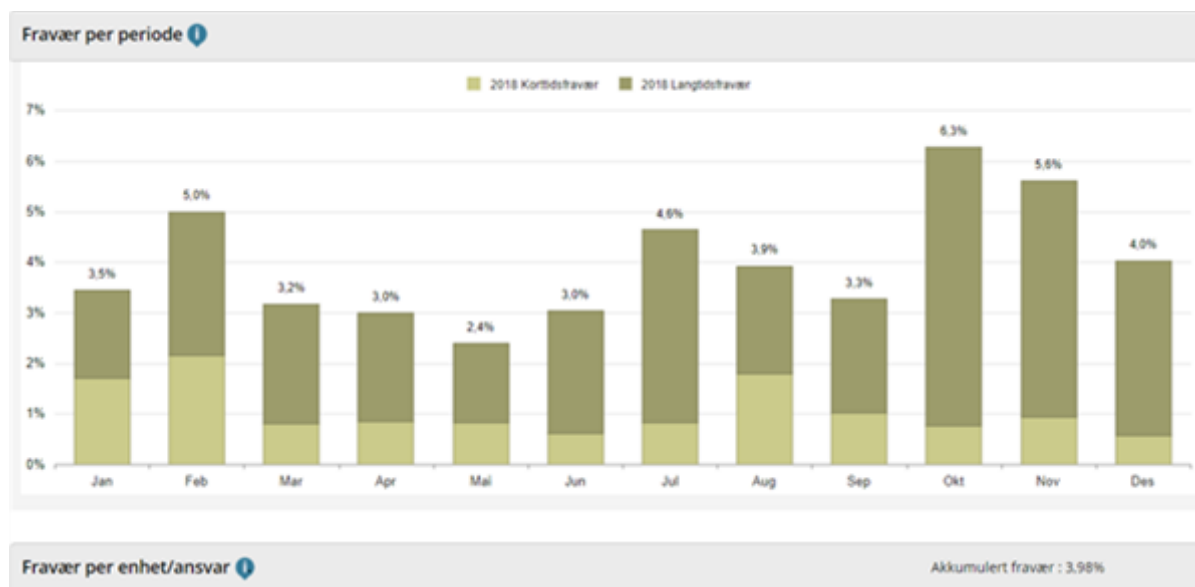
Fravær

Larvik kommune 2018

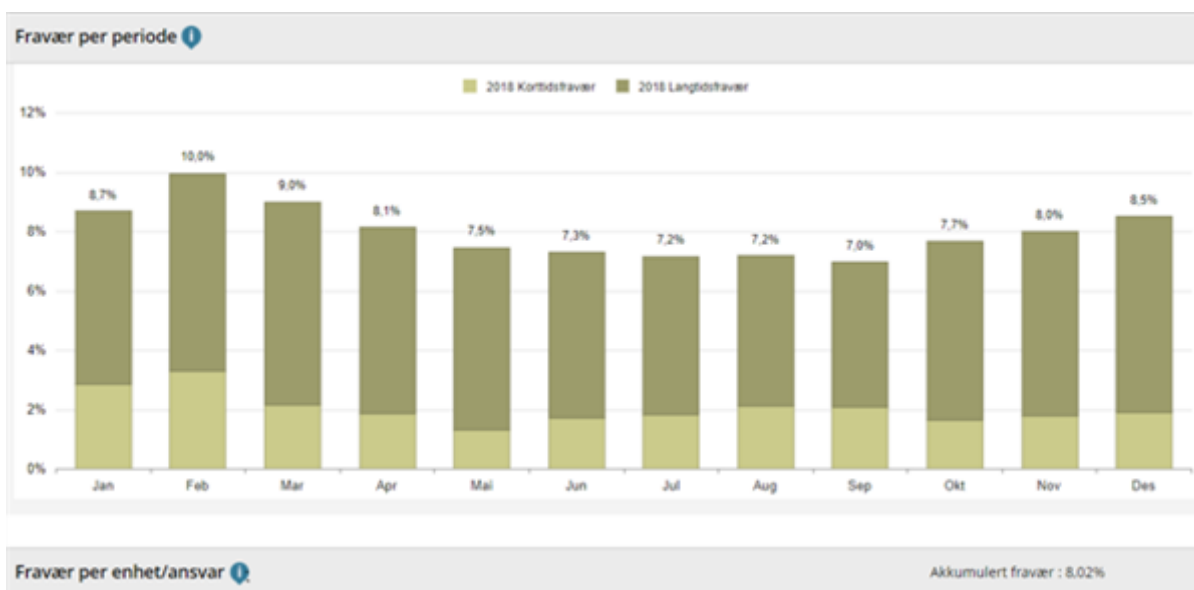
Kommentar til stolpene: Korttidsfravær er 0-16 dager, langtidsfravær er 16 dager og til maksdato.

Interne funksjoner

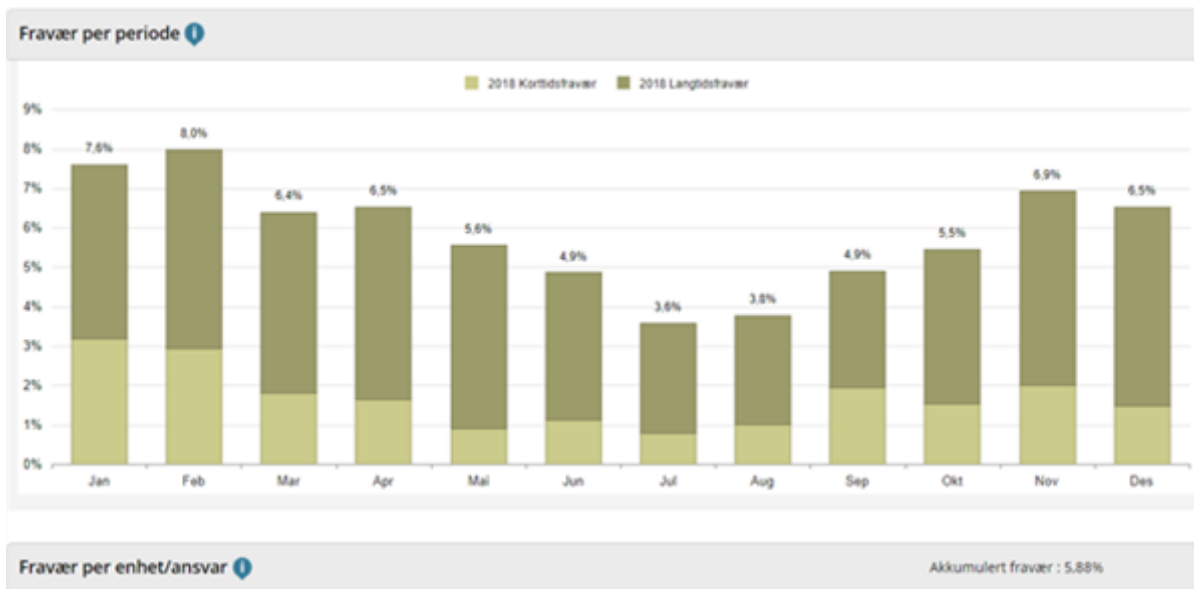
Kommentar til stolpene: Korttidsfravær er 0-16 dager, langtidsfravær er 16 dager og til maksdato.

Helse og omsorg

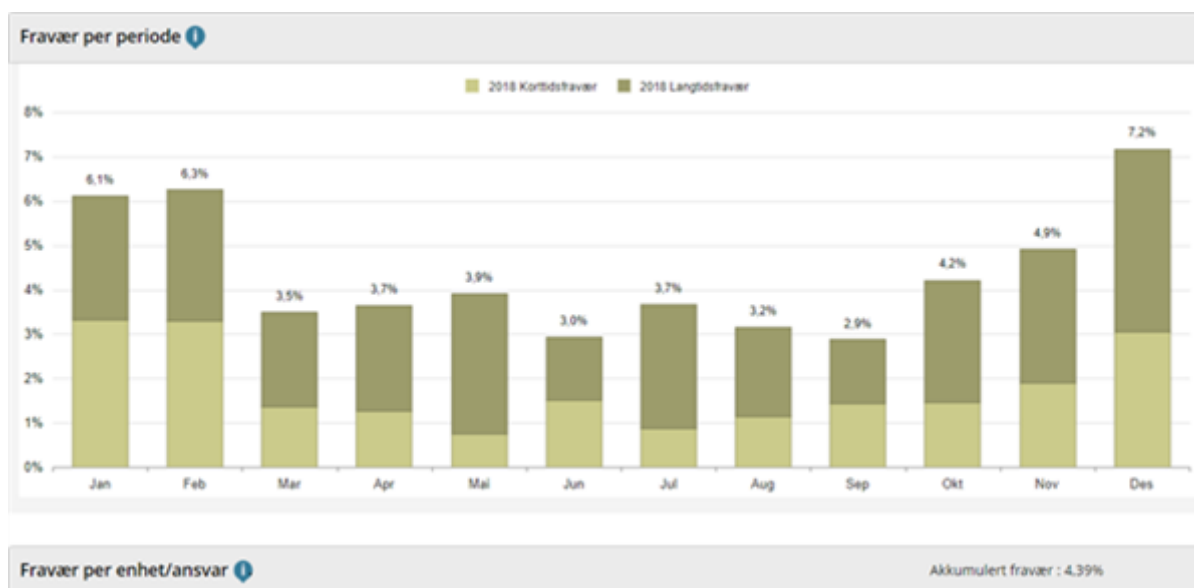
Kommentar til stolpene: Korttidsfravær er 0-16 dager, langtidsfravær er 16 dager og til maksdato.

Kultur og oppvekst

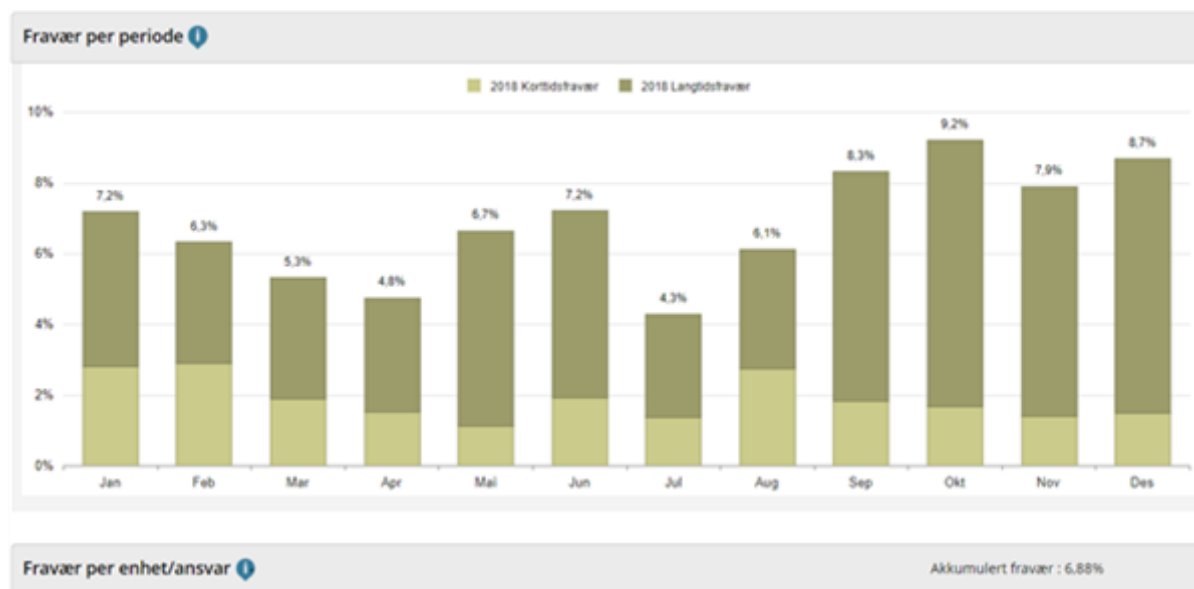
Kommentar til stolpene: Korttidsfravær er 0-16 dager, langtidsfravær er 16 dager og til maksdato.

Areal og teknikk

Kommentar til stolpene: Korttidsfravær er 0-16 dager, langtidsfravær er 16 dager og til maksdato.

Eiendom

Kommentar til stolpene: Korttidsfravær er 0-16 dager, langtidsfravær er 16 dager og til maksdato.

Fraværet i kommunen ligger lavere i 2018 sammenlignet med tall fra 2017. For kommunen er nedgangen fra 7.25 % i 2017 til 6.57 % for 2018.

I tjenesteområdene trekkes frem det akkumulerte sykefraværet og differansen mellom 2017 og 2018: Nedgangen i fraværet er vesentlig for tjenesteområdet Kultur og oppvekst. Her er nedgangen i sykefravær fra 7.15 % i 2017 til 5.88 % i 2018. I tjenesteområde Helse og omsorg har det vært en nedgang i sykefravær fra 8.34 % i 2017 til 8.02% i 2018. I tjenesteområde «Interne funksjoner» har det

vært en nedgang fra 4.10 % i 2017 til 3.98 % i 2018. Det er kun i tjenesteområdet for Eiendom at det har vært en økning i sykefraværet. Det har gått fra 6.46 % i 2017 til 6.88%

Larvik kommune har i 2018 fortsatt sitt systematiske og langsiktige arbeid med å følge opp og å redusere fraværet og kvalitetssikre nærværsfaktorer. Kommunens strategiske mål om å ha et gjennomsnittlig sykefravær på under 7 % står fast også inneværende år dvs. i 2019. Kommunen har gjennom flere år arbeidet målbevisst med nærværstiltak på arbeidsplassen for nettopp å nå målsettingen. I februar 2017 kom samarbeidet med Bedriftshelsen AS på plass. Bedriftshelsen AS er godkjent leverandør av bedriftshelsetjenester, jmf AML, arbeidsmiljøloven § 3-3. Det ble i Hovedarbeidsmiljøutvalget i februar 2018 avtalt videreføring av den overordnede handlingsplanen mellom Bedriftshelsen AS og Larvik kommune. I denne handlingsplanen er det forankret hva Bedriftshelsen AS skal bistå kommunen med av bedriftshelsetjenester. Hver enkelt virksomhet i kommunen hadde samarbeidsmøter i starten av året for å sikre at oppfølging og bistand til ansatte i henhold til handlingsplan og lovverk ble ivaretatt.

Rekrutteringsplan for sykepleiere og vernepleiere

I desember 2017 ble et politisk verbalforslag vedtatt knyttet til rekruttering av sykepleiere.

KST-vedtaket 13. desember 2017:

13. Rekruttering for sykepleiere

Larvik kommune opplever i likhet med andre kommuner i landet, stor mangel på sykepleiere. Innbyggerne i Larvik kommune skal i størst mulig grad ivaretas i egen kommune, noe som setter store krav til faglighet i omsorgssektoren. I dag «mister» Larvik kommune sykepleiere til nabokommuner som tilbyr bedre lønn eller som viser annen fleksibilitet hva gjelder ansettelse. Det er utstrakt bruk av vikarer for å sørge for tilstrekkelig sykepleiedekning.

Best mulig omsorg for innbyggerne krever at Larvik kommune er offensiv hva gjelder rekruttering!

«Larvik kommune skal rekruttere sykepleiere ved å ta i bruk nye virkemidler. Det må jobbes tett med utdanningsinstitusjonene! Virkemidler som skal vurderes er: tidsbegrenset gratis barnehageplass, bolig, gratis videreutdanning (mot bindingstid) og ikke minst konkurransedyktig lønn.»

Verbalforslaget er i samsvar med hovedprioriteringene i kommuneplanens samfunnsdel, økt tilflytting og høyere utdanningsnivå.

Med bakgrunn i dette utfordringsbildet ble det nedsatt en prosjektgruppe for å utarbeide en plan for rekruttering med utgangspunkt i vedtatt verbalforslag.

I begynnelsen av arbeidet ønsket kommunalsjef i Helse- og omsorg å utvide rekrutteringsplanen med vernepleiere. Det er hensiktsmessig å se disse i sammenheng, da begge disse faggruppene er svært vanskelig å rekruttere til. Nedfor følger et kort sammendrag

Sammendrag

En sammensatt prosjektgruppe har utarbeidet en rekrutteringsplan for sykepleiere og vernepleiere med bakgrunn i politisk verbal forslag om dette tema.

Planen inneholder beskrivelse og vurdering av ulike rekrutteringsstrategier som kan være aktuelle i dette arbeidet.

Valg av rekrutteringsstrategier baserer seg på foreslåtte virkemidler fra politisk verbalforslag samt andre rekrutteringsstrategier som undersøkelser viser har effekt.

Det er foreslått rekrutteringstiltak som vil være enkle å innføre som i liten grad ikke er kostnadskrevende, men som må systematiseres og struktureres. Dette handler primært om faser i rekrutteringsprosessen. Det anbefales å etablere et felles ansettelsesråd for faggruppene for å få bedre oversikt og kontroll på hvordan vi skal drive en god rekrutteringsprosess for disse faggruppene.

Videre er det vurdert tiltak som vi ser har liten effekt og er kostnadskrevende. Dette gjelder blant annet tidsbestemt gratis barnehage og bolig. Likeså har vi strategier som gir stor effekt men samtidig er svært kostnadskrevende som for eksempel å være lønnsledende.

Rekrutteringsstrategi som kan gi store gevinster er å utarbeidet systematisk studentforløp. Et tiltak er å øke kvalitet på veiledning av studenter i praksis gjennom å gi veiledere kompetanse på dette. Likeså å gi studenter tilbud om stillinger både under studiene og etterpå.

Foruten det vil systematisk arbeid med god syke – og vernepleier faglig miljø og mulighet for å bruke kompetansen, samt god rolleforståelse være vesentlig for å lykkes med å beholde kompetente medarbeidere. Og dette vil også ha god effekt for vårt omdømme slik at andre søker seg til oss. Dette er et rekrutteringstiltak som bør settes på agendaen.

Oppsummert er flere av strategiene i planen svært relevante for å kunne lykkes med fremtidig rekruttering av syke- og vernepleiere.

Se vedlegg for utfyllende informasjon.

Rapportering på mål og innsatsområder for året 2018

Strategidokument 2018-2021

Mål og ønsket effekt for hovedtjenestene som inngår i rapporteringsområdet:

Mål 1: Rekruttere, utvikle og ivareta kvalifisert arbeidskraft

Ønsket effekt:

- Score på nivå med landsgjennomsnittet og helst høyere, på resultatet i medarbeiderundersøkelse på faktor 7 «Relevant kompetanseutvikling»

Resultat: Larvik kommune scorer høyere enn landsgjennomsnittet (3,8 – landsgj. snitt 3,7)

- Større andel heltidsstillinger i kommunen og redusere bruken av uønsket deltid

Resultat: Vises til punkt om Arbeidstid under Likestilling

- Resultatet i medarbeiderundersøkelse på «Helhetsvurdering» er på minst 4,4.

Resultat: Helhetsvurdering er på 4.3

- Årlig sykefravær skal fortsette å ligge under gjennomsnittet for bykommunene i Vestfold, og totalt under 7 % for hele kommunen.

Resultat: Sykefravær på 6.57 akkumulert for hele kommunen

Mål 2: Utvikle internt og eksternt samarbeid og på denne måten sikre effektive og gode prosesser

Ønsket effekt:

- Lavere utgiftsnivå til administrasjon enn gjennomsnitt for kommunegruppe 13 i KOSTRA

Resultat: Larvik kommune hadde i 2017 administrasjonsutgifter pr. innbygger som er om lag på nivå med sammenlignbare kommuner.

- Utvikle prosesser for samhandling og kompetanseutvikling med utgangspunkt i konkrete tjenestebehov
- Utvikle kultur og prosesser for omstilling og endring på alle nivåer i kommunen

Resultat: Kompetanseutvikling med utgangspunkt i konkrete tjenestebehov skal utvikles og er gjort lokalt i de ulike tjenesteområdene. Der det er behov for samhandling er dette igangsatt. Det er videre et kontinuerlig arbeid å etablere kulturer for endring og omstilling i kommunen. Kulturarbeid gjennom 10 faktor og grunnleggende lederprinsipper har hatt fokus på nettopp dette, i tillegg kulturarbeid gjennom innføring i verktøy for prosessarbeid via forelesninger, med prosessarbeid i virksomhetene. Kulturarbeid gjennom Onboarding – gir nyansatte indikasjon kommunen står og hvilke premisser kommunen setter for plikter og rettigheter, og policy for endringskompetanse på alle nivåer i kommunen.

- Resultatet i medarbeiderundersøkelse på faktor 8 «Fleksibilitetsvilje» er på nivå med landsgjennomsnittet eller høyere.

Resultat: Larvik kommune scorer høyere enn landsgjennomsnittet (4,5 – landsgj. snitt 4,4)

- Resultatet i medarbeiderundersøkelse på faktor 9 «Mestringsklima» er på nivå med landsgjennomsnittet eller høyere.

Resultat: Larvik kommune scorer høyere enn landsgjennomsnittet (4,2 – landsgj. snitt 4,0)

Mål 3: Utvikle ledere i samsvar med kommunens ledelsesplattform

Ønsket effekt:

- Resultatet i medarbeiderundersøkelse på faktor 5 «Mestringsorientert ledelse» er på nivå med landsgjennomsnittet eller høyere.

Resultat: Larvik kommune scorer høyere enn landsgjennomsnittet (4,1 – landsgj. snitt 3,9)

- Resultatet i medarbeiderundersøkelse på faktor 6 «Rolleklarhet» er på nivå med landsgjennomsnittet eller høyere.

Resultat: Larvik kommune scorer høyere enn landsgjennomsnittet (4,4 – landsgj. snitt 4,3)

Innsatsområder - Prioriterte utviklingstiltak i perioden:

Innsatsområde 1: Ledelse og organisering

- Videreutvikle programmet for lederutvikling for styringsnivå 1, 2 og 3
- Koble ledernes kompetanse til tjenesteområdenes organisatoriske utfordringer og strategiske retning.
- Tilstrebe at utviklingen fører til endring av atferd og resultater i tjenesteområdene

Resultat:

Lederskolen er et program for lederutvikling. Rådmannen har valgt å bruke Lederskolen og 10- Faktor som virkemidler for å utvikle ledere på alle nivåer. Målet er å bidra til å utvikle god ledelse i Larvik kommune og være en støtte for ledere med formelt ansvar for å sikre god ledelse på alle nivå. Programmet for lederutvikling er utviklet i nært samarbeid med tjenesteområdene. Strategisk kompetansestyring har vært hovedfokus i videreutvikling av lederutfordringene for de tre styringsnivåene. Tjenesteområdene sitter på kunnskap og erfaringer om hva behovet er for lederutvikling i sitt ansvarsområde. HR har i tett samarbeid med tjenesteområdene identifisert hva Lederskolen i ny kommune skal gi av kunnskap og utvikling til våre ledere. Det er ferdigstilt en oversikt og program over hvilke behov tjenesteområdene har. Programmet er iverksatt fra 2019 og består både av felles samlinger for alle tjenesteområdene og andre mer enkeltvise samlinger.

10- Faktor er et ledd i en strategisk arbeidsgiverpolitikk som bygger på forskning om hva som er viktige innsatsfaktorer for å oppnå gode resultater i forhold til organisasjonenes mål og kvalitet på tjenestene. Det er tilstrebet at 10 faktor skal være en grunnleggende lederplattform, og den understøtter kommunens policy på hvordan utføre og hvilken kvalitet vi må og skal ha på våre tjenester.

Innsatsområde 2: Kvalitet og effektivitet

- Benytte rollestyrt kvalitetssystem som ivaretar en god internkontroll.
- Forsterket opplæring i kommunens sentrale IKT-systemer for å oppnå høy effektivitet

Resultat:

Kvalitetssystemet TQM er implementert i hele den nye kommunen, herunder modul for hendelser (avvik). Ny modul for risikovurderinger er også realisert i 2018. Det er behov for at det til enhver tid gis opplæring og utvikles gode rutiner for at kvalitetssystemet skal benyttes.

Det har vært opplæring i IKT- systemer på grunnleggende nivå i deler av organisasjonen. Det er allikevel et potensiale på å bli bedre på dette området.

Innsatsområde 3: Kompetanse

- Larvik kommune skal ha den kompetansen vi trenger for å løse kommunens nåværende og fremtidige samfunnsoppgaver i tråd med definerte mål.

- Strategisk innsats innenfor satsningsområdet kompetanse innebærer planlegging, gjennomføring og evaluering av tiltak for å sikre at organisasjonen og den enkelte medarbeider skal nå sine definerte mål.

Larvik kommune er en kunnskapsintensiv organisasjon. Vi skal kunne konkurrere om høyt kvalifisert arbeidskraft i en situasjon der det på mange områder vil være knapphet i arbeidsmarkedet. Strategisk innsats innenfor satsningsområdet kompetanse innebærer planlegging, gjennomføring og evaluering av tiltak for å sikre at organisasjonen og den enkelte medarbeider skal nå sine definerte mål.

Larvik kommune skal fokusere på å utvikle riktig og relevant kompetanse. Kompetanse handler om den kunnskapen, de ferdighetene og holdningene vi trenger for å utføre oppgaver og oppnå ønskede resultater. Derfor er kommunene opptatt av at den viktigste utviklingen skjer gjennom det daglige arbeidet. Det er viktig å fokusere på hvordan vi nyttiggjør oss kompetansen og legger til rette for kontinuerlig læring også i arbeidet.

HR har målsatt innsatsområdet 3 i sin strategiplan: Ansatte har den kompetansen kommunen trenger for å løse nåværende og fremtidige samfunnsoppgaver.

Grunnleggende lederkompetanse via vår satsning på KS sin medarbeiderundersøkelse 10 faktor har vært viktig. De ti faktorene måler dels oppfatninger av viktige forhold på arbeidsplassen, som for eksempel graden av mestringsorientert ledelse, mestringsorientert motivasjonskultur, tydelig kommuniserte forventninger, muligheter til å jobbe selvstendig, muligheter til relevant kompetanseutvikling og muligheter til å bruke egen kompetanse. Og dels måler faktorene medarbeidernes holdninger til jobben de har.

Alt dette er kompetanser vi trenger for å løse kommunens oppgaver. Utviklingssamtaler er etablert på en slik måte at dette kan fanges opp kontinuerlig i organisasjonen da disse kobles opp mot disse faktorene.

Innsatsområde 4: Sykefravær

- Det vil være en målsetting om at Larvik kommune skal ha nedgang i fraværet. Hvor mange prosent nedgangen er ønsket, er avhengig av tjenesteområdet, virksomhet og hva ansatte har av utfordringen
- Kommunen skal ha et KPI mål for hvert tjenesteområde.

Mål vil også være:

- Oversikt og kontroll på hva fraværet i kommunen handler om
- Økt stabilitet for ansatte som gir økt brukertilfredshet, bedre drift og bedre tjeneste

IA-avtalen som var for perioden 2014-2018 ble videreført til nye Larvik kommune etter sammenslåingen. I Larvik kommune jobber vi for å være en aktiv IA-virksomhet blant annet med konkrete tiltak som er viktig for å for å opprettholde gode arbeidsmiljø.

- Her kan nevnes eget sentralt og partssammensatt inkluderings- og arbeidsutvalg, som bistår partene arbeidstaker og arbeidsgiver, med å finne løsninger i enkeltsaker der de står «fast». Utvalget er satt til å behandle de sykefraværsløpene som virksomhetene ikke finner gode løsninger på innenfor eget område. Utvalget kvalitetssikrer den interne oppfølgingen og initierer veien videre.
- Det har vært en økt satsning på lederstøtte med veiledning og opplæring.

- Det har vært gjennomført kurs for sykmeldte ansatte hvor tema i kursene har vært «veien videre». Dette kurset har vært satt opp for å hjelpe sykemeldte ansatte i kommunen til å forstå rutineinternt i kommunen og kravene henholdt rettigheter og plikter nedfelt i arbeidsmiljøloven. Målet med kurset er at sykemeldte ansatte skal være bedre rustet til å stå i prosessen rundt avklaring av arbeidsforholdet. Tilbake til jobb så raskt som mulig, helt eller delvis, eller avklaring inn mot annen økonomisk ytelse.
- Det har vært gjennomført grunnkurs i oppfølging av sykefravær for ledere. Det har vært opplæring av hovedtillitsvalgte og verneombud. Sentralt i kursene er det lagt vekt på dokumentasjonskravet i oppfølgingsarbeidet og fokuset på arbeidsgivers tilretteleggingsplikt og ansattes medvirkningsplikt.

I IA arbeidet til kommunen må det spesielt fremheves at det har vært et særs godt og konstruktivt samarbeid med NAV arbeidslivssenter, NAV Larvik og Bedriftshelsen AS.

Helse/miljø/sikkerhet og Bedriftshelsetjenesten

Det ble etter et kommunestyrevedtak i 2016 besluttet at Larvik kommune skulle kjøpe ekstern bedriftshelsetjeneste med virkning fra 1.2.2017, som en prøveordning. Ordningen ble evaluert partssammensatt september 2017 med tanke på en prinsipiell avklaring inn mot ny kommune. På bakgrunn av evalueringen ble det politisk vedtatt at nye Larvik kommune videreførte avtalen med Bedriftshelsen AS, ut 2020.

Det er HR som har koordinert og fasilitert Larvik kommunes innsats i arbeidet med strategisk HMS oppfølging og som er kontaktperson mot ekstern bedriftshelsetjeneste. Det har vært et høyt fokus fra HR på at tilbudet om bedriftshelsetjeneste skal være i tett kontakt med enkle og korte forbindelseslinjer ut i organisasjonen. Bedriftshelsetjenesten har også vært et effektivt virke for organisasjonen i arbeidet med det systematiske HMS arbeidet og ivaretagelse av helse. I 2018 har det vært et samarbeid med Bedriftshelsetjenesten hvor de har bistått i å øke kunnskapen om risikovurdering av arbeidet til kommunens ansatte. Det har også vært jobbet aktivt med å igangsette tiltak for å forebygge vold og trusler i flere av kommunens virksomheter. Bedriftshelsetjenesten har kommet med konstruktive råd og veiledning i utviklingen av dette arbeidet.

HR har forbedret informasjon om bedriftshelsetjenesten og HMS og dette ligger tilgjengelig for ansatte gjennom personalhåndboken og intranettet.

IA avtalen - Samarbeid med NAV Arbeidslivssenter

Nærværarbeidet henger sammen med nedfelta tiltak i den nasjonale og overordnede IA avtalen og resultat- og aktivitetsmål innenfor de tre målområdene i avtalen. I 2014 ble det undertegnet ny avtale for perioden 2014- 2018. Denne avtalen blir fulgt opp gjennom å rapportere til kommunens hovedarbeidsmiljøutvalg, HAMU. Det er etablert et nært samarbeid med NAV arbeidslivssenter hvor hensikten er å ha et gode løsninger og tiltak for nærværarbeidet i kommunen. I samarbeid med NAV Arbeidslivssenter og I Fokus (atføyringsbedrift i Larvik kommune) har Larvik kommunen gjennom 2018 fortsatt tilbudet «Jeg gjør forskjellen». Dette er et tiltak for de som står i fare for å bli sykemeldte eller som allerede er sykemeldte. I 2018 ble det også laget et eget kurs «jeg gjør forskjellen for ledere». Kursene har blitt godt mottatt av både deltakere og ledere. Disse kursene fortsetter å være et viktig tiltak i «verktøykassen» for nærværarbeidet.

iBedrift

Kommunen har avtale med iBedrift som inngår i en tiltakskjede initiert av sykehuset i Vestfold. Konseptet skal bidra til økt kompetanse om muskel- og skjelettplager og psykiske utfordringer. Målet med kursene er at de skal være basert på siste forskning og kursene skal presenteres med et folkehelse perspektiv Det var ingen avdelinger i kommunen som hadde disse kursene i 2018.

Sykefravær/nærvær

En viktig brikke i det systematiske arbeidet er å overvåke fraværstall/ nærværstall. Dette gir informasjon om hvor det vil være hensiktsmessig å være tidlig og tett på med dialog og bistand og støtte. Rådmannen med sin ledergruppe får gjennomgang av sykefraværet på kommunalsjef- og virksomhetsnivå. Det har vært store variasjoner i fraværsprosenten i 2018. Nærmere forklart innebærer det at noen virksomheter har ligget høyt, mens andre virksomheter har ligget lavt. Det er derfor viktig for HR å se på fraværsmønsteret ned på avdelingsnivå slik at arbeidet med å følge opp på gruppe- og individnivå settes inn der behovet er størst. En tett overvåkning sammen med de arbeidsmiljøtiltak som er iverksatt, et kontinuerlig fokus og samarbeid om nye virkemidler og tiltak, er med på å styrke nærværet og de mål som er satt for nærvær.

Verneombud tilbys lovpålagte kurs i arbeidsmiljøarbeidet. Kursene blir tilbudt av HR-avdelingen i samarbeid med hovedverneombudet. Det ble i 2018 gitt 40 timers opplæring til alle nye verneombud i kommunen. Det tilbys 40 timers kurs annen hvert år til de øvrige verneombudene. Hovedverneombudet har i tillegg faste møter med alle 115 lokale verneombud i kommunen gjennom året. Dette er med på å styrke de lokale verneombudenes rolle i det lokale arbeidsmiljøarbeidet.

Etikk

Det utarbeidet etiske retningslinjer for ansatte og folkevalgte i ny kommune. Arbeidet med å sikre en god etisk praksis og definere felles standarder må gis kontinuerlig oppmerksomhet i organisasjonen. Det er arbeidsgiver sitt ansvar å legge til rette for dilemmatrening i organisasjonen og drøfte problemstillinger fra egen arbeidshverdag. Det er et lederansvar å gjennomgå retningslinjene med alle ansatte. Ansatte folkevalgte har signert retningslinjen. Det er også gjennomført tiltak om registrering i KS styrevervs register. Kommunen jobber systematisk med å legge til rette for og utvikle arbeidet med etiske retningslinjer. Alle nyansatte blir introdusert for etikkarbeidet gjennom onboardingprogram som er etablert.

Det er vedtatt en egen handlingsplan mot korrupsjon. Hensikten med handlingsplanen er å forebygge og gjøre kommunen mer motstandsdyktig mot korrupsjon. Korrupsjonsforebyggende arbeid skal foregå både på tvers og innen enheter og fagområder, og involvere både folkevalgte, ledere og medarbeidere.

Etiske retningslinjer og handlingsplan mot korrupsjon er lagt ut på kommunens sider på intranett og internett.

Varsling

Ansatte har en lovbestemt rett til å varsle om kritikkverdige forhold i virksomheten. Som ansatt kan du varsle i den enkelte virksomhet, til leder, verneombud, tillitsvalgt eller varslings sekretariatet.

Rutinen er i samsvar med bestemmelsene med arbeidsmiljøloven. Varslings sekretariatet ledes av kommuneadvokaten.

Det er gjennomført opplæring rundt om i mange ledergrupper og avdelinger. Det er et lederansvar å gjennomføre opplæringen med sine ansatte.

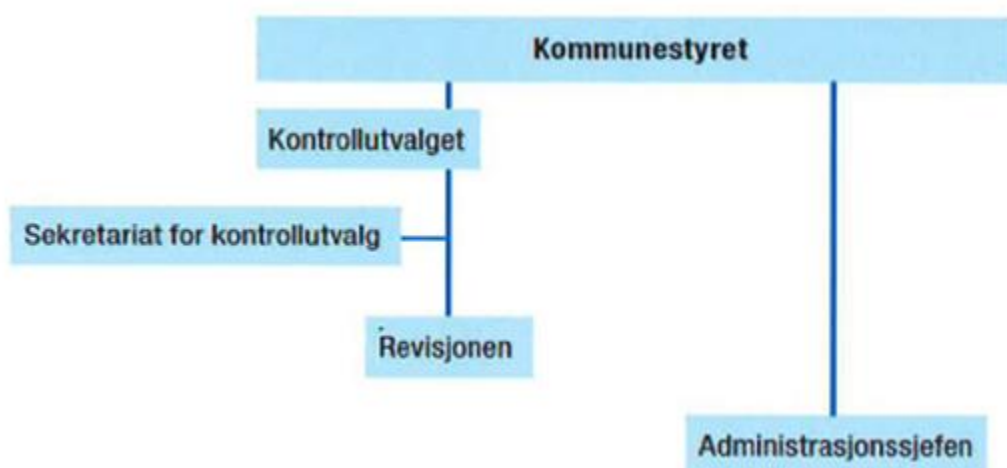
HR og Kommuneadvokaten følger opp og håndterer hendelser. Det har vært flere hendelser som har vært utfordrende og som krever omfattende undersøkelser.

Rutine for varsling av kritikkverdige forhold er tilgjengelig på kommunens intranett.

Internkontroll

I den enkelte kommune er det kommunestyret som har det øverste ansvaret for all kommunal virksomhet (egenkontroll). Kommunal egenkontroll er den kontrollen kommunen selv gjennomfører i egen virksomhet basert på kommunelovens bestemmelser om kontrollutvalg, revisjon og internkontrollen til administrasjonssjefen.

Kommunestyret har det overordnede kontrollansvaret for den kommunale virksomheten, og velger kontrollutvalget som er kommunestyrets kontroll- og tilsynsorgan. Kommunerevisjonen gjennomfører revisjon og pålagte kontrolloppgaver.

Rådmannens internkontroll brukes for å beskrive det ansvaret og de oppgavene som ligger til administrasjonssjefen etter kommuneloven:

Administrasjonssjefen skal sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjoner, og at den er gjenstand for betryggende kontroll. Kommuneloven § 23 nr 2.

Kommuneloven bruker ikke begrepet internkontroll, men har en formulering om «betryggende kontroll». Bestemmelsen innebærer både et ansvar for å ha tilstrekkelig kontroll og et krav om prosess for å sikre kontroll, men er for øvrig svært overordnet. Gjennom ulike særlover med forskrifter stilles det også krav til etablering og utforming av internkontrollen i kommunen. I praksis kan en si at internkontroll er:

- formaliseringer, dokumenter, rutiner (arbeidsformer, kontrolltiltak, prosedyrer og rapporteringer) som utarbeides, vedlikeholdes, kontrolleres og følges opp
- det å sikre at kommunen har den ønskede utvikling, at lover og regler overholdes, at det er kvalitet og effektivitet i tjenestene, og at omdømme og legitimitet ikke svekkes

Administrasjonssjefen har blant annet ansvar for at saker som blir lagt fram for folkevalgte organer er forsvarlig forberedt, samt å følge opp politiske vedtak. Intern kontroll dreier seg i stor grad om å være beredt og å forebygge, og å gjøre dette på en slik måte at det gir trygghet for at kommunens utvikling går i ønsket retning.

Internkontroll kan overlape virksomhetsstyring, men er i større grad risikobasert, enn mål- og resultatstyring (som har oppmerksomhet på å realisere mål).

I modell for internkontroll er «formalisering» en av tre forutsetninger for betryggende kontroll. En sentral del av formaliseringen er organisering, ansvar og roller. Arbeid med internkontroll skiller seg ikke fra annen ledelse. Dette innebærer at ansvarsdeling for internkontroll bør følge kommunens oppbygging og tilpasses den helhetlige virksomhetsstyringen. Tilsvarende bør ansvar for internkontroll kobles sammen med andre lederoppgaver; økonomi, ansvar for kvalitet/fag, og for personalforvaltningen.

Likeledes må det være toveis kommunikasjon, og informasjon må flyte mellom ulike nivåer. Dette vil bidra til at virksomhetsstyringen og internkontrollen trekker i samme retning – slik at alle nivåer og virksomheter har felles plattform og forståelse for arbeidet, og slik at hele organisasjonen arbeider for realisering av felles mål.

En godt organisert internkontroll har også effekt på kulturen, dersom en organiserer med sikte på læring, forbedring og deling, så vil denne tilretteleggingen smitte til praksis og etter hvert bli internalisert (en ubevisst kultur, noe som gjøres fordi det er naturlig).

Det kan spesielt pekes på:

- betydningen av å følge opp kritiske risikoer: Rapportering av betydelige risikoer, og evne/vilje til å håndtere (reduere) slike.
- evne og vilje til å lære av uønskede hendelser, avvikshåndtering: Læringsløyper, kvalitets- og forbedringsarbeid
- ansvar for vedlikehold og evaluering av internkontrollen. For eksempel hvorvidt iverksatte tiltak har ønsket effekt, om rapporteringen fungerer etter intensjonene og gir tilstrekkelig beslutningsgrunnlag, om risikovurderingene er tilstrekkelige eller for omfattende osv.

Larvik kommune har over år hatt et helhetlig kvalitetsstyringssystem, hvor internkontroll inngår. Nytt kvalitetssystem (TQM) er tatt i bruk og implementert de siste årene. I forbindelse med denne implementeringsprosessen er det foretatt en full gjennomgang av alle prosesser knyttet til den kommunale tjenesteproduksjonen og tilliggende rutiner. Det er også foretatt risikovurderinger innenfor alle fagområder og dokumentsikkerhet/personvern-analyse er gjennomført for alle enheter.

I Larvik kommune følges ansvarsfordelingen i internkontrollen for øvrig i hovedsak veileder utarbeidet av KS:

?

I internkontrollen fokuserer rådmannen på følgende hovedpunkter:

- Organisering
  - En tydelig ansvarsfordeling gjennom administrativ organisering og godkjenning av mandater forankret i rådmannens ledergruppe for utøvelse av oppgaver som ikke følger linjeorganisasjonen.
- Delegering
  - Avklart myndighet til den enkelte gjennom delegeringsbrev fra overordnet til underordnet i stilling eller til person.
- Verdigrunnlaget
  - Ansatte skal være godt kjent med verdigrunnlaget og signere på at de har forstått kommunens etiske retningslinjer. Etikk inngår i kommunens interne lederskole, og det gjennomføres etisk dilemmatrening i alle virksomheter/avdelingen
- Årlig systemgjennomgang
  - Det gjennomføres en årlig systemrevisjon i alle virksomheter hvor systematisk evaluering, justering og melding til overordnet nivå om styringssystemet gis fokus.
- Kontinuerlig forbedring
  - Kontinuerlig forbedring ivaretas gjennom risikovurderinger og avviksordningen, og ved å sette fokus på forbedringsarbeid i arbeidet med virksomhetsplanen.
  - Sentrale verktøy/metoder som LEAN og DIVERSITY ICEBREAKER benyttes og gis fokus i intern lederskole.
- Risikostyring
  - Ivaretas gjennom risikovurdering av alle kritiske prosesser i alle virksomheter. Prosedyre og metode inngår i kvalitetssystemet. Eksempler på risikoelementer er: Miljøskade, økonomisk styring, helseskade, brudd på lover og myndighetsmisbruk.
- Varsling
  - Varsling er å si fra om kritikkverdige forhold, som brudd på lover, regler eller etiske retningslinjer, til noen som kan gjøre noe med det. Varslingsordningen skal gjøre det enkelt og trygt å varsle om lovbrudd, brudd på etiske regler, og andre kritikkverdige forhold utført av ansatte i Larvik kommune eller mot Larvik kommune. Ansatte har en lovbestemt rett til å varsle om kritikkverdige forhold i virksomheten. Larvik kommunes varslingsordning er åpen for både ansatte og for eksterne (brukere, leverandører og andre), og alle oppfordres til å si fra eller varsle ved kjennskap til brudd på lover og regler som:
    - korrupsjon og økonomiske misligheter som tyveri og underslag
    - brudd på anskaffelsesreglene
    - brudd på arbeidsmiljøregler og sosial dumping
    - upassende gaver eller bonuser
    - mobbing, trakassering eller diskriminering
    - brudd på kommunens etiske retningslinjer
    - fare for liv og helse
- Økonomisk internkontroll
  - Ivaretas gjennom prosedyre for økonomisk månedsrapport fra alle avdelinger, virksomheter og kommunalsjefer til rådmannen hvor konklusjonene aggregeres oppover i styringslinjen. Ivaretas ved rutiner og prosedyrer for anvisning og attestasjon

ved alle utbetalinger
Ivaretas ved prosedyrer for innkjøp til Larvik kommune.

- Brukerfokus
  - Internkontrollen styrkes ved godt utviklet brukerfokus i alle virksomheter gjennom obligatorisk årlig gjennomgang ved utarbeiding av virksomhetsplan.
  - Brukerfokus skal både sikre god kunnskap om brukernes opplevelse av kvalitet i tjenestene, fange opp avvik i levering av tjenester og som innspill til videreutvikling av tjenestene.
  - Etablering av ulike råd, ombud, brukerpanel, overvåking av presseoppslag og tilgjengelighet i servicekontor og sosiale media styrker muligheten til å fange opp svakheter og muligheten til forbedring.

Oppsummert arbeider rådmannen med ivaretagelsen av internkontrollen etter følgende hovedkriterier:

- Internkontrollen skal være en del av ordinær ledelse og integrert med virksomhetsstyringen
- Internkontrollen og kontrollaktiviteter må være risikobasert
- Internkontrollen skal være formalisert og dokumentert

Sentrale kapitler

Samlet vurdering av resultat og økonomisk stilling

Beløp i 1000

	Note	Regnskap 2018	Rev. bud. 2018	Oppr. bud. 2018	Regnskap 2017
Driftsinntekter					
Brukerbetalinger		-126 924	-127 530	-127 623	0
Andre salgs- og leieinntekter		-381 730	-374 938	-371 758	0
Overføringer med krav til motytelse		-350 460	-211 238	-183 634	0
Rammetilskudd		-1 256 567	-1 286 531	-1 286 531	0
Andre statlige overføringer		-225 219	-237 361	-204 355	0
Andre overføringer		-17 397	-9 788	-1 856	0
Inntekts- og formuesskatt		-1 250 981	-1 197 938	-1 197 938	0
Sum driftsinntekter		-3 609 277	-3 445 324	-3 373 695	0
Driftsutgifter					
Lønnsutgifter		1 846 655	1 769 307	1 732 437	0
Sosiale utgifter		513 350	479 616	477 821	0
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunens tjenesteproduksjon		466 738	512 547	467 753	0
Kjøp av tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon		384 833	366 790	353 824	0
Overføringer		251 561	228 215	203 740	0
Avskrivninger		163 676	163 678	0	0
Fordelte utgifter		-33 892	-33 711	-35 662	0
Sum driftsutgifter		3 592 922	3 486 442	3 199 914	0
Brutto driftsresultat		-16 355	41 118	-173 781	0
Finansinntekter					
Renteinntekter og utbytte		-15 713	-19 333	-19 333	0
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)		-18 910	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån		-123	-210	-210	0
Sum finansinntekter		-34 746	-19 543	-19 543	0
Finansutgifter					
Renteutgifter og låneomkostninger		84 245	73 284	75 284	0
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)		29 103	4 027	4 027	0
Avdrag på lån		110 825	109 305	109 305	0
Utlån		150	190	190	0
Sum finansutgifter		224 323	186 806	188 806	0
Resultat eksterne finanstransaksjoner		189 577	167 264	169 264	0
Motpost avskrivninger					
Motpost avskrivninger		-163 676	-163 678	0	0
Sum motpost avskrivninger		-163 676	-163 678	0	0
Netto driftsresultat		9 545	44 704	-4 518	0
Bruk av avsetninger					
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk		-47 251	-47 251	0	0
Bruk av disposisjonsfond		-69 970	-69 970	-13 570	0
Bruk av bundne driftsfond		-21 536	-9 227	-4 998	0
Sum bruk av avsetninger		-138 757	-126 448	-18 568	0
Avsetninger					
Overført til investering		0	205	0	0
Avsatt til disposisjonsfond		80 850	80 850	23 079	0
Avsatt til bundne driftsfond		42 603	689	7	0
Sum avsetninger		123 453	81 744	23 086	0
Regnskapsmessig merforbruk (+)/mindreforbruk (-)		-5 758	0	0	0

Når det samlede resultatet i 2018 skal vurderes er det viktig å ha utgangspunktet fra 2017 med seg. Lardal og Larvik slo seg sammen fra 1. januar 2018 og regnskapene for de to kommunene i 2017 ble

derfor behandlet som to saker. Regnskapsmessig mindreforbruk i Lardal var positivt med 10,8 mill kr og det tilsvarende i Larvik var positivt med 36,4 mill kr. I Lardal var det dog i 2017 et negativt netto driftsresultat på 8,2 mill kr. Årsaken til det regnskapsmessige mindreforbruket i Lardal i 2017 var flere vedtak om betydelig bruk av midler fra fond gjennom 2017. Gjennomføringen av prosjektene ved avslutningen av året var i betydelig grad ikke i tråd med vedtaket. Larviks netto driftsresultat var positivt med 24 mill kr, men var preget av betydelige ikke-budsjetterte merinntekter fra skatt og fra Primæroppgavefondet. Uten disse ikke-budsjetterte merinntektene ville netto driftsresultat også for Larvik vært negativt med flere ti-talls millioner kroner.

Forbruket i Larvik kommune var høyere enn hva et periodisert budsjett tilsa, innenfor enkelte deler av kommunen i første del av 2018. Dette førte til at budsjettet gjennom året ble styrket. Helse og omsorg, som tidlig på året lå an til et betydelig merforbruk, ble styrket med 29 mill kr i første del av 2018. Denne styrkingen av budsjettet ble finansiert med bruk av midler fra disposisjonsfondet. Opprinnelig vedtatt netto driftsresultat var i 2018 positivt med 4,5 mill kr. Endringene i budsjettet gjennom året, med økt bruk av fondsmidler, ga et revidert budsjett med et negativt netto driftsresultat på 44,7 mill kr for Larvik kommune i 2018.

Endelig regnskapsresultat for 2018 endte med et negativt netto driftsresultat på 9,5 mill kr. Dette er bedre enn regulert budsjett, både fordi forbruket til slutt ikke ble så høyt som de vedtatte budsjettutvidelsene ga rom for og fordi kommunen gjennom året fikk noe merinntekter bl.a. fra skatt. Fordi de vedtatte utvidelsene av budsjetttrammene gjennom året var finansiert med bruk av fond og dette forbruket til slutt ble mindre enn budsjettert, ble det regnskapsmessige mindreforbruket positivt med 5,8 mill kr.

Rådmannen presiserer at det negative netto driftsresultatet på 9,5 mill kr er uttrykk for at utgiftene i driften i 2018 er høyere enn det de løpende inntektene ga rom for. Dette ble finansiert gjennom bruk av fond. Når kommunen nå ender opp med en mindreforbruk totalt sett, så er dette et uttrykk for at all bruk av fondsmidler som ble vedtatt av kommunestyret ikke ble gjennomført. Mindreforbruket på 5,8 mill kr er ikke et uttrykk for en samlet økonomi i positiv balanse. I den nye kommuneloven er det tatt inn endringer som gjør at det fra og med 2020 vil være netto driftsresultat som uttrykker kommunens regnskapsmessige resultat, ikke bare i budsjettet, men også i regnskapet. Det vil som følge av de nye bestemmelsene ikke være anledning til å operere med mindre- eller merforbruk dersom det er kapasitet til å slette dette mot fondsstørrelser og overføringer. Larvik kommune har støttet disse endringene i sin høringsuttalelse.

Godkjenning av regnskapet og disponering av mindreforbruket skjer i egen sak, også den i kommunestyrets mai-møte. Rådmannens utgangspunkt er at disse midlene i praksis er udisponerte fondsmidler som bør disponeres tilbake til disposisjonsfondet. Dette er lagt til grunn for de forslagene som konkret er fremmet i regnskapssaken.

Tjenesteproduksjonen har et forbruk som samlet sett er i tråd med budsjetter innenfor Areal og teknikk, Kultur og oppvekst og Eiendom. Helse og omsorg har i gjennom 2018 gjort en betydelig jobb i forhold til å bremse den kostnadsutviklingen som var der ved inngangen til året. Helse og omsorg har samlet sett et mindreforbruk i 2018, målt mot revidert budsjett. Det er merforbruk innenfor folkevalgte styringsorganer, renter og avdrag og enkelte fellesutgifter. Innenfor NAV har det i flere år vært utfordringer knyttet til bl.a. budsjetttrammene for sosialhjelp. Det er fortsatt betydelige utfordringer til stede innenfor disse områdene, men NAV leverer samlet sett et regnskap for 2018 som er i tråd med det budsjetterte.

Det var heller ikke i 2018 budsjettert med inntekter fra Primæroppgavefondet. Imidlertid har forvaltningen av disse midlene i 2018 et negativt resultat på 9,8 mill kr som går direkte inn i kommunens netto driftsresultat.

Innenfor regnskapsresultatet er det foretatt betydelige avsetninger og bruk av avsetninger, bl.a. mot disposisjonsfondet. Samlet disposisjonsfond ved utgangen av 2018 er på 204 mill kr. Dette er en økning av disposisjonsfondet på ca 4 mill kr i forhold til utgangen av 2017. Den «frie» delen av disposisjonsfondet bør være på minst 5% av kommunens driftsinntekter, altså minst på 180 mill kr ved utgangen av 2018. Et disposisjonsfond på 204 mill kr er innenfor et slikt krav, men det ligger ulike typer kommunestyrevedtak på ca 74 mill kr av disse midlene. Den «frie» delen er dermed på ca 130 mill kr og bør økes ytterligere de neste årene. Avsetningene for øvrig omfatter vedtatte bundne avsetninger til

driftsfond, avsetning av andre øremerkede midler samt avsetninger av gebyrfond til vann, avløp og renovasjon.

Rådmannen vil presisere at organisasjonens budsjett disiplin ved utgangen av 2018 er god. Det er enheter som opplever betydelige problemer knyttet til å holde budsjett rammene og det er fortsatt enheter som ikke klarer å gjennomføre driften innenfor de vedtatte rammene. Men for den største delen av kommunens virksomhet er det slik at driften samlet sett gjennomføres innenfor de vedtatte totalrammene. Rådmannen har et kontinuerlig fokus på de enhetene der det er driftsmessige problemer og gir disse enhetene utvidet oppmerksomhet i form av lederstøtte, hjelp til analyse og andre tiltak som kan være med på å sikre at driften skjer innenfor kommunestyrets fastsatte rammer. Det er også viktig for rådmannen at den driftsmessige situasjonen fortløpende kommuniseres til den politiske ledelsen. Dette har i 2018 skjedd gjennom både fastsatte rapporteringer etter 4 og 7 måneder og gjennom oppdaterte rapporteringer til formannskapet utenom de fastsatte hovedrapporteringene.

Sentrale inntekter

Beløp i 1000

	Oppr. bud.	Rev. bud. 2018	Regnskap	Avvik i kr
Frie disponible inntekter				
Skatt på inntekt og formue	-1 197 938	-1 197 938	-1 250 981	53 043
Ordinært rammetilskudd	-1 286 531	-1 286 531	-1 256 567	-29 964
Andre generelle statstilskudd	-12 778	-13 608	-13 486	-122
Sum Frie disponible inntekter	-2 497 247	-2 498 077	-2 521 034	22 957

Sentrale inntekter består av kommunens skatteinntekter, rammetilskudd og en liten del rentekompensasjonsinntekter knyttet til investeringer innenfor sykehjem, skolebygg og kirker.

Ved utgangen av 2018 er den samlede inntekten fra skatt og rammetilskudd nesten 23 mill kr høyere enn det periodiserte budsjettet. Dette skyldes merinntekter fra skatt og inntekter noe under budsjett på rammetilskuddet. Rammetilskuddet blir lavere enn budsjett når skatteinntektene blir så høye som i 2018. Årsaken er at kommunen da får noe mindre midler i skatteutjevning sinntekter.

Sentrale utgifter

Beløp i 1000

	Oppr. bud.	Rev. bud. 2018	Regnskap	Avvik i kr
Sentrale utgifter				
Pensjon	132 327	128 327	99 787	28 541
Netto premieavvik	-60 164	-60 164	-21 995	-38 169
Lønnsreserve avsetning	28 729	-319	0	-319
Sum Sentrale utgifter	100 892	67 844	77 792	-9 947

Utviklingen i kommunens pensjonsutgifter er styrt av sentrale avtaler og bestemmelser om opptjeningstid og nivå på pensjonsutbetalingene. Dette påvirkes igjen av alder og antall år i arbeid for de som skal ha pensjon i fremtiden. Kommunen følger i stor grad de prognosene som kommer fra KLP, som er kommunens største pensjonskasse. Avkastningen på kommunens kapital i KLP ble 30 mill kr høyere enn budsjettet. Denne avkastningen kan kun benyttes til dekning av pensjonsutgifter eller midlene kan avsettes i KLP. I sentrale utgifter ligger den variable delen av pensjonskostnaden. For 2018 utgjorde denne ca 100 mill kr. Den faste delen av pensjonskostnaden belastes direkte ute på den enkelte virksomhet og utgjorde ca 155 mill kr.

Beregnet premieavvik er differansen mellom beregnet pensjonskostnad og hva som faktisk er innbetalt til KLP/SPK. Premieavviket er negativt (føres som inntekt) de årene hvor beregnet pensjonskostnad er lavere enn hva kommunen faktisk betaler inn, og positivt (føres som kostnad) de årene pensjonskostnad er høyere enn faktisk innbetalt. I 2018 var netto premieavvik lavere enn budsjettert, men fremdeles negativt med ca 22 mill kr.

Avsetningen til lønnsreserven skal dekke organisasjonens kostnader til lønnsoppgjøret i 2018. Konsekvensene lønnsoppgjøret i 2017 hadde på 2018 ligger i enhetenes rammer og lønnsreserven avsatt i 2018 gikk til å dekke konsekvensene av 2018-oppgjøret. For 2018 ble dette som forventet med et avvik på kr 300 000 fra budsjetterte 28,7 mill kr.

Budsjettskjema 2A – Investering

Regnskapsskjema 2A - Investeringsregnskapet			
Tall i 1 kroner	Regnskap 2018	Regulert budsjett 2018	Opprinnelig Budsjett 2018
FINANSIERINGSBEHOV			
Investeringer i anleggsmidler	350 842 685	434 120 500	525 200 000
Utlån og forskutteringer	94 073 912	120 000 000	90 000 000
Kjøp av aksjer og andeler	10 432 772	10 210 000	9 710 000
Avdrag på lån	55 543 668	30 000 000	30 000 000
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0
Avsetninger	29 838 056	24 725 213	0
Årets finansieringsbehov	540 731 093	619 055 713	654 910 000
FINANSIERING			
Bruk av lånemidler	-328 437 151	-415 881 600	-505 674 720
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-47 221 268	-62 435 213	-9 710 000
Tilskudd til investeringer	-49 611 170	-42 412 000	-42 315 000
Kompensasjon for merverdiavgift	-39 431 870	-57 902 100	-67 210 280
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-65 617 673	-30 000 000	-30 000 000
Andre inntekter	-153 178	0	0
Sum eksternt finansiering	-530 472 310	-608 630 913	-654 910 000
Overført fra driftsregnskapet	0	-204 800	0
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0
Bruk av avsetninger	-10 258 783	-10 220 000	0
Sum finansiering	-540 731 093	-619 055 713	-654 910 000
Udekket / Udisponert	0	0	0

Investeringsregnskapet for 2018 er gjort opp med et udisponert/udekket beløp på kr 0. Det er regnskapsført investeringsutgifter på totalt 541 mill kr. Av dette beløpet er 351 mill kr investeringsutgifter i anleggsmidler og 94 mill kr er utbetaling av Startlån. Resterende 96 mill kr gjelder finansieringstransaksjoner som avdrag på innlån, kjøp av aksjer og andeler og avsetninger.

Finansieringen er i hovedsak dekket med bruk av lån på 328 mill kr. Mottatt merverdikompensasjon er på 39 mill kr. Inntekter fra salg av anleggsmidler er 47 mill kr og inkluderer salg av Nanset skole. Det er mottatt nesten 50 mill kr i tilskudd til investeringer, hvorav 22 mill kr er tilskudd fra Husbanken til utbyggingen av Husebyjordet. Mottatte avdrag på utlån og refusjoner er på 66 mill kr og gjelder i hovedsak innbetalinger på Startlån.

Likviditets - og gjeldsrapportering 2018

Arbeidskapital

Tall i mill kr	01.01.2018	31.12.2018
Omløpsmidler	1 604	1 660
- premieavvik	-189	-213
- POF* (Fondsmidler)	-815	-805
Sum omløpsmidler	600	642
Kortsiktig gjeld	-447	-471
- premieavvik	1	3
Sum kortsiktig gjeld	-446	-468
Arbeidskapital	154	174

Likviditetsbeholdning

Tall i mill kr	01.01.2018	31.12.2018
Kasse/bank	396	449
POF, Aksjer , rentefond og andeler *	619	668
POF - Langsiktige Obligasjoner *	196	137
Sum likvide midler	1 211	1 254
- (Primæroppgavefondet) POF*	-815	-805
- Skattetrekk	-64	-66
Netto likviditetsbeholdning	332	383

I Finans og gjeldsreglementet til Larvik kommune er overskuddslikviditet regnet som likviditet utover hva som trengs for å dekke løpende forpliktelser de nærmest tre måneder. Da kommunen tar opp nye lån for å finansiere nye investeringer, er det lite overskuddslikviditet løpende i henhold til denne definisjonen i Larvik kommune. Pr 31.12.2018 er alle bankinnskudd plassert i kommunens bankforbindelse DNB.

Rapportering av investeringene i Primæroppgavefondet gis i årsrapportering til Kommunestyret i egen sak. Detaljer på plasseringene kan også ses i note til årsregnskapet.

Beholdningen av likvide midler er korrigert for kapitalen som ligger i Primæroppgavefondet (POF = Obligasjoner, aksjefond, rente- og eiendomsfond i tabellen over), og avsatt skattetrekk. Kommunen tar opp nye lån for å finansiere investeringer, og refinansierer løpende lån som forfaller. Investeringsprosjektene ligger etter budsjettet fremdrift i 2018, ubrukte lånemidler ved årets slutt er 217 mill kr. I 2018 er det tatt opp nytt lån uten avdrag på 3,5 år på 500 mill kr i Kommunalbanken, og nytt obligasjonslån på 490 mill kr i SEB med forfall i juni 2021. Disse er brukt til å refinansiere forfalte lån på 760 mill kr, og nytt låneopptak på 230 mill kr. I tillegg er det refinansiert to sertifikatlån på til sammen 250 mill kr.

*POF er forkortelse for primær oppgavefondet. Fondet ble opprettet i forbindelse med salg av kraftforetak på begynnelsen av 2000-tallet. Plassering av fondskapitalen er gjort i henhold til finansstrategi vedtatt av kommunestyret. Ved utgangen av året var fondet plassert i norske og globale aksje- og rentefond, samt anleggsobligasjoner og eiendomsfond. I april 2018 ble 79 mill kr fra tidligere Lardal kommune overført til Primær oppgavefondet og inngår derfor i summene i tabellene over.

Rapportering gjeld

Tall i mill kr	2016	2017	31.12.2018
Brutto lånegjeld pr 01.01.	3 103	3 592	3 861
Nye lån og refinansiering	840	1 512	1 360
- Avdrag/innfrielse	-463	-1 243	-1 176
Brutto lånegjeld pr. periodeslutt	3 479	3 861	4 045
- Utlån	-382	-435	-465
Netto lånegjeld pr periodeslutt	3 097	3 426	3 580
Antall innbyggere	44 082	46 557	46 801
Lånegjeld pr innbygger i kr	70 262	73 588	76 494

Samlet netto lånegjeld pr 31.12 er på 3 580 mill kr, og tilsvarer kr 76 494 pr innbygger. I 2018 er det refinansiert lån på til sammen 1 010 mill kr. Nytt låneopptak pr. 31.12 2018 er 230 mill kr i finansieringslån og 120 mill kr er Startlån fra Husbanken til videre utlån.

Netto lånegjeld har økt kraftig de senere årene og har økt ytterligere med 154 mill kr i løpet av 2018. Dette har ført til at lånegjelden har vokst i forhold til inntektene som skal betjene denne gjelden. Denne utviklingen har gjort kommunens økonomi mer sårbar, spesielt for renteøkninger.

Investeringer

Gjelden økte igjen i 2018 grunnet at låneopptak til nye investeringer oversteg avdrag og innfrielse på allerede eksisterende lån. Investeringer i anleggsmidler for 2018 var på totalt 350,8 mill kr, en nedgang på 137,4 mill kr fra foregående år. Dette var 174,4 mill kr (33,2 %) lavere enn vedtatt budsjett for året. Budsjettet er, så langt det har vært mulig, blitt korrigert for disse forsinkelsene gjennom året i gjenbevilgningsaker.

Gjeldsgrad og handlingsregelen for lånegjeld

Handlingsregelen for lånegjeld ble vedtatt i Kommunestyret sak om Strategidokumentet 2019 – 2022 (KST 293/18). Intensjonen bak den vedtatte handlingsregelen er at kommunens gjeldsgrad, dvs lånegjeld i prosent av driftsinntekter, skal reduseres over tid. Handlingsregelen forsøker å bidra til at dette målet nås gjennom å begrense den prosentvise veksten i kjernegjelden, dvs netto lånegjeld fratrukket gjeld knyttet til VAR, til den prosentvise veksten i frie inntekter.

I 2018 økte netto lånegjeld med 4,5 % (154,2 mill kr) mot driftsinntektene som steg med 3,7 % (127,3 mill kr). Gjeldsgraden, som er netto lånegjeld i prosent av driftsinntekter, økte dermed fra 98,4 % i 2017 til 99,2 % i 2018. Forverringen skyldes at den prosentvise veksten i lånegjelden oversteg veksten i driftsinntekter. Denne gjeldsgraden ville ha steget ytterligere, til ca 104 %, dersom de faktiske investeringene gjennom året var fullført iht budsjett.

I 2018 var veksten i kjernegjelden 5,0 %, som var høyere enn veksten i netto lånegjeld. Dette skyldes at økninger i lånegjeld knyttet til VAR utgjorde kun 27 % av økningen i lånegjelden. Resterende andel kan dermed tilskrives gjeldsøkninger ikke tilknyttet VAR. Samtidig økte kommunens frie inntekter med 3,3 %

Årsrapport 2018

gjennom året, noe som var lavere enn veksten i kjernegjelden. Veksten i kjernegjelden var dermed ikke innenfor handlingsregelens rammer i 2018.

Tall i mill kr	2017	2018	% endring
Netto lånegjeld	3 426	3 580	4,5 %
- Lånegjeld knyttet til VAR	-1 154	-1 195	3,6 %
Kjernegjeld	2 272	2 385	5,0 %
Frie inntekter	2 635	2 722	3,3 %
Andel VAR gjeld i % av Netto lånegjeld	34 %	33 %	
Andel VAR gjeld i % av Brutto lånegjeld	30 %	29 %	

Nytt finans- og gjeldsforvaltningsreglement ble vedtatt i Kommunestyret 4. april 2018 i sak 068/18.

Rentebinding

Tall i mill kr	2018
Brutto langsiktig rentebærende gjeld	4 045
Videreformidlingslån knyttet til Husbanken	-481
Beregningsgrunnlag av rentekompensasjonsordningen fra Husbanken (Skole, Sykehjem/omsorgsboliger og Kirkebygg)	-159
Gjennomsnittlig netto likviditetsbeholdning siste år	-357
Gjeld knyttet til selvkostområdet (VAR) 31.12.2018	-1 195
= Netto renteutsatt balanse	1 853
Lån med fast rente	553
Rentebytteavtaler	896
Andel av netto renteutsatt balanse som er sikret med fastrente	1 449
	78 %

I henhold til vedtatt finans- og gjeldsreglement skal minimum 25 % av netto renteutsatt balanse ha flytende rente, og minimum 25 % fast rente, mens 50 % skal vurderes utfra markeds situasjonen. Per nå er fastandelen på kort sikt for høy. 78 % av netto renteutsatt balanse er sikret med fastrente. Gjennomsnittlig rentebinding er på 1,11 år slik at den korte bindingstiden er høy, men på lengre sikt er rentebindingstiden lavere da normalsituasjonen skal ligge rundt 3 år. Nytt finans - og gjeldsreglement ble vedtatt i april og det tar noe tid å tilpasse rammevilkårene til strategien. Noen fastrentelån fra gamle Lardal kommune vil det ikke fornyes fastrente på, i tillegg vil noen av rentebytteavtalene gå ut høsten 2019 og det vil da vurderes å legge mer over på litt lengre fastrente enten ved fastrentelån eller rentebytteavtaler.

Verdsettelsestidspunkt 31.12.2018

PORTEFØLJE	Strategi		
Utestående gjeld (finansieringslån unntatt lån til Husbanken) i mill kr.	3 563		
Låneporteføljens gjennomsnittlige løpetid	4,30 år	> 2,5 år	OK
Gjennomsnittlig rentebinding	1,11 år	1-5 år, hvorav 3 år er normalsituasjonen	OK
Gjennomsnittlig rente inkl. rentebytteavtaler	2,11 %		
Andel av låneporteføljen som kommer til refinansiering neste 12 måneder	19 %	<30 %	OK
Største enkeltlån utgjør av samlet brutto gjeldsportefølje	14 %	<25 %	OK

Låneporteføljen har pr. 31.12 en gjennomsnittlig løpetid på 4,30 år. Ifølge vedtatt strategi skal denne være mer enn 2,5 år. Det har vært et bevisst valg å øke tid til forfall for å redusere refinansieringsrisikoen. Dette er gjort ved i større grad å velge nedbetalingslån med lang løpetid og bulletlån (lån uten avdrag) med lengre løpetid enn tidligere. I 2019 forfaller 680 mill kr i finansieringslån. Dette utgjør 19 % av kommunen samlede låneportefølje, og er under kravet om maksimum 30 % i strategi for gjeldsforvaltning. Det er arbeidet med å samle flere lån, og spre forfall på disse på årene fremover for å redusere refinansieringsrisikoen ytterligere. I strategidokumentet legges det opp til nytt låneopptak på tilsammen 512 mill kr i 2019, i tillegg til årets refinansieringer. Rentebindingen på kort sikt er svært høy, men rentebindingen på lengre sikt er lav. Dette vil bli tilpasset ved inngåelse av nye avtaler om rentebinding slik at bestemmelsene i nytt reglement blir oppfylt.

Lånekostnader og renteinntekter

	Regnskap 2018	Budsjett 2018	Avvik
Rente- og lånekostnader i mill kr	84,2	73,2	11
Renteinntekter i mill kr	15,7	19,3	-3,6

Rente- og lånekostnadene er høyere enn budsjettet med 11 mill kr, i tillegg var renteinntektene 3,6 mill kr lavere enn budsjett. Gjennomsnittlig innlånsrente i porteføljen var 2,11 %, denne er høyere enn pengemarkedsrenten pga rentebindinger.

Stresstest: Økning av rentekostnad med 1 % på finansieringslån

	Andel av gjeld	Balanse mill kr	Endringsparameter	Beregnet tap i mill kr
Gjeld med p.t flytende rente	60 %	2 114	1 %	21,14
Gjeld med fast rente (inkl. rentebindingsavtaler)	40 %	1 449		

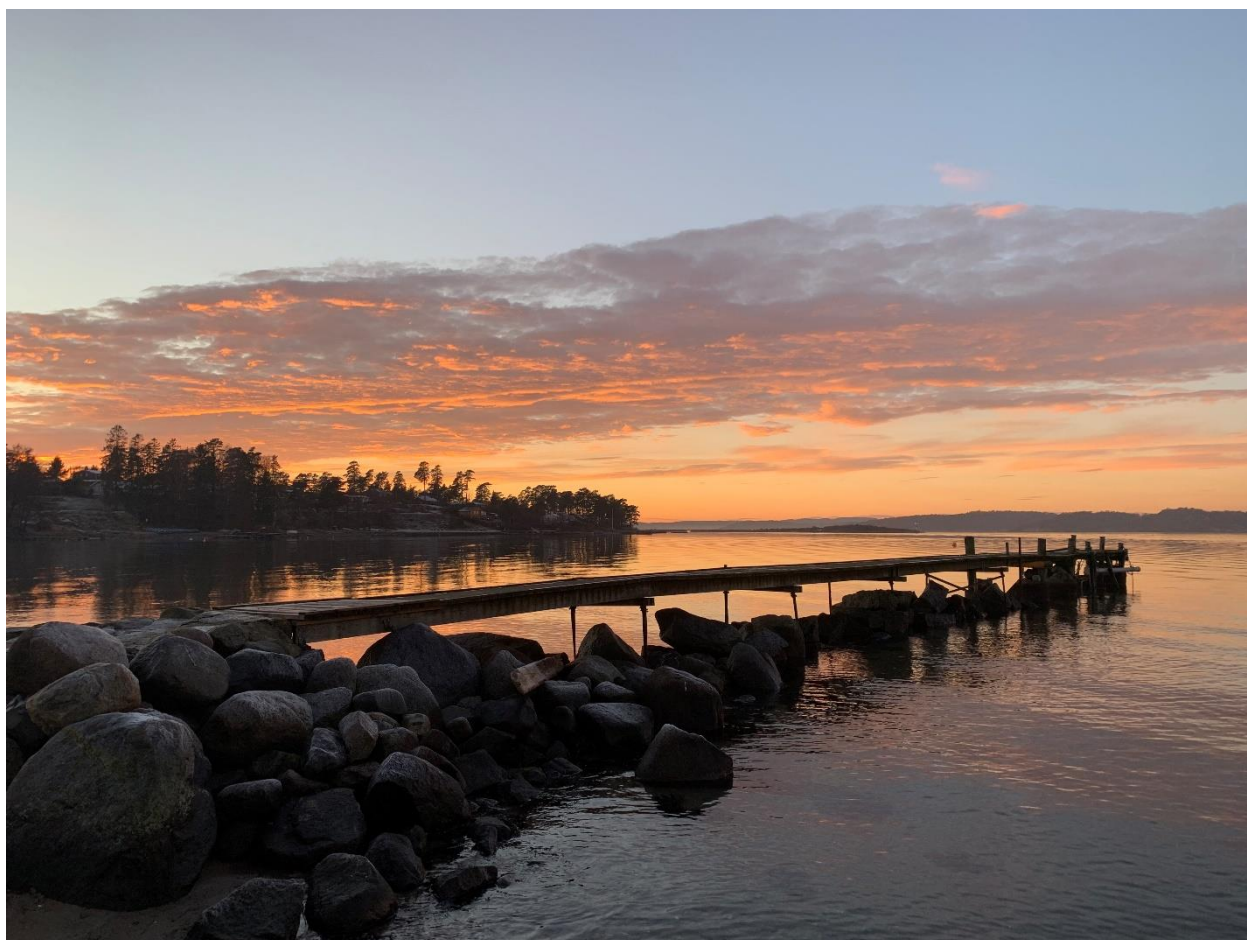
Dersom rentesatsen øker med 1 % vil rentekostnaden øke med 21,14 mill kr i året med den rentebindingsandelen Larvik kommune har per 31.12.2018.

Som et resultat av en rekke større lånefinansierte investeringer har kommunens lånegjeld vokst kraftig de senere år.

Lang avdragstid og særlig historisk lave renter, men også god avkastning på Primæroppgavefondet, har tidligere gjort lånegjelden håndterbar. Men det økonomiske handlingsrommet hadde krympet merkbart ved behandlingen av strategidokumentet for 2018 - 2022 og ikke minst for 2019 – 2022. Dette skyldes kraftig vekst i både driftskostnader og finansutgifter over tid, sistnevnte som et resultat av store lånefinansierte investeringer. Denne situasjonen vil forverre seg skulle rentenivået stige og normaliseres. Høy lånegjeld vil da gi økte rentekostnader som slår inn på driftsresultatet, som igjen kan gi uønskede budsjettinnstramninger. Det er den vedtatte handlingsregelens intensjon å bedre forholdet mellom lånegjeld og inntekter fremover, slik at kommunen også blir mindre sårbar for mulige renteøkninger.

Kommunens tjenesteområder

Interne funksjoner

Tjenesteområdebeskrivelse

Rapporteringsområdet består av

- Folkevalgte styringsorganer
- Revisjon og kontrollutvalg
- Sentrale administrative funksjoner
- Fellesutgifter
- NAV
- Hovedinntekter
- Finansielle transaksjoner
- Overføring til kirkelige fellesråd
- Overføringer til andre etter vedtak/avtale

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap 2018	Rev. bud. 2018	Avvik i kr	Avvik i %
11-Folkevalgte styringsorganer	11 551	9 247	-2 305	-24,9 %
12-Revisjon og kontrollutvalg	3 010	3 244	234	7,2 %
13-Sentral stab og støtte	83 533	86 170	2 637	3,1 %
14-Fellesutgifter	20 588	3 960	-16 627	-419,8 %
15-NAV	151 300	151 134	-166	-0,1 %
17-Finansielle transaksjoner	-168 006	-167 470	536	-0,3 %
18-Overføring til kirkelige fellesråd	33 062	33 020	-42	-0,1 %
19-Overføringer til andre etter vedtak/avtale	21 292	21 286	-6	0,0 %
Sum	156 330	140 591	-15 739	-11,2 %

Med utgangspunkt i et mål om å begrense merforbruket samlet for kommunen i 2018, etter at kommunestyret i møte i juni korrigerende budsjettet med 40 mill kr, ble flere ulike økonomiske tiltak gjennomført. Justeringen i 2018 besto av en rekke elementer, hvorav noen også utfordret konkrete beløp vedtatt av kommunestyret. 10 mill kr omhandlet reduserte utgifter til lønnsoppgjør, pensjonsutgifter og utgifter til renter og avdrag. Justeringer som utfordret politiske vedtak omhandler reduserte utgifter knyttet til at stedsutviklingsutvalg ikke ble etablert, og midler til prosjekt «utenforskap». Prosjektleder fulgte opp dette området, men styrking ut over lønn til prosjektleder ble i all hovedsak tatt ut, uten at dette ga konsekvenser for arbeidet i 2018.

Hovedutfordringen i merforbruk innen dette området lå på budsjettet til NAV, hvor spesielt utgifter til økonomisk sosialhjelp viste et merforbruk ift det som var budsjettet. Budsjettet til sosialhjelp ble styrket med 10 mill kr i 2. gangs rapporteringen, men utgiftene flatet ut gjennom høsten. Det resulterte i et mindreforbruk for året på 4,3 mill kr. Midlene som ble bevilget i 2. gangsrapporteringen ble ikke videreført i 2019 og det gjør at sosialhjelpsbudsjettet for 2019 er svært stramt.

Det var et merforbruk på 2,3 mill kr på området «Folkevalgte styringsorganer» i 2018, hvorav 1,2 mill var godtgjørelse og resterende var knyttet til utgiftsdekning, reisekostnader og leie av lokaler.

Innenfor «Sentral stab og støtte» var det et mindreforbruk på ca 2,6 mill kr i 2018. Dette skyldes i hovedsak to forhold:

1. Det ligger øremerkede midler til flere ulike prosjekter på ulike ansvar, dette utgjør størstedelen av merinntekten.
2. Stillinger er holdt vakante og permisjoner er holdt ubesatt på grunn av innsparinger i 2018. Det jobbes målrettet mot å snu kompetanse i forbindelse med naturlig avgang og ledige stillinger. Det jobbes i 2019 for å se på hvilken kompetanse som Sentral stab og støtte bør ha for å kunne ta ut økonomisk innsparing fremover.

Flere av rapporteringsområdene har kun faste overføringer etter vedtak. Generelt har det i 2018 vært en økning i en del av tilskuddene og kontingenter/lisenser som følge av flere innbyggere etter kommunesammenslåingen. Dette har medført merforbruk innenfor enkelte områder.

Status målsettinger

Målsetting	Status måloppnåelse
Ha hensiktsmessig teknologi og kapasitet som sikrer at sentrale administrative funksjoner kan levere den støtten virksomhetene etterspør innenfor sine tjenester og styringssystemer.	2018 var første året i ny kommune. Selv om mye ble gjort i løpet av 2017 for å harmonisere tekniske løsninger og IT-systemer var det først ved årsskiftet de nye løsningen ble tatt i bruk. Første halvår var preget av at mye nytt måtte på plass da alle fagsystem som inneholdt arkivmaterialet måtte avsluttes og startes på nytt i 1. januar 2018. Ved overgang til ny kommune har digitalisering av tjenester, såvel interne som eksterne, fått økt fokus. For å støtte opp under dette arbeidet ble det oppretta en digitaliseringsavdeling ved å samle allerede eksisterende ressurser rundt kommunens største fellessystem i en avdeling. Etterspørselen internt etter å få digitalisert arbeidsprosessene er stor på samme måte som kravene til mer og bedre digitale tjenester for innbyggerne er økende. Med de ressursene som er tilgjengelige har det vært nødvendig å prioritere digitalisering av interne tjenester først. Dette for å bidra til at organisasjonen som helhet kan bli mer effektiv.
Hensiktsmessig og kvalitetssikret informasjon og service til brukere og innbyggere.	Larvik.kommune.no er vår primærkanal for informasjon til innbyggere. I januar 2018 lanserte vi helt nye og mer brukervennlige nettsider. I Forbrukerrådets store kommunetest for 2018 er Larvik kommune best i Vestfold og vi rykker frem til 35.plass på landsbasis - fra en 93.plass i 2016. Testen undersøker hvor gode kommunene er til å informere brukere som har spørsmål om ulike kommunale tjenester. Alle landets kommuner er testet gjennom over 30 000 opplysninger via telefon, epost og nettsider. Vår vurdering er at nye nettsider er en viktig faktor for den gode plasseringen.
Innbyggerne skal ha rett ytelse til rett tid fra NAV.	NAV Larvik yter kommunale tjenester etter NAV loven, lov om sosiale tjenester i NAV, og introduksjonsloven. Enheten skal kvalifisere til arbeid og utdanning ved å bruke kommunale og statlige virkemidler, i samarbeid med tilleggende enheter. Formålet er å gjøre den enkelte selvforsørget og gi bedre levekår i befolkningen. Enheten skal gi opplysning, råd og veiledning som kan bidra til å løse eller forebygge sosiale problemer.
NAV skal kvalifisere brukere for arbeid og utdanning med det formål at flest mulig skal forsørge seg selv.	Hovedoppgaven til NAV er overgang til arbeid og utdanning for brukerne. Når dette måles, skilles det i brukermassen på ordinære arbeidssøkere med overgang til arbeid og utdanning, og arbeidssøkere med nedsatt arbeidsevne med overgang til arbeid eller utdanning.
Sikre tilstrekkelig økonomi til dekning av økte pensjons- og lønnskostnader slik at stabilitet i tjenestetilbudet sikres ved at en unngår innsparingsprosesser i løpet av driftsåret.	I 2018 var det satt av nok midler til dekning av økte lønnsoppgjør som følge av lønnsoppgjørene. Pensjonskostnadene ble samlet sett omtrent som forutsatt. Avkastningen i KLP ble benyttet til dekning av pensjonsutgifter i 2018 og premieavviket vokste netto med ca 24 mill kr. Utviklingen i lønns- og pensjonskostnadene var dermed ikke slik at dette krevde særlige tiltak inn mot øvrige driftsformål for å bli finansiert.
Øke skatteinntekter slik at en kommer over 92 % av landsgjennomsnittet i løpet av perioden.	Skatteinntektene har de siste årene ligget på et nivå som til dels har vært betydelig høyere enn forutsatt i statsbudsjettene. Dette har gitt kommunene merinntekter i forhold til de vedtatte rammene. Larvik kommune har i 2018 skatteinntekter på 91,8 % av landsgjennomsnittet (landet uten Oslo). Målet om skatteinntekter over 92 % av landsgjennomsnittet er derfor innenfor rekkevidde. Utviklingen de nærmeste årene vil vise hva endringene i befolkningen, økonomiske trender og sammensetningen av de kommunale inntektene gir av utslag i forhold til skatteinntektene.

Status investeringer

Beløp i 1000

Investering	Vedtatt totalt	Påløpt totalt	Vedtatt ferdigår	Estimert ferdig (kvartal)	Rev. bud.	Regnskap	Avvik	Status
Infrastruktur IoT	100	43	0	4K-2020	100	43	57	
Innføring konkurransegjennomføringsverkrøy	624	120	2018	4K-2018	625	120	505	Iht. plan
Intern låneordning	17 126	0	2028	4K-2027	2 126	0	2 126	Iht. plan
Investeringer, Bølgen	10 000	2 500	2027	4K-2027	2 500	2 500	0	Iht. plan
Nytt sak/arkivsystem	1 035	1 034	0		1 035	1 034	1	
Oppgradering Tele- og datanettet	9 350	3 350	LØPENDE	LØPENDE	3 350	3 350	0	Iht. plan
Rammebevilgning, inventar og utstyr diverse bygg	4 000	0	LØPENDE	LØPENDE	1 000	0	0	Iht. plan
Rehabilitering kirkegårder	14 000	3 500	LØPENDE	LØPENDE	3 500	3 500	0	Iht. plan
Ringeanlegg i Hem og Styvoll kirker	250	250	0	4K-2020	250	250	0	Iht. plan
Sak-/arkivsystem, ny funksjonalitet og integrasjon	800	39	2027	4K-2027	200	39	161	Iht. plan
Teknisk utstyr, videooverføring politiske møter	350	0	2019	4K-2019	350	0	350	Iht. plan
Vedlikehold middelalderkirker	17 500	5 000	2022	4K-2019	5 000	5 000	0	Iht. plan
Web utviklingsprosjekter	4 004	799	2027	4K-2027	1 005	799	206	Iht. plan
Sum øvrige prosjekter	0	0			0	33	0	
Sum	87 138	16 634			21 041	16 667	3 406	

Infrastruktur IoT

Det er oppretta et prosjekt i samarbeid med Abax og Fritzøe eiendom for å teste ut LoRaWan som bærer av sensordata. Bevilgningen benyttes til innkjøp av kommunikasjonsutstyr og sensorer

Innføring konkurransegjennomføringsverkrøy

Innføring og bruk av KGV er gjennomført. Integrering mot Web-sak samt import og oppsett av avtaleregister gjenstår. Midlene vil bli brukt i 1. halvår 2019.

Intern låneordning

Det er i 2018 innvilget 12 internlån, i all hovedsak til Helse og omsorg.

Investeringer, Bølgen

Bevilget beløp er overført til kulturhuset Bølgen.

Nytt sak/arkivsystem

Denne bevilgningen ble benyttet til å innføre nytt sak- og arkivsystem og fagsystem for plan - og bygg ifb med kommunereformen.

Oppgradering Tele- og datanettet

Det jobbes kontinuerlig med utbygging og utskiftning av sentral infrastruktur. Det var i 2018 lagt en plan for utskiftning av firewall, men på grunn av ressursmangel og andre mer presserende prosjekter er denne jobben skjøvet fram i tid. Bytte av sentral lagring og hardware for servere hadde prioritet i 2018. Et stort prosjekt som går over i full drift 1. mars 2019.

Rammebevilgning, inventar og utstyr diverse bygg

Rammebevilgningen benyttes ved behov, for eksempel flyttinger og nødvendige utskiftninger.

Rehabilitering kirkegårder

Overføring til Larvik kirkelige fellesråd er gjort i tråd med kommunestyrets vedtak.

Ringeanlegg i Hem og Styvoll kirker

Overføring til Larvik kirkelige fellesråd er gjort i tråd med kommunestyrets vedtak.

Sak-/arkivsystem, ny funksjonalitet og integrasjon

I 2018 har det av kapasitetsmessige årsaker vært lav aktivitet på dette prosjektet som også må sees i sammenheng innføring av nytt sak og arkivsystem.

Teknisk utstyr, videooverføring politiske møter

Prosjektet er gjennomført.

Vedlikehold middelalderkirker

Overføring til Larvik kirkelige fellesråd er gjort i tråd med kommunestyrets vedtak.

Web utviklingsprosjekter

Bevilgningen benyttes til å utvikle/anskaffe nye webbaserte løsninger knyttet til både kommunens hjemmesider og for intranettet.

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2018	1,07 %	2,91 %	3,98 %

Samlet for Interne funksjoner har korttidsfraværet i 2018 vært lavt med 1,07 %. Langtidssykefraværet var på 2,91 % og samlet sykefravær i 2018 ble 3,98 %. Sykefraværet følges opp etter gjeldene rutiner.

Folkevalgte styringsorganer

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap 2018	Rev. bud. 2018	Avvik i kr	Avvik i %
11-Folkevalgte styringsorganer	11 551	9 247	-2 305	-24,9 %
Sum	11 551	9 247	-2 305	-24,9 %

Folkevalgte styringsorganer har et merforbruk på 2,3 mill kr i 2018. 1,2 mill kr av dette er knyttet til godtgjørelse til folkevalgte. Resterende merforbruk er generelt på andre driftskonti som utgiftsdekning, transportkostnader og leie av lokaler.

Status økonomiplan tiltak

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme år 1	Prognose	Avvik	Status	Risiko	Beskrivelse
Nye tiltak						
Vigselsmyndighet overføres kommunene fra 2018	27	27	0	Ferdig		Kompensering for overtatt vigselsmyndighet er innarbeidet i rammen.
Sum	27	27	0			
Sum tiltak	27	27	0			

Revisjon og kontrollutvalg

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap	Rev. bud.	Avvik i kr	Avvik i %
	2018	2018		
12-Revisjon og kontrollutvalg	3 010	3 244	234	7,2 %
Sum	3 010	3 244	234	7,2 %

Virksomhet Revisjon og kontrollutvalg har samlet et mindreforbruk i 2018 på ca kr 200 000 som hovedsakelig er knyttet til ansvar 1773 (Sekretariat kontrollutvalg). Overføring til Telemark kommunerevisjon IKS er gjort iht avtale.

Status økonomiplan tiltak

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme år 1	Prognose	Avvik	Status	Risiko	Beskrivelse
Nye tiltak						
Kontrollutvalg vedtak budsjett 2018	-807	-807	0	Ferdig		Rammeendring er innarbeidet.
Sum	-807	-807	0			
Sum tiltak	-807	-807	0			

Sentral stab og støtte

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap	Rev. bud.	Avvik i kr	Avvik i %
	2018	2018		
13-Sentral stab og støtte	83 533	86 170	2 637	3,1 %
Sum	83 533	86 170	2 637	3,1 %

Det er et mindreforbruk i forhold til budsjett på ca 2,6 mill kr. Dette skyldes i hovedsak to forhold:

1. Det ligger øremerkede midler til flere ulike prosjekter på ulike ansvar, dette utgjør størstedelen av merinntekten.
2. Stillinger er holdt vakante og permisjoner er holdt ubesatt på grunn av innsparinger i 2018. Det jobbes målrettet mot å snu kompetanse i forbindelse med naturlig avgang og ledige stillinger. Det jobbes opp mot 2019 for å se på hvilken kompetanse som Sentral stab og støtte bør ha for å kunne ta ut økonomisk innsparing fremover.

Status målsettinger

Målsetting

Status måloppnåelse

Innsatsområde 1: Digitalisering av tjenester

Det er i 2018 jobbet mot å automatisere interne rutiner ved hjelp av digitalisering. Dette arbeidet er godt i gang og det jobbes mot å robotisere noen prosesser fullt ut i 2019.

Innsatsområde 2: Kvalitet og kapasitet i forhold til ekstern informasjon

Det jobbes stadig med kvaliteten på ekstern kommunikasjon. Nye nettsider viser seg å være en suksess for informasjon ut til innbyggerne. Dette må vedlikeholdes kontinuerlig og det gjenstår noen videreutviklingssteg for å komplettere de nye sidene. Det ligger et større forbedringspotensial i å synliggjøre aktivitetene i de ulike tjenestene, noe det er økt fokus på både hos tjenestene og kommunikasjon.

Status resultatmål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Resultat i 2017	Ønsket resultat 2018	Oppnådd resultat	Beskrivelse mål
Innsatsområde 1: Digitalisering av tjenester	Minst en saksbehandlingsprosess skal robotiseres hvert annet år i planperioden.	Minst en saksbehandlingsprosess skal robotiseres hvert annet år i planperioden.		1	0	Det er i 2018 jobbet mot å automatisere interne rutiner ved hjelp av digitalisering. Dette arbeidet er godt i gang og det jobbes mot å robotisere noen prosesser fullt ut i 2019.
Innsatsområde 2: Kvalitet og kapasitet i forhold til ekstern informasjon	Økt antall "følgere" på kommunens Facebook sider. Ved at kommunen er mer aktiv på nett vil innbyggerne bruke tjenesten mer.	Økt antall "følgere" på kommunens Facebook sider. Ved at kommunen er mer aktiv på nett vil innbyggerne bruke tjenesten mer. - Internstatistikk		16000	17 325	Tallet er betraktelig høyere enn målet og et resultat av viktig og godt innhold på Facebook. En ser at engasjement på innhold også øker.
	Økt antall visninger på kommunens hjemmesider. Oppdatert hjemmeside og god kvalitet på informasjonen vil flere bruke hjemmesidene for å innhente informasjon.	Økt antall visninger på kommunens hjemmesider. Oppdatert hjemmeside og god kvalitet på informasjonen vil flere bruke hjemmesidene for å innhente informasjon. - Internstatistikk		560000	578 932	Oppnådd resultat viser antall unike økter på nettsidene. Gjennom 2018 har det vært 1.221.872 unike sidevisninger.

Status økonomiplan tiltak

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme år 1	Prognose	Avvik	Status	Risiko	Beskrivelse
Tiltak forrige år						
KST 280/16 Anskaffelser, kompetanseutvikling livsløpsanalyser og miljøvurderinger	200	100	100	I arbeid		Midler ble delvis brukt i 2018 på kompetanseheving på innkjøpsavdeling. Det planlegges ytterlige tiltak/kurs i 2019 spesielt i relasjon til LCC og miljøvurdering av entreprisprosjekter.
Sum	200	100	100			
Nye tiltak						
Statsbud. 2018. Frivilligsentraler	-9	-9	0	Ferdig		Endring er innarbeidet i rammen.
Statsbud. 2018. Tilskudd med særskilt fordeling. Frivilligsentraler	172	172	0	Ferdig		Endring er innarbeidet i rammen.
Sum	163	163	0			
Kommunestyrets vedtak						
Videooverføring av pol. møter til hjemmesiden	50	50	0	Ferdig		Gjennomført, det sendes fra kommunestyrets møter
Steds- og nærdemokratiutvikling - økte midler for tilrettelegging og gjennomføring	1 000	1 000	0	Ferdig		Jf KST 201/18: Prosjektmidler inngikk i saldering ifm 2. gangs rapportering 2018.
Sum	1 050	1 050	0			
Sum tiltak	1 413	1 313	100			

Fellesutgifter

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap 2018	Rev. bud. 2018	Avvik i kr	Avvik i %
14-Fellesutgifter	20 588	3 960	-16 627	-419,8 %
Sum	20 588	3 960	-16 627	-419,8 %

Fellesutgifter består av pensjonsutgifter, avsetning til lønnsoppgjør, kommunestyrets tilleggsbevilgningskonto og andre fellesutgifter som KS-kontingent, hovedtillitsvalgt/hovedverneombud, porto, felles lisenser og felles annonsering. Pensjonsutgiftene er kommentert i kapittelet «Sentrale utgifter».

I forbindelse med behandling av Strategidokument 2019-2022 ble det vedtatt fordeling av de resterende reformmidlene fra kommunesammenslåingen.

Status økonomiplan tiltak

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme år 1	Prognose	Avvik	Status	Risiko	Beskrivelse
Nye tiltak						
Ufordelt nedjustering av 2018-rammer	-10 000	-10 000	0	Ferdig		Endring er innarbeidet i rammen.
Reduksjon integreringstilskudd	242	242	0	Ferdig		Endring er innarbeidet i rammen.
Sum	-9 758	-9 758	0			
Kommunestyrets vedtak						
Tillitsvalgt og verneombud	193	193	0	Ferdig		Endring er innarbeidet i rammen.
Sum	193	193	0			
Sum tiltak	-9 565	-9 565	0			

NAV

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap	Rev. bud.	Avvik i kr	Avvik i %
	2018	2018		
15-NAV	151 300	151 134	-166	-0,1 %
Sum	151 300	151 134	-166	-0,1 %

Ved utgangen av 2018 leverer NAV Larvik et samlet resultat som er nær balanse. 2018 har imidlertid vært et år hvor det har vært stort press både på økonomien og tjenestene. Det har vært avgjørende å ha fokus på økonomistyringen, og ikke minst tiltak som kan ha en effekt på økonomien for å holde budsjettammen.

De områdene som hadde de største avvikene i forhold til budsjett i 2018, var sosialhjelpsbudsjettet og introduksjonsordningen for nyankomne flyktninger. Etter 2. rapportering ble sosialhjelpsbudsjettet styrket med 10 mill kr. Styrkingen av budsjettet, sammen med de tiltakene som ble satt inn for å redusere merforbruket, hadde stor effekt. Ved årets slutt viste regnskapet for sosialhjelpen, som også inneholder kvalifiseringsstønad, et mindreforbruk på nær 4,3 mill kr.

Regnskapet for introduksjonsordningen for nyankomne flyktninger viste ved utgangen av 2018 et merforbruk på omlag 3,4 mill kr. Merforbruket var i hovedsak knyttet til utbetaling av introduksjonsstønaden og utbetaling av sosialhjelp til denne gruppen. En av årsakene til at merforbruket på introduksjonsordningen ble så stort, var at antall mottakere av introduksjonsstønaden økte betydelig i første halvår. Dette fordi flere flyktninger ble bosatt sent i 2017 og flere fikk forlenget sin programperiode.

NAV jobbet i 2018 med flere tiltak for å redusere utgiftene til sosialhjelp. Noen av disse tiltakene forklares nærmere.

HOLF (Helhetlig oppfølging av lavinntektsfamilier). Dette er et forskningsprosjekt, hvor målet er å forhindre sosial arv, ved å forebygge at barn i lavinntektsfamilier forblir fattige på grunn av manglende utdanning, arbeidsmuligheter og manglende sosial integrering. Prosjektet skulle avsluttes i 2018, men det ble videreført ut 2019. I 2018 ble 22 familier ble fulgt tett opp, og resultatene viser at utbetalingene samlet sett gikk ned for den gruppen det ble arbeidet med.

Det ble satt i gang et internt prosjekt, prosjekt rettighetsavklaring. Her plukkes det ut saker der bruker har mottatt sosialhjelp mer eller mindre sammenhengende over flere år. Sannsynligheten for at noen av disse kan ha krav på varige trygdeytelser er stor. Dette kan gi innsparing på sosialhjelpen over tid.

For å redusere merforbruket på kvalifiseringsstønad, ble det innført et midlertidig tak på 75 deltagere i kvalifiseringsprogram. Dette tiltaket fungerte, og i desember var det 61 deltagere som fikk utbetalt stønad. Tiltaket videreføres inn i 2019.

Det ble også iverksatt tiltak for å forsøke å få ned størrelsen på utbetalingen av introduksjonsstønaden. Det ble satt i gang et arbeid for å gå gjennom alle brukere som har fått innvilget 3. året, med mål om redusere antallet ved å avslutte introduksjonsprogram. Dette arbeidet fortsetter i 2019.

Status målsettinger

Målsetting	Status måloppnåelse
Innsatsområde 1: Deltagere i kvalifiseringsprogram	Ved utgangen av året ligger resultatet over målsettingen når det gjelder overgang til arbeid eller utdanning for denne gruppen.
Innsatsområde 2: Innvandrere	Ved utgangen av året ligger resultatet noe lavere enn målsettingen, når det gjelder overgang til arbeid eller utdanning for denne gruppen.
Innsatsområde 3: Ungdom og aktivitetsplikt	Ved utgangen av året ligger resultatet høyere enn målsettingen for 2018, når det gjelder denne gruppen.

Status resultatmål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Resultat i 2017	Ønsket resultat 2018	Oppnådd resultat	Beskrivelse mål
Innsatsområde 1: Deltagere i kvalifiseringsprogram	Styrke den enkeltes mulighet til å komme i arbeid og aktivitet.	Andel deltakere på KVP med overgang til arbeid eller utdanning etter avsluttet program. I snitt deltar 80 - 85 deltakere i programmet i hver måned.		57 %	65%	Ved utgangen av året ligger resultatet godt over målsettingen, når det gjelder overgang til arbeid eller utdanning for denne gruppen.
Innsatsområde 2: Innvandrere	Styrke den enkeltes mulighet til å komme i arbeid og aktivitet.	Andel deltakere på introduksjonsprogram med overgang til arbeid eller utdanning etter avsluttet program.		59 %	56%	Ved utgangen av året ligger resultatet noe lavere enn målsettingen, når det gjelder overgang til arbeid eller utdanning for denne gruppen.
Innsatsområde 3: Ungdom og aktivitetsplikt	Styrke den enkeltes muligheter for å komme i arbeid og bli selvforsørget. Spesielt viktig å hjelpe unge ut av en passiv tilværelse.	Gjennomsnittlig stønadslengde mottakere 18-24 år		4	5	Ved utgangen av året ligger resultatet høyere enn målsettingen for 2018, når det gjelder denne gruppen.

Status økonomiplan tiltak

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme år 1	Prognose	Avvik	Status	Risiko	Beskrivelse
Tiltak forrige år						
KST 280/16 Nye arbeidsplasser: NAV (Øk sosial hjelp)	-1 000	-1 000	0	Ferdig		Ferdig
Sum	-1 000	-1 000	0			
Nye tiltak						
Reduksjon antall bosettinger	-234	0	-234	I arbeid		Fortsetter i 2019
Reduserte bosettingsutgifter for nyankomne flyktninger	-8	0	-8	I arbeid		Fortsetter i 2019
Økt ramme sosialhjelp og kvalifiseringsstønad	10 000	10 000	0	Ferdig		Innarbeidet i budsjett
Sum	9 758	10 000	-242			
Kommunestyrets vedtak						
Barnetrygd trekkes ut av inntekt før sosialhjelpberegning	2 500	2 500	0	Ferdig		Innarbeidet i budsjett
Sum	2 500	2 500	0			
Sum tiltak	11 258	11 500	-242			

Innsparingstiltakene som gjaldt kutt i forhold til reduksjon i antall bosettinger, ble innarbeidet i budsjettet for 2018. Dette arbeidet fortsetter i 2019. Det ble i 2018 startet et prosjekt initiert fra rådmann, der konsekvensene av reduksjon i antall flyktninger ble kartlagt.

NAV ble styrket med 2,5 mill kr for å dekke opp økte utgifter på sosialhjelpsbudsjettet som følge av at barnetrygden skal holdes utenfor inntektsgrunnlaget for beregning av sosialhjelp. Midlene ble senere omdisponert til å jobbe med prosjektet Helhetlig Oppfølging av Lavinntekts Familier (HOLF) som også videreføres inn i 2019.

NAV fikk tidligere økt rammen til økonomisk sosialhjelp og kvalifiseringsstønad med 10 mill kr. Dette ble innarbeidet i budsjettet for 2018. NAV fikk senere på året, etter 2. rapportering, tilført ytterligere 10 mill kr. Dette gjorde at NAV unngikk merforbruk i 2018 på dette området. Disse midlene ble ikke videreført inn i 2019.

Hovedinntekter

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap 2018	Rev. bud. 2018	Avvik i kr	Avvik i %
Sum	0	0	0	0,0 %

Rapporteringsområdet Hovedinntekter består av kommunens skatteinntekter, rammetilskudd og rentekompensasjonsinntekter knyttet til investeringer innenfor sykehjem, skolebygg og kirker. Inntektene er kommentert i kapittelet «Sentrale inntekter».

Finansielle transaksjoner

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap 2018	Rev. bud. 2018	Avvik i kr	Avvik i %
17-Finansielle transaksjoner	-168 006	-167 470	536	-0,3 %
Sum	-168 006	-167 470	536	-0,3 %

Rapporteringsområdet Finansielle transaksjoner består av renter og avdrag, avkastning primæroppgavefondet, avsetninger til disposisjonsfond og finansiering av investeringer. Dette er kommentert i kapittelet «Totaloversikt økonomi».

Overføring til kirkelige fellesråd

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap	Rev. bud.	Avvik i kr	Avvik i %
	2018	2018		
18-Overføring til kirkelige fellesråd	33 062	33 020	-42	-0,1 %
Sum	33 062	33 020	-42	-0,1 %

Larvik kirkelige fellesråd har fått overført det som er vedtatt som ramme for 2018, justert ift Tjenesteytingsavtale inngått mellom Larvik kirkelige fellesråd og Larvik kommune.

Status økonomiplantiltak

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme år 1	Prognose	Avvik	Status	Risiko	Beskrivelse
Kommunestyrets vedtak						
Vedlikehold av kirker i Lardal, overføres til LKFR	300	300	0	Ferdig		Rammeendring er innarbeidet i budsjett.
Sum	300	300	0			
Sum tiltak	300	300	0			

Overføringer til andre etter vedtak/avtale

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap	Rev. bud.	Avvik i kr	Avvik i %
	2018	2018		
19-Overføringer til andre etter vedtak/avtale	21 292	21 286	-6	0,0 %
Sum	21 292	21 286	-6	0,0 %

Ansvar 9800 Forretningsdrift har et merforbruk i 2018. Årsaken er noe høyere tilskudd til Gea Norvegica, Krisesenteret og Incestsenteret enn det som er budsjettert. I tillegg kommer at antall iVekst-plasser har økt ila 2018 uten at det er tatt høyde for det i budsjettet.

Men samlet for virksomheten er det balanse pga mindreforbruk på ansvar 9802 Reiseliv.

Status målsettinger

Målsetting

Status måloppnåelse

Innsatsområde 1:
Eierskapsmelding 2016

I «Eierskapsmelding 2016» (KST-124/16) ble det vedtatt en nærmere oppfølging av Larvik kommune sine ulike eierskap (kommunale foretak, hel- og deleide AS, IKS). I KST- 139/18 ble «Eierskapsmelding 2016» fulgt opp og det ble vedtatt å rette fokus mot følgende selskap Vesar AS/ Greve Biogass AS, iFokus AS og Vestfold Museene IKS. Det har i 2018 blitt etablert et nærere samarbeid med iFokus AS, utført økonomiske analyser av alle selskapene, samt avholdt Eiermøter.

Som oppfølging til et nærmere samarbeid med de kommunale foretakene, ble det fremmet sak vedrørende samhandling med Larvik havn (KST-080/17). Saken fokuserer på viktigheten av at Larvik havn sin strategi og kommunens planer og målsettinger samspiller. Det er opprettet ulike arenaer, slik at Larvik kommune og Larvik havn kan delta i hverandres strategiske og planmessige arbeid.

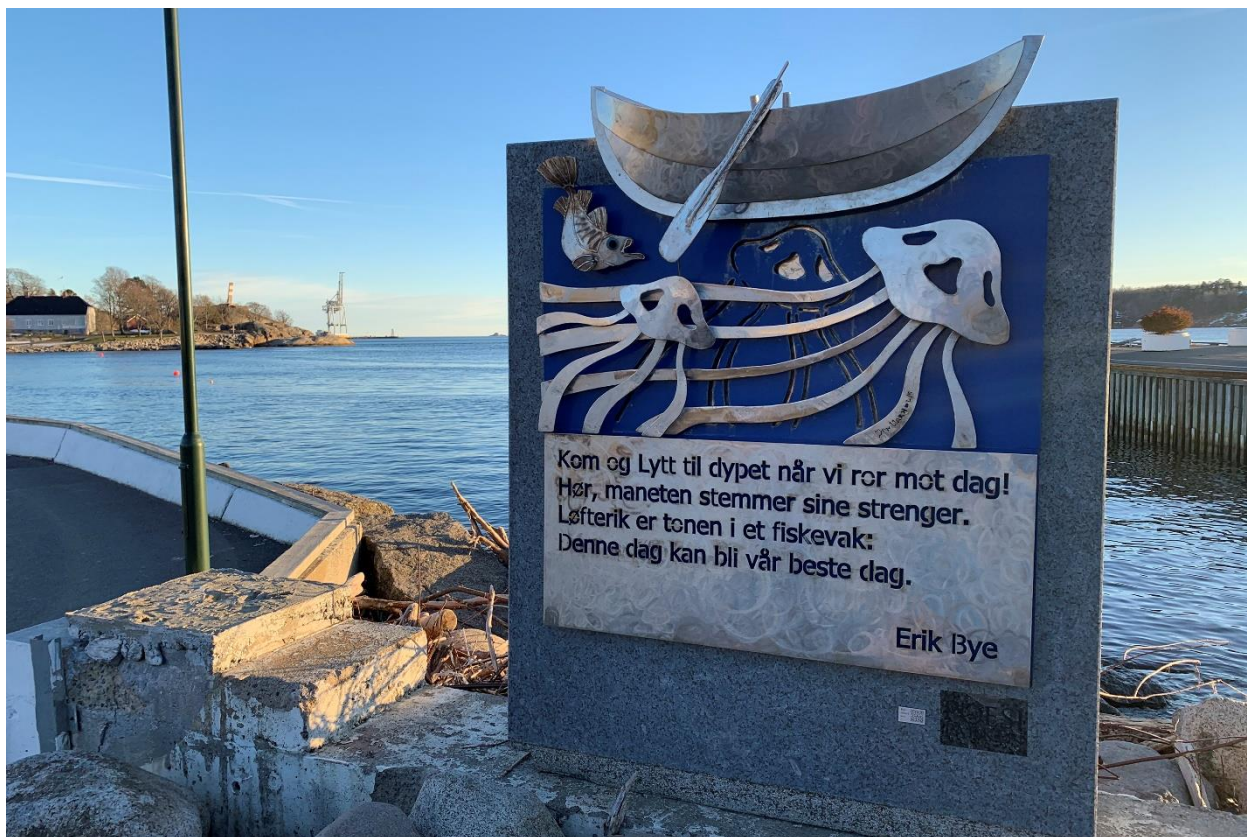
Rådmannen vil følge tett opp de til enhver tid strategisk viktige selskaper, og i kommende periode ha fokus på å ta ut eventuelle gevinster av økt samhandling.

Status økonomiplan tiltak

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme år 1	Prognose	Avvik	Status	Risiko	Beskrivelse
Nye tiltak						
Overføring til Vestfoldmuseene, tilskuddet er indeksert	250	250	0	Ferdig	✓	Vedtatt tilskudd er overført.
KST 097/17 Colab - etablering av nytt veksttilbud	500	500	0	Ferdig	✓	Tilskudd er overført iht avtale.
Sum	750	750	0			
Kommunestyrets vedtak						
Tilskudd The Thor Heyerdahl Institute	250	250	0	Ferdig	✓	Vedtatt tilskudd er overført.
Poesiparken - tilskudd til installasjoner	300	300	0	Ferdig	✓	Poesiparken gis tilskudd fortløpende iht avtale.
Sum	550	550	0			
Sum tiltak	1 300	1 300	0			

Helse og omsorg

Tjenesteområdebeskrivelse

Tjenesteområdet består av

- Virksomhet Funksjonshemmede
- Arbeid og Aktivitet
- Sykehjem
- Psykisk helse og avhengighet
- Larvik helsehus
- Hjemmetjenester
- Fellesfunksjoner Helse og omsorg

Det er tilsammen ca 1 100 årsverk fordelt på ca 1 850 ansatte.

Utfordringene i Helse og omsorg er store, oppgaveoverføring fra behandling i sykehus til økt behandling i kommunene i henhold til samhandlingsreformen krever stor omstilling innenfor tjenesten.

2018 har vært preget av omstilling og økonomisk tilpasning. Ansatte og ledere har gjennomført en betydelig innsats for å redusere et voksende merforbruk.

Innenfor tjenesteområdet skjer det kontinuerlig tilpasninger for å oppnå best mulig kvalitet på tjenestene og effektiv ressursutnyttelse til verdi for innbyggerne. Det samarbeides på tvers av virksomhetene og søkes og mottas statlige tilskudd for utviklingsarbeid.

Utvikling og utfordringer

Styrende dokumenter for tjenesteområdet

- Kommuneplanens samfunnsdel
- KST 078/14 Plan for fremtidens helse- og omsorgstjenester
- Plan for legetjenesten i Larvik
- Plan for fysioterapitjenesten 2018 -2022
- Smittevernplan
- Helse og sosial beredskapsplan
- KST 038/15 Boligplan 2015 - 2020
- Vedtak knyttet til Nye lokaler for legevakt/lokalmedisinsk senter
- Vedtak om Helsehjelp/responscenter
- Vedtak i forhold til utredning av nye sykehjemsplasser
- Velferdsteknologiplan
- Veteranplan
- Utviklingsplan, SIV og samarbeid med Larvik

Oppfølging av styrende dokumenter

Helse og omsorgsplanen for tidligere Larvik kommune: "Mestring i alle livets faser" og Lardal kommunes strategidokument er godt i samsvar med utfordringsbildet og nasjonale føringer. Planen var under revidering i 2018, vedtak forventes i 2019

Planen har følgende satsningsområder:

- Barn og unge med behov for helse- og omsorgstjenester
- Forsterket forebyggende innsats
- Frivillige, pårørende, familie og lokalmiljø som ressurs
- Legge til rette for mestring og deltakelse i ulike livsfaser
- Bærekraftige tjenester – omsorg og bolig
- Samhandlingsreformen

Satsningsområdene griper inn i alle virksomheter og det arbeides på tvers av virksomhetene for å nå målene i planen.

Helse- og omsorgstjenesteloven § 1-1 gir klare føringer for tjenesteutøvelse og oppgaver. Lovens formål er særlig å:

1. Forebygge, behandle og tilrettelegge for mestring av sykdom, skade, lidelse og nedsatt funksjonsevne,
2. Fremme sosial trygghet, bedre levevilkårene for vanskeligstilte, bidra til likeverd og likestilling og forebygge sosiale problemer,
3. Sikre at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig og til å ha en aktiv og meningsfylt tilværelse i fellesskap med andre,
4. Sikre tjenestetilbudets kvalitet og et likeverdig tjenestetilbud,
5. Sikre samhandling og at tjenestetilbudet blir tilgjengelig for pasient og bruker, samt sikre at tilbudet er tilpasset den enkeltes behov,
6. Sikre at tjenestetilbudet tilrettelegges med respekt for den enkeltes integritet og verdighet
7. Bidra til at ressursene utnyttes best mulig.

Verdighetsgarantiforskriften tydeliggjør verdigrunnlag og innhold i tjenesten.

«Hva er viktig for deg?» er grunnleggende praksis og ideologi i et brukerperspektiv.

Dette forutsetter brukermedvirkning, involvering og økt kompetanse mot et målrettet helhetlig pasientforløp og vil i større grad sikre kontinuitet og helhetlig ivaretagelse av den enkelte pasient.

Utfordringer

- Larvik kommune har en eldre befolkning enn landsgjennomsnittet og antall eldre vil fordobles innen 2045, samtidig vil innbyggere i arbeidsfør alder ha liten vekst.
- Larvik kommune har en høyere andel uføretrygdede, sosialhjelpsmottakere og lavinntektsfamilier enn fylket og landet for øvrig. Helseutfordringer har direkte sammenheng med sosial ulikhet (se folkehelseprofilen).
- Yngre tjenestemottakere med omfattende behov øker både på landsbasis og i Larvik kommune.
- Mennesker med rusavhengighet har vesentlig kortere levetid enn normalbefolkningen og vil trenge omfattende tjenester på et tidligere tidspunkt i sitt livsløp.
- Antall kommunale boliger for vanskeligstilte og eldre dekker ikke dagens behov. Mange trenger veiledning/opplæring i det å mestre egen bosituasjon.
- Det er 29 unge voksne som bor i foreldrehjemmet og er i behov av bemannede boliger.
- Antall personer med demens øker i årene fremover og bør fanges tidlig opp og møtes med et differensiert tilbud og alternative boformer.
- Legevaktens lokaler er ikke i tråd med dagens krav til standard og sikkerhet. Det utredes nå mulighet for nye lokaler i et lokalmedisinsk senter.
- Det er et mangelfullt tilbud om arbeid og aktivitet som behandling for mennesker med psykiske lidelser og rusavhengighet.
- Det er behov for økt bruk av digitale løsninger og velferdsteknologi i alle deler av helse og omsorgstjenesten for å møte fremtidens utfordringer.

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap 2018	Rev. bud. 2018	Avvik i kr	Avvik i %
31-Virksomhet for funksjonshemmede	140 260	138 355	-1 905	-1,4 %
32-Arbeid og aktivitet	48 502	50 917	2 416	4,7 %
33-Sykehjem	266 181	254 538	-11 642	-4,6 %
34-Psykisk helse og avhengighet	60 843	65 958	5 115	7,8 %
35-Larvik helsehus	78 729	75 686	-3 044	-4,0 %
36-Hjemmetjenester	216 159	206 000	-10 159	-4,9 %
37-Fellesfunksjoner	129 459	163 090	33 630	20,6 %
Sum	940 132	954 544	14 411	1,5 %

Det er ble gjennom året varslet om utfordringer i tjenesteområdet Helse og omsorg og et stort merforbruk. Tiltak har vært iverksatt og det ble bevilget:

- 25 mill kr ved behandling av 1. tertialrapport
- 9 mill kr ved behandling av 2. gangsrapportering, begge som engangsbeløp for å styrke sektoren.

Etter tilføring av 34 mill kr i løpet av 2018 viste resultatet et mindreforbruk på 14,4 mill kr. Uten tilførsel av 34 mill kr ville resultatet blitt et merforbruk på 19,6 mill kr i 2018.

Kostnadene er fremdeles for høye i forhold til budsjett, og det jobbes kontinuerlig med å bringe aktivitetsnivå i tråd med budsjett. Oppsummert er utfordringene til tjenesteområdet knyttet til personalforvaltning og pasientstrøm.

Det er innenfor virksomhetene Sykehjem, Hjemmetjenester og Helsehus at utfordringene er størst.

Alle virksomhetene har gjennomgått og evaluert størrelse på avdelinger med sikte på å effektivisere og for å bruke ressursene bedre på tvers av avdelinger. Ny organisering vil ha virkning våren 2019.

Analysen av hjemmetjenesten viser en svak økning i antall brukere gjennom første halvår samt en svak økning i antall vedtakstimer mot hver bruker. Analysene viser også at administrasjonen rundt hver bruker øker som følge av større krav til dokumentasjon og samhandling med sykehus, fastleger mm.

Virksomhet Sykehjem har flere krevende demente og multisyke eldre som krever mye bistand i sykehjemsavdelingene. Dette genererte første halvår 2018 et stort merforbruk knyttet til lønn. Resultatene 2. halvår er gode.

Larvik Helsehus hadde i 2018 ett økt press på de spesialiserte avdelingene som genererte et merforbruk. Kostnader til overliggerdøgn er samtidig redusert siste halvår 2018.

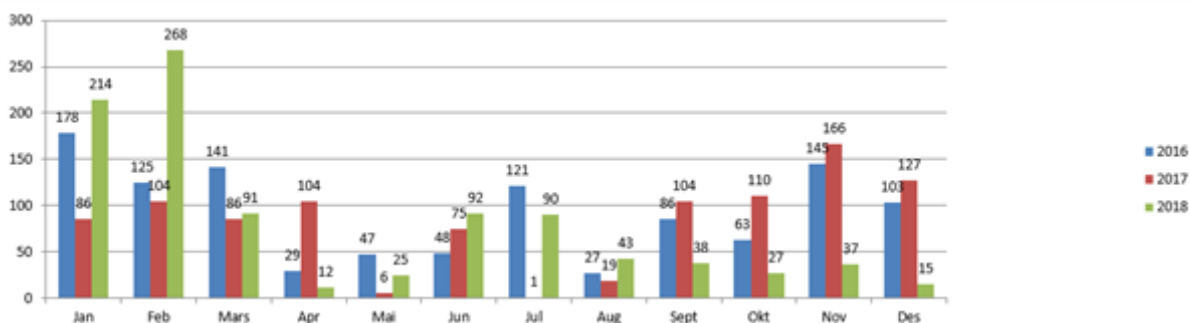
Merforbruket for Virksomhet for funksjonshemmede knyttes opp mot nye brukere som virksomheten har etablert tjenester for i 2018.

Arbeid og aktivitet har håndtert økningen av brukere ved å justere tiltakene innenfor budsjett. Det positive resultatet for 2018 skyldes i stor grad tildelt tilskudd fra Fylkesmannen.

Virksomhet Psykisk helse og avhengighet har en økning av antall unge med psykiske lidelser som mottar lavterskel tilbud. Dette håndteres innenfor rammene. Det positive resultatet for 2018 skyldes tildelt tilskudd fra fylkesmannen og en større oppjustering av refusjonsinntekter på ressurskrevende tjenester på slutten av året. Staten endrer finansiering av enkelte tiltak innenfor rus sektoren fra prosjektfinansiering til rammetilskudd.

Av bevilgede 34 mill kr ble 28 mill kr tilført Fellesfunksjoner og forklarer i stor grad det positive resultatet for 2018. Dette har gått til saldering av merforbruk i Helse og Omsorg og mot merforbruk overliggerdøgn. Det ble gjennomført innsparingstiltak i fellesfunksjoner. Årsverk ble redusert ved naturlig avgang i administrative stillinger. Prosjektporteføljen med ulike statlige tilskudd ble gjennomgått for å sikre at lønnskostnader til prosjektmedarbeidere ble dekket av tilskuddsmidler. Helsehjelpen og Husebykroken hadde noe senere oppstart enn budsjettert og bidro til mindreforbruk i fellesfunksjoner.

Det er et stort fokus på å minimere overliggerdøgn til sykehuset, og utviklingen har vært positiv.

Det er intensivt arbeid som omfatter hele organisasjonen for å tilpasse driften til de økonomiske rammene med fokus på tiltak som i minst mulig grad går ut over bruker og gir effekt for hele organisasjonen.

Organisatoriske endringer

I forbindelse med at virksomhetsleder for Helsehus ble ansatt ble det gjort organisatoriske endringer. Legetjenester ble flyttet fra virksomhet Helsehus til kommuneoverlege i Fellesfunksjoner. Friskliv og mestring ble samtidig flyttet fra Fellesfunksjoner til virksomhet Psykisk helse og avhengighet. I årsrapporten rapporteres disse tjenestene inn under sine nye virksomheter.

Det vil bli rapportert tilsvarende for 2019 og formelt endret i 1. kvartalsrapport.

Status målsettinger

- Barn og unges behov fanges opp og møtes med forebyggende arbeid og gode tjenester
- Bærekraftige tjenester – omsorg og bolig
- Forsterket forebyggende innsats
- Frivillige, pårørende, familie og lokalmiljø som ressurs
- Innbyggere opplever livsglede og mestring i alle livsfaser. Hverdagsmestring og fokus på «Hva er viktig for deg?» skal prege helse og omsorgstjenestens møte med alle brukere, pasienter og pårørende.
- Samhandlingsreformen

Status investeringer

Beløp i 1000

Investering	Vedtatt totalt	Påløpt totalt	Vedtatt ferdigår	Estimert ferdig (kvartal)	Rev. bud.	Regnskap	Avvik	Status
AoK 2018: Kjøp av buss	800	640	0	4K-2018	800	640	160	Ferdig
Hjemmetjenester: Kjøp/salg av bil 2018	1 000	843	0	4K-2018	1 000	843	157	Ferdig
Intern låneordning	2 488	2 488	2028	4K-2027	2 488	2 488	0	Iht. plan
Lydlogg til legevakten	150	0	2018	4K-2018	150	0	150	Ferdig
Medisinsk utstyr Lardal Sykehjem	154	256	0	4K-2021	154	256	-102	Iht. plan
Ny omsorgsteknologi	16 997	3 606	2027	4K-2027	5 000	3 606	1 394	Iht. plan
Sykesignalanlegg på sykehjem	14 450	10 072	2020	4K-2020	12 000	10 072	1 928	Iht. plan
Utskifting inventar og utstyr sykehjemmene	8 000	2 001	2021	4K-2021	2 000	2 001	-1	Iht. plan
Sum øvrige prosjekter	-1	0			0	101	0	
Sum	44 038	19 906			23 592	20 007	3 686	

AoK 2018: Kjøp av buss

Prosjektet er gjennomført i 2018.

Hjemmetjenester: Kjøp/salg av bil 2018

Det er innkjøpt ny minibuss for transport av dagpasienter i tråd med vedtak fra kommunestyret.

Intern låneordning

Det er i 2018 innvilget 12 internlån, i all hovedsak til Helse og omsorg.

Lydlogg til legevakten

Kostnadene til lydlogg legevakten var under investeringsgrensen så dette er dermed ført i driftsregnskapet. Det er behov for ytterligere kvalitetsforbedring og effektivisering av nødvendig dokumentasjon. På bakgrunn av dette søkes midlene overført til dette formålet.

Medisinsk utstyr Lardal Sykehjem

Der er investert i nødvendig medisinsk utstyr.

Ny omsorgsteknologi

Det er brukt ca. 3,6 mill kr til investeringsprosjektet Ny omsorgsteknologi i 2018. Bredding av velferdsteknologi gjøres i tråd med befolkningens og tjenesteområdenes behov. Det er i 2018 investert i:

- Utstyr til avstandsoppfølging
- Trådløst nettverk
- Trygghets- og sikkerhetsteknologi som digitale trygghetsalarmer, mobile trygghetsalarmer, trygghetspakker og GPS.
- Prosjekter rundt medikamenthåndtering som krever oppdatert hardvare/software, det er kjøpt inn utstyr til dette
- Velferdsteknologi til Husebykroken

Det var opprinnelig planlagt mer investeringer i medisineringsstøtte og trygghetsteknologi. Dette er forskjøvet til 2019 pga anskaffelsesprosessene har tatt lengre tid enn planlagt. Planlagt investering av velferdsteknologi for effektivisering og forsvarlig drift av legevakta vil bli avklart i mai/juni 2019.

Sykesignalanlegg på sykehjem

Det er nå ferdigstilt nytt signalanlegg på Byskogen, Yttersølia, Tjølling, Presteløkka og Kvelde. Prosjektet ventes ferdig første kvartal 2019.

Utskifting inventar og utstyr sykehjemmene

4-årig utskiftningsplan for inventar og utstyr på sykehjemmene. Gjennomføres etter plan.

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2018	2,05 %	5,97 %	8,02 %

Det er nedgang i sykefravær, både korttid og langtids i løpet av 2018. Det jobbes systematisk i hele organisasjonen for å redusere fraværet.

Virksomhet for funksjonshemmede

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap 2018	Rev. bud. 2018	Avvik i kr	Avvik i %
31-Virksomhet for funksjonshemmede	140 260	138 355	-1 905	-1,4 %
Sum	140 260	138 355	-1 905	-1,4 %

Resultatet for 2018 viser et merforbruk på 1,9 mill kr. Merforbruket knyttes opp mot nye brukere som virksomheten har etablert tjenester for i 2018.

Antall nye brukere i alle aldersgrupper øker, de eldste trenger flere og mer omfattende tjenester og foreldre trenger i større grad gode tiltak for å klare å stå i omfattende omsorgsbelastninger i hjemmet.

I tillegg har virksomheten over flere år hatt opptil 35 unge voksne som trenger å bli etablert, hvor man hvert år klarer å etablere omlag 10 personer. Virksomheten opplever tilflytting som utfordrer i forhold til etablering av tjenester både i hjem og utenfor hjem. Pr. 31.12.2018 var det en restanse på etablering av unge voksne med 29 personer. Disse trenger supplerende tjenester, i påvente av etablering og utfordrer blant annet våre avlastningstjenester.

Det var også enkelttjenester som ble tilført i sammenheng med kommunesammenslåing, som ikke ble kompensert for i 2018. Dette er tjenester som isolert sett forklarer merforbruket.

Utfordringer

Det har vært nødvendig å etablere en avlastningsplass på lite tilrettelagt avdeling for å oppfylle vedtak. Det jobbes for å finne midler.

Uten denne satsingen ville det bære behov for en fast tjeneste som vil utfordre økonomien ytterligere.

Stort enetiltak som ble etablert august 2018 vil utfordre økonomi i 2019, pr. i dag benytter omlag 2 årsverk, som på årsbasis vil beløpe seg til 1,5 mill kr. Tiltaket skal evalueres underveis med tanke på reduksjon.

Det arbeides kontinuerlig med kostnadseffektive tiltak og ressursoptimalisering, samt omstillingsprosess som ikke er ferdig.

Status målsettinger

Målsetting	Status måloppnåelse
Innsatsområde 1: Botiltak med bemanning	Mål: Øke antall tilrettelagte boliger med bemanning for målgruppen. Antall brukere som venter på bemannet bolig er uforandret. Virksomheten har i løpet av året likevel etablert tjenester til flere brukere utenfor foreldrehjemmet.
Innsatsområde 2: Tidlig intervensjon	Mål: Øke innsatsen i forhold til tjenester opp mot barn og unge. Videreføre og satse på tiltak i hjemmet av forebyggende karakter. Delta i samhandling på familiesentrene opp mot tidlig innsats til familier som har barn med spesielle behov. Resultatet for 2018 viser måloppnåelse, tjenesten kommer tidlig inn med effektive tiltak som virker forebyggende i forhold til blant annet avlastningstjenester.
Innsatsområde 3: Velferdsteknologi	Mål: Ta i bruk velferdsteknologiske løsninger overfor alle brukere som kan nyttiggjøre seg dette. Brukere som kan nyttiggjøre seg Tjenesteshop som et verktøy, får større grad av brukermedvirkning. Resultatet for 2018 viser måloppnåelse, det er likevel slik at vi i langt større grad burde hatt fokus på teknologi og muligheter som ligger i dette både som supplement til tjenesten men også ressursøkonomisk.
Innsatsområde 4: Hverdagsmestring	Mål: Kontinuerlig tjenesteutvikling i enheten med fokus på kvalitet og effektiv ressursutnyttelse, med særlig fokus på hverdagsmestring. Virksomheten har i 2018 økt antall brukere som trenger bistand.

Status resultatmål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Resultat i 2017	Ønsket resultat 2018	Oppnådd resultat	Beskrivelse mål
Innsatsområde 1:	Brukere som venter på botiltak med bemanning reduseres. Tallene hentes fra Profil.	Brukere som venter på botiltak med bemanning reduseres. Tallene hentes fra Profil. - Antall brukere	29	20	29	Antall brukere som venter på bemannet bolig er uforandret.
Innsatsområde 2:	Tidlig intervensjon i familier bidrar til økt mestring i familien og mindre behov for alternative tjenester inn mot barnet. Tallene hentes fra Profil.	Antall familier	19	30	34	Resultatet for 2018 viser måloppnåelse, tjenesten kommer tidlig inn med effektive tiltak som virker forebyggende i forhold til blant annet avlastningstjenester.
Innsatsområde 3:	Velferdsteknologi tas i bruk enten i samhandling med andre tjenester eller som supplement for økt mestring og selvstendighet. Tallene hentes fra Profil.	Velferdsteknologi tas i bruk enten i samhandling med andre tjenester eller som supplement for økt mestring og selvstendighet. Tallene hentes fra Profil. - Antall brukere	10	15	15	Resultatet for 2018 viser måloppnåelse. Det er fortsatt store muligheter på dette området som supplement til tjenesten men også ressursøkonomisk.
Innsatsområde 4:	Hverdagsmestring Kontinuerlig tjenesteutvikling i enheten med fokus på kvalitet og effektiv ressursutnyttelse, med særlig fokus på hverdagsmestring. Tallene hentes fra Profil.	Antall brukere med praktisk bistand.	205	210	228	Virksomheten har i 2018 økt antall brukere som trenger bistand.

I forhold til valgte innsatsområder for virksomheten leveres det relativt gode resultater, med unntak av å redusere antall unge voksne som venter på botiltak med bemanning. Resultat av dårlig måloppnåelse på å etablere flere utenfor foreldrehjemmet er at avlastningsinstitusjoner har opp mot 35 % avlastning til aldersgruppen over 18 år. Nye søknader om avlastningstjenester til foreldre med store omsorgsoppgaver må settes på vent, og denne utfordringen utgjør en "propp" i systemet fordi kapasitet i avlastning ikke finnes. På lang sikt vil dette øke faren for gode tiltak opp mot foreldre som trenger hjelp og vi må da etablere barneboliger som er svært ressurskrevende lenge før dette normalt er aktuelt.

Alternativ for å imøtekomme denne utfordringen er å etablere nytt tiltak for dem som venter på botiltak med bemanning utenfor ordinære avlastningsinstitusjoner i ny bolig. Denne tjenesten krever noe frisk kapital samt lokaler, men vil være en god løsning for dem som må vente på permanent bosetting utenfor foreldrehjemmet.

Status økonomiplaniltak

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme år 1	Prognose	Avvik	Status	Risiko	Beskrivelse
Tiltak forrige år						
KST 280/16 Gyda - oppstart 2017	-1 300	-1 300	0	Ferdig		Tiltaket er etablert og i drift.
Gyda - nye plasser for eldre funksjonshemmede	2 700	2 700	0	Ferdig		Tiltaket er etablert og i drift.
Sum	1 400	1 400	0			
Nye tiltak						
Statsbud. 2018. Opptrappingsplan rusfeltet	700	700	0	Ferdig		Tiltaket er etablert som tiltak for barn og unge med utfordringer, tiltaket gjennomføres både som lavterskeltak og vedtaksbasert tjeneste. Tjenesten i dag omfatter mellom 50-60 brukere.
Sum	700	700	0			
Sum tiltak	2 100	2 100	0			

Arbeid og aktivitet

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap 2018	Rev. bud. 2018	Avvik i kr	Avvik i %
32-Arbeid og aktivitet	48 502	50 917	2 416	4,7 %
Sum	48 502	50 917	2 416	4,7 %

Resultatet er bedre enn tidligere prognoser, 2,4 mill kr i mindreforbruk. Resultatet skyldes blant annet tilskudd til tiltak mot unge med rusutfordringer fra fylkesmannen og minimalt med vikarinneleie ved sykefravær. Dette var et kortsiktig tiltak pga den økonomiske situasjonen i HO, men vil ikke være bærekraftig over lang tid pga faren for stor belastning og økt sykefravær.

Årets tre siste måneder ga en positiv utvikling på inntektssiden, noe som bidro til det positive resultatet.

Status målsettinger

Målsetting	Status måloppnåelse
Innsatsområde 1: Etablere flere arbeids- og aktivitetsplasser	<p>Mål: Etablere flere arbeids- og aktivitetsplasser i samarbeid med private næringsdrivende og/eller offentlige aktører.</p> <p>VTO-plasser (Varig tilrettelagt arbeid i ordinær bedrift) skal primært søkes inn på iVekst. Det er etablert 4 plasser i offentlig virksomhet.</p>
Innsatsområde 2: Etablere arbeids-/aktivitetsplasser til unge med rusutfordringer	<p>Mål: Etablere arbeids-/aktivitetsplasser til unge med rusutfordringer. Dette tilbudet er spesielt rettet mot ettervern av unge rusmisbrukere.</p> <p>Dette er i hovedsak gjennomført via tiltak Broen som er et samarbeidsprosjekt mellom virksomhet Psykisk helse og avhengighet og Arbeid og aktivitet. Det er registrert 6 nye deltakere i 2018</p>
Innsatsområde 3: Utvikle nærmiljøsentre	<p>Mål: Utvikle nærmiljøsentre og gjøre disse mer attraktive for flere grupper av Larvik kommunes befolkning.</p> <p>Nærmiljøsentrene er under utvikling. Dette er et satsingsområde for å forebygge ensomhet og for å bygge nettverk. Matsservering og kulturelt tilbud er vesentlige faktorer. Nærmiljøsentrene er i hovedsak drevet av frivillige, men det er en grunnbemanning av ansatte fra kommunen. Dette for å sikre stabiliteten.</p>
Innsatsområde 4: Kompetanseheving	<p>Mål: Utvide kompetansen blant tjenestens brukere slik at de i størst mulig grad kan arbeide/leve mest mulig selvstendig. Herunder ta i bruk innovativ velferdsteknologi.</p> <p>Arbeidstakere (Brukere) har deltatt på ulike kurs i forhold til å takle hverdagslivets utfordringer med nødvendig teknisk opplæring. Alle ansatte har startet med opplæring innenfor mitt Livs ABC. Dette er grunnopplæring spesielt rettet mot gruppen mennesker med utviklingsforstyrrelser. Dette er et årsstudium, men vil nok utvides til å bli to år. To av de ansatte har på bakgrunn av dette valgt å gå videre for å ta helsefagarbeiderutdanning.</p>

Status resultatmål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Resultat i 2017	Ønsket resultat 2018	Oppnådd resultat	Beskrivelse mål
Innsatsområde 1: Etablere flere arbeids- og aktivitetsplasser	Øke antall personer med arbeids- og aktivitetstilbud i privat næringsliv/offentlige aktører.	Telle antall personer. Internstatistikk.	7	8	4	VTO-plasser (Varig tilrettelagt arbeid i ordinær bedrift) skal primært søkes inn på iVekst. Det er etablert 4 plasser i offentlig virksomhet.
Innsatsområde 2: Etablere arbeids- /aktivitetsplasser til unge med rusutfordringer	Gi tilbud om ettervern til unge som er ferdig behandlet for rusmisbruk.	Telle antall personer som benytter et slikt ettervernstilbud		28	32	I gjennomsnitt har Broen hatt 32 deltakere pr mnd. Rekrutteringen går via rusbehandlingsinstitusjonene og i nært samarbeid med Virksomhet Psykisk helse og Avhengighet. Det er tett kontakt med bruker og pårørende i dette tiltaket.
Innsatsområde 3: Utvikle nærmiljøsentre	Ansette ungdom fra videregående skole som gir tjenester på eldresentre i helgene.	Telle antall unge ansatt på eldresentre. Personalstatistikk.	3	4	4	Det er ansatt 4 unge inn i nærmiljøsentrene, i hovedsak studenter som har dette som deltidsjobb.
Innsatsområde 4: Kompetanseheving	Utvide kompetansen blant brukerne av tjenesten slik at de i størst mulig grad kan arbeide/leve mest mulig selvstendig. Måles i prosent av brukere som kan utføre enkeltoppdrag på egenhånd.	Spørsmål innarbeides i brukerundersøkelsen om selvmestring fra 2017. Lokal brukerundersøkelse utarbeidet i samarbeid med Virksomhet for funksjonshemmede		5,0 %	5,0 %	Undersøkelsen gjennomføres annen hvert år. 5 % av brukerne utfører selvstendige arbeidsoppdrag, men med veiledning.

Status økonomiplan tiltak

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme år 1	Prognose	Avvik	Status	Risiko	Beskrivelse
Tiltak forrige år						
KST 139/16 Endring oppstart	250	250	0	Ferdig		Bruker har startet opp og fått plass i Virksomheten
Sum	250	250	0			
Nye tiltak						
Lærlinger, øke antallet	450	450	0	Ferdig		Antall lærlinger økte fra 44 i 2017 til 45 i 2018. Alle som søkte lærlingeplass i forhold til helsefag fikk plass. Fra barn og ungdomsfaget var det 7 som ikke fikk plass i 2018. 4 av disse får plass i 2019.
Statsbud. 2018. Opptrappingsplan rusfeltet	1 760	1 760	0	Ferdig		Broen er et tiltak rettet mot unge personer som avslutter sitt behandlingsforløp og har behov for reetablering i samfunnet
Sum	2 210	2 210	0			
Sum tiltak	2 460	2 460	0			

Sykehjem

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap 2018	Rev. bud. 2018	Avvik i kr	Avvik i %
33-Sykehjem	266 181	254 538	-11 642	-4,6 %
Sum	266 181	254 538	-11 642	-4,6 %

I 2018 var det et merforbruk på 11,6 mill kr.

Lønn: Det er et merforbruk lønn på 13,6 mill kr. De 6 første månedene i 2018 var det et merforbruk på 13 mill kr. De siste 6 måneder av 2018 er det et mindre forbruk på kr 341 000. Det ble i juli satt i gang tiltak som at alle 1:1 innleier opphørte, og måtte strengt vurderes behov for. Det var slutt på ekstra innleie og det ble ikke leid inn ved sykdom ved 1 fraværsdag. Dette var noen av strakstiltakene som ble iverksatt siste halvdel av 2018 for å stoppe den negative utviklingen. Det ble også startet opp med gjennomgang av årsverksrammer, og der det ble oppdaget for mye ble dette stoppet.

Multisyke eldre med stort oppfølgingsbehov gjennom døgnet, genererer økt behov for personalressurser. Det har vært gjennomført forsøk på å øke bemanningen for å hindre ekstra overtid og innleie. Dette har vist seg å være en dyrere løsning og forsøket blir avsluttet.

Faglige forsvarlige tjenester, spesielt knyttet til pasienter med demenssykdom, er en stor utfordring, det er her virksomheten samlet sett har hatt de største utfordringene i forhold til merforbruk lønn.

Drift: Totalt for 2018 ble det et merforbruk på 1,9 mill kr. For 2018 har virksomheten hatt større kostnader enn budsjettert på i hovedsak strøm og snøbrøyting (1,3 mill kr). Strøm utgjør i 2018 ca 50 % mer enn i 2017. Merforbruket på mat (1,5 mill kr) dekkes inn av merinntekt på salg til sykehjem fra LKC.

Inntekter: For 2018 er det merinntekter på 3,3 mill kr. Oppholdsbetaling er i balanse, mens merinntekten i all hovedsak er knyttet til salg til sykehjem.

Utfordringer:

- Fortsette med oppfølging og samhandling for bedre ressursutnyttelse pr avdeling og pr sykehjem
- Samarbeide tettere med tjenestekontoret for å få bedre flyt på ledige plasser
- Tettere oppfølging av lederne på økonomi og rammer
- Det jobbes med nærværarbeid i alle avdelinger
- Ny organisering vil ha virkning i løpet av våren 2019. Nye turnuser må på plass først.
- All ekstra innleie vurderes fortløpende

Status målsettinger

Målsetting	Status måloppnåelse
Innsatsområde 1: Demensomsorg	<p>Oppfølging av fagplan Demens 2016-2020 med spesielt fokus på å koordinere tidlig innsats og støttefunksjon til ny-diagnostiserte personer med demens og deres pårørende, brukermedvirkning og involvering.</p> <p>Mål 1: Videreutvikle dagtilbud i tråd med endrede pasient og pårørendebehov.</p> <p>Dagtilbudet er utvidet primært med satsing på tilbud kveld og helg. Tilbudet viser seg å ha god effekt og er etterspurt. Det prøves ut ved at bruker/pårørende selv bestiller tid via tjenesteshop.</p> <p>Mål 2: Økt satsning og bruk av hukommelsesteamets kompetanse og bidrag i oppfølging av ny-diagnostiserte personer med demenssykdom og deres pårørende.</p> <p>Hukommelsesteamet har økt sin satsing på oppfølging av demente i en tidlig fase. Dette er viktig for å bidra til mestring både for bruker og pårørende.</p>
Innsatsområde 2: Økt fokus og konkret satsing på pårørendesamarbeid og Livsgledesertifisering.	<p>Mål 1: Pårørende opplever ivaretagelse, medvirkning og trygghet for sine nærmeste som bor i sykehjem gjennom avtalte pårørendesamtaler og pårørendemøter i avdeling.</p> <p>Det blir avholdt pårørende møter i hver avdeling, men på litt forskjellig vis. Noen velger og ha dette i forbindelse med års kontroller, andre tar dette fortløpende og noen velger og ha 1 til 2 samlinger i året hvor alle pårørende bes inn til et felles møte for avdelingen.</p> <p>Mål 2: Sykehjemstjenesten deltar i sertifiseringsordningen som Livsgledesykehjem.</p> <p>8 sykehjem er med i livsglede for eldre. Her blir pårørende involverte med tanke på bla. livshistorie til sine pårørende. Arbeidet med implementering har pågått i 2018 med opplæring av ansatte. Deltagende sykehjem skal sertifiseres i begynnelsen av 2019.</p>
Innsatsområde 3: Enhetlig pasientforløp, kvalitet i tjenesten	<p>Sikre nødvendig implementering og bruk av et enhetlig pasientforløp i virksomheten, gjennom bruk av TQM som styrings-, kvalitets- og avvikssystem. Pasientforløpet er planlagt, evaluert og dokumentert individuelt i Profil.</p> <p>Mål 1: Styringssystemer som gjennom daglig bruk gir etterprøvbare tjenester, skaper rom for kontinuerlig evaluering, læring og forbedring.</p> <p>TQM er tatt i bruk. Avvik følges opp og det er lettere å få ut statistikker. Avdelingene jobber også på tvers for og bruke kompetanse rett med tanke på samarbeid med dem som mangler rett kompetanse i sine avdelinger.</p> <p>Mål 2: Gjennom rekruttering, kompetansebygging, nærværarbeid og ledelse sikre en planmessig, etterprøvbare og ressurseffektiv tjeneste.</p> <p>Alle avdelinger melder i månedsrapporter hvor de ligger an i forhold til rekruttering av rett kompetanse, hvilke satsning områder deres avdeling trenger kompetanseøkning på. Nærvær arbeidet vises i nedgang i fravær.</p>

Status resultatmål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Resultat i 2017	Ønsket resultat 2018	Oppnådd resultat	Beskrivelse mål
Innsatsområde 1: Demensomsorg	Øke antall plasser i differensierte dagtilbud for eldre og personer med demens. Lavterskeltilbud Villa Kveldsol iberegnet.	Antall differensierte plasser hentes fra Profil og avdelingsstatistikk. Tallene er samlet dagtilbud pr uke.		370	418	Det er etablert dagtilbud på flere av kommunens sykehjem og eldrecenter. Villa kveldsol er et lavterskel tilbud for personer med demens og tilbudet har stor etterspørsel og er et viktig supplement til bruker og pårørende. God måloppnåelse.
Innsatsområde 2: Økt fokus og konkret satsing på pårørendesamarbeid og Livsgledesertifisering.	Systematisk gjennomføring av brukerundersøkelser i sykehjem hvert annet år.	Gjennomføring av brukerundersøkelser i sykehjem hvert annet år. Rapporteres i tekstformat i standardisert analyse av resultat fra brukerundersøkelsen.		Ja		Det har ikke vært planlagt brukerundersøkelse i 2018. Neste brukerundersøkelse vil være i 2019.
Innsatsområde 3: Enhetlig pasientforløp, kvalitet i tjenesten	Kvalitet i tjenesten. Sikre en faglig god og etterprøvable tjeneste gjennom etablering av konkrete kvalitetsmål for tjenesten.	Andel plasser i enerom i pleie- og omsorgsinstitusjoner	100	100	98	Noe dobbeltrom spesielt i begynnelsen av året, gjennomsnittlig beleggsprosent er 98,3% på sykehjem.
	Sikre en faglig god og etterprøvable tjeneste til pasientene gjennom etablering av konkrete kvalitetsmål for tjenesten	Antall årsverk i pasientrettede tjenester med fag- og høyskoleutdanning, %-vis økning. Ny måling fra 2017.		20,0 %		Etter omlegging hos SSB har en ikke tall for sykehjem. Det er mange ledige sykepleier stillinger som ikke er dekket og som dekkes midlertidig av faglærte og assistenter. Det jobbes med ulike former for rekrutteringstiltak.

Status økonomiplan tiltak

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme år 1	Prognose	Avvik	Status	Risiko	Beskrivelse
Nye tiltak						
Fullfinansiering av stilling Livsgledesertifisering sykehjem	420	420	0	Ferdig		Alle sykehjem i Larvik har innført Livsglede. Sertifisering i 2019.
Sum	420	420	0			
Sum tiltak	420	420	0			

Tiltaket er etablert og i drift.

Psykisk helse og avhengighet

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap 2018	Rev. bud. 2018	Avvik i kr	Avvik i %
34-Psykisk helse og avhengighet	60 843	65 958	5 115	7,8 %
Sum	60 843	65 958	5 115	7,8 %

Årsresultatet viser et mindreforbruk på 5,1 mill kr. Dette har bidratt til å redusere merforbruket innenfor tjenesteområdet Helse og omsorg.

Det positive resultatet skyldes tildelt tilskudd fra fylkesmannen og en større oppjustering av refusjonsinntekter på ressurskrevende tjenester på slutten av året. Virksomheten har gjennom 2018 hatt fokus på reduksjon av overtid og innleie ved sykdom, dette har også bidratt til det positive resultatet.

I 2018 fikk virksomheten tilskudd fra fylkesmannen på kr 1 188 000 til kommunalt rusarbeid. Dette var midler virksomheten ikke kunne forutse ved fastsettelse av årets budsjett. Virksomheten vil ikke få dette tilskuddet i 2019.

Det som utfordrer budsjettbalansen mest innenfor virksomheten er heldøgns omsorg og ressurskrevende tjenester.

Status målsettinger

Målsetting

Status måloppnåelse

Innsatsområde 1:
Hverdagsmestring

Mål: Tilrettelegge for samordnet og helhetlige tjenesteforløp for personer med alvorlige og langvarige problemer/lidelser, slik at de kan mestre å bo lengst mulig i egen bolig.

Tjenesten jobber først og fremst med pasienter med sammensatte bistandsbehov, som har behov for oppfølging utover ordinær dagtid. Tjenesten skal samtidig sikre trygging av pasienter som opplever økt uro/vansker, for å forhindre unødig bruk av akutt-tjenesten og innleggelse, samt tilrettelegge for at flere kan bo lengst mulig i egen bolig.

Innsatsområde 2: Tidlig
intervensjon psykisk helse

Mål: Tidlig oppdagelse og behandling av kortvarige, milde til moderate lidelser hos voksne.

I 2018 har virksomheten videreført sitt arbeid med implementering av FIT- feedback informerte tjenester. FIT er et evidensbasert tilbakemeldingsverktøy som gir et bilde av lidelsestrykk og hvordan brukeren har det, samt omhandler relasjonen mellom bruker/pasient og behandler. Virksomhetens psykologer og øvrige ansatte har fått jevnlig veiledning av ekstern psykolog. Målet med implementeringen av FIT er å gi effektive tjenester/behandling, som gir reel effekt på folks levde liv.

Innsatsområde 3: Tidlig
intervensjon rus

Mål: Forebygge utviklingen av rusmiddelproblemer hos ungdom og unge voksne.

Det har i 2018 vært en nedgang på antall nye ungdommer på ruskontrakter. Nedgangen kan skyldes at det har vært en omorganisering i politiet. Virksomheten er avhengig av at politiet avdekker rus i ungdomsmiljøene for at ruskontrakter kan inngås.

Virksomheten jobber videre i nært samarbeid med politiet, oppfølgingsteam for barn og unge i Helse og omsorg, SLT koordinator og barnevernet med ungdommene og deres foreldre.

Status resultatmål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Resultat i 2017	Ønsket resultat 2018	Oppnådd resultat	Beskrivelse mål
Innsatsområde 1: Hverdagsmestring	Ambulerende tjenester jobber i turnus på kveld og helg i nært samarbeid med spesialisthelsetjenesten.	Antall personer med behov for heldøgns bemanning reduseres. Tallgrunnlaget hentes fra søkerlisten på bemannet bolig og Profil.		30 %	0,0%	Antall personer på søkerlisten til heldøgnsbemannet bolig er 7 personer. Det er en økning på 5 personer fra 2017, derav måloppnåelse på 0,0%. Resultatet skyldes økt trykk fra spesialisthelsetjenesten i kombinasjon med lite turnover i boligene, pr 31.12.18 er det ingen ledig kapasitet på døgnbemannede boliger.
Innsatsområde 2: Tidlig intervensjon psykisk helse	Virksomheten gir tilbud om lavterskel helsetilbud individuelt og i gruppe til personer med depresjoner, angst og lette traumelidelser.	Øke antall personer som får tilbud om korttids kognitiv terapi. Tallgrunnlaget hentes fra Profil.		70 %	340%	I 2018 har virksomheten mottatt 275 henvendelser til Mestringsteamet om korttids kognitiv terapi. Av disse har 247 fått tilbud om behandling fra Mestringsteamet. Den resterende gruppen har enten blitt overført til ambulerende tjenester eller blitt anbefalt oppfølging annet sted.
Innsatsområde 3: Tidlig intervensjon rus	Forebygge utvikling av rusmiddelproblemer hos ungdom og unge voksne ved å tilby dem ruskontrakt i samarbeid med politiet.	90 % av alle ungdommene på ruskontrakt fullfører i henhold til kontrakten. Tallgrunnlaget hentes fra Profil.		90,0 %	63,0 %	Bakgrunnen for det lave resultatet for 2018 er at det har vært ca 50/50 fordeling mellom kontrakter på saksnummer hos politiet (betinget påtaleunntatelse) og frivillige. De fleste frivillige kontrakter inngås med ungdom under den kriminelle lavalder og kan brytes uten konsekvenser for ungdommen. I 2018 har det til sammen vært 25 aktive kontrakter hvorav 7 har fullført, 4 brudd der ett av bruddene har vært på kontrakt med saksnummer hos politiet og tre av bruddene har vært på frivillig kontrakt. En person har flyttet og ny kommune har overtatt oppfølging av kontrakten. Det er 15 ruskontrakter som går inn i 2019. Det har i løpet av 2018 vært inngått 5 nye ruskontrakter mot 17 nye i 2017. Dette kan ses i sammenheng med politiets omorganisering og at de er mindre operative lokalt enn tidligere.

Status økonomiplan tiltak

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme år 1	Prognose	Avvik	Status	Risiko	Beskrivelse
Tiltak forrige år						
Erfaringskonsulent: Sikre at erfaringskompetanse blir verdsatt og brukt i praksisfeltet.	630	630	0	Ferdig		Kommunen hadde ansatt erfaringskonsulent i 2016 ved hjelp av øremerkede tilskudd. Tilbakemelding på tiltaket var godt. Tiltaket med brukererfaring er opprettholdt som varig driftstiltak.
Sum	630	630	0			
Nye tiltak						
Omdisponering psykologstilling	-400	-400	0	Ferdig		Midlene er omdisponert for å legge til rette for samhandlingsreformen Rus og psykisk helse.
Statsbud. 2018. Opptappingsplan rusfeltet	201	201	0	Ferdig		Dette er brukt til styrking av tjenesten på avd. Løkka i forbindelse med økt antall sykehjemsplasser fra 12 til 18, til psykisk syke
Pårørendekoordinator	725	725	0	Ferdig		Stillingen har fram til 2018 vært finansiert fra Helsedirektoratet.
Sum	526	526	0			
Sum tiltak	1 156	1 156	0			

Larvik helsehus

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap 2018	Rev. bud. 2018	Avvik i kr	Avvik i %
35-Larvik helsehus	78 729	75 686	-3 044	-4,0 %
Sum	78 729	75 686	-3 044	-4,0 %

I oktober 2018 tiltrådte ny virksomhetsleder for Larvik helsehus etter at virksomheten i en periode var fordelt på 3 virksomheter.

Virksomheten har et merforbruk på 3,3 mil kr. Dette skyldes merforbruk på lønn.

Det er Byskogen og Presteløkka som har merforbruket i virksomheten. Legetjenestene hadde et mindreforbruk.

Spesialiserte sykehjemsplasser Byskogen har bemannet opp for å ta imot flere utskrivningsklare pasienter fra Sykehuset i Vestfold (SiV) samt arbeidet mer effektivt og målrettet for å redusere liggetiden. Bruker skrives raskere ut til videre behandling ved Presteløkka, sykehjem eller direkte til hjemmet.

Merforbruket ved Presteløkka er i hovedsak utgifter til snøbrøyting og strøm samt inntektssvikt knyttet til Trygghet og trening.

Utfordringer

Spesialisthelsetjenesten arbeider for ytterligere reduksjon av liggetid hos seg. Dette resulterer i utskrivning av sykere pasienter til kommunen. Pasientene vil ha behov for tettere og høyere medisinsk faglig kompetanse i videre behandling. Byskogen har fått tilført midler for å imøtekomme denne utfordringen, med det må planlegges å etablere flere avklaringsplasser for å gi pasienten raskere og nødvendig oppfølging i kommunen samt unngå overliggere.

Larvik legevakt sammen med Eiendom arbeider med løsninger for midlertidig legevakt i påvente av ny legevakt. Midlertidig legevakt skal imøtekomme krav til taushetsplikt, sikkerhet for ansatte og pasienter samt smittevern. Det er knyttet usikkerhet til om man klarer å etablere og drifte midlertidig legevakt innenfor gitte økonomiske rammer.

Det arbeides med å etablere utviklingsprosjektet knyttet til Larvik helsehus/ Larvik medisinske senter/ Helsekvartalet i lokalene til nåværende Byskogen sykehjem og Siv avd Larvik. Det etableres et samarbeid med kommunen og SiV både med tanke på utnytting av eksisterende lokaler, bygging av nye lokaler og etablere et samarbeid mellom kommune og spesialisthelsetjenesten til beste for kommunens innbyggere.

Status målsettinger

Målsetting	Status måloppnåelse
Innsatsområde 1: Samhandlingsreformen	<p>Videreutvikle kompetanse om riktig bruk av ØHD-plasser og avklaringsplasser.</p> <p>Mål 1: Optimalisere brukertilbudet ØHD-plasser (Øyeblikkelig hjelp døgntilbud). Videreutvikle et tettere samarbeid om bruk av ØHD-plasser mellom fastleger, legevakt og hjemmetjenester.</p> <p>Det er etablert møtestruktur mellom ØHD avdeling og hjemmetjenester for å styrke samarbeid og å optimaliser bruk av kommunens ØHD plasser.</p> <p>Det sees på samarbeidsløsninger mellom legevakt og ØHD avdeling for å utnytte plassene til beste for innbyggerne. Løsninger kan være at pasienter blir værende på legevakten til avdelingen har kapasitet til å ta imot på ØHD plass. Det er uttrykt ønske om tettere samarbeid med fastlegene for å utnytte kapasiteten til ØHD plassene i enda bedre enn det er nå.</p> <p>Mål 2: Avklaringsplasser og korttidsplasser - økning av legeressurs ved legevakten, med funksjon inn mot spesialiserte plasser, samt økt tverrfaglig samarbeid for raskere tilbakeføring til hjemmet. Det er ikke funnet økonomisk handlingsrom for dette i 2018, men det arbeides videre på sikt med dette.</p> <p><i>Midler ble tilført politisk.</i></p> <p>Økning av legeressurs ved legevakt ble ikke iverksatt slik som planlagt da den kommunale legetjenesten skulle omorganiseres og arbeidet har tatt lenger tid enn planlagt. Dette arbeidet er nå i slutfasen og det planlegges økning i legeressursene fra august 2019. Se forøvrig kommentar under Mål 4.</p> <p>Avklaring og korttidsplasser fikk sammen med ergo- og fysiotjenesten tilført eksterne midler for kompetanseheving. Grunnet sykefravær hos personer som sto ansvarlig for planleggingen av dette lot det seg ikke gjennomføre i 2018. Midlene har blitt overført til 2019 og det planlegges tiltak for bedre tverrfaglig arbeid og økt mestringsfokus ved avklaring og korttid først halvår 2019.</p> <p>Mål 3: Økt turnover (kort liggetid) av pasienter på ØHD-plasser er viktig for å tilstrebe ledige plasser ved behov, og dermed unngå innleggelse på sykehus.</p> <p>Det er etablert samarbeid med noen hjemmetjenestedistrikt for å bedre samarbeidet spesielt knyttet til ØHD og avklaring. Dette samarbeidet tar høyde for å involvere de øvrige hjemmetjenestedistriktene samt også å involvere tjenestekontoret. I dette samarbeidet ser man potensialet for bedre utnyttelse av ØHD som igjen vil kunne medføre kortere liggetid og unngå innleggelse i spesialisthelsetjenesten.</p> <p>Mål 4: Utvikle en mer robust legetjeneste, ved fokus på flere kommunalt ansatte leger ved legevakten, for mer fleksibel og dynamisk bruk av legeressurser, og således også bedring av ressursutnyttelse. Det er ikke funnet økonomisk handlingsrom for dette i 2018, men det arbeides videre på sikt med dette.</p> <p><i>Midler ble tilført politisk.</i></p> <p>Omlegging av legetjenesten ved legevakt og spesialiserte plasser gjennomføres 2019. Nye krav til kommunene som utdanningsinstitusjon for spesialisering av leger trer i kraft 1. mars 2019, og opprinnelig tiltenkt tjenesteomlegging er i lys av dette utvidet. Å forene plan om omlegging av legetjeneste og samtidig justere inn mot nye lovkrav er en mer omfattende tjenestemodell enn opprinnelig tiltenkt. Endringen imøtekommer dog opprinnelig intensjon, og vil samtidig være en mer robust og økonomiske ordning.</p> <p>Mål 5: Økning av fokus på behandling der pasienten er, for å unngå innleggelse ved sykehus eller institusjon.</p> <p>Det tilstrebes et økt fokus på samarbeid mellom avdelinger ved Larvik helsehus, Pleie og omsorgstjenester, ergo og fysiotjenester og tjenestekontoret for å utnytte ressursene bedre og hindre stadig skifter for pasientene.</p>

Målsetting	Status måloppnåelse
Innsatsområde 2: Presteløkka skal være et integrert ledd i kommunens rehabiliteringssatsing.	<p>Mål 1: Utvikle lavterskeltilbudet "Trygghet og Aktivitet" i nye lokaler på Presteløkka - skal dekke innbyggernes behov.</p> <p>Det er etablert 8 senger for Trygghet og aktivitet ved Presteløkka. Disse sengene "administrerer" innbyggerne selv ved at de kan kontakte avdelingen direkte og be om et opphold når de har behov for økt trygghet i hverdagen.</p> <p>Mål 2: Kvalitetssikre gruppetilbudene på Presteløkka.</p> <p>Det har vært et mål å endre gruppetilbudet ved Presteløkka til kontinuerlig inntak samt å endre tilbudet slik at det er mer kunnskapsbasert og gir dokumentert effekt. Dette arbeidet har tatt tid og vil videreføres i 2019.</p> <p>Mål 3: Videreutvikle Presteløkka som kompetansesenter for rehabilitering. Bidra til utvikling på området i hele omsorgstjenesten.</p> <p>Presteløkka har arrangert fagdager som har vært åpne for deltakelse fra andre virksomheter. Hensikten var å bedre samarbeid på tvers samt spre kompetanse.</p>

Status resultatmål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Resultat i 2017	Ønsket resultat 2018	Oppnådd resultat	Beskrivelse mål	
Innsatsområde 1: Samhandlingsreformen	Økt bruk av ØHD (KAD-plasser) mot målgruppe som er hjemmeboende personer med behov for 3-5 døgns medisinsk observasjon og oppfølging i kommunal institusjon.	Antall belagte plasser	50,0 %	55,0 %	39,2 %	Det har vært utfordringer knyttet til manglende sykepleiere for å oppnå bedre belegg ved ØHD plassene. Dette må sees i sammenheng med økningen i mottak av utskrivningsklare pasienter fra sykehus, ledige plasser er benyttet til dette.	
Innsatsområde 2: Presteløkka skal være et integrert ledd i kommunens rehabiliteringssatsing.	Kompetanseheving innen rehabilitering for ansatte i omsorgstjenesten	Antall gjennomførte internseminar			3	2	Presteløkka har gjennomført to seminar hvor øvrige virksomheter i HO har deltatt.
	Kvalitetssikre gruppetilbudene på Presteløkka i forhold til opplevd fallrisiko	Antall deltakere med opplevd redusert fallrisiko		10,0 %			Det er gjort objektive tester hos et utvalg av deltakere på gruppetilbudene. Testene som er benyttet tester for balanse. Utvalget av deltakerne har blitt testet ved oppstart og avslutning i grupper. Disse viser en svak bedring ift balanse, bedringen er så svak at den ikke tilsier en signifikant endring. Det arbeides for å endre gruppetilbudene slik at de i større grad drives i tråd med kunnskapsbasert praksis som er nødvendig for å oppnå ønsket effekt - redusert fallrisiko. Det tilstrebes også å få til en endring til kontinuerlig inntak i gruppene slik at det kan være et forlengelse av behandlingen ved døgnopphold ved Presteløkka, enten i forkant av et opphold eller etter endt rehabiliterings opphold.
	Lavterskeltilbudet "Trygghet og Aktivitet" utnyttet.	Utnyttelsesgrad i forhold til kapasitet. Siste måling er Gyda før flytting.		100,0 %	84,0 %		Trygghet og aktivitet hadde en beleggsprosent på 84% i 2018. Det er en økning i beleggsprosent i løpet av året.

Det er tilført midler for å øke sykepleierdekning ved Byskogen. Dette vil bidra til at man klarer å ta imot ØHD pasienter på kveld og helg i tillegg til dagtid.

Status økonomiplan tiltak

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme år 1	Prognose	Avvik	Status	Risiko	Beskrivelse
Nye tiltak						
Styrking med en nattevaktstilling Byskogen Sykehjem	780	780	0	Ferdig		Det er iverksatt økt bemanning natt for å styrke tilbudet på Øhjelp og avklaringsavdeling.
Fullfinansiering Presteløkka	3 200	3 200	0	Ferdig		Gjennomført
Sum	3 980	3 980	0			
Sum tiltak	3 980	3 980	0			

Hjemmetjenester

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap	Rev. bud.	Avvik i kr	Avvik i %
	2018	2018		
36-Hjemmetjenester	216 159	206 000	-10 159	-4,9 %
Sum	216 159	206 000	-10 159	-4,9 %

Virksomhet Hjemmetjenester har ved årsavslutning 2018 et merforbruk på 10,1 mill kr etter at det ble tilført 6 mill kr (av 25 mill kr) ved første tertialrapport. Lønn og kjøp av tjenester fra private utgjør merforbruket.

Virksomheten har en jevn økning i tjenesteomfang. Samhandlingsreformens påvirkning inn mot overføring av stadig mere omfattende og komplekse oppgaver utfordrer virksomheten på både kompetanse og ressurser. Dette gjelder alle våre tjenester; døgkontinuerlig helsehjelp i form av sykepleie, ergoterapi, fysioterapi, praktisk bistand og hjelpemidler.

Utfordringer

- Det er planlagt ny organisering med reduserte årsverk i tråd med vedtatt budsjett. Denne får virkning våren 2019.
- Kjøp av tjenester til særlig ressurskrevende pasienter revurderes mht til tjenestenivå og omfang, og det vurderes om tjenestene kan ivaretas i egen regi.
- Fortsette og intensivere oppfølging og samhandling inn mot bedre ressursutnyttelse, pr. avdeling, pr ring og i virksomhet, i henhold til virksomhetens prosedyrer.
- Evaluere effektivitet og tidsplan på arbeidslister, og etablere standarder.
- Vurdere å etablere felles vikarbaser i hver ring, for å øke robustheten ved planlagt og akutt fravær med mål om å redusere bruk av overtid.
- Evaluere organisering, grenser og fordeling inn mot en stadig endret demografi og geografi.
- Samarbeide tettere med tjenestekontor før vedtak fattes, slik at vedtak fattes i samråd med tjenesteutøver og pasient, og avstemmes med hensyn til omfang og varighet.
- Fortsette og intensivere kontinuerlig revurdering av tjenesteomfang.
- Fortsette implementering og opplæring hverdagsmestring alle ansatte, med fokus på ivaretagelse av pasientens egne ressurser og tidlig intervensjon av hverdagsrehabilitering, slik at tjenestebehov kan utsettes eller begrenses.
- Revurdere kjøp av private tjenester i løpet av vinter/vår 2019.
- Det jobbes med nærværstiltak i alle avdelinger.
- Utover dette jobbes det daglig med stram økonomistyring i alle avdelinger.

Status målsettinger

Målsetting	Status måloppnåelse
Innsatsområde 1: Videreutvikle en organisasjonsstruktur som ivaretar de tjenester innbyggerne har vedtak på, på en faglig godt planlagt,	Mål 1: Innbyggere i Larvik opplever ivaretagelse, medvirkning og forutsigbarhet når sykdom rammer, gjennom medvirkning, individuell planlagt, dokumentert og fagbasert helsehjelp. Virksomhetens hovedprosess / pasientforløp styres og følges opp gjennom prosedyrer og sjekklister. Det utarbeides individuelle tiltaksplaner for hver pasient i samarbeid med pasienten og evt. pårørende. Alle tiltak og observasjoner dokumenteres i Profil.

Målsetting	Status måloppnåelse
etterprøvnbar og ressurseffektiv måte.	<p>Mål 2: Bruke planlagt pasientforløp gjennom styringssystemet TQM, dette gir styringsdata for evaluering og kontinuerlig forbedring i den daglige individuelle tjenesten.</p> <p>Dette ligger som grunnlag for utførelsen av våre tjenester. I tillegg følges "risiko" pasienter opp gjennom bruk av tavlemøter.</p> <p>Mål 3: Utrede og etablere fagkompetanse og tiltak for å ivareta faglig komplekse tjenestetilbud.</p> <p>Elektroniske læringssystemer er tatt i bruk, og det jobbes med videre implementering av bruken.</p> <p>Virksomhetens ansatte har gjennomført opplæring i hverdagsmestring og rehabilitering, og det er innført kartleggingsverktøy NEWS for å sikre observasjon og tiltak ved endring av helsetilstand.</p> <p>Det er satt i gang pilot ved 2 avdelinger for å bedre kompetanse og oppfølging av ernæring.</p>
Innsatsområde 2: Beholde eller øke pasientens egenopplevde livskvalitet ved bruk av pasientens egne ressurser og økt egenmestringsevne.	<p>Mål 1: Fokus på hverdagsmestring som begrep og fokus på pasientens ressurser. I møte med pasienten skal alle ansatte ha fokuset «Hva er viktig for deg?». Ta i bruk motiverende intervju som metode.</p> <p>Fokus på dette opprettholdes i alle avdelinger, og opplæring er gjennomført. Mestringsfokuset skal gjenspeiles i alle tjenester.</p> <p>Mål 2: Antall pasienter som tilbys hverdagsrehabilitering som en tidsavgrenset vedtaksbasert tverrfaglig tjeneste økes.</p> <p>Målet for 2018 er ikke oppnådd, men viser en positiv utvikling.</p> <p>Mål 3: Koordinere tidlig innsats og støttefunksjoner til nydiagnostiserte personer med demens og deres pårørende.</p> <p>Tiltak til hjemmeboende gis via tiltak på Villa Kveldssol og ved kompetanseheving og bistand til pårørende.</p> <p>Mål 4: Ivareta/øke egenmestring ved kartlegging og anskaffelse av nødvendige/riktige hjelpemidler og bruk av velferdsteknologi.</p> <p>Det er iverksatt opplæring av rekvirenter for hjelpemidler i hjemmetjenesten slik at tilgjengelighet og kompetanse på dette området er økt. Vedrørende velferdsteknologi vises det til kommentar under fellesfunksjoner Helse og Omsorg.</p>
Innsatsområde 3: Fastsette standard, og kartlegge/planlegge for virksomhetens eksisterende og kommende kompetansebehov	<p>Mål 1: Etablere gode rutiner for rekruttering, opplæring, samt oppfølging av nyansatte, slik at virksomheten har riktig kompetanse for å løse oppgaver.</p> <p>Det er etablert felles opplæring for nyansatte i Larvik kommune, og oppfølgende opplæring ivaretas i avdelingene.</p> <p>Mål 2: Fokus på nærværarbeid med mål om redusert sykefravær.</p> <p>Virksomheten er pilot for samarbeid med NAV og HR for å øke kompetanse hos ledere og gi veiledning i de vanskelige sakene. Det holdes et sterkt fokus på nærvær, og en god oppfølging av de sykemeldte.</p> <p>Mål 3: Utvikle lederkompetanse.</p> <p>Avdelingslederne deltar i lederskolen, 2 ledere tar lederutdanning. Ledergruppen i hjemmetjenesten deltok på Pasientsikkerhetskonferansen.</p> <p>Mål 4: Utvikle gode samhandlingsarenaer i avdelinger og virksomheter.</p> <p>Etablert arbeid videreutvikles og videreføres i henhold til plan. Det er stort fokus på samhandling mellom de ulike avdelinger og virksomheter for best mulig kvalitet til bruker og ressursoptimalisering.</p>

Status resultatmål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Resultat i 2017	Ønsket resultat 2018	Oppnådd resultat	Beskrivelse mål
Innsatsområde 1: Videreutvikle en organisasjonsstruktur som ivaretar de tjenester innbyggerne har vedtak på, på en faglig godt planlagt, etterprøvbare og ressurseffektive måter.	Mottak og avklaring av alle nye pasienter som har vedtak på helsehjelp skal kvalitetssikres gjennom bruk av sjekkliste.	Dokumentasjon i Profil		100,0 %	90,0 %	Det har hatt fokus i avdelingene, men ikke blitt rapportert for hele året. Tallet er derfor et ca estimat. Hos de fleste avdelingene er dette nå 100 % siste halvår.
	Tjenesten gjennomføres i tråd med vedtak om tjenestens omfang, fattet av tjenestekontoret, og kontinuerlig justert i henhold til pasientens reelle behov i henhold til evaluerte rutiner.	Differansen mellom vedtakstid (tjenestens direkte pasientrettede tidsbruk) og utført tid (oppdragets tidsbruk i arbeidslister) skal ikke være større enn 15 %. Rapport fra Profil. Ny måling fra 2017.		15,0 %	0,4 %	Vedtaksstiden justeres kontinuerlig på bakgrunn av tett oppfølging av pasientens tjenestebehov og arbeidslister.
Innsatsområde 2: Beholde eller øke pasientens egenopplevde livskvalitet ved bruk av pasientens egne ressurser og økt egenmestringsevne.	Antall pasienter som tilbys hverdagsrehabilitering som en tidsavgrenset vedtaksbasert tverrfaglig tjeneste økes.	Iplos registrering og egen statistikk.		150	132	Vedtak på hverdagsrehabilitering er økt, men ikke helt opp til fastsatt mål. Utviklingen er positiv, og arbeidet intensiveres.
	Øke andel hjemmetjenestemottakere med omfattende bistandsbehov 80 år og eldre. Dreie tjenestene mot rett nivå i omsorgstrappen, slik at flest mulig kan bo hjemme.	Andel hjemmetj. mottakere med omfattende bistandsbehov, 80 år og over		10	12	17
Innsatsområde 3: Fastsette standard, og kartlegge/planlegge for virksomhetens eksisterende og kommende kompetansebehov	Virksomheten skal ha riktig kompetanse inn mot oppgaver. Dette medfører en ønsket økning av ansatte med høyskole/universitets- utdanning.	Andel årsverk i brukerrettede tjenester med fagutdanning fra høyskole/universitet.		40,0 %	35,0 %	Virksomheten sliter med rekruttering av 3-årig helsefagutdannede. Dette jobbes det med kontinuerlig. (35% gjelder hele Helse og omsorg. Etter omlegging hos SSB kan en ikke ta ut tall pr. virksomhet)

Status økonomiplan tiltak

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme år 1	Prognose	Avvik	Status	Risiko	Beskrivelse
Nye tiltak						
Statsbud. 2018. Servicehunder	-44	-44	0	Ferdig		Vedtatt i statsbudsjettet
KST- 130/17 Fysioterapi med driftstilskudd	1 700	1 700	0	Ferdig		Tiltak er gjennomført
Sum	1 656	1 656	0			
Sum tiltak	1 656	1 656	0			

Fellesfunksjoner

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap	Rev. bud.	Avvik i kr	Avvik i %
	2018	2018		
37-Fellesfunksjoner	129 459	163 090	33 630	20,6 %
Sum	129 459	163 090	33 630	20,6 %

Fellesfunksjoner hadde i 2018 et mindreforbruk på 33,6 mill kr.

Av bevilgede 34 mill kr ble 28 mill kr tilført Fellesfunksjoner og forklarer i stor grad det positive resultatet for 2018. Dette har gått til saldering av merforbruk i Helse og Omsorg og mot merforbruk overliggerdøgn.

- Det ble gjennomført innsparingstiltak i fellesfunksjoner. 2,4 årsverk ble redusert ved naturlig avgang i administrative stillinger.
- Prosjektporteføljen med ulike statlige tilskudd ble gjennomgått for å sikre at lønnskostnader til prosjektmedarbeidere ble dekket av tilskuddsmidler.
- Helsehjelpen og Husebykroken hadde noe senere oppstart enn budsjettet og bidro til mindreforbruk i fellesfunksjoner.
- Refusjoner for sykefravær hvor det ikke har leid inn vikar.

I strategidokumentet ble det lagt et flatt kutt på alle tjenesteområdene. Helse og Omsorg sin andel av dette var 7,7 mill kr. Virksomhetene Sykehjem, Hjemmetjenester og Helsehus ble skjermet fra denne sparingen på grunn av den økonomiske situasjonen - og deres andel (utgjorde 5,6 mill kr) ble lagt til Fellesfunksjoner.

Status målsettinger

Målsetting

Innsatsområde 1: Bidra til økt hverdagsmestring, og bruk av velferdsteknologi i befolkningen

Status måloppnåelse

Mål 1: Ta i bruk E læring for økt mestring i befolkningen

Tiltak rettet mot befolkningen har planlagt oppstarts første halvår 2019 år Helsehjelpen er fullt operativ, med installering og oppfølging av velferdsteknologi.

Mål 2: Bruk av velferdsteknologi i vedtatt plan. Antall innbyggere som har tatt i bruk velferdsteknologiske hjelpemidler øker.

Bredning av velferdsteknologiske løsninger gjennomføres iht plan, teknologiske løsninger og befolkningens behov.

Mål 3: Utvikle helsehjelpen og responscenter for alle henvendelser fra innbyggerne, med fokus på hjelp til selvhjelp og rask tilbakemelding.

Helsehjelpen startet i oktober 2018. Ny responscenterløsning kom på plass i desember 2018. En har prioritert å få på plass de tekniske løsningene de første månedene etter oppstart.

Mål 4: Utvikle ordning for bedre teknisk oppfølging av fagsystemer og teknologi.

God samhandling for mindre manuelle rutiner, dobbeltføring og god ressursutnyttelse.

Mål 5: Samordne og styrke innsatsen for å redusere sosiale helseforskjeller i befolkningen.

Målsetting	Status måloppnåelse
	<p>Mål 6: Videreutvikle frisklivsentral, pårørendesenter og Lærings- og mestringssenter i nært samarbeid med frivillige organisasjoner og brukerorganisasjoner.</p> <p>Tilbudet ved Friskliv og mestring er vedtaksfrie og ikke henvisningspliktige i tråd med målsettingen.</p> <p>Friskliv og mestring har etablert kontakt med Frivillighetssentralen i Lardal angående oppstart av Sterk og stødig, videre er det startet et samarbeid med Larvik Pensjonistforening angående oppstart av Lyst på Livet. På grunn av omorganisering og redusert bemanning har oppstart av Sterk og stødig blitt utsatt til februar 2019. Av samme årsak har Lyst på Livet blitt utsatt til våren 2019.</p> <p>Friskliv og mestring har i samarbeid med flere brukerorganisasjoner arrangert inspirasjonsforedrag for alle innbyggere i Larvik med overordnet tema: Hvordan mestre livet til tross for utfordringer.</p> <p>Mål 7: Økt samhandling med andre aktører i helse- og omsorgstjenesten for optimalisering av ressursutnyttelse og helhet i tjenestetilbudet.</p> <p>Stort fokus i Helse og omsorg for helhetlige og samordnet tjenestetilbud. Fokus på riktig tjeneste på riktig nivå.</p>
Innsatsområde 2: Sikre helhetlige og trygge pasientforløp og helhetlig dokumentasjonssystem som er knyttet opp mot pasientens kjernejournal.	<p>Mål 1: Det er etablert god struktur for fagsystemer i helse og omsorg og kommunen får en godkjent elektronisk pasientjournal (EPJ).</p> <p>Fagsystemene er under kontinuerlig forbedring for å nyttiggjøre seg verktøyet i daglig arbeid. Kommunen har en godkjent elektronisk pasientjournal (EPJ).</p> <p>Mål 2: Overliggerdøgn er halvert.</p> <p>Overliggerdøgn var også i 2018 en stor utfordring. Det er et stort fokus på tiltak innenfor alle deler av tjenesten for å redusere dette merforbruket. Utviklingen var i løpet av året positiv - siste kvartal var det ca. 26 overliggerdøgn i snitt pr. måned.</p>
Innsatsområde 3: Bidra til en bærekraftig helse- og omsorgstjeneste ved satsing på tidlig intervensjon og tilrettelegging for et trygt og verdig liv i egen bolig.	<p>Mål 1: Boligbehov imøtekommes for de som ikke selv kan skaffe bolig. Boligene skal ha en minstestandard og god geografisk spredning. Personer som trenger økt kompetanse på dagliglivets oppgaver får boveiledning, økt mestring og kompetanse.</p> <p>Boligkontoret er flyttet til kommunalsjefsområde Eiendom og rapporteres der.</p> <p>Mål 2: Bidra til å sikre kvalitet, pasientsikkerhet og effektivitet gjennom styrking av helse - og omsorgs innovasjons- og utviklingsarbeid.</p> <p>Arbeidet med å synliggjøre Frisk Larvik, som er et innovativt samarbeid med spesialisthelsetjenesten, kommunehelsetjenesten, NAV Larvik, NAV arbeidslivssenter og iFokus har vært gjennomgående i hele 2018. Frisk Larvik arbeider med å sikre personer som er sykemeldt grunnet lettere psykiske plager og/eller muskel og skjelettplager, gode og raske tilbud for tilbakekomst i arbeid. Tilbudet hadde allerede første halvår 2018 flere deltakere enn hele 2017.</p>
Innsatsområde 4: Utvikle en helhetlig helse- og omsorgstjeneste for nye Larvik kommune	<p>Mål 1: Gjennom god samhandling etableres likeverdige tjenester.</p> <p>Dette har hatt stort fokus i alle enheter og det jobbes på tvers for å oppnå likeverdige tjenester.</p> <p>Mål 2: Det utarbeides helhetlige og like systemer for hele helse- og omsorgstjenesten i nye Larvik kommune.</p> <p>Felles systemer er innarbeidet i hele Helse og omsorg i Nye Larvik kommune.</p> <p>Mål 3: Videreutvikle fagsystemer i helse og omsorg for bedre kvalitet og samhandling mellom tjenesteutøvere og befolkningen.</p> <p>Følges opp i tråd med utvikling nasjonalt, nye versjoner av fagsystem forventes å gi store forbedringer.</p>

Målsetting	Status måloppnåelse
Innsatsområde 5: Bidra til å styrke helsefremmende og forebyggende kvaliteter i nærmiljø og kommune.	<p>Mål 1: Samordne og styrke innsatsen for å redusere sosiale helseforskjeller i befolkningen.</p> <p>Friskliv og mestring i samarbeid med Frivillighetssentralen i Lardal og avdeling for ergo, fysio- og hjelpemidler har invitert frivillige via annonsering til å delta på kurs for sertifisering som Sterk og Stødig instruktører. Hensikten med tilbudet er å nå ut med fysisk trening for å forebygge fall til enda flere av kommunens innbyggere. Dessverre var rekrutteringen dårligere enn ønskelig og vi har pr. nå kun én sertifisert instruktør.</p> <p>Mål 2: Styrke arbeidet med påvirkningsfaktorer som bidrar til bedre psykisk og fysisk helse, sosial deltagelse og inkludering.</p> <p>Det var et mål å starte Lyst på Livet våren 2018 i samarbeid med Larvik Pensjonistforening. På grunn av redusert bemanning og omorganisering har tiltaket blitt utsatt til våren 2019</p> <p>Mål 3: Videreutvikle frisklivsentral, pårørendesenter og Lærings- og mestringssenter i nært samarbeid med frivillige organisasjoner og brukerorganisasjoner.</p> <p>Vurdere hvordan Frisk Larvik kan videreutvikles til også å nå personer som står i fare for å falle ut av arbeidslivet før sykemeldingsbehovet oppstår, dette arbeidet fortsetter i 2019.</p> <p>Friskliv og mestring har etablert samarbeid med Larvik Pensjonistforening for samarbeid om oppstart av Lyst på Livet. Målet er å videreutvikle tilbudet og starte flere grupper. Dette er lavterskelgrupper, drevet av frivillige med mål om å forebygge utfordringer knyttet til alderdommen.</p> <p>Mål 4: Gjennom systematisk og tverrsektorielt fallforebyggende arbeid, bidra til å redusere hoftebensbrudd i befolkningen.</p> <p>Det er igangsatt et arbeid for å få oversikt over fysiske treningsgrupper i kommunal regi for på den måten å sørge for at vi har nødvendig tilbud tilgjengelig til innbyggerne. Arbeidet fortsetter høsten 2018.</p> <p>Oppstart av Sterk og stødig er et ledd i kommunens fallforebyggende arbeid. Det planlegges oppstart av en gruppe høsten 2018, denne ble på grunn av omorganisering og redusert bemanning utsatt til våren 2019.</p>

Status resultatmål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Resultat i 2017	Ønsket resultat 2018	Oppnådd resultat	Beskrivelse mål
Innsatsområde 1: Bidra til økt hverdagsmestring, og bruk av velferdsteknologi i befolkningen	Antall velferdsteknologiske hjelpemidler øker med 40 %	Ta ut statistikk fra Profil som viser antall digitale trygghetsalarmer, GPS/lokaliseringsteknologi, elektroniske medisindispensere, andre velferdsteknologiske hjelpemidler.	575	600	1096	Det er god måloppnåelse på bruk av ulike typer velferdsteknologi, tjenesten ligger over måltall. Velferdsteknologi er etterspurt i befolkningen. Kommunen har i bruk stasjonære og mobile trygghetsalarmer, lokaliseringsteknologi (GPS), døralarmer, elektronisk medisineringsstøtte, epilepsialarm mm.
Innsatsområde 2: Sikre helhetlige og trygge pasientforløp og helhetlig dokumentasjonssystem som er knyttet opp mot pasientens kjernejournal.	Antallet overliggerdøgn på sykehuset halveres med utgangspunkt i prognose overliggerdøgn 2016	Antall overliggerdøgn. Hentes fra sykehus statistikk.		maks 600	952	Overliggerdøgn var også i 2018 en stor utfordring. Kommunalsjefen har et stort fokus på tiltak innenfor alle deler av tjenesten for å redusere dette merforbruket. Utviklingen var i løpet av året positiv - siste kvartal var det ca. 26 overliggerdøgn i snitt pr. måned.
Innsatsområde 3: Bidra til en bærekraftig helse- og omsorgstjeneste ved satsing på tidlig intervensjon og tilrettelegging for et trygt og verdig liv i egen bolig.	Bostedsløse skal ikke vente mer enn 3 måneder på tildeling av fast bolig	Antall bostedsløse som har ventet mer enn 3 mnd på tildeling av fast bolig. Hentes fra internstatistikk.		0		Denne rapporteres under boligkontoret/Eiendom
Innsatsområde 5: Bidra til å styrke helsefremmende og forebyggende kvaliteter i nærmiljø og kommune.	Antall muskel-/skjelettplager pr 1000 innbyggere reduseres årlig med 5 % med utgangspunkt i år 2016, da antallet var 293 pr 1000 innbyggere.	Antall muskel/skjelettplager pr. 1 000 innbygger. Hentet fra Folkehelseprofilen	285	271	335	Ny og endret definisjon av indikator i 2018 gjør at sammenligning med forventet resultat 2018 og resultater fra tidligere ikke blir reell. Tallet for 2018 viser at kommunen dog fortsatt ligger høyere enn snitt for både fylke og for landet som helhet. Oppfølging av iverksatte tiltak og tidligere satsinger er håndtert, blant annet i regi av Frisklivssentralen. Samlet sett gir dette ikke tilstrekkelig effekt innenfor rapporteringsåret til å snu statusbilde.

Status økonomiplan tiltak

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme år 1	Prognose	Avvik	Status	Risiko	Beskrivelse
Tiltak forrige år						
KST 280/16 Besparelser pga økt ramme	0	0	0	I arbeid		Fordeling av midlene ble vedtatt i HOK 014/17. Må sees i sammenheng med økt ramme, samme tiltak.
KST 280/16 Økt ramme	2 250	2 250	0	Ferdig		Fordeling av midlene ble vedtatt i HOK 014/17. Må sees i sammenheng med reduksjon ramme, samme tiltak.
Sum	2 250	2 250	0			
Nye tiltak						
Statsbud. 2018. Innlemming Helsenett, ny finansieringsmodell (fra KMD til HOD)	-210	-210	0	Ferdig		Kostnad for drift av Helsenett er overført til staten.
Ressursteam, oppfølging av komplekse pasienter	400	0	400	Ikke startet		Ikke iverksatt for å redusere merforbruket i Helse og omsorg
Teknisk personell, trygghetsalarmer og velferdsteknologi	725	0	725	Ikke startet		Ikke iverksatt for å redusere merforbruket i Helse og omsorg
Økning tilskudd Det Nasjonale Aldershjem for Sjømenn i Stavern	1 000	1 000	0	Ferdig		Iverksatt i tråd med inngått driftsavtale
Drift / oppbygging teknisk alarmmottak og responscenter for ulike typer alarmer	1 000	1 000	0	Ferdig		Iverksatt høsten 2018, ved kjøp av teknisk mottak hos Doro Care
Sum	2 915	1 790	1 125			
Kommunestyrets vedtak						
Reduksjon av overliggerdøgn ved styrking av legetjenesten	-500	0	-500	I arbeid		Ansettelse legetjenesten skjer i 2019. Se forøvrig kommentarer om overliggerdøgn ellers i rapporten.
Helse og omsorgsplan for hele kommunen	500	0	500	I arbeid		Arbeid pågår, gjennomført tiltak for brukermedvirkning. Saken fremmes for kommunestyret våren 2019
Legetjenesten fra bakvakt til lønnete leger	2 000	0	2 000	I arbeid		Se sammendrag
Sum	2 000	0	2 000			
Sum tiltak	7 165	4 040	3 125			

Omlegging av legetjenesten ved legevakt og spesialiserte plasser skjer først i 2019. Nye krav til kommunene som utdanningsinstitusjon for spesialisering av leger trer i kraft 1. mars 2019, og opprinnelig tiltenkt tjenestoomlegging er i lys av dette utvidet. Å forene plan om omlegging av legetjeneste og samtidig justere inn mot nye lovkrav er en mer omfattende tjenestemodell enn opprinnelig tiltenkt. Endringen imøtekommer dog opprinnelig intensjon, og vil samtidig være en mer robust og økonomisk ordning.

Kultur og oppvekst

Tjenesteområdebeskrivelse

Tjenesteområdet består av

- Skole
- Barnehage
- Kultur, idrett og fritid
- Barne- og ungdomstjenester
- Larvik læringscenter
- Stab Kultur og oppvekst

Utvikling og utfordringer

Kultur og oppvekst jobbet godt med planene og målene som ble satt for 2018, både innenfor virksomhetene og for tjenesteområdet. Organiseringen og rammeverket for arbeidet med samhandlingsmodellen BTI - Bedre Tverrfaglig Innsats kom på plass i løpet av året og arbeidet med å tilpasse Larvik kommunes modell har startet. En felles kompetanseplan for tjenesteområdet, som er knyttet opp mot Plan for helhetlig oppvekst, er også i ferd med å bli ferdig og vil bli inkludert i arbeidet med BTI.

Barne- og ungdomstjenester har med prosjektet "Trygg familie" hatt fokus på å styrke den tverrfaglige innsatsen; fra graviditet og barnets første leveår. Det er fokus på å øke jordmorskapasiteten, styrke kompetansen og samhandlingen mellom jordmødre og helsesykepleiere samt å styrke den tverrfaglige

og tverretatlige samarbeidet. Det er i samarbeid med barnehagene startet opp et prosjekt kalt "Min kropp - bra nok". Dette er et helsefremmende og forebyggende prosjekt for barn og unge. Målet er å utvikle barns evne til å bestemme over egen kropp, bygge et godt selvbilde, skape klima og arenaer der barn kan snakke trygt med kompetente voksne om kropp og grenser. Dette vil kunne styrke barn og livsmestring og kunne forebygge vold og seksuelle overgrep. Boligene for enslige mindreårige flyktninger implementerer en fasebasert oppfølging som er en metodikk som tar utgangspunkt i migrasjonspsykologi. Arbeidet skal støtte miljøpersonale i å arbeide målrettet og prosessorientert med ungdommene for å sikre god oppfølging knyttet til de behov ungdommene har på det aktuelle tidspunktet. Barnevernstjenesten i gang med en omstilling for å tilpasse omsorgstilbudet til en forventet nedgang i inntekter knyttet til enslige mindreårige flyktninger. Barneverntjenesten har startet opp med et større omstillingsprosjekt for å tilpasse seg fremtidens barnevern.

Virksomhet Barnehage har det siste året arbeidet med prosjektet Helse og livsmestring for alle barn i de kommunale barnehagene. Det er to av underprosjektene som har vært spesielt vellykkede; svømmeopplæring for skolestartere og utdanning av Aktivitetspedagoger med fokus på vokseninvolvering, fysisk aktivitet og lek. Dette har også vært et samarbeid med Kultur, idrett og fritid som har hatt ansvaret for kompetansehevingen.

Høsten 2017 inngikk Larvik læringscenter og NAV Larvik et samarbeid om et opplæringstilbud til unge voksne med behov for styrket opplæring i grunnskolefag, studieteknikk og motivasjon. Prosjektet har gitt nyttige erfaringer, og det er et stort potensiale i å utvikle et opplæringstilbud til mottakere av NAV-stønader for å bidra til økt overføring til utdanning og arbeid. Larvik læringscenter forsetter sin satsning på «digital hver dag» i samarbeid med NAV Larvik og har svært gode erfaringer så langt. Det er valgt å satse både på iPads og Cromebooks og for 2018/2019 styrkes samarbeidet med virksomhet Skole.

Hovedstrategien i planen «Kvalitet i skolen 2017-2019» er «Tettere og tidligere på elevens læring og trivsel». Satsingen på leseopplæringen gjennom *Leseplan for 1.-4. trinn* er et middel for å oppnå dette. Leseplanen baseres på forskning om pedagogisk praksis og arbeidsmåter, og på effektive pedagogiske verktøy. Den vektlegger STL+ (Skrive seg til lesing med lyd støtte på iPad).

Høsten 2018 startet Larvikskolen et samarbeid med Læringsmiljøcenteret (LMS), Læringsmiljøprosjektet. Fra Larvik er Hedrum barneskole, Kvelde skole, PPT og skoleeier deltagere. Målet er å utvikle en skole der alle elever har et trygt og godt skolemiljø. Dette gjøres ved jevnlig kompetanseheving og veiledning av LMS der de ansatte i skolen blir gode på å følge med- gripe inn- varsle rektor og sette inn gode og effektive tiltak, jmf Oppl.§9A. Larvikskolen startet skoleåret 2018/2019 med en felles planleggingsdag. Det er utarbeidet en veileder for hvordan de ansatte i skolen skal jobbe forebyggende og håndtere utagerende atferd. Det er gitt kompetanseheving til ansatte på våren og oppfølging vil bli gjennomført på høsten.

Kulturplan 2018-2028 ble vedtatt i juni 2018. Denne planen blir et nyttig styringsverktøy for Larvik kommune fremover innenfor satsningsområdene oppvekst, by og stedsutvikling og folkehelse. Når det gjelder folkehelse har virksomhet Kultur, idrett og fritid også en sentral rolle i sertifisering av Larvik kommune sine sykehjem og boliger som Livsgledehjem. Her bidrar ansatte i Kulturskolen med et faglig tilrettelagt opplegg. Dette er noe virksomheten ønsker å videreutvikle både i omfang og innhold slik at dette arbeidet i enda større grad kan bidra positivt i å skape en god alderdom for innbyggere i Larvik kommune. Innenfor avdeling Idrett så er Aktiv Larvik videreutviklet med flere aktiviteter, og videre er en foreløpig prosjektplan for utvikling av Agnes grusbane og tilstøtende skogområde ferdigstilt.

Status økonomi

Årsrapport 2018

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap 2018	Rev. bud. 2018	Avvik i kr	Avvik i %
01-Skole	550 008	548 242	-1 765	-0,3 %
02-Barnehage	323 096	319 433	-3 663	-1,1 %
03-Barne- og ungdomstjenester	110 262	116 791	6 528	5,6 %
04-Larvik læringscenter	18 935	18 931	-4	0,0 %
05-Kultur, idrett og fritid	85 325	83 251	-2 074	-2,5 %
06-Stab Kultur og oppvekst	6 287	6 374	87	1,4 %
Sum	1 093 912	1 093 021	-891	-0,1 %

Tjenesteområdet leverer et merforbruk på kr 900 000 i 2018, noe som utgjør 0,1 % av det samlede budsjettet.

Virksomhet Skole rapporterer om 1,8 mill kr i merforbruk. Virksomhet Skole har en total budsjettramme på 548 mill kr, og leverer et resultat på 0,3 % avvik. Dette anses likevel å være et godt resultat som kommer av tett oppfølging og veiledning av avdelingsledere. Det er høy kompleksitet i så stort budsjett, men tett kontrollering av budsjettrammene gjør at virksomheten omtrent balanserer til tross for store budsjettutfordringer. Virksomheten ser at enkelte skoler har større utfordringer enn andre med å overholde sine tildelte rammer. Disse skolene har fått spesiell oppfølging og veiledning.

Virksomhet Barnehage rapporterer om et merforbruk på 3,7 mill kr som i hovedsak tilskrives tilskudd til private barnehager (2,5 mill kr). Tilskudd til private barnehager fikk i 2018 tilført 10 mill kr i 1. tertialrapport for å dekke opp for økt tilskudd til private barnehager. Tildeling var noe lavere enn rapportert merforbruk. Gjennom 2018 fikk Larvik en søknad om ekstra tilskudd på bakgrunn av store aktivitetsendringer, jf. Forskrift om tilskudd §12. Dette medførte økt tilskudd på 1,7 mill kr som det ikke var tatt høyde for i budsjettet. Utover dette, rapporterer virksomhet Barnehage om et merforbruk totalt sett for *kommunale* barnehager med 1,1 mill kr. Høsten 2018 ble pedagognormen iverksatt for alle barnehager. Normen har ført til økt bemanning utover tildelte midler.

Virksomhet Barne- og ungdomstjenester rapporterer om et mindreforbruk på 6,5 mill kr som i hovedsak tilskrives tjenestene knyttet til enslige mindreårige flyktninger og utviklingen av Langestrand bolig og Lille Gyda. Inntektene er ventet å falle ytterligere i årene som kommer og omstillingsarbeidet vil fortsette inn i 2019.

Virksomhet Larvik læringscenter leverer et resultat i balanse. Virksomheten har hatt en nedgang i antall deltagere, og driften er i 2018 redusert med ca 3 årsverk. Det foretas ytterligere nedbemanning i 2019 for å tilpasse driften til reduksjonen i bosetting av flyktninger. Øvrige deltagere er stabilt.

Virksomhet Kultur, idrett og fritid rapporterer om et merforbruk på 2,1 mill kr. Dette forklares i hovedsak med økt tilskudd til tros- og livssynssamfunn.

Stab Kultur og oppvekst leverer et resultat i balanse.

Status målsettinger

Målsetting	Status måloppnåelse
Flere over 16 år skal ha høyere utdanning og faglig kompetanse	<p>Tjenesteområdet har et helhetlig fokus på at flere over 16 år skal ha faglig kompetanse og det jobbes med dette på flere ulike nivåer. Sikre god omsorg og helse for barn og unge er en av de viktigste enkeltfaktorene for å forhindre frafall i skolen og det vektlegges en tidlig innsats med kraftfulle tiltak for å forhindre problemer i skolealder. LOS funksjonen koordinerer hjelpeinstansene for å sikre at barn og unge som har falt ut, eller står i fare for å falle ut av ordinær skole, skal fullføre grunnskole og videregående. Denne ordningen ble i 2018 etablert som et fast tiltak med utvidet målgruppe fra 5. trinn.</p> <p>Grunnskolepoengene viser elevenes nivå når de går ut av grunnskolen. Larvikskolen har de siste årene hatt en jevn stigning i grunnskolepoeng noe som er en indikasjon på at skolen gir et godt grunnlag for videre utdanning og yrkesliv. Larviksskolen og barnehagene har også en særskilt satsning på å forbedre ferdigheter og kunnskaper i realfag. Dette er en kunnskapsbasert innsats med fokus på å utvikle fagnettverk og undervisningsformer som skaper økt motivasjon og læring i matematikk og naturfag.</p> <p>Barnehagene har fokus på språk, realfag og sosial kompetanse, at barna skal lære seg å bli gode medmennesker og at de fra tidlig alder lærer seg å tilegne seg kunnskap og dybdelæring.</p> <p>Oppfølging av unge i boliger og bofellesskap har et helhetlig fokus på gjennomføring av skole og gode skoleresultater. Barnevernsbarn som mottar ettervern får støtte til å fullføre videregående skole og ta høyere utdanning.</p> <p>Etter flere års drift av Kombinasjons Klassen(KK-klassen) viser erfaringene at målgruppen fullfører videregående, og at det nesten ikke er frafall (kun 1-2 elever pr år). Dette tilbudet er nå lovfestet i Opplæringsloven. Det er for skoleåret 2018/2019 overført 44 elever til Thor Heyerdahl videregående skole, og Kombinasjonsklassen startet opp med 55 elever.</p> <p>Larvik kulturskole har utarbeidet en lokal fagplan med utgangspunkt i den nye nasjonale rammeplanen for kulturskoler: «Mangfold og fordypning» som bidrar til økt faglig kompetanse i estetiske fag med store synergier til basisfagene.</p>
I 2020 skal andelen barn og unge med psykiske lidelser og symptomer reduseres	<p>Kultur og oppvekst jobber målrettet med at barn og unge med psykiske lidelser og symptomer reduseres innen 2020 med en rekke tiltak. Dessverre viser Ungdata undersøkelsen fra 2017 at utviklingen går i feil retning. Tjenesteområdet jobber med å ferdigstille en felles kompetanseplan som er knyttet opp mot Plan for helhetlig oppvekst og dette innsatsområdet spesielt. Dette arbeidet inngår i BTI prosjektet. Dette vil være en omfattende satsning innenfor blant annet psykisk helse for barn og unge.</p> <p>Videre har det vært gjennomført flere kompetansehevingstiltak i virksomhetene. Blant annet har barnehagens ansatte fått opplæring i profesjonell relasjonskompetanse med fokus på å bygge gode relasjoner mellom voksne og barn og innen temaet "stille barn". Sistnevnte er en gruppe barn som står i risiko for relasjonell og emosjonell skjevutvikling, eksempelvis angst og depresjon. I tillegg har barnehage hatt Helse og livsmestring som innsatsområde i hele 2018. Barne- og ungdomstjenesten er i gang med å innføre metoder som fremmer barn og unges tilhørighet, identitet og myndiggjøring gjennom å bidra til at barn og unge får et språk for følelser og seksualitet. Dette er grunnleggende for barn og unges affektbevissthet som gjør dem i stand til å regulere følelser, men også søke hjelp tidlig når det er behov. Videre så vektlegges metoder som mobiliserer barn og unges familie, slekt og utvidet nettverk.</p> <p>Skole gjennomfører programmet "psykologisk førstehjelp" på flere trinn i grunnskolen og Helsepsykeleier har gjennomgått programmet i skolens personalgrupper for å bedre personalets kjennskap til innholdet i programmet slik at de kan jobbe mer tverrfaglig. Larvik kommune er valgt ut som programkommune for å jobbe med å utvikle tiltak for å styrke den psykiske helsen hos barn og unge. Dette vil i første omgang være et samarbeid mellom Helsepsykeleier og familientrene og barnehage. Programmet er en helsefremmende satsning for å fremme barn og unges helse og livsmestring samt å forebygge vold og seksuelle overgrep. Det har også blitt startet opp en barnehageversjonen av Psykologisk Førstehjelp; Brettspillet Grønne tanker – Glade barn, som er en metode for tematisering av hverdagslige tanker og følelser. Effekten av regelmessig fysisk aktivitet som forebygging- og behandlingsmetode er vitenskapelig</p>

Målsetting

Status måloppnåelse

	<p>godt dokumentert ved enkelte former for psykiske problemer og lidelser. "Aktiv Larvik" bidrar med lavterskeltilbud innen fysisk aktivitet for barn og unge i Larvik.</p>
<p>Mobbing og opplevd ensomhet blant barn og unge reduseres innen 2020</p>	<p>Kultur og oppvekst jobber med tiltak som sikrer et inkluderende oppvekstmiljø uten mobbing og trakassering. Det er etablert et beredskapsteam mot mobbing, og kommunen deltar i Læringsmiljøprosjekt; med fokus på læringsmiljø, forebygging, avdekking og håndtering av mobbing, samt regelverk, ledelse og organisasjonsutvikling. Det er utarbeidet en ny handlingsveileder for ansatte med fokus på læringsmiljø.</p> <p>Den nye § 9A i opplæringsloven, regulerer elevenes skolemiljø. De enkelte skolene har hatt kompetanseheving om hvordan de ansatte i skolen skal sikre at plikten til å følge med, gripe inn, varsle, undersøke og sette inn egnede tiltak blir utført. VIS; Vennskap, Inkludering og Sosial kompetanse, fortsetter arbeidet for at alle barn og unge blir inkludert og føler seg verdsatt. Larvik kulturskole styrker skolen som en sosial møteplass gjennom økt fokusering på ensembler og gruppeundervisning. Barne- og ungdomstjenesten arbeider for å redusere ensomhet ved å samarbeide med barn og unge, deres familie, slekt og utvidede nettverk for å sikre medvirkning, innflytelse og utnyttelse av ressurser og kompetanse som igjen vil styrke opplevelsen av tilhørighet og mestring. Barn og unge skal oppleve at deres følelsesmessige identitet blir støttet. Det gjelder blant annet krysskulturell-, religiøs- og kjønnsidentitet. Det tilbys også foreldrestøttene tiltak etter behov. Kultur, idrett og fritid skaper møteplasser og lavterskeltilbud for barn og unge som for eksempel i biblioteket, fabrikkene, Aktiv Larvik, kulturskolen og Lardal ungdomsklubb.</p>
<p>Sikre trygge og gode oppvekst- og levekår for barn og unge</p>	<p>Tjenesteområdets overordnede "Plan for helhetlig oppvekst" skal sikre gode oppvekst- og levekår for barn og unge. Alle virksomhetene har planer knyttet opp mot denne, for en mer helhetlig og samordnet innsats. Arbeidet med å utvikle samhandlingsmodellen BTI - Bedre Tverrfaglig Innsats er iverksatt. Styringsgruppen ble nedsatt sommeren 2018 og prosjektgruppen med representanter fra Kultur og oppvekst, Helse og omsorg og NAV ble etablert i januar 2019. BTI prosjektleder er på plass og det er sikret ekstern delfinansiering av prosjektet. BTI er arbeidsmetode som skal kvalitetssikre helhetlig og koordinert innsats uten at det blir brudd i oppfølgingen av barn, unge og foreldre det er knyttet undring eller bekymring til.</p> <p>Sikre trygge og gode oppvekst- og levekår for barn og unge er hovedmålet for all aktivitet som foregår i Barne- og ungdomstjenestene. Det er et fokus på helheten rundt barn og unge og deres nettverk. Det legges vekt på tidlig innsats og tett oppfølging av familier med stort hjelpebehov for barn i aldergruppen 0-3 år ved å videreutvikle programmet Trygg start. Kultur og oppvekst jobber tett med å gi tidlig innsats når det trengs og skape gode sammenhenger mellom barnehage - barneskole - ungdomsskole - videregående skole. I 2018 har det blitt opprettet et tilpasset opplæringssteam (TPO) på alle skolene. Dette teamet består av rektor, tilpasset opplæringskoordinator, teamleder, to rådgivere fra PPT og helsesøster. Lærere melder saker til teamet, som resulterer i en tverrfaglig drøfting.</p> <p>I tillegg til dette så jobbes det med å styrke samarbeidet mellom NAV, Kultur og oppvekst og Helse og omsorgstjenestene om tiltak for ungdom i fare for utvikling av psykiske helseproblemer og/eller rusproblemer. Det lages samarbeidsstrukturer som sikrer at barn og unge deltar i fysisk aktivitet over tid samt sprer kunnskap om sunt kosthold og å legge til rette for sunne valg på de arenaene der barn og unge oppholder seg. Tjenesteområdet jobber med å skape gode møteplasser og kultur- og fritidstilbud med rom for samvær, utfoldelse og vennskap.</p>

Status investeringer

Beløp i 1000

Investering	Vedtatt totalt	Påløpt totalt	Vedtatt ferdigår	Estimert ferdig bud. (kvartal)	Rev. bud.	Regnskap	Avvik	Status
Grunnskole - opprettholde IKT standard	2 000	495	LØPENDE	LØPENDE	500	495	0	Iht. plan
IKT oppgradering/opplæring (Lardal)	264	174	2018	4K-2018	264	174	90	Iht. plan
Intern låneordning	483	483	2028	4K-2027	483	483	0	Iht. plan
Lardal skole - uteområde i samarbeid med foreldreutvalget	228	0	2018	4K-2018	228	0	228	Iht. plan
Skole, SIKT 3	250	113	2018	4K-2018	250	113	137	Iht. plan
Skoleadministrativt program	599	616	2018	4K-2018	600	616	-16	Ferdig
Sum øvrige prosjekter	0	0			0	49	0	
Sum	3 824	1 880			2 325	1 929	439	

Grunnskole - opprettholde IKT standard

Parallelt med prosjektet SIKT 3 jobbes det med generelle tiltak på skolene. Opprettholdelse av IKT standard, brukes til fornyelse av bærbart kontorutstyr til lærerne. Fra 2018 har man gått til innkjøp av Chromebooks framfor PC.

IKT oppgradering/opplæring (Lardal)

Lardal skole har startet oppgradering av undervisningsutstyr. Det er investert i undervisningsutstyr. Dette arbeidet fullføres i 2019, sammen med innkjøp av flere tastaturer til elever. Det gjenbevilges kr 90 000 i 2019 for å ferdigstille prosjektet, jf KST - 052/19.

Intern låneordning

Det er i 2018 innvilget 12 internlån, i all hovedsak til Helse og omsorg.

Lardal skole - uteområde i samarbeid med foreldreutvalget

Lardal skole har sammen med FAU iverksatt oppgradering av uteområdet. FAU betaler en del av oppgraderingen. Det er også søkt om eksterne prosjektmidler for å kunne utvide prosjektet. For å sikre en kvalitativ gjennomføring av prosjektet er Eiendomsavdelingen med som prosjektledelse. Det gjenbevilges kr 228 000 i 2019 for å ferdigstille prosjektet, jf KST - 052/19.

Skole, SIKT 3

Fra skolestart 2017/18 har alle elever i Larvikskolen nettbrett. Leasing av iPad dekkes av driftsmidler og reparasjoner av iPad dekkes av skolene, med egenandel til elever. Investeringsmidler er i 2018 brukt til innkjøp av teknisk utstyr og opplæring for å sikre en god implementering. Diverse kurs er tilbudt lærere, ledere og d-pedagoger. Det gjenbevilges kr 137 000 i 2019 for å ferdigstille prosjektet, jf KST - 052/19.

Skoleadministrativt program

Visma Unique AS er valgt som leverandør av nytt skoleadministrativt system (Visma Flyt skole) og kontrakt ble inngått i 2017. Tjenesten dekker verdikjeden for skoleadministrasjon; fra elever og

foresatte, via ansatte ved den enkelte skole til kommunen som skoleeier. Tjenesten inkluderer foreldreportal og digital meldingsbok for kommunikasjon mellom skole og hjem. Visma Flyt skole har vært i drift siden skolestart august 2017. I 2018 har det blitt implementert integrasjon til flere systemer (Websak, Agresso, Engage, Google).

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2018	1,71 %	4,16 %	5,87 %

Kultur og oppvekst har et samlet sykefravær på 5,87 % hvor 1,71 % er korttidssykefravær og 4,16 % er knyttet til langtidsfravær. Det samlede sykefraværet har blitt redusert med 1,2 prosentpoeng sammenlignet med fjoråret. Sykefraværet kommenteres ytterligere i rapporteringen til virksomhetene.

Skole

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap 2018	Rev. bud. 2018	Avvik i kr	Avvik i %
01-Skole	550 008	548 242	-1 765	-0,3 %
Sum	550 008	548 242	-1 765	-0,3 %

Virksomhet Skole har en total budsjettramme på 548 mill kr, og leverer et resultat på 0,3 % avvik. Dette vurderes som et tilfredsstillende resultat. Det kommer av tett oppfølging og veiledning av avdelingsledere, som leverer gode resultater.

Virksomheten ser at enkelte skoler har større utfordringer enn andre med å overholde sine tildelte rammer. Disse skolene får særlig oppfølging og veiledning. Virksomheten hadde stort merforbruk tidlig på året. For å unngå ubalanse ved årets slutt har alle avdelinger gjennomført omfattende tiltak, herunder redusert bemanning gjennom året og total innkjøpsstopp. Tiltakene vurderes stadig opp mot mulighetsrommet for forsvarlig opplæring, slik at virksomheten ivaretar dette også.

Det er høy kompleksitet i et så stort budsjett. Noe av kompleksiteten består i fordeling av budsjettet til alle skolene. Fordelingen gjøres på bakgrunn av en omfattende budsjettmal, for å gjøre fordelingen prinsipiell og gjennomiktig. Videre består kompleksiteten i å behandle endringer som til enhver tid skjer, som handler om skolehverdagen, men ikke var kjente faktorer ved budsjettering. Tett kontrollering av budsjettrammene gjør at virksomheten omtrent balanserer for 2018.

Status målsettinger

Målsetting	Status måloppnåelse
Innsatsområde 1: Økt læring med digitale verktøy (SIKT 3)	<p>Fra skolestart 2017/18 fikk alle elever nettbrett. Larvikskolen har 6.400 enheter i drift og er med det en av de fremste kommunene i Norge på dette feltet. Utstyret er leaset, og i teknisk stabil drift. Nett fungerer og den innførte ordningen med 4 IT-fagarbeidere, fungerer godt.</p> <p>For å sikre en god implementering gjennomføres jevnlig aktiviteter for ledere og lærere. Leseplan ble lansert 1.1.18 og der har STL+ en sentral plass i begynneropplæring innen lesing. Alle lærere på 1.-4. trinn har eller får kurs i metodikken.</p> <p>Larvikskolen veileder og samarbeider med andre, og har hatt besøk av stortingsrepresentanter, kommuner og bedrifter.</p>
Innsatsområde 2: Ledelse i skolen	<p>Skoleledelsen tilegner seg kompetanse på ferdigheter knyttet til ledelse av læring i skolen. Hovedmålet er å lede lærernes læring, og å øke elevens læring. I skolebasert vurdering og skolebesøk vil skoleledelsens oppfølging av strategiene i Ledelse i skolen være et sentralt tema.</p> <p>Skoleeier og skolens ledergruppe har videreført hovedområdene i Ledelse i skolen. Det er flere teamledere og rektorer i utdanning, med bidrag fra OU midler.</p> <p>Open-to-learning™ Leadership er en metode utviklet av professor Vivian Robinson, der ledere i skole bygger tillit samtidig som man driver forbedringsarbeid og praktisk organisasjonsutvikling. Alle rektorer og teamledere har deltatt på en treningsdag i et samarbeid med KS BVT og BI. SFO-lederne har deltatt på trening på metodikken i «Lærende møter». Videreutvikling av lederteamenes analysekompetanse er gjennomført med to lærerteam ved ungdomsskoler.</p>

Målsetting	Status måloppnåelse
Innsatsområde 3: Tettere og tidligere på elevens læring og trivsel	<p>Det ble opprettet tilpasset opplæringsteam (TPO) på alle skolene 1.1.2018, bestående av rektor, tilpasset opplæringskoordinator, teamleder, to rådgivere fra PPT og helsesøster. Lærere melder saker til TPO-teamet, som resulterer i en tverrfaglig drøfting for å finne de rette tiltakene, som skal se hele elevens situasjon og gi best mulig opplæring for den enkelte elev. Det blir enighet om tiltak og dato for evaluering. Skolen har en plikt til å vurdere og prøve ut tiltak med sikte på å gi eleven tilfredsstillende utbytte av opplæringen før eventuelt vedtak. Denne arbeidsmåten er med på å flytte PPTs arbeid fra individrettet utredning til systemrettet veiledningsarbeid.</p> <p>Leseplan 1.-4. trinn ble lansert i januar. Den er utarbeidet av lærere, PPT rådgivere og ledere med lang erfaring på fagområdet. Planen redegjør for hva som virker, og den skisserer mål og strategier for arbeidet. Leseplanen bygger på nyere forskning og teori, og planen tar opp i seg Larviks tidligere plan «Språkbølgen» og STL+ metodikken.</p> <p>Det jobbes daglig med å sikre retten for et godt og trygt skolemiljø for alle elever i Larviksskolen. Den enkelte skole har gjennomgått nye § 9A i opplæringsloven og hatt drøftinger på hvordan de ansatte i skolen skal sikre at plikten til å følge med, gripe inn, varsle, undersøke og sette inn egnede tiltak blir utført.</p> <p>Kvelde skole og Hedrum barneskole er i sitt andre år med deltagelse i Læringsmiljøprosjektet. Kompetansen implementeres på alle skoler.</p> <p>Det er utarbeidet en veileder med i hvordan jobbe forebyggende for å møte utfordrende atferd. Det er gjennomført felles kompetanseheving for alle ledergrupper, verneombud og tillitsvalgte, assistenter og fagarbeidere.</p>
Innsatsområde 4: Larvik Realfagskommune	<p>Det har vært fokus på bruk av digitale hjelpemidler inn i realfagene. Koding har vært tema både i barnehagene og i skolene. Mattemaraton i regi av Kikora er gjennomført. Larvik kommune tilbyr Kikora til alle skoler, og det har vært arrangert kurs for lærere. Lærere fra Larvikskolen og pedagoger fra barnehagene har bidratt til å utarbeide matematikkoppgaver som brukes i Matteparken.</p>

Status resultatmål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Resultat i 2017	Ønsket resultat 2018	Oppnådd resultat	Beskrivelse mål
Innsatsområde 1: Økt læring med digitale verktøy (SIKT 3)	Elever i Larvikskolen skal tilegne seg og behandle informasjon, produsere og bearbeide, kommunisere og vise digital dømmekraft.	Udirs kartleggingsprøve i digitale ferdigheter 4. trinn	72,8 %	72,8 %	85,8 %	Elever under bekymringsgrensen betyr at elevene ikke har tilegnet seg disse ferdighetene. 85,8 % av elevene har tilegnet seg disse ferdighetene.
Innsatsområde 3: Tettere og tidligere på elevens læring og trivsel	Elever i Larvikskolen trives på skolen og opplever trygghet og sosial tilhørighet.	Indikator for trivsel i Conexus Insight	Grønn	Grønn	Grønn	Indikator for trivsel er oppnådd.
	Lesing er innfallsporten til all læring. Elevene skal beherske lesing som grunnleggende ferdighet.	Nasjonale prøver 5. trinn: Lesing	48	49	49	Indikator er oppnådd.
		Nasjonale prøver 8. trinn: Lesing	50	51	48	Indikator er ikke oppnådd.
		Nasjonale prøver 9. trinn: Lesing	53	54	52	Indikator er ikke oppnådd.
	Nulltoleranse for mobbing og krenkelser i Larvikskolen.	Elevunders. 10. trinn - Mobbet av andre elever på skolen	1,4	1,3	1,3	Indikator fra Skoleporten, bestillingsportal for elevundersøkelsen. Gjennomsnittsverdien for indikatoren "Mobbet av andre elever på skolen" er beregnet ut fra hvor mange som opplever at de blir mobbet og hvor ofte de blir mobbet. Verdien gir ikke antall elever som i snitt mobbes. En og samme verdi kan enten indikere at mange krysser av at de mobbes sjelden eller at færre krysser av at de mobbes hyppig. I Skoleporten tyder et gjennomsnitt ned mot verdien 1 på lite mobbing i skolen.
		Elevunders. 7. trinn - Mobbet av andre elever på skolen	1,3	1,2	1,2	Indikator fra Skoleporten, bestillingsportal for elevundersøkelsen. Gjennomsnittsverdien for indikatoren "Mobbet av andre elever på skolen" er beregnet ut fra hvor mange som opplever at de blir mobbet og hvor ofte de blir mobbet. Verdien gir ikke antall elever som i snitt mobbes. En og samme verdi kan enten indikere at mange krysser av at de mobbes sjelden eller at færre krysser av at de mobbes hyppig. I Skoleporten tyder et gjennomsnitt ned mot verdien 1 på lite mobbing i skolen.

Resultater fra våren 2018 er utfyllende evaluert i Tilstandsrapport med kvalitetsmelding for Larvikskolen 2017/2018. Resultater fra høsten 2018 er fra skoleåret 2018/2019, vil bli vurdert nærmere i Tilstandsrapport høsten 2019.

Status økonomiplan tiltak

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme år 1	Prognose	Avvik	Status	Risiko	Beskrivelse
Tiltak forrige år						
KST 280/16 Skole. SIKT 3 drift (rådmannens forslag)	500	500	0	Ferdig	✓	
KST 139/16 Skole Fysisk aktivitet i skolen - trekk i øk.plan gjaldt bare 2017, derfor nå tilbake i øk.plan (var feilkorrigert).	1 000	1 000	0	Ferdig	✓	
KST 280/16 Skole. SIKT 3 drift (kommunestyrets tillegg)	1 500	1 500	0	I arbeid	✓	
KST 280/16 Skole. Økt antall lærere ungdomstrinn (helårseffekt)	5 633	5 633	0	Ferdig	✓	
Sum	8 633	8 633	0			
Nye tiltak						
Statsbud. 2018. Økt elevtall statlige/private skoler	-1 152	-1 152	0	Ferdig	✓	
Statsbud. 2018. Tidlig innsats, overgang barnehage - skole	160	160	0	Ferdig	✓	
Tilskudd Mattepark - flytte fra investering til drift	500	500	0	Ferdig	✓	
Statsbud. 2018. Økt satsning tidlig innsats i grunnskole	836	836	0	Ferdig	✓	
Sum	344	344	0			
Kommunestyrets vedtak						
Sikt 3 - Lardal	400	400	0	Ferdig	✓	
Sum	400	400	0			
Sum tiltak	9 377	9 377	0			

Alle tiltak er implementert i virksomhetens ramme.

Barnehage

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap 2018	Rev. bud. 2018	Avvik i kr	Avvik i %
02-Barnehage	323 096	319 433	-3 663	-1,1 %
Sum	323 096	319 433	-3 663	-1,1 %

Virksomhet Barnehage har en total budsjettramme på 319 mill kr, hvorav tilskudd til private barnehager utgjør ca 178,5 mill kr, og leverer et resultat på 1 % avvik. Detaljer om avviket beskrives under.

Kommunale barnehager

Virksomhet Barnehage overskrider sin budsjettramme totalt sett for kommunale barnehager med 1,1 mill kr. Budsjettet til Virksomheten består av kompleksiteten i å fordele likt til alle barnehager, samtidig som barnehagenes spillerom er særdeles lavt. Krav til bemanning styrer behovet for antall ansatte, og lønnsutgifter utgjør over 90 % av utgiftene. Virksomheten ser at enkelte barnehager har større utfordringer enn andre med å overholde sine tildelte rammer, men disse får ekstra oppfølging og veiledning. Høsten 2018 ble pedagognormen iverksatt for alle barnehager. Normen har ført til økt bemanning, utover tildelte midler. At avdelingsledere stort sett likevel har gjennomført sitt oppdrag innenfor den økonomiske rammen, er på bakgrunn av prioriteringer og fokus.

Private barnehager

Tilskudd til private barnehager har i 2018 et merforbruk på 2,5 mill kr utover regulert budsjett. Budsjettet for tilskudd til private barnehager medfører hvert år noe usikkerhet. Først, i form av beregninger for barnetall fram til januar, når vedtak om tilskudd fattes. Deretter ligger usikkerheten i om private barnehager har store aktivitetsberegninger, eller høyere pensjonsbetalinger enn tilskuddet omfatter, samt endringer i mønster for redusert foreldrebetaling. Kompleksiteten gjør det vanskelig å forutsi nøyaktige beregninger for budsjett hvert høst i strategidokument, samtidig som alle utbetalinger er på bakgrunn av forskriftsberegninger.

Budsjettet for tilskudd til private barnehager ble styrket med 10 mill kr i 1. tertialrapport. Ekstra bevilgningen var noe lavere enn rapportert merforbruk. Gjennom 2018 fikk Larvik en søknad om ekstra tilskudd på bakgrunn av store aktivitetsendringer, jf. Forskrift om tilskudd §12. Dette medførte kostnader på 1,7 mill kr utover budsjett.

Status målsettinger

Målsetting	Status måloppnåelse
Innsatsområde 1: Helse og livsmestring	<p>Alle barnehagene har dette barnehageåret fokus på livsmestring og helse. Det har i samarbeid med Kultur, idrett og fritid vært gjennomført kompetansehevingsprogram for fysisk aktivitet. Ansatte som deltar blir aktivitetspedagoger i egen barnehage.</p> <p>Flere av barnehagene har hatt fokus på relasjoner og voksenrollen. Valby barnehage har i samarbeid med psykologtjenesten i kommunen utviklet et kompetanseprogram for assistenter og fagarbeidere.</p> <p>Torstrand og Borgejordet barnehage deltar i et nasjonalt prosjekt; Kompetanse for mangfold. Dette har spesiell fokus på å ivareta og møte de minoritetsspråklige barna og deres familie på en helsefremmende måte. ICDP blir brukt som verktøy.</p>
Innsatsområde 2: Digital kompetanse	<p>Den digitale utviklingen går sakte i barnehagen. Barnehagene sliter både med for utdatert utstyr og manglende kompetanse for å utnytte maksimalt utstyret som finnes.</p> <p>Det er ansatt en stilling som digital rådgiver for barnehagene fra 01.08 -31.07.2019. Det arbeides med å utvikle en strategiplan for å oppgradere både de voksnes kompetanse og finne et system for innkjøp/leasing i tråd med skolens system. Det er svært usikker på om virksomheten klarer å videreføre stillingen pga presset økonomi.</p>
Innsatsområde 3: Tett på realfag	<p>Solstad, Helgeroa, Rødbøl, Tun, Fagerli og Sentrumssatellitten barnehage er med i prosjektet Realfagskommune sammen med en del av kommunens skoler og tre private barnehager.</p> <p>Barnehagene er ivrig opptatt i prosjektet og alle barna i barnehagene er involvert. De arbeider med alle deler av realfaget, altså både matematikk, naturfag, kjemi og fysikk. Fra høsten 2017 har hovedfokuset vært «Teknologi i realfag». Bruk av digitale verktøy for barn og voksne; en satsning i tråd med føringer om «barnehagens digitale praksis» fra den nye Rammeplanen.</p> <p>Barnehagene deltar i samlinger og nettverk og felles kompetanseheving sammen med skolene i prosjektet.</p> <p>Alle 5 åringene i de kommunale barnehagene har i vårhalvåret vært 4 dager i @piparken for å oppleve mer realfag. Dette har vært både et spennende og lærerikt samarbeid mellom kommunen og iFokus som barn og voksne i barnehagene har hatt stort utbytte av.</p> <p>Ansatte fra alle barnehager har fått tilbud om deltakelse på @Pi konferansen.</p>
Innsatsområde 4: De yngste i barnehagen	<p>Det er et spesielt fokus på de yngste i barnehagen, som har spesielt behov for tett kontakt, nærhet og stabilitet for å få dekket sine grunnleggende behov. Dette krever en særskilt oppmerksomhet og refleksjon over egen praksis for å sikre at de voksne har tilstrekkelig relasjonskompetanse og utviklingsforståelse som de små barna trenger.</p>

Status resultatmål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Resultat i 2017	Ønsket resultat 2018	Oppnådd resultat	Beskrivelse mål
Innsatsområde 1: Helse og livsmestring	Økt fysisk aktivitet	Alle skolestartere deltar i svømmeopplæring/vanntilvenning	0,0 %	100,0 %	98,0 %	50 % av skolestartere har fått tilbud om svømmeopplæring i uke 8 og de resterende fikk tilbud i uke 40.
Innsatsområde 2: Digital kompetanse	Økt pedagogisk bruk av iPad	Alle pedagoger har gjennomført en kompetanseheving i pedagogisk bruk av iPad	0,0 %	80,0 %	20,0 %	Kompetanseheving er ikke gjennomført da man ikke har hatt økonomi til dette. Men hver barnehage har valgt ut en pedagog som har fått særskilt opplæring. I tillegg er den digitale rådgiveren ute i alle barnehager både på personalmøter, foreldremøter og i det praktiske arbeidet
Innsatsområde 3: Tett på realfag	Økt kompetanse i realfag	Alle skolestartere deltar i opplegg i @Pi-parken	100,0 %	100,0 %	100,0 %	Alle skolestartere har gjennomført undervisningsopplegg i @piparken

Tiltak for å nå de overordnede målene

- Ansatt en digital rådgiver i prosjekt i virksomhet Barnehage.
- Hatt samarbeid med Oslo kommune i den digitale satsningen.
- 20% prosjektleder i Realfagkommuneprosjektet.
- Utvikling av forskerrom på enkelte barnehager.
- Godt samarbeid mellom barnehage og skole.

Status økonomiplan tiltak

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme år 1	Prognose	Avvik	Status	Risiko	Beskrivelse
Tiltak forrige år						
KST 280/16 Barnehage Strat.dok. 2017-2020 - redusert barnetall (rådmannens forslag)	-4 000	-4 000	0	Ferdig	✓	
KST 280/16 Barnehage Strat.dok. 2017-2020 - strukturelle endringer (kommunestyrets tillegg)	-3 000	-3 000	0	Ferdig	✓	
KST 139/16 Barnehage Omstilling Tanum bhg - gjaldt bare 2017, derfor nå tilbake i øk.plan.	200	200	0	Ferdig	✓	
Sum	-6 800	-6 800	0			
Nye tiltak						
Statsbud. 2018. Økt makspris i barnehage (110 kr/mnd)	-2 296	-2 296	0	Ferdig	✓	
Statsbud. 2018. Reduserte kommunale barnehageutgifter som følge av økt kontantstøtte, helårseffekt	-974	-974	0	Ferdig	✓	
Statsbud. 2018. Økt inntektsgrense gratis kjernetid, barnehage (RNB-avtale) 6/12	60	60	0	Ferdig	✓	
Statsbud. 2018. Økte kommunale barnehageutgifter som følge av botidskrav for kontantstøtte, helårseffekt	141	141	0	Ferdig	✓	
Statsbud. 2018. Økt satsning tidlig innsats i barnehagesektoren	761	761	0	Ferdig	✓	
Statsbud. 2018. Tilskudd til flere barnehagelærere (innl. 2017 RNB, helårsv. 2018)	1 882	882	1 000	I arbeid	⊖	Jf. merforbruk
Regulering tilskudd private barnehager nye Larvik kommune	9 000	9 000	0	Ferdig	✓	
Sum	8 574	7 574	1 000			
Sum tiltak	1 774	774	1 000			

Alle tiltak er implementert i virksomhetens budsjetter.

Barne- og ungdomstjenester

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap 2018	Rev. bud. 2018	Avvik i kr	Avvik i %
03-Barne- og ungdomstjenester	110 262	116 791	6 528	5,6 %
Sum	110 262	116 791	6 528	5,6 %

Virksomheten Barne- og ungdomstjenester rapporterer et mindreforbruk på 6,5 mill kr i 2018. Dette resultatet er i hovedsak knyttet til innsparinger i driften av tjenestene til enslige mindreårige flyktninger for å møte budsjettutfordringene som kommer i 2019 og årene fremover. Etter disse innsparingsgrepene i 2018 så har budsjettutfordringen knyttet til enslige mindreårige flyktninger i 2019 blitt redusert fra 16,1 til 3,6 mill kr.

Barnevernstjenesten rapporterer om 1,2 mill kr i mindreforbruk. Dette er i hovedsak knyttet til refusjon av sykepenger og lavere kostnader knyttet til omsorgsplasseringer enn budsjettet. Tjenestene knyttet til enslige mindreårige flyktninger leverte et mindreforbruk på 5,2 mill kr som følge av avviklingen av Langstrand bolig og Lille Gyda. Noe av dette inngikk i Kultur og oppveksts innsparing ved 2. gangsrapporteringen, og noe ble satt til side for å sikre balanse innen tjenesteområdet. På grunn av de høye bosettingstallene i 2015 og 2016 og alderssammensetningen av disse, i kombinasjon med et kostnadsbevisst omsorgstilbud som ivaretar den enkeltes behov, så har arbeidet med enslige mindreårige gitt gode overskudd i 2016 og 2017. Inntektene har imidlertid blitt betydelig redusert i 2018 og disse vil også falle kraftig i årene fremover. Omstillingsarbeidet innen disse tjenesten vil derfor fortsette i 2019.

Helse- og familiesentrene rapporterer om et mindreforbruk på 0,7 mill kr som følge av høyere inntekter og lavere driftskostnader enn budsjettet. Etableringen av et nytt jordmorkontor på Fagerli familiesenter ble utsatt til 2019, dette alene gav en innsparing på 0,8 mill kr og satt til side for å sikre balanse innen tjenesteområdet. Psykologtjenester leverte kr 100 000 i mindreforbruk.

Status målsettinger

Målsetting	Status måloppnåelse
Innsatsområde 1: Tidlig innsats mot de yngste barna	<p>Det er utarbeidet rutiner for samarbeid mellom jordmødrene og helsesykepleierne for hjemmebesøk til nyfødte. Det er ansatt 50% fast jordmorstilling og videre 100 % jordmorstilling og 70 % helsesykepleier i prosjektet Trygg familie hvor det er tildelt prosjektmidler. Pågående arbeid med kompetanseheving og bedring av rutiner knyttet til arbeidet med utsatte gravide.</p> <p>Nye systematiske arbeidsmetoder utvikles for å avdekke behov for tidlig innsats.</p> <p>Home start koordinatorstillingen er økt fra 50 % til 100 % fast stilling.</p> <p>Det er gjennomført en samlokalisering og videreutvikling av Mødre gruppene og Bedre Førre Var. Trygg start er etablert som et fast selektivt tiltak i Familiesentrene i kommunen. Målet med tiltaket er å gi de aller minste og «sårbare» sped- og småbarna en «Trygg Start i livet», gjennom støtte og veiledning til foreldre og barn. Tiltaket er supplerende og selektivt forebyggende og familiene kan få støtte og veiledning utover det jordmor og helsesykepleier gir de første årene.</p> <p>Helsetjenester og familiesentrene har i samarbeid med barnehage fått midler fra fylkeskommunen til deltagelse i tre årig program for folkehelsearbeid. Dette blir et satsningsområde for å fremme barn og unges helse, og livsmestring samt bidra til forebygging av vold og seksuelle overgrep. Dette prosjektet heter "Min kropp, bra nok!".</p>
Innsatsområde 2: Fremme barn og unges psykiske helse	<p>Resultatene fra ungdomsdata viser en negativ utvikling knyttet til barn og unges opplevelse av ensomhet og depressivt stemningsleie. Arbeid knyttet til dette tema må sees på som forebyggende og langsiktig. Av den grunn er det vanskelig å kommentere på det som kan se ut som en negativ utvikling knyttet til psykisk helse.</p> <p>Psykologisk førstehjelp til barn/unge i 3. og 9. klasse er innført på alle skolene. Ressursene i skolehelsetjenesten i barneskolene er økt og dermed tilgjengeligheten for elevene.</p> <p>Barn som pårørende: En arbeidsgruppe har ferdigstilt en prosedyrer som skal sikre barna informasjon og oppfølging.</p> <p>Det gjennomføres veiledning til barnehagene knyttet til traumebevisst omsorg, de stille barna, samt det å snakke om følelser.</p> <p>LOS-prosjektet har i 2018 arbeidet med elever individuelt eller på systemnivå.</p> <p>Barneverntjenesten og BEM (boligene for enslige mindreårige) har fokus på at barn og unge blir hørt og får mulighet til medvirkning og myndiggjøring.</p> <p>Helsetjenester og familiesentrene har i samarbeid med barnehage fått midler fra fylkeskommunen til deltagelse i tre-årig program for folkehelsearbeid. Dette blir et satsningsområde for å fremme barn og unges helse, og livsmestring samt bidra til forebygging av vold og seksuelle overgrep.</p>
Innsatsområde 3: Samarbeid med utvidede nettverk	<p>Kommunen har fortsatt sin prioritering med Familieråd i 2018 og satt av stillinger til egne familierådscoordinatorer. Metoden brukes bredere enn i 2016 -2017 og omfatter flere problemstillinger. Det er satt i gang implementering i barnevernstjenesten og planlagt implementering i familiesentrene og i boligene for enslige mindreårige</p> <p>Barneverntjenesten har et stort fokus på nettverksarbeid både i undersøkelse og tiltaksarbeid, det gjennomføres kartleggingsmøter regelmessig og hyppigere enn tidligere. Kartleggingsmøter får gode ringvirkninger for tjenesten når det gjelder omdømme og samarbeid med familier med påfølgende resultater.</p> <p>Satsningen på egne familierådscoordinatorer har bidratt til at antallet gjennomført familieråd øker betraktelig.</p> <p>Familiesenterrådet er redusert fra ½ dag pr uke på hvert familiesenter til ½ dag pr 2 uke på hvert familiesenter. Vi erfarer utfordringer i det tverrfaglige samarbeidet knyttet til familiesenterrådet. Dette har medført noe redusert aktivitet på dette området. Det gjennomføres en evaluering som skal legges frem våren 2019.</p>
Innsatsområde 4: Identifisere tidstyver (Lean)	<p>Barneverntjenesten benytter Lean som metode i alle teamene. Nøkkellindikatorer følges opp ukentlig. Det jobbes kontinuerlig med internkontroll, Lean og hendelsesmodulen (i kvalitetssystemet TQM) er noen av verktøyene som benyttes. I perioder med moderat sykefravær klarer tjenesten å håndtere pålagte oppgaver, men ved høyt sykefravær er det vanskelig på tross av gode systemer å unngå fristbrudd. Psykologtjenester og selektive tiltak er i gang med Lean som metode for å sikre flyt og oversikt over tiltakene som tilbys.</p>

Status resultatmål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Resultat i 2017	Ønsket resultat 2018	Oppnådd resultat	Beskrivelse mål
Innsatsområde 1: Tidlig innsats mot de yngste barna	Hjemmebesøk til alle nyfødte som grunnlag for lett tilgjengelige tjenester, tidlig i alder.	Andel nyfødte med hjemmebesøk innen to uker etter hjemkomst		95	92	Pr desember 2018 har 388 av 420 nyfødte fått hjemmebesøk av helsesykepleier i løpet av de to første ukene etter fødsel. Dette utgjør 92,7%. Det har vært dialog med alle som har født barn i løpet av de to første ukene, men ikke alle har fått hjemmebesøk.
	Reduksjon i andel barn med barneverntiltak.	Andel barn med barneverntiltak ift. innbyggere 0-17 år		5	4	I følge Bufdirs kommunemonitor så var andelen barn med barneverntiltak 0.17 år på 4,2 %. Det er 0,8 % lavere enn satt mål og 0,4 % lavere enn for Fylket.
Innsatsområde 2: Fremme barn og unges psykiske helse	Reduksjon i andel unge med depressivt stemningsleie.	Andel unge med depressivt stemningsleie (Ungdata)		12,0 %		Foreligger ikke ny data knyttet til dette målet pr dags dato. Data er knyttet til Ungdata undersøkelsen som ble gjennomført 2013 og 2017. Uavklart når neste undersøkelse blir gjennomført.
	Reduksjon i andel unge som rapporterer på ensomhet.	Andel unge som rapporterer på ensomhet (Ungdata)		19,0 %		Foreligger ikke ny data knyttet til dette målet pr dags dato. Data er knyttet til Ungdata undersøkelsen som ble gjennomført 2013 og 2017. Uavklart når neste undersøkelse blir gjennomført.
Innsatsområde 3: Samarbeid med utvidede nettverk	Familieråd benytte som metode for å sikre medvirkning og samarbeid med barn og unges familie og sosiale nettverk.	Antall familieråd i Barne- og ungdomstjenester.		18	60	Familieråd benyttes i stor utstrekning i barneverntjenesten. Helsetjenester og familiesentrene samt boligene for enslige mindreårige gjennomførte familieråd i år. Det er på rapporteringstidspunktet gjennomført 60 familieråd, 22 førstegangs råd og 38 oppfølgende råd.
	Familieråd i familiesentrene (FIF) med reflekterende team som metode benyttes ved sammensatt problematikk hvor mål og tiltak er uklart.	Antall familieråd (FIF) pr år		80	66	Det gjennomføres fortsatt familieråd i familiesentrene. Det er utfordringer knyttet til det tverrfaglige samarbeidet og det forventes at arbeidet knyttet til BTI kommer i gang samt at tiltaket i sin helhet skal evalueres.
	Startmøter benyttes som metode for å sikre medvirkning og effektivitet i undersøkelsessaker i barneverntjenesten.	Antall startmøter i barneverntjenesten pr. år.		100	155	Startmøter (nå kartleggingsmøter) gjennomføres regelmessig og hyppig. Vurderes som konstruktivt og nyttig i kartlegging av

Årsrapport 2018

Overordnet mål	Mål	Indikator	Resultat i 2017	Ønsket resultat 2018	Oppnådd resultat	Beskrivelse mål
						barnevernssaker. Bidrar også til økt samhandling med familie og nettverk.
Innsatsområde 4: Identifisere tidstyver (Lean)	Barneverntjenesten løser sine oppgaver innen lovpålagt frist.	Antall fristbrudd i barneverntjenesten (BLD)		4	17	Noe av fristbruddene er relatert til omlegging av datasystem. Det er en økning i antall fristbrudd som i hovedsak skyldes et meget stort trykk på tjenesten med mange og sammensatte saker.
	Helseundersøkelser i helsestasjonen er et tilbud til alle barn.	Andel barn som har fullført helseundersøkelse ved 2-3 års alder		95	94	I løpet av 2018 har 448 av 478 barn gjennomført toårs helsekontroll ved helsestasjon. Dette utgjør 93,7 %.

Status økonomiplan tiltak

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme år 1	Prognose	Avvik	Status	Risiko	Beskrivelse
Tiltak forrige år						
KST 139/16 Vakant helsesøsterstilling	600	600	0	Ferdig		Gjennomført
Sum	600	600	0			
Nye tiltak						
Statsbud. 2018. Innlemming Helsenett, ny finansieringsmodell (fra KMD til HOD)	-114	-114	0	Ferdig		Gjennomført
Statsbud. 2018. Helsestasjons- og skolehelsetjenesten	-46	-46	0	Ferdig		Gjennomført
Statsbud. 2018. Tilskudd med særskilt fordeling. Helsestasjon- og skolehelsetjeneste	358	358	0	Ferdig		Gjennomført
Statsbud. 2018. Økt satsning på forebyggende tiltak for barn, unge og familier	1 767	1 767	0	Ferdig		Gjennomført
Sum	1 965	1 965	0			
Sum tiltak	2 565	2 565	0			

Larvik læringscenter

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap	Rev. bud.	Avvik i kr	Avvik i %
	2018	2018		
04-Larvik læringscenter	18 935	18 931	-4	0,0 %
Sum	18 935	18 931	-4	0,0 %

Virksomheten hadde et nettobudsjett på 18,9 mill kr og leverer i balanse for 2018.

Virksomheten har i løpet av året foretatt nedbemanninger med ca 3 årsverk, pga lavere statlig tilskudd som følge av lavere bosetting av flyktninger. Det foretas ytterligere nedbemanning i 2019 for å tilpasse seg budsjetttrammene.

Status målsettinger

Målsetting

Status måloppnåelse

Innsatsområde 1: Digital hver dag. En satsing på grunnleggende digitale ferdigheter i LLS

Alle deltakerne har nå digitale hjelpemidler i opplæringen. LLS har valgt i større grad å bruke Cromebooks da det støtter sentrale føringer bedre. LLS bruker Google som læringsplattform.

Innsatsområde 2: Styrke innsatsen for voksne som ikke er i arbeid eller utdanning

Det har i 2018 vært et eget prosjekt i samarbeid med NAV om unge voksne som hadde mangelfull utdanning og erfaring. Det ventes sentrale føringer på endringer i voksenopplæringsfeltet for denne gruppen i 2019.

Innsatsområde 3: Øke innsatsen rettet mot foreldreveiledning

Foreldreveilednings-programmene ICDP og COS har opplevd økt etterspørsel i 2018

Innsatsområde 4: Utvikle aktivitetstilbud og opplæringstilbud i tråd med brukernes behov

Verket har fortsatt stor etterspørsel, med ventelister. I 2018 har det blitt opprettet flere tilbud drevet av brukerne selv.

Status resultatmål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Resultat i 2017	Ønsket resultat 2018	Oppnådd resultat	Beskrivelse mål
Innsatsområde 1: Digital hver dag. En satsing på grunnleggende digitale ferdigheter i LLS	Norsk skolens deltakere ligger over landsgjennomsnitt på norskprøver	% over landsgjennomsnitt	2,0 %	2,0 %		Måltall er ikke tilgjengelig. Norskprøver måles fra A1 nivå (laveste språknivå) til B2 nivå (høyeste). Larvik kommune hadde vesentlig flere som besto norskprøver på høyeste nivå sammenlignet med landet og noe høyere antall på det laveste nivå.
	30 elever avlegger grunnskoleeksamen på Voksenopplæringa.	Antall elever med eksamen	30,0	30,0	66,0	Det ble en økning i antall som avla grunnskoleeksamen som følge av økningen etter den store flyktningestrømmen i 2016
	Elever fra Kombinasjonsklassen fullfører og består videregående opplæring.	Antall i % "drop-outs" fra Kombinasjonsklassen i videregående opplæring	1,8 %	2,0 %	1,8 %	Tall viser fortsatt at målgruppen ikke dropper ut av videregående opplæring.
Innsatsområde 2: Styrke innsatsen for voksne som ikke er i arbeid eller utdanning	Det etableres flere kurs i grunnleggende ferdigheter.	Antall kursdeltakere	20,0	30,0	25,0	Antall kursdeltakere er noe høyere enn før. Det tas sikte på flere kurs i 2019.
Innsatsområde 3: Øke innsatsen rettet mot foreldreveiledning	Foreldre opplever god veiledning som foreldre i nytt land.	Evaluering etter hvert kurs (% fornøyde)	90,0 %	90,0 %	90,0 %	Hver kurs blir evaluert og tilbakemeldingene er i hovedsak positive.
Innsatsområde 4: Utvikle aktivitetstilbud og opplæringstilbud i tråd med brukernes behov	Medlemmene på Verket opplever at deltakelse i tilbudet gir livskvalitet	Brukertilfredshet	95,0 %	95,0 %		Det er ikke foretatt brukerundersøkelse i 2018. Tidligere år viser høy brukertilfredshet. Det foretas en ny brukerundersøkelse i 2019. Undersøkelsen gjennomføres hvert 2. år.

Kultur, idrett og fritid

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap	Rev. bud.	Avvik i kr	Avvik i %
	2018	2018		
05-Kultur, idrett og fritid	85 325	83 251	-2 074	-2,5 %
Sum	85 325	83 251	-2 074	-2,5 %

Virksomheten Kultur, Idrett og Fritid rapporterer på et merforbruk på 2,1 mill kr ved årets utløp. Dette avviket tilskrives i hovedsak tilskudd til tros- og livssynssamfunn. Tilskuddet overstiger virksomhetens tildelte ramme knyttet til dette tiltaket, noe som isolert gir et merforbruk på ca 1 mill kr. Resterende avvik er knyttet til den øvrige driften i virksomheten.

Status målsettinger

Målsetting	Status måloppnåelse
Innsatsområde 1: Utvikling og implementering av tjenester	KIF har utviklet tjenester som retter seg mot andre relevante virksomheter internt i kommunen som blant annet Skole/SFO, Barnehage, Pleie og omsorg, Areal og teknikk, Eiendom, iFokus og Nav. Prosessen i noen av virksomhetene har så vidt startet, mens i andre er godt i gang med tett samarbeid. Virksomheten gir videre signaler i Strategidokumentet og Kulturplanen 2018-28 om at arbeidet med å implementere gode tjenester fra KIF i andre virksomheter skal styrkes. KIF utvikler sitt samarbeid med lag og foreninger der Aktiv Larvik er et godt eksempel på dette.
Innsatsområde 2: Videreutvikle Kulturskolens tilbud	Kulturskolen har videreutviklet gruppeundervisningstilbudet sitt, noe som har gitt flere barn og ungdom mulighet til å starte opplæringsløpet sitt innenfor instrumenter der det er noe venteliste. For å styrke kulturskolen som sosial møteplass er det etablert flere faste ensembler. Tjenesten har også etablert Kulturlab som er et innovativt tilbud med målgruppen ungdom 12-16 år. Det arbeides også langsiktig med en plan for å nå enda flere minoritetspråklige barn og ungdom. Larvik kulturskole har utviklet et kontinuerlig tilbud for barnegrupper mellom 0 og 8 år. Kulturskolen arbeider med et generelt løft for estetiske fag i opplæringsløpet i Larvik kommune. Dette gjøres i samarbeid med grunnskolen og barnehagen.
Innsatsområde 3: Tilpassing av aktivitet og anlegg	Rehabilitering av kommunale idrettsanlegg vurderes fortløpende og i samarbeid med eiendomsavdelingen basert på klassifiseringsrapport. Nye Stavernhallen ble ferdigstilt og tatt i bruk februar 2018. Samarbeid med Agnes Vel om bruk av grusbane på Agnes og Kastanjelunden. Iverksetter tiltak så snart entreprenør som har brukt området til lagring av fyllmasser, tilbakefører området i opprinnelig stand. Aktivitetspark på Kaken i samarbeid med Stavern Vel og denne ble ferdigstilt sommeren 2018. Beach-håndballbane på Kaken i samarbeid med Stag ble også ferdigstilt i 2018. Samarbeidet med lag og foreninger som ønsker egen anleggsutvikling er fulgt opp, både ordinære anlegg og nærmiljøanlegg. Forestått idrettsfunksjonell forhåndsgodkjenning av idrettsanlegg i forbindelse med spillemiddelsøknader.
Innsatsområde 4: Økt aktivitet blant barn og unge	Aktiv Larvik (AL) er videreført og administrativt plassert under avd. idrett og friluftsliv. For 2016 og 2017 fikk Aktiv Larvik et tilskudd på totalt kr 720 000 fra Kulturdepartementet. Prosjektkoordinator ble ansatt midlertidig fra august 2017 og ut desember 2018. Midlene ble brukt til innsats for at barn som lever i inntektsfattige familier skal delta i fritidsaktiviteter, og er et samarbeidsprosjekt mellom Kultur, idrett og fritid, NAV Larvik og Larvik idrettsråd. Ubrukte midler ble overført 2018. Ved behandling av Str.dok. 2018-2021 ble ikke kr 100 000 videreført til AL, men tiltaket ble videreført i 2018.

Årsrapport 2018

Målsetting

Status måloppnåelse

	<p>Folkehelseuka 2018 ble gjennomført uke 35 og Opplevelsesuka 2018 ble gjennomført i uke 26. Kystkultur på Malmøya for alle 5.klassinger ble gjennomført i uke 21-24. Fritidsklubben i Lardal ble styrket i 2018.</p>
Innsatsområde 5: Styrke lag og foreninger	<p>Det ble avholdt et informasjonsmøte med ca 50 personer til stede fra ulike lag og foreninger innenfor kultur, idrett og friluftsliv. Temaet var ulike tilskuddsordninger og muligheter for at flere skal få delta i lavterskelsaktiviteter. 23. april ble det gjennomført en markering av arbeidet som idrettslag og friluftslivsorganisasjoner gjør i kommunen, med ca 50 (ledere og nestledere) til stede. Ut over dette har det blitt avholdt månedlige møter med idrettsrådet.</p> <p>Innenfor idrett og friluftsliv har det ikke vært noen økning på tilskuddspotten i 2018 etter en konsumprisindeksregulering. Økningen er kun basert overførte tilskuddsmidler på k 335 000 fra Lardal ifm sammenslåingen. Innen fristen 15. mars kom det inn totalt 63 søknader.</p> <p>Tilskudd til lag og foreninger innen Kultur fikk fra og med 2018 30,4 % økning av potten. Potten er i dag på 3 mill kr, altså en økning på kr 700 000.</p>
Innsatsområde 6: Videreutvikle biblioteket som møteplass	<p>Det er startet oppgradering av avdeling Lardal for å gjøre dette til en aktuell og tidsriktig møteplass for lokalmiljøet. Oppgraderinger består av tekniske utstyret og generelle oppgraderinger som foliering, blending osv. Lardal bibliotek har mottatt støtte til dette formålet av Nasjonalbiblioteket og Sparebankstiftelsen. Biblioteket i Larvik er snart ferdig med ominnredning av barneavdelingen for å skape en mer levende plass for barnehager og barnefamilier. Det har vært fokus på lavterskel og inkluderende arrangementer i serien «Endelig lørdag» med gratis arrangementer for barn og familier hver lørdag fra midten av januar til slutten av april. For minoritet språklig har Larvik bibliotek arrangert språkcafeer, samt Snakk Norsk, et samarbeid med Frivillighetssentralen.</p>

Status resultatmål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Resultat i 2017	Ønsket resultat 2018	Oppnådd resultat	Beskrivelse mål
Innsatsområde 2: Videreutvikle Kulturskolens tilbud	Etablere og videreutvikle et tilbud i Larvik kulturskole som legger til rette for at barn og ungdom som ønsker det får kvalitativ god kunstfaglig opplæring.	Tall hentet fra blant annet GSI		1 600	1 558	Larvik kulturskole har en positiv trend når det gjelder deltakere og tilbud
Innsatsområde 3: Tilpassing av aktivitet og anlegg	Sikre at aktivitet og anlegg er tilpasset de ulike grupperes behov og ønsker, særlig de som i dag driver lite idrett og friluftsliv.	Aktiv Larvik: Deltakere i ulike aktiviteter og alder.		200	200	Det er vanskelig å måle dette eksakt da dette er et drop-in tilbud, men det antas at over 200 har vært innom Aktiv Larvik arrangementer.
		Utleie/bruk av kommunale idrettsanlegg i forhold til total kapasitet		87,0 %	87,0 %	Målet er nådd for 2018.
Innsatsområde 5: Styrke lag og foreninger	Styrke frivillige lag og foreninger, utvikle organisasjonsform og øke aktivitet og deltagelse.	Økning i % av tilskuddsrammen til lag og foreninger. Utgangspunkt er 9,6 mill kr.		2,0 %	23,0 %	Kommunestyret vedtok i desember 2017 en økning på kr 700000 i tilskuddsmidler til lag og foreninger innenfor kulturfeltet fra og med 2018. (Økning fra 2,3 mill kr til 3 mill kr)
Innsatsområde 6: Videreutvikle biblioteket som møteplass	Larvik bibliotek skal etablere seg som byens viktigste møteplass og øke besøkstallet til 4,7 besøk pr innbygger pr år i 2021. Tilbudene skal videreutvikles innenfor litteraturformidling, kulturformidling og kunnskapsformidling.	Antall besøk pr innbygger		4,5	3,3	Lavere besøkstall enn målet for 2018

Status økonomiplan tiltak

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme år 1	Prognose	Avvik	Status	Risiko	Beskrivelse
Nye tiltak						
Statsbud. 2018. Tilskudd med særskilt fordeling. Frivilligsentraler	99	99	0	Ferdig	✓	Gjennomført
FSK 037/17 Økning tilskudd 17. mai komité	100	100	0	Ferdig	✓	Gjennomført
Sum	199	199	0			
Kommunestyrets vedtak						
Stavern båtf. - 10 plasser i Sjøtekanalen for de < 30 år	30	30	0	Ferdig	✓	Gjennomført
Stavern Vel - friområdet ved Vannbassenget i Varden	50	50	0	Ferdig	✓	Gjennomført
Tilskudd Kaupang-prosjektet	100	100	0	Ferdig	✓	Gjennomført
Lardal, finansiering av kulturtilbud	150	150	0	Ferdig	✓	Gjennomført
Tilskudd Kammermusikkfestivalen	150	150	0	Ferdig	✓	Gjennomført
Tilskudd Larvik Barokk	150	150	0	Ferdig	✓	Gjennomført
Lardal, finansiering ungdomstilbud	200	200	0	Ferdig	✓	Gjennomført
Gatelag - FRAM	250	250	0	Ferdig	✓	Gjennomført
Gatelag - Frelsesarmeen	250	250	0	Ferdig	✓	Gjennomført
Kystkultursenter, drift	500	0	500	Ikke startet	✓	Prosessen rundt kjøp av Fiskernes hus ble ikke ferdigbehandlet i 2018 og derfor ble ikke tilskuddet utbetalt.
Indeksregulering av ramme til lag og foreninger	700	700	0	Ferdig	✓	Gjennomført
Sum	2 530	2 030	500			
Sum tiltak	2 729	2 229	500			

Stab Kultur og oppvekst

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap	Rev. bud.	Avvik i kr	Avvik i %
	2018	2018		
06-Stab Kultur og oppvekst	6 287	6 374	87	1,4 %
Sum	6 287	6 374	87	1,4 %

Stab Kultur og Oppvekst rapporterer på et mindreforbruk ved årsslutt på kr 90 000 og dette tilskrives en besparelse innen lønns- og driftskostnader.

Status målsettinger

Målsetting	Status måloppnåelse
Innsatsområde 1: Identifisere, avklare, planlegge og gjennomføre tiltak	Funksjonene har arbeidet tett opp mot virksomhetsområdene, og bidratt i større grad til koordinering, samhandling og kompetanseoverføring. Dette vil også ha sterkt fokus fremover.
Innsatsområde 2: Iverksetting og utvikling av tiltak	Styrende dokumenter legges til grunn i all utvikling av nye planer og tiltak for å sikre at hovedfokus ivaretas og bidrar til de overordnede mål og ambisjoner. Stab Kultur og oppvekst har med sine ressurser bidratt til arbeidet med en felles kompetanseplan som er knyttet opp mot Plan for helhetlig oppvekst. Videre så har det blitt jobbet med forberedelsene til implementeringen av samhandlingsmodellen BTI - Bedre Tverrfaglig Innsats.
Innsatsområde 3: Nettverk «Kvalitet»	En medarbeider har bidratt inn i kvalitetsnettverket og sikrer at prosedyrer legges inn i kommunens kvalitetssystem (TQM)
Innsatsområde 4: Myndighetsutøvelse innenfor barnehageområdet	Rapporteres om gjennomføring ihht plan.

Status resultatmål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Resultat i 2017	Ønsket resultat 2018	Oppnådd resultat	Beskrivelse mål
Innsatsområde 4: Myndighetsutøvelse innenfor barnehageområdet	Tilsyn med barnehagene i Larvik gjennomføres i tråd med oppsatt plan.	Rapporter fra gjennomførte tilsyn i barnehagene i Larvik.		100,0 %	100,0 %	Alle planlagte tilsyn er gjennomført i 2018.

Areal og teknikk

Tjenesteområdebeskrivelse

Tjenesteområdet består av

- Brann og redning
- Landbruk
- Arealplan
- Kommunalteknikk Forvaltning
- Kommunalteknikk Øya
- Byggesak
- Geodata
- Stab og Miljøforvaltning

Omtale av tjenesteområdet

Areal og teknikk sine prioriteringer gjenspeiler hovedutfordringene for Larvik kommune, for lav befolkningsvekst og behovet for høyere utdanning og faglig kompetanse i befolkningen. Det er derfor naturlig at tjenesteområdet har en tydelig profil og prioriteringer mot:

- Kunnskap om drivkrefter for befolkningsvekst
- Utvikle attraktive byer og tettsteder
- Boligplanlegging- og boligbygging
- God infrastruktur

- Nye arbeidsplasser
- Kommunikasjonsplattformen for vekst og utvikling
- Videreutvikling og tilrettelegging for kompetansekrevende næring

I tillegg vil vi rette fokus mot områdene ekstremvær og digitalisering. *Klimaendringer* gir oss utfordringer som må løses. *Digitalisering* både som en (kompetanse og forståelses) utfordring, men også som en mulighet.

Gjennom åpne prosesser, dialog og ansvarlighet skal vi utvikle vår attraktivitet ovenfor innbyggerne, næringsliv og egne medarbeidere. Vi skal gjøre det ved å ta målene i kommuneplanens samfunnsdel inn i hverdagen, gjennom bruker- og kundefokus og gjennom å utvikle en trygg, modig og effektiv organisasjon.

Arenabygging som trekker inn frivillig sektor og næringslivet kan bidra til samfunnsutvikling. Et samarbeid mellom Areal og teknikk som tilrettelegger, næringsliv og frivillig sektor kan skape nye og spennende muligheter for utviklingen av lokalsamfunnet. Rollen som planmyndighet er viktig i denne sammenhengen.

Areal og teknikk er myndighetsutøver i en rekke sammenhenger og har på mange områder myndighet til å fastsette påbud og forbud eller gi tillatelser, tilskudd og bevillinger. Dette er disposisjoner som kan være bestemmende for enkeltindividers, bedrifters eller organisasjoners rettigheter og plikter. Dette stiller krav til juridisk og faglig kompetanse i organisasjonen.

Alle medarbeidere i Areal og teknikk skal være seg bevisst sin rolle som omdømmebygger og samfunnsutvikler gjennom å ha kunnskap og fokus på helheten og kvaliteten i oppdraget til tjenesteområdet.

Utvikling og utfordringer

Styrende dokumenter for tjenesteområdet

- Kommuneplanens samfunnsdel
- Kommunal planstrategi
- Overordnede arealplaner
- Kommunalteknisk plan
- Klima- og energiplan
- Statlige forventninger til kommunene i Vestfold i 2018.

Oppfølging av styrende dokumenter

De styrende dokumentene danner grunnlag for de mål og prioriteringer Areal og teknikk gjør på både strategisk og operativt nivå. De angir retning for samarbeid og koordinering mot interne og eksterne samarbeidspartnere. I tillegg utgjør de et viktig grunnlag for den årlige budsjett- og strategidokumentprosessen.

Utfordringer og strategi

Areal og teknikk sitt utfordringsbilde spenner fra å bidra til samfunnsutvikling, utnytte teknologiske løsninger på en bedre og bredere måte, å ha en differensiert og profesjonell kundebehandling, en stadig synkende veikapital, bidra til å redusere trafikkulykker til sikker og tilfredsstillende leveranse av vann og avløp, levere beredskap og forebyggende tiltak.

Uavhengig av små og store utfordringer innen de enkelte virksomhetene vil hovedutfordringen til Areal og teknikk være summen av de forventninger som stilles til oss og vår evne til å levere.

Å ivareta befolkningens trygghetsfølelse og å sikre kritisk infrastruktur og kritiske samfunnsfunksjoner omfattes av begrepet samfunnssikkerhet. Samfunnssikkerhet er for det første å kunne identifisere risiko. Dernest å forebygge og håndtere så vel ekstraordinære hendelser som dagligdagse hendelser. Samfunnssikkerhet innebærer også å forhindre at mindre hendelser blir så mange at det går ut over samfunnet. Areal og teknikk vil ha et fokus på gode løsninger for å møte utfordringene som vil komme med klimaendringene og spesielt økt ekstremvær.

Brukerne av Areal og teknikk sine tjenester er kompetente, forventningsfulle og vil bruke teknologiske løsninger i større og større grad i fremtiden.

Helhetlig informasjon ut bidrar til åpne prosesser og dialog. Helhetlig informasjon krever kunnskap og kompetanse.

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap 2018	Rev. bud. 2018	Avvik i kr	Avvik i %
51-Brann og redning	34 250	33 870	-381	-1,1 %
52-Landbruk	5 050	4 836	-214	-4,4 %
53-Arealplan	10 591	10 131	-460	-4,5 %
54-KMT-Forvaltning	-1 633	2 499	4 132	165,4 %
55-KMT Øya	45 197	44 437	-760	-1,7 %
56-Byggesak	-822	-264	558	-211,7 %
57-Geodata	3 479	4 323	844	19,5 %
58-Stab areal og teknikk	6 119	7 291	1 173	16,1 %
Sum	102 231	107 124	4 893	4,6 %

Utviklingen i 2018 skjer i tråd med det som er angitt i strategidokumentet, og samlet har tjenesteområdet et overskudd ved årsslutt på omtrent 4,9 mill kr, eller vel 4,6 %.

Tjenesteområdet som helhet har fått god kostnadskontroll gjennom året, og har etter en start med negativ økonomi endt opp med et overskudd. Forskjellen i økonomistatus mellom de ulike virksomhetene kan kort forklares slik:

- For Brann og Redning: Etter et krevende år med dykkeropplæring kombinert med en tørr sommer som medførte noen ekstra kostnader til skogbrannfly og innkallingsmannskap fra Hvitvingfoss brannstasjon, endte virksomheten med et merforbruk på kr 380 000, som i stor grad omfatter store vikarutgifter og overtid til redningsdykkerutdanningen.
- For Landbruk: Virksomheten har hatt gode gebyrinntekter på delingsaker og konsesjonssaker, og fikk tilført ekstraordinære skjønnsmidler fra Fylkesmannen for å håndtere avlsskadeerstatninger etter tørkesommeren. Samtidig har det påløpt en utgift på ca kr 600 000 for digitalisering av gårdsarkivet. Dette har ført til at virksomheten ender med lite driftsunderskudd på ca kr 35 000, mens det på viltforvaltningen er et underskudd på ca kr 180 000 for kostnader på ettersøk av fallvilt.
- For Arealplan: Behandlingen av mange og store private reguleringsplaner har gitt gebyrinntekter. Driften av virksomheten har et overskudd på ca kr 750 000, selv i en tid der mye av kapasiteten har måttet blitt benyttet til strategisk planlegging i ny kommune og

oppfølging av kommunedelplan for dobbeltspor for InterCity. Prosjektarbeidene har et merforbruk på ca 1,2 mill kr. Dette merforbruket balanseres ut om man ser 2018 og 2019 samlet.

- For KMT Forvaltning: Virksomheten hadde et netto forbruk i 2018 som var ca 4,1 mill kr mindre enn årsbudsjettet. Dette er ca fordelt med 2,4 mill kr mindreforbruk på vei, 0,1 mill kr på park og 1,6 mill kr på vann, avløp og renovasjon. De samlede inntektene ble ca 6,0 mill kr mer enn budsjettet, mens de samlede utgiftene ble ca 1,9 mill kr mer enn budsjett.
- For KMT Øya: Virksomheten endte med et samlet merforbruk på ca kr 800 000. Det har vært et merforbruk på ca kr 600 000 på park og et mer forbruk på ca kr 800 000 på vei som begge er relatert til de unormale værforholdene i 2018. I tillegg har driften av skøytebanen krevd mye oppfølging. Det er brukt ca kr 600 000 mindre på vann, og avløp og fellesutgifter har stort sett endt på budsjett.
- For Byggesak: Etter en krevende start på året, kom man ajour med restanselista til november og har på grunn av gebyrinnretningen og behandlingen av til dels store byggesaker endt med et positivt overskudd og ca 97,7 % inndekning.
- For Geodata: Virksomheten har evnet å få utført betydelig oppgaver knyttet til etterarbeid for kommunesammenslåing og innføring av nytt sakssystem selv med redusert bemanning, og endte med et overskudd på ca kr 800 000.
- For Miljø og stabsfunksjoner: Virksomheten har et driftsresultat med et mindreforbruk på om lag 1,2 mill kr som skyldes at rådgiver har gått inn som konstituert virksomhetsleder for byggesak, og at miljørådgiver ble ansatt senere enn forventet.

Status målsettinger

Målsetting	Status måloppnåelse
Arealplan - Fullføre «Planer under arbeid»	Arealplan har i 2018 levert planprogram for de store strategiske planene for ny kommune. Mye tid har gått med til å følge opp prosessen til og behandle kommunedelplan for InterCity-dobbeltspor, og gjennomføre prosess med mulighetsstudier for sentrumsutvikling. Plan for Martineåsen er i rute, men arbeidet med områdeplanene for Tenvik og Faret har av kapasitetshensyn tatt noe lengre tid. Virksomheten har lagt fram 16 reguleringsplaner hvorav 13 private planer til sluttbehandling, og 11 reguleringsplaner lagt ut til offentlig ettersyn og høring.
Byggesak - Kvalitet saksbehandling	Byggesak har saksbehandlet 239 dispensasjonssaker som mer enn målet på 100. Den gjennomsnittlig saksbehandlingstiden for byggesaker med 12 ukers frist har vært på 10,1 uker, og for byggesaker med 3 ukers frist på 3,2 uker. Virksomhetens etterslep ved inngangen i 2018 er betydelig redusert, men for å fortsette den gode trenden må det opprettholdes et høyt fokus på forbedringspunkter slik at mindre tid må brukes på å ettergå eldre saker. Det er gjennomført 6 foretakstilsyn, som er lavere enn forventet.
Geodata - Oppmålingssaker	Geodata har i 2018 hatt en gjennomsnittlig saksbehandlingstid i oppmålingssaker på 9 uker, 6 uker på sammenslåings- og seksjoneringsaker og 5 uker på matrikkelføring selv om det har vært noen avvik som følge av kommunesammenslåingen. Virksomheten ajourført kartdata etter flyfotograferingen i 2017. I tillegg har Geodata bidratt til forbedring av saksflyter og bistått andre enheter med digitalisering av blant annet arkiv.
KMT F - Rehabilitering vann- og avløpsledninger	KMT-Forvaltning har i 2018 fjernet 96,9 % av fosforet i drikkevannet, som er 6,9 % bedre en målsettingen. Virksomheten har håndtert anbudsunderlag for nytt søppelanbud, og lagt fram og fått vedtatt Trafikksikkerhetsplanen. Fontenen på Torvet ble rehabilitert og åpnet før 17. mai, og park har fulgt opp og kontrollert 129 lekeplasser. Veivedlikeholdet har vært godt og har bidratt til god framkommelighet både for bilister og syklistene, mens gjenvinningsgraden på renovasjon har vært litt lavere enn forventet. Det har også vært jobbet godt med større VA-prosjekter bl.a. i Nevlunghavn og Bøkelia
KMT Øya - Forebygging oversvømmelser	KMT-Øya har i 2018 tømt 1 500 av kommunens vel 6 000 sluk, og har hatt et ekstra fokus på fareområder og flaskehals i forhold til mulige oversvømmelser. Ellers har 2018 vært preget av

Årsrapport 2018

Målsetting	Status måloppnåelse
	brøyteomfanget grunnet den snørike vinteren, og parkoppfølging grunnet den tørre sommeren. Det er i 2018 blitt installert GPS-tracking i samtlige brøytebiler.
Landbruk - Frister saksbehandling	Landbruk har i 2018 sørget for at alle søknader er blitt behandlet innen gitte frister, også det betydelige omfanget av avlingsskadeerstatninger som kom inn høsten 2018 etter tørkesommeren. Oppslutningen om SMIL-ordningen har vært god, og 90 % av midlene er tildelt avrenningstiltak mens de resterende 10 % er tildelt kulturlandskapstiltak.
Larvik Brannvesen - Samarbeid brannvesen	Brann og Redning har i 2018 fulgt opp prosessen med å utrede et felles brannvesen med Sandefjord Brann og Redning. I tillegg har virksomheten gjennomført dykkeropplæring slik at Larvik kommune fra og med 2019 har en bemanning med redningsdykkere som kan bistå i hele regionen. Det er også etablert et eget kompetansemiljø for feing og tilsyn i 2018.
Stab-støtte - Klima- og energiplan	Miljø har i 2018 fått levert et klimabudsjett både for kommunen som virksomhet og for Larvik som samfunn, og det er igangsatt tiltak innenfor alle de fem fokusområdene (se egen rapportering i årsrapporten)

Status investeringer

Beløp i 1000

Investering	Vedtatt totalt	Påløpt totalt	Vedtatt ferdigår	Estimert ferdig (kvartal)	Rev. bud.	Regnskap	Avvik	Status
AC rehabilitering 2019	500	123	0	4K-2019	500	123	377	Iht. plan
Anskaffelse av 3 EL-biler, Geodata	700	699	2018	2K-2018	700	699	1	Ferdig
Avløpsverk - investeringstiltak i Lillevik renseanlegg	200	158	0	4K-2019	200	158	42	Iht. plan
Barkevik og Huseby pumpestasjoner	3 000	151	0	4K-2019	3 000	151	2 849	Iht. plan
Berganmoen næringsområde VVA	5 132	11 155	2019	4K-2018	5 132	11 155	-6 023	Ferdig
Biler og maskiner KMT 2018	5 600	6 513	0	4K-2019	5 600	6 513	-913	Ferdig
Bjønnesbrygga rehabilitering	3 500	3 860	2019	4K-2019	3 500	3 860	-360	Iht. plan
Bommestad - Hølen avløp etappe 1	1 400	523	0		1 400	523	877	Iht. plan
Bommestad - Hølen avløp etappe 2	1 500	989	0	4K-2019	1 500	989	511	Iht. plan
Brann - ny stigebil	5 495	7 709	2018	4K-2018	5 500	7 709	-2 209	Ferdig
Brunlanesveien - Strandebakken avløp	500	434	0		500	434	66	Forsinket
Bøkelia VVA anlegg etappe 1	10 250	9 256	0	4K-2019	10 250	9 256	994	Iht. plan
Digitalt eiendomsarkiv	2 104	2 464	2018	4K-2018	2 106	2 464	-358	Ferdig
Dolven - Foldvik AC	9 000	12 615	0		9 000	12 615	-3 615	Iht. plan
Elveveien avløp i GS vei	200	275	0		200	275	-75	Iht. plan
Etablering gang/sykkelvei 2016 - 2019	78 750	0	2023	4K-2021	750	0	750	Iht. plan
Fagerliveien - Sportsveien VVA	350	210	0	4K-2020	350	210	140	Iht. plan

Årsrapport 2018

Investering	Vedtatt totalt	Påløpt totalt	Vedtatt ferdigår	Estimert ferdig (kvartal)	Rev. bud.	Regnskap	Avvik	Status
Ferdige VVA prosjekter etterkostnader	300	786	0	4K-2019	300	786	-486	Iht. plan
Fontene Torget	3 108	3 170	2018	2K-2018	3 110	3 170	-60	Ferdig
Gamle brannstasjon VA	480	446	0		480	446	34	Ferdig
Gopledal ny båt 2018	360	352	0		360	352	8	Ferdig
Greveveien VA	260	240	0		260	240	20	Ferdig
GS - vei Månejordet - Bøkeskogen	1 250	709	0	4K-2019	1 250	709	541	Iht. plan
Gunnar Reiss Andersens gate vannledning	1 200	855	0	4K-2019	1 200	855	345	Ferdig
Guriskogen Vest - kjøp og regulering av tomter	0	392	2021	4K-2019	0	392	-392	Forsinket
Hem istandsetting VA etter spregningsuhell	300	1 059	0	4K-2019	300	1 059	-759	Ferdig
Herregården - Karistranda VA etappe 2	40	61	0	4K-2019	40	61	-21	Ferdig
Hole boligfelt VVA	5 200	5 474	2019	4K-2018	5 200	5 474	-274	Iht. plan
Hølen omlegging av pumpeledning	700	930	0		700	930	-230	Iht. plan
Hølen pumpestasjon ombygging	40	97	0		40	97	-57	Forsinket
Hølen pumpestasjon støyisolering	250	314	0		250	314	-64	Iht. plan
Informasjonstavler parker og friområder	1 000	101	2023	4K-2021	250	101	149	Forsinket
Kanalgata og Sjøgata avløppspumpestasjoner	500	600	0		500	600	-100	Iht. plan
Kaupangåsen VA	1 212	907	0	4K-2019	1 212	907	305	Ferdig
Kongeskipstasjon	400	162	2018	4K-2018	400	162	238	Forsinket
Krabbedammen, rehabilitering	1 000	151	2019	4K-2018	1 000	151	849	Forsinket
Kulvert Lillejordet vei	1 000	389	0	4K-2019	1 000	389	611	Ferdig
Kvartalslekeplasser	5 750	338	2022	4K-2021	250	338	-88	Iht. plan
Kyststi Tjølling	6 000	876	2021	4K-2021	3 000	876	2 124	Iht. plan
Ladestasjoner elbil	4 289	566	2023	4K-2021	1 289	566	723	Iht. plan
Larvik gjestehavn	656	0	2018	4K-2018	657	0	657	Ferdig
Larvik Torg utbedring av lekeplassen	450	474	0	4K-2019	450	474	-24	Ferdig
Løveskogen avløp	2 200	2 269	0		2 200	2 269	-69	Forsinket
Naugfoss vannverk ny brønn	1 400	321	0	4K-2019	1 400	321	1 079	Iht. plan
Nevlunghavn VA	600	790	0		600	790	-190	Iht. plan
Nevlunghavn VA etappe 1	9 065	8 937	2018	4K-2018	9 066	8 937	129	Iht. plan
Nevlunghavn VVA etappe 2	3 600	2 038	0	4K-2019	3 600	2 038	1 562	Iht. plan
Nordgata/Barkevikeien VA	9 900	10 707	0		9 900	10 707	-807	Ferdig
Nordkvelde VA	400	389	0		400	389	11	Ferdig
Parker og friområder investeringer	500	425	0		500	425	75	Iht. plan
Rakke, universell utforming	250	0	2018	4K-2018	250	0	250	Iht. plan
Rehabilitering avløp	288 805	0	2024	4K-2018	7 705	0	7 705	Iht. plan
Rehabilitering vann	195 715	0	2024	4K-2018	2 915	0	2 915	Iht. plan
Reipbanegata VA	400	162	0	4K-2019	400	162	238	Forsinket

Årsrapport 2018

Investering	Vedtatt totalt	Påløpt totalt	Vedtatt ferdigår	Estimert ferdig (kvartal)	Rev. bud.	Regnskap	Avvik	Status
Rødberg bekk	100	95	0		100	95	5	Ferdig
Skredsikring, Farete	599	964	2018	4K-2018	600	964	-364	Ferdig
Solstad - Varden etappe 3.	3 300	3 165	0		3 300	3 165	135	Iht. plan
Solstad - Varden VA etappe 4	2 225	1 475	0	4K-2019	2 225	1 475	750	Iht. plan
Solstad Syd VA etappe 2	300	181	0	4K-2019	300	181	119	Ferdig
Stavern Torg/Storgaten VA	1 600	1 677	0		1 600	1 677	-77	Iht. plan
Sykkeltiltak	4 000	391	2024	4K-2018	1 000	391	609	Iht. plan
Søndersrød - Omre avløp	1 000	24	0		1 000	24	976	Iht. plan
Trafikksikkerhet	1 250	1 298	0		1 250	1 298	-48	Iht. plan
Trafikksikkerhet Gml Stavensvei	6 998	4 358	2018	4K-2018	7 000	4 358	2 642	Forsinket
Trafikksikkerhetstiltak	11 250	67	2024	4K-2018	2 250	67	2 183	Iht. plan
Trapper Mesterfjellet - begge sider	2 000	995	2018	4K-2018	2 000	995	1 005	Ferdig
Ula nedgravd renovasjonskonteiner	800	886	0		800	886	-86	Ferdig
Utskifting AC 2013-2015	700	587	0		700	587	113	Iht. plan
Valmueveien overvann, avløp	600	2	0		600	2	598	Iht. plan
Vei og fortau i forbindelse med vann- og avløpsanlegg	9 763	0	2022	4K-2018	763	0	763	Iht. plan
Vei; investeringer 2018	1 500	1 531	0	4K-2019	1 500	1 531	-31	Iht. plan
Veiformål	31 499	0	2024	4K-2018	-1	0	-1	Iht. plan
Veilys 2018	13 750	13 562	0		13 750	13 562	188	Iht. plan
Veilys i forbindelse med vann- og avløpsanlegg	11 709	0	2022	4K-2018	2 709	0	2 709	Iht. plan
Sum øvrige prosjekter	0	0			0	13 658	0	
Sum	815 934	133 881			156 068	147 539	22 187	

AC rehabilitering 2019

Et kort strekk med asbestsementledning er skiftet ved Hem.

Anskaffelse av 3 EL-biler, Geodata

3 EL - biler er innkjøpt innenfor den økonomiske rammen. Bilene er nå i daglig drift og dekker det meste av avdelingens transportbehov.

Avløpsverk - investeringstiltak i Lillevik renseanlegg

Mindre tiltak som gjennomføres for å optimalisere driften av anlegget.

Barkevik og Huseby pumpestasjoner

To kloakkpumpestasjoner skal rehabiliteres. Arbeidene er noe forsinket. Begge stasjonene vil bli ferdig rehabilitert i løpet av 2019.

Berganmoen næringsområde VVA

Vei, vann- og avløpsanlegget er utbedret og utvidet på industriområdet. Tiltaket er vedtatt av tidligere Lardal kommune. Anlegget var underbudsjettet med ca 6 mill kr i 2018. Overskridelsen vil bli dekket innenfor årets totale ramme for investeringer.

Biler og maskiner KMT 2018

Biler og maskiner skiftes ut etter en plan. Hovedregelen er at biler ikke skal skiftes ut før de er 10 år gamle. To leasingavtaler i Lardal gikk ut rett etter nyttår. Disse to er erstattet ved kjøp av to biler som Lardal kommune hadde bestilt før kommunesammenslåingen. Merforbruket på budsjettet i 2018 dekkes innenfor KMT F sin investeringsramme.

Bjønnesbrygga rehabilitering

Planen var at brygga skulle være ferdig rehabilitert til sommerferien. Arbeidene tok noe lengre tid enn planlagt og brygga var ferdig i løpet av sommeren. Netto forbruk i 2018 er på 2,208 mill kr. Kommunen har fått statstilskudd på ca 1,7 mill kr til prosjektet.

Bommestad - Hølen avløp etappe 1

Anlegget er en del av en større oppgradering av avløpsanlegget i området. Arbeidene startet opp høsten 2018 og denne etappen planlegges ferdig i løpet av 2019.

Bommestad - Hølen avløp etappe 2

Anlegget er en del av en større oppgradering av avløpsanlegget i området. Arbeidene startet opp høsten 2018 og denne etappen planlegges ferdig i løpet av våren 2020.

Brann - ny stigebil

Stige bilen er satt i drift. Merforbruket vil bli noe redusert etter salg av den gamle stige bilen. Forventet salgspris er kr 400 000.

Brunlanesveien - Strandebakken avløp

Anlegget er en omlegging og tilknytning av eksisterende boliger til avløpsanlegget. Planlegging av anlegget startet i 2018 og utførelse vil skje i løpet av 2019.

Bøkeli VVA anlegg etappe 1

Vann- og avløpsledningene skal rehabiliteres. Samtidig vil fortau og veilyls bli reetablert/skiftet ut. Arbeidene startet høsten 2018 og vil pågå til våren 2020.

Digitalt eiendomsarkiv

Alle dokumenter er skannet slik at de er tilgjengelige digitalt. Jobber nå med etterarbeid og kvalitetskontroll. Prosjektet avsluttes sommeren 2019.

Dolven - Foldvik AC

Anlegget gjennomføres i 2018 og 2019. Merforbruket i 2019 skyldes at fremdriften ligger foran planlagt fremdrift.

Elveveien avløp i GS vei

Planlegging av tiltaket har startet. Statens vegvesen skal bygge GS vei og Larvik kommune skal utbedre avløpsanlegget samtidig. Planen er at tiltaket blir bygd i 2021.

Etablering gang/sykkelvei 2016 - 2019

Planlegging av en etappe fra Gamle E18 ved Månejordet til Bøkeskogen ble utført på høsten. Bygging av GS veien vil skje i 2019.

Fagerliveien - Sportsveien VVA

Anlegget skal bygge nye fortau i området, som er skolevei. Veilys, vann- og avløpsledninger skal også rehabiliteres. I 2018 har det pågått prosjektering. Anleggsarbeidene starter til sommeren og avsluttes vinteren 2019/2020.

Ferdige VVA prosjekter etterkostnader

På dette prosjektet føres kostnader som er etterkostnader fra tidligere avsluttede prosjekter. De vanligste etterkostnadene er små justeringer på drenering, justering av hvordan overvann håndteres osv. Merforbruket dekkes innenfor den totale rammen for investeringer i 2018.

Fontene Torget

Rehabiliteringen av fontenen er ferdig og fontenen ble åpnet til 17. mai. Arbeidene ble dyrere enn de 2 mill kr som var budsjettet i 2017. Resultatet ble 3,2 mill kr i 2018. Arbeidene finansieres ved gjenbevilgning av 1,7 mill kr. Resterende dekkes ved bruk av investeringsmidler KMT F i 2018.

Gamle brannstasjon VA

Anlegget ble i hovedsak gjennomført i 2017. Utgiftene i 2018 er avsluttende fakturaer knyttet til sluttoppgjør.

Gopledal ny båt 2018

Vannverket har skiftet ut sin gamle båt med en ny. Båten brukes i forbindelse med vannprøver i Farris.

Greveveien VA

Anlegget ble i hovedsak gjennomført i 2017. Utgiftene i 2018 er avsluttende fakturaer knyttet til sluttoppgjør.

GS - vei Månejordet – Bøkeskogen

Planlegging startet i 2018. Veien vil bli bygget i 2019.

Gunnar Reiss Andersens gate vannledning

Anlegget er utløst av nye garasjer for LABO i området. En stor vannledning ble lagt om og kommunen har vært med på deler av arbeidene.

Guriskogen Vest - kjøp og regulering av tomter

Det skal opparbeides infrastruktur for boligområdet. Grunnentreprenør er anskaffet. Ferdigstillelse av prosjektet forventes i midten av August 2019.

Hem istandsetting VA etter sprenningsuhell

Prosjektet er istandsetting av kommunal kloakkpumpestasjon etter sprenningsuhell i området. statens vegvesen vil dekke kommunes kostnader til reparasjon, bortsett fra standardheving. det er blant annet bygd et offentlig toalett i tilknytning til pumpestasjonen. Toalettet etableres som en del av kyststien i Tjølling.

Herregården - Karistranda VA etappe 2

Prosjektet er ferdig og kostnadene i 2018 er knyttet til mindre justeringer.

Hole boligfelt VVA

Bygging av VVA anlegg på Hole boligfelt er underbudsjettert med ca 0,3 mill kr i 2018. Dette er et prosjekt som er overtatt fra tidligere Lardal kommune. Merforbruket vil bli dekket innenfor årets ramme til investeringer. Sluttnota vil bli belastet i 2019.

Hølen omlegging av pumpeledning

Et kort ledningsstrekke måtte legges om slik at utbygger av boliger i området ikke ble forsinket i sin fremdrift. Noen komplikasjoner gjorde at anlegget ble mer omfattende enn først antatt. Merforbruket dekkes innenfor rammen til rehabilitering. Det er også påløpt utgifter til prosjektet i 2019.

Hølen pumpestasjon ombygging

Ombyggingen er i hovedsak ferdig, det gjenstår noe

Hølen pumpestasjon støyisolering

Ombyggingen av pumpene er ferdig og støynivået er nå på et akseptabelt nivå. Det mangler nå kun dokumentasjon fra leverandøren før kommunen overtar pumpene. Leverandøren vil dekke alle kostnadene i forbindelse med oppretting av pumpene.

Informasjonstavler parker og friområder

Informasjonstavler/skilt er satt opp på følgende steder i 2018: Revet og Hvittensand.

Kanalgata og Sjøgata avløpspumpestasjoner

Prosjektets formål var å oppgradere to kloakkpumpestasjoner. Arbeidene er ferdige. Merforbruket dekkes av årets ramme for rehabilitering.

Kaupangåsen VA

Prosjektet er gjennomført i 2017 og 2018. Formålet var å etablere ny avløpsledning og skifte ut vannledning. Det er også foretatt utbedringer av overvannshåndteringen ved Kaupangveien.

Kongeinskripsjon

Sittebenker og steinlegging er ferdig etablert ved Kongeinskripsjonene i Herregårdsbakken. Planen var at lys skulle monteres i høst, men leverandøren hadde ikke kapasitet. Lysene og informasjonstavler skal monteres våren 2019.

Krabbedammen, rehabilitering

Prosjektet startet opp med planlegging i 2018. Det har vist seg at det er vanskelig å få entreprenører, som vi har rammeavtale med, til å gi pris på grunnarbeidene. Oppstart er derfor forsinket. Det er gjort et nytt forsøk på å få inn tilbud som er innenfor prosjektets ramme, men prosjektet blir dyrere enn bevilgningen og er derfor ikke igangsatt. Det må eventuelt fremmes fremmet ny sak i kommunestyret.

Kulvert Lillejordet vei

I forbindelse med etablering av nye boliger legges gang- og sykkelveien om og kulverten forlenges og rehabiliteres.

Kvartalslekeplasser

Lekeplassen på Larvik torg er utvidet. Lekeplassen på batteristranda er utvidet og lekeplassen på Veldre er grunnarbeidene ferdig resten ferdigstilles våren 2019.

Kyststi Tjølling

Bygging av 2 toaletter startet i 2018 og sluttføres i 2019. Det er etablert P-plass ved Oterøyveien. Planlegging, byggesøknader tok lengre tid enn forutsatt. På kyststien er 18 km av de planlagte 42 km ferdig merket. Prosjektet gjennomføres i perioden 2018 - 2021.

Ladestasjoner elbil

Det er nå etablert ladestasjoner i Nevlunghavn og på Skotta. Antall ladepunkter er utvidet på følgende steder: Prinsekvartalet, Storgata og Bukta.

Larvik gjestehavn

Reguleringsplan for gjestehavn er vedtatt av kommunestyret. Kostnadsoverslag og geotekniske undersøkelser i sjøen er gjennomført. Kommunestyret vedtok å ikke gå videre med realisering av gjestehavn.

Larvik Torg utbedring av lekeplassen

Lekeplassen på torget ble utbedret i forbindelse med reparasjonen av fontenen.

Løveskogen avløp

Rehabiliteringen av en avløpsledning som i utgangspunktet var en forholdsvis enkel sak har tatt mye lengre tid og blitt betydelig dyrere enn planlagt. Lange diskusjoner med entreprenøren om kvaliteten på arbeidet som var utført endte med et forlik. Midt oppe i diskusjonen gikk entreprenøren konkurs. Forliket er nå inngått med konkursboet. Anlegget fungerer, men har ikke den kvaliteten som var forutsatt. Vi vil derfor foreta utbedringer av anlegget i 2019.

Naugfoss vannverk ny brønn

Det er boret en ekstra brønn og etablert nye styringskap på de eksisterende brønnene, som er sikret mot høy vannstand i Lågen. Kapasiteten på vannverket er økt. Prosjektet fortsetter i 2019 med elektro og styringssystemer.

Nevlunghavn VA

Dette er etappe 0 i Nevlunghavn. Etappen er ferdig. Overskridelsen i forhold til budsjett dekkes av etappe 1 og 2.

Nevlunghavn VA etappe 1

Etappe 1 i Nevlunghavn er for det meste ferdig.

Nevlunghavn VVA etappe 2

Etappe 2 i Nevlunghavn forventes ferdig til sommeren 2019.

Nordgata/Barkevikveien VA

Anlegget er ferdig og tatt i bruk. Merforbruket dekkes innenfor rammen til rehabilitering i 2018.

Nordkvelde VA

Etter at anlegget hadde vært ute på anbud ble det besluttet å ikke gjennomføre arbeidene på grunn av for store kostnader i forhold til nytten.

Parker og friområder investeringer

Det er investert i flere områder, blant annet Batteristranda, gangbru på kyststien i Brunlanes. Det er også kjøpt inn lekeplassutstyr som monteres i 2019.

Rakke, universell utforming

Det har ikke vært gjort investeringstiltak på Rakke i 2018. Informasjonssenter vil bli etablert i 2019. Parkeringsplassen vil bli rustet opp og få økt kapasitet.

Rehabilitering avløp

Dette er rammen for årets investeringer på avløp. Beløpet fordeles ut på de aktuelle prosjektene gjennom året.

Rehabilitering vann

Dette er rammen for årets investeringer på vann. Beløpet fordeles ut på de aktuelle prosjektene gjennom året.

Reipbanegata VA

I forbindelse med at Statens vegvesen skal rehabilitere gata skal kommunen skifte ut vann- og avløpsledninger. På grunn av E18 utbyggingen er oppstart utsatt. Forventer nå oppstart sommeren 2019.

Rødberg bekk

Tiltaket med nye store kulverter under Stavernsveien og Møllebakken ble besluttet gjennomført etter flommen på Rødberg. Anlegget ble ferdig i 2017. Årets kostnader er knyttet til avtale/oppgjør med Skagerak energi etter flytting av strømkabler.

Skredsikring, Faret

Sikringstiltaket er ferdig. Skjødsel av vegetasjon i 3 år er en del av entreprisen. Dette vil medføre kostnader i 2018, 2019 og 2020. Årets kostnader dekkes innenfor investeringsrammen. Tidligere år ble prosjektet betydelig rimeligere enn budsjettet. Kostnadene til skjødsel i 2019 må dekkes innenfor KMT sin ramme. I 2020 blir det kun kostnader til bekjemping av fremmede arter, som det er egen bevilgning på.

Solstad - Varden etappe 3.

Anlegget er en del av rehabiliteringen på Solstad som foregår i flere etapper. Store forsinkelser på anlegget, i tillegg gikk entreprenøren konkurs. Anlegget er nå avsluttet av en annen entreprenør som kommunen måtte leie inn.

Solstad - Varden VA etappe 4

Anlegget er en del av rehabiliteringen på Solstad som foregår i flere etapper. Arbeidene utføres i løpet av 2019.

Solstad Syd VA etappe 2

Hoveddelen av prosjektet var ferdig i 2017. Det er bare ført utgifter til avsluttende arbeider i 2018.

Stavern Torg/Storgaten VA

Rehabilitering og omlegging av avløpet er hovedjobben i dette anlegget. Anlegget er forsinket i forhold til opprinnelig plan. En av årsakene er at grunnundersøkelser har tatt lengre tid enn forutsett. Forventet oppstart er nå august med gjennomføring i 2019 og 2020.

Sykkeltiltak

En mindre strekning langs Kakenveien ble bygget i 2018.

Søndersrød - Omre avløp

Prosjektet har tatt litt lengre tid enn planlagt. Avløpet er nå utbedret og arbeidene ble ferdige vinteren 2019.

Trafikksikkerhet

Flere mindre tiltak er gjennomført i 2018. Det er blant annet satt opp bommer ifm. nye GS-veier i Nansetgata og kjøpt inn nye sykkelstativer til Indre havn og Nevlunghavn.

Trafikksikkerhet Gml Stavernsvei

Det meste av arbeidene er utført. Asfaltering vil bli foretatt våren 2019.

Trafikksikkerhetstiltak

Tiltakene er i hovedsak ført under prosjektet veiinvesteringer 2018 og veilys 2018.

Trapper Mesterfjellet - begge sider

Trappene er rehabilitert etter planen. Arbeidene er ferdig og ble betydelig rimeligere enn budsjettet.

Ula nedgravd renovasjonskonteiner

Nedgravd renovasjonsløsning er etablert.

Utskifting AC 2013-2015

Hoveddelen av prosjektet var ferdig i 2017. Det er i 2018 bare ført utgifter til avsluttende arbeider.

Valmueveien overvann, avløp

Tiltaket er forsinket. Vil bli utført våren 2019.

Vei og fortau i forbindelse med vann- og avløpsanlegg

Utgiftene føres på hvert av de aktuelle vann- og avløpsprosjektene.

Vei; investeringer 2018

Prosjektet gjelder flere mindre tiltak både for trafikksikkerhet og forbedring av standard på enkelt korte veistrekninger/bruer.

Veiformål

Budsjettet er fordelt ut på de aktuelle prosjektene.

Veilys 2018

Standarden på veilyset har innenfor enkelte områder vært dårlig. Blant annet mange dårlige trestolper. Det er nå bevilget betydelige midler til å forbedre standarden innenfor veilys. Det er skiftet ut mer enn 100 trestolper. Veilyset er skiftet ut og kabler er gravd ned i bakken i Frostvedtveien og på Farriseidet. Veilys og trafikksikkerhet har vært to fokusområder i 2018. På høsten ble veilyset skiftet ut og kabler er gravd ned i bakken i et område på Hovland.

Veilys i forbindelse med vann- og avløpsanlegg

Utgiftene er ført sammen med de aktuelle vann- og avløpsprosjektene.

Sammendrag status investeringer

KMT-Forvaltning:

Investeringene følger de budsjetterte totalrammene for 2018 med unntak av noe prosjekter som er kommentert under.

Rehabiliteringen av fontenen på torget ble dyrere enn de 2 mill kr som var budsjettert i 2017. Resultatet ble 3,2 mill kr i 2018. Arbeidene finansieres ved gjenbevilgning og bruk av investeringsmidler fra veibudsjettet til KMT F i 2018.

Bygging av VVA anlegg på Hole boligfelt er underbudsjettert med ca 0,3 mill kr i 2018. Dette er et prosjekt som er overtatt fra tidligere Lardal kommune. Sluttnota vil komme i 2019.

Bygging av VVA anlegg på Berganmoen industriområde er underbudsjettert med ca 6,0 mill kr dette er et prosjekt som er overtatt fra tidligere Lardal kommune.

Det er brukt store summer på investeringer i nye veilys i år. Forbruk på omtrent 13,6 mill kr. Investeringene dekkes innenfor vei sitt budsjett. Årsaken til det store investeringsbehovet er blant annet mange dårlige trestolper som måtte skiftes etter at det er foretatt råtekontroll i hele kommunen. Sikkerheten er prioritert og derfor er svært mange stolper skiftet i 2018.

Geodata:

3 El - biler er innkjøpt innenfor den økonomiske rammen. Bilene er nå i daglig drift og dekker det meste av avdelingens transportbehov.

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2018	1,80 %	2,60 %	4,40 %

Korttids sykefravær i Areal og teknikk som helhet var svært lavt i 2018, totalt sett 1,8 %. Det er forskjeller mellom virksomhetene, men ingen ligger over 6 % noen del av året.

Langtids sykefraværet i Areal og teknikk som helhet var også lavt i 2018, totalt sett 2,6 %. Her er det imidlertid større forskjeller mellom virksomhetene. To av virksomhetene har hatt langtids sykefravær på gjennomsnittlig over 7 % i 2018. Sykefraværet er fulgt opp i henhold til gjeldende rutiner. En sykemelding var delvis arbeidsrelatert.

Samlet sykefravær i Areal og teknikk var 4,4 % i 2018.

Brann og redning

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap	Rev. bud.	Avvik i kr	Avvik i %
	2018	2018		
51-Brann og redning	34 250	33 870	-381	-1,1 %
Sum	34 250	33 870	-381	-1,1 %

Årsresultatet viser et merforbruk på kr 380 000 som er knyttet til beredskapsavdelingen. Dette skyldes store vikarutgifter og overtid knyttet til redningsdykkerutdanning. I tillegg kom det et merforbruk på brannberedskap i tidligere Lardal kommune for 2017 på vel kr 114 000. Den tørre sommeren medførte også noe ekstra kostnader for mer bruk av skogbrannfly og innkallingsmannskap fra Hvitvingfoss brannstasjon.

Status målsettinger

Målsetting

Status måloppnåelse

Innsatsområde 1: Samarbeid
brannvesen

Rapport i forbindelse med utredning av felles brannvesen med Sandefjord er ferdig. Oppfølging fortsetter i 2019. Det er jevnlig møter mellom ledelsen i de to brannvesenene for videreutvikling av samarbeidet.

Innsatsområde 2: Forebyggende
brannvern

Forebyggende avdeling arbeider mye med tiltak og samarbeidsarenaer i forbindelse med brannsikkerhet for utsatte grupper. Montering av røykvarsler på trygghetsalarm er et satsningsområde sammen med Helse og omsorg.

Feiing av fritidsboliger har startet opp etter nytt sentralt krav om dette. Feierkapasiteten er øket med ett gebyrfinansiert årsverk.

Status resultatmål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Resultat i 2017	Ønsket resultat 2018	Oppnådd resultat	Beskrivelse mål
Innsatsområde 1: Samarbeid brannvesen	Ferdigstille og implementere felles ROS for Larvik og Sandefjord ila 2017. Kommunesammenslåinger forsinker ferdigstillelsen av dette arbeidet noe. Grovanalyse av hendelser og felles innsatsrutiner er etablert.	Ferdigstille og implementere felles ROS for Larvik og Sandefjord ila 2017. Kommunesammenslåinger forsinker ferdigstillelsen av dette arbeidet noe. Grovanalyse av hendelser og felles innsatsrutiner er etablert.	100	100	100	Gjennomgang og forankring i kommunestyret gjenstår.
Innsatsområde 2: Forebyggende brannvern	Etablere eget kompetansemiljø for feiing og boligtilsyn innen 2018.	Etablere eget kompetansemiljø for feiing og boligtilsyn innen 2018.		100	100	kapasiteten er økt med ett gebyrfinansiert årsverk for å håndtere fritidsboliger.

Status økonomiplan tiltak

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme år 1	Prognose	Avvik	Status	Risiko	Beskrivelse
Tiltak forrige år						
KST 259/16 Brannvesenet. Dykkerberedskap	-1 460	-1 460	0	Ferdig		Gjelder midler til etablering av dykkerberedskap i 2017. Utdanning ferdig og materiell anskaffet. Noe rutinebeskrivelser gjenstår.
Sum	-1 460	-1 460	0			
Nye tiltak						
KST 259/16 Dykkerberedskap driftskonsekvenser	2 070	0	2 070	I arbeid		Lokal særavtale gjenstår.
Sum	2 070	0	2 070			
Sum tiltak	610	-1 460	2 070			

Dykkerberedskapen vil være i operativ drift i løpet av våren 2019. Lokal særavtale under arbeid.

Landbruk

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap 2018	Rev. bud. 2018	Avvik i kr	Avvik i %
52-Landbruk	5 050	4 836	-214	-4,4 %
Sum	5 050	4 836	-214	-4,4 %

Landbruk

Totalt gikk landbruk med et merforbruk på kr 214 000 i 2018. Mesteparten av merforbruket er knyttet til viltforvaltning, jf. omtale nedenfor.

Landbrukskontoret

Regnskapet for 2018 viser et merforbruk på kr 35 000.

Det ble i 2018 brukt ca. kr 38 500 til et nytt kontor. Disse utgiftene lå ikke inne i budsjettet. Det kom inn kr 18 750 over budsjett på gjødslingsplanlegging. Gebyrinntektene på delingssaker og konsesjonssaker ble kr 115 000 over budsjett. Landbrukskontoret fikk i 2018 kr 100 000 i skjønnsmidler til overtidsarbeid i forbindelse med behov for ekstraarbeid til behandling av søknader om avlingsskadeerstatning.

En nyansatt medarbeider i 2018 ble utlånt til tidligere arbeidsgiver, Sande/Holmestrand kommuner, i 40 % av sin stilling fra hun ble ansatt i august og fram til nyttår. Dette innebar at lønnsbudsjettet ikke ble brukt opp. Disse ledige lønnsmidlene, sammen med merinntekter ble benyttet til skanning av gårdsarkivet. Kostnaden med dette var ca. kr 600 000 pluss mva. Skanning av gårdsarkivet lå ikke inne i budsjettet for 2018

Viltforvaltning

Regnskapet for 2018 viser et merforbruk på kr 180 000. Dette skyldes at kostnader til ettersøk av fallvilt ble høyere en avsatt ramme. Kostnadene til ettersøk har vært stigende gjennom flere år. Ettersøk av fallvilt er en lovpålagt oppgave. Viltnemnda er vedtatt avvirket og det arbeides med å få på plass en ny administrativ organisering og oppgavefordeling som en følge av dette.

Viltfond

Viltfondet skal alltid gå i null regnskapsmessig da inntekter og utgifter i fondet salderes med

Status målsettinger

Målsetting

Innsatsområde 1: Frister saksbehandling

Status måloppnåelse

Alle søknader ble behandlet innenfor fastsatte frister.

Innsatsområde 2: Økt bruk av SMIL-ordningen

Landbrukskontoret driver aktiv rådgivning og veiledning innenfor sitt ansvarsområde. Oppslutningen til SMIL-ordningen i 2018 var god. Omlag 90 % av midlene gikk til avrenningstiltak, resterende 10 % til kulturlandskapstiltak.

Status resultatmål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Resultat i 2017	Ønsket resultat 2018	Oppnådd resultat	Beskrivelse mål
Innsatsområde 1: Frister saksbehandling	Alle søknader om produksjonstilskudd er behandlet innen statens fastsatte frister.	Alle søknader om produksjonstilskudd er behandlet innen statens fastsatte frister.		100	100	Alle søknader ble behandlet innenfor fastsatte frister.
Innsatsområde 2: Økt bruk av SMIL-ordningen	Øke innvilgningen av SMIL-tilskudd med ca 10 % per år.	Tilskudd etter søknad.	600 000		843 135	Landbrukskontoret driver aktiv rådgivning og veiledning innenfor sitt ansvarsområde. Oppslutningen til SMIL-ordningen i 2018 var god. Omlag 90 % av midlene gikk til avrenningstiltak, resterende 10 % til kulturlandskapstiltak.

Status økonomiplan tiltak

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme år 1	Prognose	Avvik	Status	Risiko	Beskrivelse
Kommunestyrets vedtak						
Landbruk	400	400	0	Ferdig		Medarbeider ansatt
Sum	400	400	0			
Sum tiltak	400	400	0			

Arealplan

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap	Rev. bud.	Avvik i kr	Avvik i %
	2018	2018		
53-Arealplan	10 591	10 131	-460	-4,5 %
Sum	10 591	10 131	-460	-4,5 %

Virksomhet Arealplan ligger ved årsslutt noe over budsjett etter overføringer til 2019. Gebyrinntektene ble kr 500 000 over budsjett i 2018 og det arbeides godt med de ressursene som er tilgjengelig. Rundt 60 reguleringsplaner er i prosess. Det samme er 4 områdeplaner og rullering av kommuneplanens arealdel og kommunedelplanene for Larvik og Stavern. Det arbeides mye og koordinert med kommunedelplan for InterCity som tar store ressurser fra Arealplan og andre virksomheter i kommunen knyttet til oppfølging av enkelttemaer og medvirkning i høringsperioden.

Det er ansatt to nye arealplanleggere; en gebyrfinansiert og politisk vedtatt og en som erstatning for en medarbeider som slutter. Det pågår rekruttering til en 100 % merkantil stilling hvor 50 % skal disponeres av Arealplan. Ved utgangen av 2018 er virksomheten presset på ressurser. Man har ikke en ønsket fremdrift på flere planområder, hovedsakelig reguleringsplaner.

Aktuelle prosjekter som det jobbes med:

- Martineåsen/Tenvik - 2 områdeplaner - bundet driftsfond er benyttet inn i arbeidet og fordelt mellom områdeplan Martineåsen og områdeplan Tenvik.
- Indre havn og Sentrumsutvikling og mulighetsanalyse jernbane - utredningsarbeidet finansieres ved bruk av bundet driftsfond og prosjektskjønnsmidler fra Fylkesmannen i Vestfold på kr 480 000. Rest reformmidler er overført til 2019.
- Kommuneplanens arealdel og kommunedelplan for Stavern - arbeidet finansieres ved reformmidler i 2018. Rest reformmidler er overført til 2019.
- Avsatte reformmidler til både kommuneplanens arealdel, bevilget 1 mill kr, og gjenstående midler til tiltak i Larvik, bevilget 2,5 mill kr, er overført til 2019.

Status målsettinger

Målsetting Status måloppnåelse

Innsatsområde 1: Fullføre "Planer under arbeid"	Det arbeides målrettet med å fullføre planer under arbeid. Områdeplaner er store og krevende prosesser. For områdeplan Faret har vi ikke hatt ønsket fremdrift i 2018. Arbeidet vil prioriteres i 2019. Det er svært viktig å bringe planen i mål. Det er videre vurdert at områdeplan Tenvik skal overføres grunneier selv for videre arbeid. Områdeplan Martineåsen har god fremdrift og kommer til 1. gangs behandling før sommeren 2019. Områdeplan Kaupang er avhengig av avklaringer hos Riksantikvaren og kommer først til behandling våren 2019. Områdeplan Indre havn inngår i arbeidet med sentrumssonen i Kdp Larvik som rulleres nå.
Innsatsområde 2: Iverksette nye planoppgaver	Det er igangsatt og gjennomført to mulighetsstudier for utvikling av sentrum i Larvik gitt to alternative plasseringer av ny stasjon for InterCity. Det er gjennomført en boligmarkedsanalyse som grunnlag for videre arbeid med kommuneplanens arealdel og kommunedelplanene for Larvik og Stavern.
Innsatsområde 3: Planressurser	Det ligger et betydelig vekstpotensiale i flere av områdeplanene. Det ligger også betydelig vekstpotensiale i de fleste reguleringsplanene som er i vedtatt i 2018.

Status resultatmål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Resultat i 2017	Ønsket resultat 2018	Oppnådd resultat	Beskrivelse mål
Innsatsområde 1:	Fullføre "Planer under arbeid"	Rapportere kvartalsvis på den enkelte plans fremdrift og måloppnåelse.	100	100	50	Vi har ikke ønsket fremdrift på noen av områdeplanene. Dette må arbeides med i 2019.
Innsatsområde 2:	Iverksette nye utredninger og planoppgaver	Rapportere kvartalsvis på den enkelte oppgaves fremdrift og måloppnåelse.	100	100	100	Det er gjennomført nødvendige utredninger i 2018.
Innsatsområde 3:	Planressurser	Rapportere på den enkelte plans fremdrift og hvilket vekstpotensial som ligger i planen.	100	100	50	Det pågår til enhver tid arbeid med rundt 60 reguleringsplaner. Det er høy fremdrift og godt arbeid med reguleringsplanene. I 2018 ble det vedtatt 16 reguleringsplaner i kommunestyret, 13 av disse var private planer. 11 reguleringsplaner ble i tillegg lagt ut til offentlig ettersyn - planarbeidene pågår.

Status økonomiplan tiltak

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme år 1	Prognose	Avvik	Status	Risiko	Beskrivelse
Kommunestyrets vedtak						
Arealplan - inntjening	-400	-400	0	Ferdig		Inntjeningsmålet nådd for 2018.
Arealplan - Nytt årsverk	400	400	0	Ferdig		Ansatt i desember 2018.
Sum	0	0	0			
Sum tiltak	0	0	0			

Arealplan ligger godt over inntektsmålet for 2018.

Det er rekruttert ny medarbeider i tråd med politisk bestilling. Starter i april 2019.

KMT-Forvaltning

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap	Rev. bud.	Avvik i kr	Avvik i %
	2018	2018		
54-KMT-Forvaltning	-1 633	2 499	4 132	165,4 %
Sum	-1 633	2 499	4 132	165,4 %

Virksomhet Kommunalteknikk forvaltning har et mindreforbruk på 4,1 mill kr i 2018. De samlede inntektene ble 6,0 mill kr større enn budsjettet. De samlede utgiftene ble 1,9 mill kr større enn budsjett. Netto forbruk i 2018 ble 4,1 mill kr mindre enn årsbudsjettet. Områdene med mindre netto utgifter enn budsjettet er vei 2,4 mill kr, park 0,1 mill kr, og vann, avløp og renovasjon 1,6 mill kr.

På vei ble det brukt mindre enn budsjett i 2018 for å dekke opp merkostnader til brøyting på virksomheten KMT Øya med 1 mill kr. Ny kryssing av Elveveien, som det var satt av 1 mill kr til, ble ikke gjennomført. Årsaken er at Statens vegvesen som eier Elveveien ikke ville prioritere den nye kryssingen.

Innenfor vann, avløp og renovasjon er tidligere negative fondsmidler fra Lardal kommune utliknet mot årets VAR regnskaper i den sammenslåtte kommunen. På vann og avløp viser gebyrregnskapene en overdekning med 4,4 mill kr som er avsatt på fond og vil bli tilbakebetalt til abonnentene i 2020. På renovasjon er det underdekning på 3,5 mill kr som vil bli tatt inn fra abonnentene i 2020.

Status målsettinger

Målsetting	Status måloppnåelse
Innsatsområde 1: Rehabilitering vann- og avløpsledninger	Gjennomføre rehabilitering av vann- og avløpsledninger for å ha en tilfredsstillende leveringssikkerhet og kvalitet i ledningsnettet og for å tilpasse oss vedtatte / realiserte utbygginger både når det gjelder bolig- og næringsområder.
Innsatsområde 2: Trafikksikkerhet	God fremkommelighet på veinettet og trafikksikkerhetsarbeid mot en null visjon. Det er bevilget ekstra midler slik at fremkommeligheten på g/s veier og fortau skal være minst like god som på veinettet.
Innsatsområde 3: Ivaretagelse av lekeplasser	Lekeplasser i Larvik kommunes parker og friområder skal være sikre og av god kvalitet.
Innsatsområde 4: Gjenvinningsgrad avfall	Senest i løpet av 2021 skal mindre enn 30 % av restavfallet fra henteordningen være typer avfall som kan materialgjenvinnes.

Status resultatmål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Resultat i 2017	Ønsket resultat 2018	Oppnådd resultat	Beskrivelse mål
Innsatsområde 1: Rehabilitering vann- og avløpsledninger	Alle prøver av drikkevannet skal oppfylle krav til vannkvalitet. Utbygging og drift av avløpsvann skal ligge godt innenfor myndighetenes krav til fjerning av fosfor med minimum 90 %.	Alle prøver av drikkevannet skal oppfylle krav til vannkvalitet. Utbygging og drift av avløpsvann skal ligge godt innenfor myndighetenes krav til fjerning av fosfor med minimum 90 %.	90	90	96,9	Fjerning av fosfor 96,9 % (mål 90 %). Resultater er i henhold til mål.
Innsatsområde 2: Trafikksikkerhet	Søke om tilskudd til og gjennomføre min. 2 trafikksikkerhetstiltak pr. år. Brøyting av gang- og sykkelveier skal skje ved 1 cm snø. Rydding og strøing skal intensiveres slik at det er trygg framkommelighet på prioriterte gang- og sykkelveier og fortau hele vinteren.	Søke om tilskudd til og gjennomføre min. 2 trafikksikkerhetstiltak pr. år. Brøyting av gang- og sykkelveier skal skje ved 1 cm snø. Rydding og strøing skal intensiveres slik at det er trygg framkommelighet på prioriterte gang- og sykkelveier og fortau hele vinteren.	1	1	1	Fremkommeligheten har vært god på GS-veiene ved snøfall. På prioriterte GS-veier brøytes det ved 1 cm snø. Trafikksikkerhetstiltaket langs Gamle Stavernsvei gjennomført. 70 meter fortau gjenstår. Det er søkt om tilskudd til GS-vei fra Bøkeskogen til Gopledalsveien. TS-prosjektet langs fv. 43 i Svarstad v. Krobakk gjennomføres i 2019.
Innsatsområde 3: Iveretakelse av lekeplasser	Kontrollere minimum 50 lekeplasser pr år og oppgradere minimum 10 pr. år til godkjent standard. Dokumentasjon på standard og utført kontroll skal være samlet og søkbar i en egen database.	Kontrollere minimum 50 lekeplasser pr år og oppgradere minimum 10 pr. år til godkjent standard. Dokumentasjon på standard og utført kontroll skal være samlet og søkbar i en egen database.		50	129	129 kontrollerte lekeplasser er langt over målet for 2018. I 2017 ble det kontrollert 172 lekeplasser. Måltallet er satt for lavt. 5 lekeplasser ble oppgradert med nye apparater. På 21 lekeplasser er apparater reparert og det er etterfylt sand. Det er fjernet apparater på 7 lekeplasser.
Innsatsområde 4: Gjenvinningsgrad avfall	Gjenvinningsgrad skal være større enn 60,4 %, som var 2015-nivå.	Gjenvinningsgrad skal være større enn 60,4 %, som var 2015-nivå.		60,5	56,5	Gjenvinningsgrad (materialgjenvinning) er 56,5 % i 2018. Sammenlignbart tall for 2015 er 58,5 %. Energigjenvinning i 2018 er 43,5 %. Lardal er ikke med i rapportering for 2018.

Det har vært god måloppnåelse på de fleste områder i 2018. Gjenvinningsgraden på renovasjon er noe lavere enn målsettingen. Dette vil det bli jobbet videre med i 2019.

Status økonomiplan tiltak

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme år 1	Prognose	Avvik	Status	Risiko	Beskrivelse
Tiltak forrige år						
KST 280/16 KMT. Regulering gang- og sykkelveier	0	0	0	Ikke startet		I samråd med SVV er vi enige om å sløyfe tiltaket..
Sum	0	0	0			
Nye tiltak						
KST 096/17 Kyststi Tjølling, økte driftsutgifter	200	250	-50	I arbeid		Driftsutgifter som følge av investeringer i toaletter, P-plasser o.l.
Asfaltering kommunale veier	5 000	5 000	0	Ferdig		Årlig asfaltering av veier. I 2018 var det første året som dette ble ført som driftsutgift.
Sum	5 200	5 250	-50			
Kommunestyrets vedtak						
Lys i Kjøse	20	100	-80	Ferdig		Vei lyset er etablert.
KMT - forvaltning	150	150	0	Ferdig		Økt bevilgning til drift av skjærgårdstjenesten.
Sum	170	250	-80			
Sum tiltak	5 370	5 500	-130			

Alle nye driftstiltak er innarbeidet i budsjettet.

KMT Øya

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap	Rev. bud.	Avvik i kr	Avvik i %
	2018	2018		
55-KMT Øya	45 197	44 437	-760	-1,7 %
Sum	45 197	44 437	-760	-1,7 %

Netto utgifter er 0,8 mill kr større enn årsbudsjettet i 2018. Vei har et netto merforbruk på 0,8 mill kr. Park har et netto merforbruk på 0,6 mill kr. Vann har et netto mindreforbruk på 0,6 mill kr i forhold til årsbudsjettet. Avløp og Fellesutgiftene har et netto resultat omtrent som budsjett.

Det negative avviket på vei er knyttet til snøbrøyting og de unormale værforholdene i 2018. Merforbruket på park har sin årsak i mye snø, svært tørr sommer og omfattende drift av skøytebanen på torget. Sjøppelhåndtering om sommeren krever også mye innsats. Merforbruk til overtid og brøyteutstyr dekkes med 1 mill kr i mindreforbruk på KMT Forvaltning.

Status målsettinger

Målsetting

Innsatsområde 1: Forebygge oversvømmelser

Status måloppnåelse

Fareområder og flaskehals i forhold til mulige oversvømmelser blir fulgt opp med ekstra vedlikehold. Har fokus på at vannveier har tilstrekkelig kapasitet.

Innsatsområde 2: Vintervedlikehold gang- og sykkelveier

Vedlikeholdet er intensivert i 2018. Resultatet er tilfredsstillende fremkommelighet på gang- og sykkelveiene.

Status resultatmål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Resultat i 2017	Ønsket resultat 2018	Oppnådd resultat	Beskrivelse mål
Innsatsområde 1: Forebygge oversvømmelser	Alle kommunens om lag 6.000 veisluk skal tømmes og vedlikeholdes i løpet av perioden. Alle grusveier skal ha oppdaterte grøfter, stikkrenner og kulverter i løpet av 2018.	Alle kommunens om lag 6.000 veisluk skal tømmes og vedlikeholdes i løpet av perioden. Alle grusveier skal ha oppdaterte grøfter, stikkrenner og kulverter i løpet av 2018.		5000	1500	Målet på 5 000 pr år er feil. Revidert plan for tømming av sluk er 1 500 pr år. Det er tømt ca 1 500 sluk i 2018.
Innsatsområde 2: Vintervedlikehold gang- og sykkelveier	Alle brøytebiler og maskiner skal ha montert GPS-trackingsprogram for å dokumentere at brøytingen gjennomføres på rett sted til rett tid primo vinteren 2018.	Alle brøytebiler og maskiner skal ha montert GPS-trackingsprogram for å dokumentere at brøytingen gjennomføres på rett sted til rett tid primo vinteren 2018.		100	100	Alle brøytebiler har nå GPS utstyr.

Sluktømming har vært en prioritert oppgave gjennom hele sommersesongen.

Byggesak

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap	Rev. bud.	Avvik i kr	Avvik i %
	2018	2018		
56-Byggesak	-822	-264	558	-211,7 %
Sum	-822	-264	558	-211,7 %

Virksomhet Byggesak hadde et positivt avvik på 560 000 kr i 2018. Dette skyldes svært god inntjening. Antall behandlede søknader er lavere enn i 2017 samtidig med at inntjeningen er høyere. Gjennomsnittsgebyret pr sak var omlag kr 1 500 høyere i 2018 enn i 2017. Antall og type søknad som innsendes er utenfor virksomhetens kontroll, men det har stor betydning for virksomhetens inntektsnivå og allokering av bemanningen.

Samtidig med at 2018 var et økonomisk svært godt år så var det store utfordringer på bemanningssiden. Langtidssykefraværet var i lengre perioder svært høyt og dette medførte stor belastning på saksbehandlerekapasiteten. Virksomheten bemannet opp, men det er krevende å erstatte erfarne saksbehandlere for en periode.

Status målsettinger

Målsetting

Innsatsområde 1: Kvalitet saksbehandling

Status måloppnåelse

Kommunens planer skal gjennomføres gjennom behandling av enkeltsaker hvor helhetsbildet ivaretas. Gjennom saksbehandlingen skal det legges til rette for en utvikling til beste for samfunnet og den enkelte.

Innsatsområde 2: Saksbehandlingstid

Redusere antall ubehandlede saker/lagerbeholdningen for å sikre raskere og mer effektiv saksbehandling.

Innsatsområde 3: Tilsyn byggesaker

Økt fokus på tilsyn i byggesaker.

Status resultatmål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Resultat i 2017	Ønsket resultat 2018	Oppnådd resultat	Beskrivelse mål
Innsatsområde 1: Kvalitet saksbehandling	Antall dispensasjoner skal i perioden reduseres til samme nivå som sammenlignbare kommuner.	Hente tall fra Kostra.	150	100	239	Antall innvilgede dispensasjonssøknader er 239. Tallet omfatter både delegerte vedtak og vedtak etter politisk behandling. Merk at en søknad kan inneholde flere dispensasjoner.
Innsatsområde 2: Saksbehandlingstid	12-ukers saker skal behandles innen 8 uker.	KOSTRA. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for byggesaker med 12 ukers frist. Kalenderdager	9	8	10,1	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for søknader med 12 ukers frist. Det er stor variasjon i forhold til saksbehandlingstiden på 12 ukers saker - fra 1 dag til 10 måneder.
	3-ukers saker skal behandles innen 3 uker.	KOSTRA. Gj. snittlig saksbehandlingstid for byggesaker med 3 ukers frist. Kalenderdager	3	3	3,2	Det er fristoverskridelse på noen saker særlig knyttet til delingsaker og endringssøknader. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid første halvår av 2018 var nærmere 26 dager, siste halvår var gjennomsnittlig saksbehandlingstid 20 dager.
Innsatsområde 3: Tilsyn byggesaker	Det skal gjennomføres: 8 foretakstilsyn - kvalifikasjon/KS-system. 2 områdetilsyn 3 tilsyn på større prosjekter/tiltak med samfunnsmessig betydning før ferdigattest.	Det skal gjennomføres: 8 foretakstilsyn - kvalifikasjon/KS-system. 2 områdetilsyn 3 tilsyn på større prosjekter/tiltak med samfunnsmessig betydning før ferdigattest. - Opptelling.	8	13	6	Det er gjennomført 3 foretakstilsyn og 3 tilsyn på større prosjekter, jf. evaluering av tilsyn med byggesaker 2018. Ressursbruken på tilsyn er avklart med virksomhetsleder og har sammenheng med ressursituasjonen på byggesak generelt særlig første halvår i 2018

Geodata

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap	Rev. bud.	Avvik i kr	Avvik i %
	2018	2018		
57-Geodata	3 479	4 323	844	19,5 %
Sum	3 479	4 323	844	19,5 %

Virksomhet Geodata har et positivt avvik på 0,8 mill kr i 2018. Dette skyldes at antall megleroppgaver har blitt høyere enn budsjettet for 2018. Samtidig har det vært noen utfordringer på bemanningssiden i 2018. Det har vært ansatt med arbeidsavklaring og ansatte med langtidssykefravær. Virksomheten har i løpet av 2018 bemannet seg opp med ansatte i vikariater og korttidsengasjement for å kompensere på dette. Dette har medført at man har måttet skyve på oppgaver som gjelder adressetildelinger, og brukt noe lengere tid på å registrere bygg i matrikkelen. Virksomheten har i løpet av mars 2019 ansatt ny medarbeider som erstatter oppgavene til ansatt med arbeidsavklaring, som har blitt delvis utført.

Status målsettinger

Målsetting

Status måloppnåelse

Innsatsområde 1: Oppmålingsaker

Fortsette utviklingen av effektive og forutsigbare prosesser for oppmålingsaker, adressetildelinger, seksjonering og leveranser til Infoland. Fokus på dialog og tempo.

Innsatsområde 2: Oppdatert kartgrunnlag

Forvalte og videreutvikle kart, registre, temakart til nytte for kommunenes publikum, utbyggere og saksbehandlere.

Innsatsområde 3: Kvalitet på matrikkelføringen

Videreutvikle kompetansen, og kvalitetssikre matrikkelføringen. Ha tilstrekkelig overlapp til å overholde lovpålagte frister.

Status resultatmål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Resultat i 2017	Ønsket resultat 2018	Oppnådd resultat	Beskrivelse mål
Innsatsområde 1: Oppmålingssaker	Overholde 16 ukers fristen for oppmålingssaker.	Overholde 16 ukers fristen for oppmålingssaker. - Internstatistikk	16	16	9	Oppnådd
	Overholde 6 ukers fristen for krav om sammenslåing og seksjoneringssaker.	Overholde 6 ukers fristen for krav om sammenslåing og seksjoneringssaker. - Internstatistikk	6	6	6	Sammenslåing: Resultat: 2 uker. Seksjonering har fått endret frist for seksjonering til 12 uker. Resultat: 6 uker
Innsatsområde 2: Oppdatert kartgrunnlag	Effekten av innsatsområdet kommer først til syne når og ved at sluttbrukerne hele tiden har et oppdatert kartgrunnlag.	Effekten av innsatsområdet kommer først til syne når og ved at sluttbrukerne hele tiden har et oppdatert kartgrunnlag.	100	100	100 %	Ajournførte kartdata etter fotografering i 2017 er lagt ut for saksbehandlere og publikum. Alle endringer i kartdata synkroniseres fortløpende mot Kartverket.
Innsatsområde 3: Kvalitet på matrikkelføringen	Overholde tidsfristene for føring i matrikkelen. For føring av bygg gjelder 5 virkedager, forøvrig er tidsfristene i innsatsområde 1 også omfattet av matrikkelføringen.	Overholde tidsfristene for føring i matrikkelen. For føring av bygg gjelder 5 virkedager, forøvrig er tidsfristene i innsatsområde 1 også omfattet av matrikkelføringen. - Internstatistikk	5	5	5	26 % avvik. Av disse er snittet for overskridelse 9 dager. Avviket skyldes kommunesammenslåing (basen stengt i deler av januar), byggbasen stengt i deler av mars og endringer i sakssystemet. Fra og med desember skal dette være ordnet.

Stab areal og teknikk

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap	Rev. bud.	Avvik i kr	Avvik i %
	2018	2018		
58-Stab areal og teknikk	6 119	7 291	1 173	16,1 %
Sum	6 119	7 291	1 173	16,1 %

Totalt sett har Fellesfunksjonen et mindreforbruk på 1,1 mill kr. Dette er omlag likt fordelt mellom stab og miljøforvaltning.

Økonomien i stab er i stor grad benyttet til oppfølging av virksomhetene i Areal og teknikk med inndekning av felleskostnader som ikke naturlig hører inn under på ett av virksomhetsområdene. For stab sin del skyldes det at rådgiverstillingen har gått inn som virksomhetsleder på byggesak og lønnsutgiftene er dermed flyttet dit.

Det positive avviket på Miljøforvaltning skyldes at ny miljørådgiver tiltrådte senere enn gitte lønnsmidler og at utgifter til konkrete prosjekter som skulle vært dekket av Miljøforvaltning, ikke har kommet i 2018. Utgiftene vil dermed komme i 2019. Hoveddelen av budsjettet til Miljøforvaltning er til disse tiltakene og utgiftene er dermed i stor grad knyttet til andre virksomheter/tjenesteområder sine tiltak og aktivitetsnivå.

Status målsettinger

Målsetting	Status måloppnåelse
Innsatsområde 1: Klima- og energiplan	Være pådriver og bidra til gjennomføringen av handlingsprogrammet i klima- og energiplanen i planperioden.
Innsatsområde 2: Sentral statistikk i det strategiske lederarbeidet	Være pådriver innen tjenesteområdet slik at ledergruppen er kjent med sentral statistikk og muligheten for å bruke denne i beslutninger og det strategiske lederarbeidet.
Innsatsområde 3: Delta i interne stab-støtte nettverk for hele kommunen	Delta og videreføre kunnskapen til tjenesteområdet for bruk i beslutningsprosesser.

Status resultatmål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Resultat i 2017	Ønsket resultat 2018	Oppnådd resultat	Beskrivelse mål
Innsatsområde 1: Klima- og energiplan	Bevisstgjøre tjenesteområdene gjennom kunnskapsbyggende og holdningsskapende arbeid innenfor temaplan Klima og energi. Måles i antall igangsatte tiltak i handlingsprogrammet. Innen utgangen av 2017 skal 15 tiltak være igangsatt.	Bevisstgjøre tjenesteområdene gjennom kunnskapsbyggende og holdningsskapende arbeid innenfor temaplan Klima og energi. Måles i antall igangsatte tiltak i handlingsprogrammet. Innen utgangen av 2017 skal 15 tiltak være igangsatt. - Opptelling.	15	15	75	Det er i løpet av 2017 og 2018 igangsatt tiltak innenfor alle de fem fokusområdene. De fleste tiltakene krever lengre prosesser og er av en slik karakter at de ikke vil ha et konkret sluttunkt. Det vises til eget rapporteringskapittel i tertialrapportene og årsrapporten for 2018.
Innsatsområde 2: Sentral statistikk i det strategiske lederarbeidet	Alle virksomhetslederne kjenner statistikkmulighetene som foreligger. Questback til hele tjenesteområdet benyttes der ledergruppen finner det hensiktsmessig.	Questback.	100,0 %	100,0 %	0,0 %	I forhold til utfordringene som har vært på virksomhet Byggesak har rådgiverstillingen som skulle ha fulgt opp dette gått inn som konstituert virksomhetsleder på byggesak. Området har derfor ikke hatt fokus.
Innsatsområde 3: Delta i interne stab-støtte nettverk for hele kommunen	Være tilstede på arenaer der beslutninger fattes som for eksempel Areal og teknikk sitt ledermøte, virksomhetsmøter og AMU.	Være tilstede på arenaer der beslutninger fattes som for eksempel Areal og teknikk sitt ledermøte, virksomhetsmøter og AMU. - Opptelling.	8	12	12	Gjennomført forløpende.

Status økonomiplan tiltak

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme år 1	Prognose	Avvik	Status	Risiko	Beskrivelse
Nye tiltak						
KST 033/17 Refusjonsordning frivillige lag og organisasjoner - innsamling av avfall	100	100	0	Ferdig		Innmeldt avfall er hentet.
Sum	100	100	0			
Kommunestyrets vedtak						
Klima & miljøvern ny stilling i stab	400	400	0	Ferdig		Ansatt
Sum	400	400	0			
Sum tiltak	500	500	0			

Eiendom

Tjenesteområdebeskrivelse

Tjenesteområdet består av

- Boligkontoret
- Renhold
- Forvaltning, drift og vedlikehold
- Utvikling og forvaltning
- Stab eiendom

Omtale av tjenesteområdet

Eiendomsvirksomheten i Larvik Kommune utgjør en vesentlig del av den totale virksomheten. Totalt er det ca 238 000 m² under forvaltning, herav ca 223 000 m² eide bygg og ca 15 000 m² leide bygg. Bygningsmassen spenner fra gamle kulturbygg, skoler med forskjellige byggetrinn til topp moderne skoler og barnehager. Eiendomsvirksomheten har også vedlikeholdsansvaret for ca 800 boliger, hvorav ca 400 er egneide.

Den samlede forsikringsverdien av eiendomsmassen utgjør ca 4,5 milliarder kroner. Årlig brukes anslagsvis 135 millioner kroner til forvaltning, drift og vedlikehold inklusiv energikostnader.

Årsrapport 2018

Årlige investeringsbudsjetter knyttet til utvikling, nybygg og eiendommer utgjør 2-300 millioner kroner. Bygg og lokaler er en sentral innsatsfaktor for å sikre gode og effektive tjenester som kommunen yter til sine innbyggere.

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap	Rev. bud.	Avvik i kr	Avvik i %
	2018	2018		
62-Renhold	-397	9	406	4413,8 %
63-Prosjekt, drift og vedlikehold	37 177	37 373	197	0,5 %
64-Utvikling og forvaltning	9 549	9 775	226	2,3 %
65-Stab eiendom	5 737	5 921	183	3,1 %
66-Boligforvaltning	17 370	18 737	1 367	7,3 %
Sum	69 436	71 815	2 379	3,3 %

Tjenesteområdet har i 2018 hatt stor aktivitet. Det har i løpet av året vært jobbet med ca 110 større og mindre investeringsprosjekter. På de store investeringsprosjektene som er ferdig bygd, er det ingen negative avvik. Boligforvaltningen ble lagt inn under tjenesteområdet Eiendom og så langt så ser man en positiv effekt av dette. Driftspersonell innen Skole og Barnehage ble også flyttet til Eiendom og det har blitt satt av tid og ressurser til opplæring av de nye medarbeiderne. Overgangen her har gått etter planen. Kompetanseheving med kurs og opplæring i systemer er utført, og vil fortsette etter behov. Virksomheten Prosjekt, drift og vedlikehold har ansatt en "Teamleder driftsteknikk", noe som er svært viktig i den sentrale drift- og energistyringen. Av bygninger som skal avhendes, er gamle Nanset skole solgt for kr 21 mill kr, noe som var godt over prisantydningen til megler. Virksomheten Renhold har stort fokus på å utvide sin leveranse. Dette har medført høyere omsetning enn budsjettet. Eiendom har totalt sett et mindreforbruk på ca 2,4 mill kr.

Status målsettinger

Målsetting

Eiendom skal utvikle, forvalte og drifte attraktive og fremtidsrettede bygg og eiendommer.

Status måloppnåelse

Eiendom har i 2018 hatt svært stor aktivitet på alle områdene. Ressursene som er til disposisjon er begrenset, men til tross for dette må det sies at måloppnåelsen har vært tilfredsstillende.

Status investeringer

Beløp i 1000

Investering	Vedtatt totalt	Påløpt totalt	Vedtatt ferdigår	Estimert ferdig (kvartal)	Rev. bud.	Regnskap	Avvik Status
Anemoneveien 38	60	2 502	2018	2K-2018	60	21	39 Ferdig
Berg skole nytt ventilasjonsanlegg	2 371	2 384	2019	4K-2018	2 373	2 384	-11 lht. plan
Bergeskogen Barnehage - nytt vognskjul, nytt kjøkken og nye dører	580	582	2018	2K-2018	580	582	-2 Ferdig
Boligsosial handlingsplan, 6 utleieboliger i Ringveien, Lardal	10 540	9 590	2018	4K-2018	10 540	9 590	950 Forsinket
Borgejordet 23 - tilbygg lasterampe	599	616	2018	2K-2018	600	616	-16 Ferdig
Borgejordet barnehage - nytt kjøkken	775	769	2018	4K-2018	775	769	6 Ferdig
Borgejordet barnehage - Nytt ventilasjonsanlegg	3 190	4 136	2018	3K-2018	2 590	4 136	-1 546 Ferdig
Brannsikring Dr. Holmsvei	2 968	928	2018	4K-2019	970	926	44 Forsinket
Brannstasjonen - Ny varmpumpe	310	247	2018	2K-2018	310	247	63 Ferdig
Brunla Skole - solavskjerming	220	97	2018	2K-2018	220	97	123 Ferdig
Byskogen - ny barnehage	52 186	9 390	2018	2K-2018	12 030	9 390	2 640 lht. plan
Byskogen sykehjem - ENØK tiltak	1 738	1 371	0	4K-2019	1 738	1 371	367 lht. plan
Byskogen sykehjem - ny heis	2 000	86	2018	4K-2018	1 950	86	1 865 Forsinket
Bøkeskogen eldresenter - ENØK tiltak	1 563	1 705	0	4K-2019	1 563	1 705	-142 lht. plan
Bøkeskogen eldresenter - etterisolering av tak, etc.	1 558	3 518	2018	4K-2018	1 560	3 518	-1 958 Forsinket
Bøkeskogen eldresenter - ny avfallsstasjon i grunn	2 230	1 969	2018	4K-2018	2 230	1 969	261 lht. plan
De fem kulturhus - Herregården	528	0	2018	4K-2025	528	0	528 lht. plan
Dolvenhøyda 2 - nye boenheter	950	539	2018	3K-2019	400	539	-139 Forsinket
Dronningensgt 17	21 940	700	2018	2K-2018	9 500	700	8 800 Ferdig
Etablere fyllestasjon for biogasskjøretøy	770	125	2018	4K-2018	170	125	45 Ferdig
Fagerli barnehage (Torstvedt)	52 366	120	2018	2K-2018	1 866	120	1 746 Ferdig
Fagerli skole (Torstvedt)	414 809	3 683	2018	2K-2018	6 810	3 683	3 127 Ferdig
Farrishallen - ny el.kjele	500	426	0	4K-2019	500	426	74 lht. plan

Årsrapport 2018

Investering	Vedtatt totalt	Påløpt totalt	Vedtatt ferdigår	Estimert ferdig (kvartal)	Rev. bud.	Regnskap	Avvik	Status
Festiviteten - investeringer 2014 - 2016	41 163	1 413	2022	4K-2019	28 990	1 413	27 577	Iht. plan
Frostvedt skole - ombygging til PP-tjenesten	4 907	5 658	2021	3K-2018	4 920	5 658	-738	Forsinket
Frøy skole - nytt heldekkende brannalarmanlegg og nye el. skap	870	952	2018	2K-2019	870	952	-82	Ferdig
Frøy skole - nytt ventilasjonsanlegg, nye vinduer og dører etc	700	292	2018	2K-2019	650	292	358	Forsinket
Frøy Skole, oppgradering svømmehall	1 200	1 092	2018	2K-2018	1 200	1 092	108	Ferdig
Frøytunet - utvidelse med nye boenheter	41 035	2	2019	4K-2019	5 985	2	5 983	Ferdig
Furuheim - utbygging for EMBLA	1 900	1 101	2018	2K-2018	1 100	1 101	-1	Ferdig
Furuheim sykehjem - ENØK tiltak	1 575	1 358	0	4K-2019	1 575	1 358	217	Iht. plan
Furuheim sykehjem - nytt kjøkken, nytt låsesystem	2 418	1 975	2018	3K-2018	2 420	1 975	445	Forsinket
Gjærdal 12 - Nye garderober hos IT	638	0	2018	4K-2018	600	0	600	Forsinket
Glassverktunet 26C seksjon nr. 2 - kjøp	805	696	2018	2K-2018	806	696	110	Forsinket
Glassverktunet 26D seksjon nr. 3 - kjøp	805	722	2018	2K-2018	806	722	84	Forsinket
Grevle sykehjem - Ny varmepumpe	679	689	2018	3K-2018	680	689	-9	Ferdig
Grevle sykehjem, Nye nødllys, ny belysning Rakke	40	150	2018	2K-2018	40	150	-110	Ferdig
Gunnar Reiss-Anderssens gate 8, 4 nye leiligheter	1 400	136	2018	2K-2019	1 000	136	864	Forsinket
Guriskogen Vest - kjøp og regulering av tomter	5 277	5 488	2021	4K-2019	2 700	5 488	-2 788	Forsinket
Hedrum u-skole etterisolering og tekking av tak etc.	2 078	1 684	2018	4K-2018	2 080	1 684	396	Forsinket
Herman Wildenveys gate 43 d	10	8	0	2K-2018	10	8	2	Ferdig
Herregården - nytt sprinkleranlegg	2 371	1 612	2018	4K-2018	1 540	1 612	-72	Iht. plan
Hole boligfelt VVA	0	0	2019	4K-2018	0	0	0	Iht. plan
Hospitalgata 36 - 39	1 198	22 366	2018	3K-2018	1 200	22 366	-21 166	Ferdig
Husebyjordet - nye omsorgsboliger	73 653	20 653	2018	4K-2018	20 349	20 653	-304	Ferdig
Investeringer ifm EPC-kontrakter	1 080	381	2019	4K-2019	380	381	-1	Forsinket
Jerpeveien - 2 småhus	6 250	131	2018	2K-2018	0	131	-131	Ferdig
Kantarellveien 2-10	33	33	0	4K-2019	33	33	0	Iht. plan

Årsrapport 2018

Investering	Vedtatt totalt	Påløpt totalt	Vedtatt ferdigår	Estimert ferdig (kvartal)	Rev. bud.	Regnskap	Avvik Status
Kvelde skole - ENØK tiltak	150	82	0	4K-2019	150	82	68 Forsinket
Kvelde skole - Etterisolering og ny utvendig kledning	390	301	2018	2K-2018	390	301	89 Ferdig
Kvelde skole - Nytt skolekjøkken	1 900	2 076	0	3K-2018	1 900	2 076	-176 Ferdig
Kveldehallen - ENØK tiltak	50	101	0	4K-2019	50	101	-51 Forsinket
Kvelde - Nytt kjøkken	275	272	0	4K-2018	275	272	3 Ferdig
Lardal sykehjem - ENØK tiltak	120	109	0	4K-2019	120	109	11 lht. plan
Lardal sykehjem - Legionellasikring	300	170	0	4K-2018	300	170	130 Ferdig
Lardal u-skole etterisolering og nye vinduer	500	251	0	4K-2019	500	251	249 lht. plan
Larvik Bibliotek - ny avfallsstasjon i grunn	500	427	2018	4K-2018	500	427	73 Ferdig
Larvik bibliotek - nytt ventilasjonsanlegg, nye vinduer og dører	1 259	1 043	2018	4K-2018	1 260	1 043	217 Forsinket
Legevakt - prosjektering 2017	730	17	2018	4K-2018	430	17	413 Forsinket
Merkesteinveien 1	130	168	0	4K-2018	130	168	-38 Ferdig
Mesterfjellet 1-10 skole - ny energikilde/el. kjele	549	538	2018	4K-2018	550	538	12 Ferdig
Mesterfjellet skole - ny 1-10 skole	659	822	2018	3K-2018	660	822	-162 Ferdig
Munken, Brannsikringstiltak	879	329	2018	4K-2018	880	329	551 lht. plan
Nanset allé 7 - nye familieboliger	710	675	2018	4K-2020	410	675	-265 Forsinket
Ny Barnehage i Byskogen, inventar	2 820	1 030	2019	2K-2018	1 480	1 030	450 Ferdig
Ombygging av leilighet til fellesareal ved Stavern sykehjem	250	0	2019	4K-2019	250	0	250 Forsinket
Omsorgsboliger Kvelde	50 308	3 875	2021	4K-2020	308	3 875	-3 567 Forsinket
Oppgradering av Jordet skole	500	1 103	2019	4K-2019	500	1 103	-603 lht. plan
Oppgradering av Østre Halsen	700	835	2019	4K-2019	700	835	-135 lht. plan
Ra skole - ENØK tiltak	500	427	0	4K-2019	500	427	73 Forsinket
Ra u skole - Nytt automasjonsanlegg	450	459	2018	3K-2018	450	459	-9 Ferdig
Rabben - 2 småhus	6 810	4 492	2018	4K-2018	6 210	4 492	1 718 lht. plan
Rammebevilgning - investeringer Eiendom	71 765	0	2022	4K-2027	11 765	0	11 765 lht. plan
Rammebevilgning - kjøp av kommunale utleieboliger	140 140	0	0	4K-2027	20 143	0	20 143 lht. plan
Rammebevilgning - oppgradering skolebygg	53 877	0	2022	4K-2027	5 877	0	5 877 lht. plan

Årsrapport 2018

Investering	Vedtatt totalt	Påløpt totalt	Vedtatt ferdigår	Estimert ferdig (kvartal)	Rev. bud.	Regnskap	Avvik Status
Regulering av arealer på Tagtvedt	200	0	2018	4K-2018	200	0	200 Forsinket
Rekkevik sykehjem - ENØK tiltak	0	351	0	4K-2019	0	351	-351 lht. plan
Rekkevik Sykehjem - ny avfallsstasjon i grunn	650	577	2018	4K-2018	650	577	73 Ferdig
Rekkeviksgate 67	652	655	0	4K-2018	652	655	-3 Ferdig
Rekkeviksgate 71	630	632	0	4K-2018	630	632	-2 Ferdig
Rekkeviksgate 73	700	640	0	3K-2018	700	640	60 Ferdig
Rekkeviksgate 79	800	762	0	4K-2018	800	762	38 Ferdig
Ringveien 21	1 650	1 659	0	4K-2018	1 650	1 659	-9 Ferdig
Samlokalisering Stavern og Brunla skoler	211 937	806	2021	4K-2021	4 025	806	3 219 lht. plan
Skoleveien 9-11	1 300	1 034	0	4K-2019	1 300	1 034	266 lht. plan
Solstad Vest - regulering og salg av tomter	1 728	653	2018	4K-2018	6	653	-647 lht. plan
Solstadvøkk - ny 2 mannsbolig	500	309	0	4K-2018	500	309	191 lht. plan
Solstadvøkk - ny 2 mannsbolig	500	309	0	4K-2019	500	309	191 lht. plan
Stavern idrettspark Kaken	55 440	8 027	2018	2K-2018	11 435	8 027	3 408 lht. plan
Stavern sykehjem - branntiltak, nye dører i omsorgsleiligheter	200	0	2018	2K-2018	100	0	100 Ferdig
Stavern sykehjem - ENØK tiltak	150	1	0	4K-2019	150	1	149 lht. plan
Stavernhallen - energioptimerende tiltak	260	491	0	2K-2018	260	491	-231 Ferdig
Stavernhallen - etterisolering gammelt tak og nytt brannalarmanlegg	11 527	258	2018	2K-2018	527	258	269 Ferdig
Styrvoll barnehage - utvidelse	1 839	1 873	0	2K-2018	1 839	1 873	-34 Ferdig
Styrvoll barnehage, utvidelse av eksisterende barnehage	0	14	2018	2K-2018	0	14	-14 Ferdig
Søbakken sykehjem - ENØK tiltak	430	543	0	4K-2019	430	543	-113 lht. plan
Søbakken sykehjem, legionellasikring	190	127	2018	2K-2018	190	127	63 Ferdig
Søbakken sykehjem, nytt kjøkken	225	172	2018	2K-2018	225	172	53 Ferdig
Søndersrødveien 46	2 850	2 865	0	4K-2018	2 850	2 865	-15 Ferdig
Tallak Nielsens gate 5 C	150	133	0	4K-2018	150	133	17 Ferdig
Tjodalyng B og U skole - nytt brannalarmanlegg	370	557	2018	3K-2018	370	557	-187 lht. plan
Tjodalyng barneskole - nytt dusjanlegg lærere	330	280	2018	3K-2018	280	280	0 Ferdig

Årsrapport 2018

Investering	Vedtatt totalt	Påløpt totalt	Vedtatt ferdigår	Estimert ferdig (kvartal)	Rev. bud.	Regnskap	Avvik	Status
Tjodalyng skole - Oppgradering	300	270	0	4K-2019	300	270	30	Iht. plan
Tjølling sykehjem - ENØK tiltak	200	148	0	4K-2019	200	148	52	Forsinket
Tjølling sykehjem - nytt kjøkken	420	554	2018	3K-2018	420	554	-134	Ferdig
Torstvedt skole - inventar og utstyr	959	765	2018	2K-2018	960	765	195	Ferdig
Valmueveien 9 - nye utleieboliger	37 862	516	2018	4K-2018	375	516	-141	Ferdig
Vinjes vei 26 B	3 680	3 383	0	4K-2018	3 680	3 383	297	Ferdig
Yttersølia sykehjem - ENØK tiltak	200	342	0	4K-2019	200	342	-142	Forsinket
Østre Halsen - etterisolering og ny kledning 1907 bygg, nye el. skap	480	628	2018	3K-2018	480	628	-148	Ferdig
Østre Halsen skole/sfo - ENØK tiltak	300	234	0	4K-2019	300	234	66	Forsinket
Sum øvrige prosjekter	0	0			0	3 196	0	
Sum	1 534 374	164 248			233 818	164 961	72 053	

Anemoneveien 38

Kjøp av utleiebolig, med tilpasning til gjeldende standardnorm. Prosjektet er ferdig.

Berg skole nytt ventilasjonsanlegg

Prosjektet finansieres fra rammebevilgning oppgradering av skolebygg 4908.

Del 1 av prosjektet er ferdigstilt. Det er skiftet ut 2 stk ventilasjonsaggregater i C-bygget. Det skal monteres nytt ventilasjonsanlegg i B-bygget i 2019. Anskaffelsen er offentliggjort med anbudsfrist i uke 10.

Bergeskogen Barnehage - nytt vognskjul, nytt kjøkken og nye dører

To stk nye vognskjul er ferdigstilt. Midlene hentes fra 4904, investeringer eiendom.

Boligosial handlingsplan, 6 utleieboliger i Ringveien, Lardal

Prosjektet er forsinket, ny overtagelsesdato er 20.03.19

Borgejordet 23 - tilbygg lasterampe

Borgejordet 23, Midlene kommer fra rammebevilgning "Investeringer Eiendom". Tak overbygg for lasterampe er noe forsinket grunnet vinter og snø. Bygget ble ferdigstilt 2K- 2018.

Borgejordet barnehage - nytt kjøkken

Prosjektet er ferdigstilt. Midlene er hentet fra rammen 4904.

Borgejordet barnehage - Nytt ventilasjonsanlegg

Prosjektet er ferdigstilt. Midlene er hentet fra rammen 4904.

Brannsikring Dr. Holmsvei

Arbeid med brannsikring i en av fire 8-mannsboliger er godt i gang, ferdigstilles 1. kvartal 2019. Det gjenstår 3 stk 8 mannsboliger som er ferdig prosjektert og skal ut på konkurransemidler fra strategidokument.

Brannstasjonen - Ny varmepumpe

Varmepumpe er byttet, ny installert. Prosjektet er ferdigstilt. Midlene hentes fra 4904, investeringer eiendom.

Brunla Skole - solavskjerming

Solskjerming på kontorbygg er montert. Prosjektet er ferdigstilt. Midlene hentes fra 4904 investeringer eiendom.

Byskogen - ny barnehage

Prosjektet ble bygningsmessig ferdigstilt den 05.02.18, det ble i den forbindelse avholdt overtagelse forretning mellom Backe Vestfold Telemark AS og Larvik kommune. Rett etter overtagelse oppstod det en vannlekkasje som førte til at hele 1. etg må gjenoppbygges, dette arbeidet blir klart den 22.06.18. Det er avholdt ny overtagelses forretning av arbeidet som er utført i forbindelse med oppbygging etter vannskaden. Barnehagen ble åpnet den 30.juli. 18. Kunstneriskutsmykning ble levert i Feb/mars 2019. Ett års befarung er planlagt gjennomført 21.02.19.

Byskogen sykehjem - ENØK tiltak

2 ventilasjonsanlegg er byttet, kjøling på disse ferdigstilles i mars. Sentral driftsstyring er koblet opp. Prosjektering av varmesentral i gang fortrinnsvis med solvarme, utlyses mars/april.

Byskogen sykehjem - ny heis

Konkurranse avholdt og valgt entreprenør, utføres 3 kvartal 2019. Midlene hentet fra ramme 4904.

Bøkeskogen eldrester - ENØK tiltak

2 stk. ventilasjonsanlegg er byttet, kjøling på disse ferdigstilles i mars 2019. Sentral driftsanlegg/styring er koblet opp.

Bøkeskogen eldrester - etterisolering av tak, etc.

Prosjektet består av etterisolering og takteking, utskifting av dragere. Takarbeid ble ferdig i desember 2018. Virksomhetsleder har i tillegg besluttet å bestille innkledning av ventilasjonsrom, nytt kjøkken, nye el-tavler, gulvbelegg, malerarbeid. Det er forventet ferdigstillelse her i mai 2019. Overforbruk dekkes inn i 2019. Midlene hentes fra 4904 investeringer eiendom.

Bøkeskogen eldrester - ny avfallsstasjon i grunn

Arbeidene er igangsatt og ferdigstilles våren 2019. Midlene kommer fra ramme 4904 Investeringer Eiendom.

De fem kulturhus - Herregården

Arbeidene går som planlagt.

Dolvenhøyda 2 - nye boenheter

Finansieres fra rammebevilgningen til kommunale utleieboliger. Prosjektet består av å renovere eksisterende bolig og bygging av 3 selvfinansierende utleieboliger. Anskaffelse av totalentreprenør er gjennomført. Prosjektet er 1 år forsinket som følge av reguleringsmessige forhold.

Dronningensgt 17

Prosjektet ble bygningsmessig ferdigstilt den 30.06.17, det ble i den forbindelse avholdt overtagelse forretning mellom Helge Klyve AS og Larvik Kommune. Noe tilleggsarbeider må påregnes ifm med bruker behov. Prosjektet har mottatt tilskudd fra Husbanken på kr 9 639 000. Kunstnerisk utsmykking av bygget ble ferdigstilt 07.sept 2018.

Etablere fyllestasjon for biogasskjøretøy

Det er avholdt samtaler med flere grunneiere langs Elveveien, det jobbes nå med et alternativ på KMT Øya.

Fagerli barnehage (Torstvedt)

Barnehagen er i full drift og det har blitt utført noen oppgaver etter tilleggsbehov som har meldt seg.

Fagerli skole (Torstvedt)

Skolen og familiesenter er i full drift og det har blitt utført noen oppgaver etter tilleggsbehov som har meldt seg.

Farrishallen - ny el.kjele

Ny El-kjele montert. Prosjektet er utvidet til å få koblet bygget, med alle ventilasjonsanlegg, opp på sentral driftsstyring for å få ned energiforbruk. Ferdigstilles i mars 2019.

Festiviteten - investeringer 2014 - 2016

I h.t KST vedtak 293/18 så er det opprinnelige prosjektet stoppet. Det er bevilget kr 200 000 til rehabilitering av utv. inngangspartier & trappen mot Storgt.

Frostvedt skole - ombygging til PP-tjenesten

Mer forbruket er kun periodisk. Inndekning skjer i 2019. Prosjektet omfatter videre ombygging av Frostvedt gamle skole til kontorlokaler.

Frøy skole - nytt heldekkende brannalarmanlegg og nye el. skap

Prosjektet ble ferdigstilt i desember 2018. Midlene blir hentet fra rammebevilgning 4908 Oppgradering skoler.

Frøy skole - nytt ventilasjonsanlegg, nye vinduer og dører etc

Prosjektet ute på konkurranse, planlagt oppstart 1.kvartal 2019. Midlene hentet fra ramme 4908.

Frøy Skole, oppgradering svømmehall

Midlene kommer fra rammebevilgning 04904 "Investeringer Eiendom". Oppgradering av svømmehall og garderober. Svømmehallen ble tatt i bruk februar 2018. Det har vært noen innkjøringsproblemer, men disse er utbedret. Prosjektet er nå avsluttet.

Frøytunet - utvidelse med nye boenheter

Prosjektet er tatt ut av Strategidokument 2019-22. prosjektet anses dermed som lukket.

Furuheim - utbygging for EMBLA

Furuheim Embla, Midlene kommer fra rammebevilgning 04904 "Investeringer Eiendom". Ombygging av avd. Gyda til avd. Embla. Arbeidet ble ferdigstilt 2K- 2018.

Furuheim sykehjem - ENØK tiltak

2 ventilasjonsanlegg er byttet, kjøling på disse ferdigstilles mars. Sentral driftsstyring er koblet opp og ferdigstilles i mars 2019, når kjølingen er på plass.

Furuheim sykehjem - nytt kjøkken, nytt låsesystem

Kjøkken og låser er ferdigstilt. Det ble tilleggsbestilt to stk tilbygg og nye rekkverk på 9 stk balkonger, virksomhetsleder godkjente dette da det var midler i prosjektet for utførelse. Rekkverk blir ferdigstilt april 2019. Midlene hentes fra 4904 Investeringer eiendom.

Gjærdal 12 - Nye garderober hos IT

Prosjektet er satt på vent. Avventer forflytting av avdelinger før videre arbeid.

Glassverktunet 26C seksjon nr. 2 - kjøp

Etablering av omsorgsbolig. Ferdigstilles i mars/april 2019.

Glassverktunet 26D seksjon nr. 3 - kjøp

Etablering av omsorgsbolig. Ferdigstilles i mars/april 2019 (prosjektet er forsinket, til tross for at det fremgår under fremdrift at det er ferdig: skyllles at forsinket ikke lar seg lagre)

Grevle sykehjem - Ny varmepumpe

Prosjektet er ferdigstilt. Midlene hentes fra 4904, investeringer eiendom.

Grevle sykehjem, Nye nødlis, ny belysning Rakke

Prosjektet er ferdigstilt. Midlene hentes fra 4904, investeringer eiendom.

Gunnar Reiss-Anderssens gate 8, 4 nye leiligheter

Midlene kommer fra rammebevilgning for kommunale utleieboliger. Prosjektet må gå via en reguleringsprosess og blir derfor noe forsinket.

Guriskogen Vest - kjøp og regulering av tomter

Det skal opparbeides infrastruktur for boligområdet. Grunnentreprenør er anskaffet. Ferdigstillelse av prosjektet forventes i midten av August 2019.

Hedrum u-skole etterisolering og tekking av tak etc.

Opprinnelige arbeider ble ferdigstilt i Oktober 2018. Midlene hentes fra 4904, investeringer eiendom. Tilleggsbestilling fra virksomhetsleder på nye bæringer/takoverbygg ihht Noconsultrapport. Forventet ferdig Mai 2019

Herman Wildenveys gate 43 d

Kjøp av utleiebolig, med tilpasning til gjeldende standardnorm. Prosjektet er ferdig.

Herregården - nytt sprinkleranlegg

Sprinkling arbeider pågår i tett samarbeid med Vestfoldmuseene.

Hole boligfelt VVA

Bygging av VVA anlegg på Hole boligfelt er underbudsjettert med ca 0,3 mill kr i 2018. Dette er et prosjekt som er overtatt fra tidligere Lardal kommune. Merforbruket vil bli dekket innenfor årets ramme til investeringer. Sluttnota vil bli belastet i 2019.

Hospitalgata 36 - 39

Kjøp av utleieboliger, og seksjon for bo veiledning. Tilpasning til gjeldende standardnorm. Prosjektet er ferdig.

Husebyjordet - nye omsorgsboliger

Prosjektet er ferdigstilt. Bygget ble overtatt 01.06.2018. Borettslag er opprettet. Salg av omsorgsboliger pågår.

Investeringer ifm EPC-kontrakter

Prosjektet skal gjennomføres av Eiendom. Midlene fordeles ut på de enkelte ENØK prosjektene. Energirådgiver hos Eiendom vil ha det overordnede prosjektansvaret.

Jerpeveien - 2 småhus

Det skulle bygges 2 selvfinansierende utleieboliger. Prosjektet er avvirket, etter at planutvalget stanset det. Se planutvalgets vedtak (038/18).

Kantarellveien 2-10

Kjøp av tidligere innleide boliger. Kjøpet gjennomføres sannsynligvis i løpet av jan 2019. Finansieres fra rammebevilgning for kjøp av utleieboliger.

Kvelde skole - ENØK tiltak

Etter nærmere gjennomgang så viser det seg at prosjektet ikke lar seg gjennomføre. Planlagte midler brukes til andre tiltak.

Kvelde skole - Etterisolering og ny utvendig kledning

Prosjektet er avsluttet. Finansieres fra rammebevilgningen 4908 Oppgradering skoler.

Kvelde skole - Nytt skolekjøkken

Prosjektet er ferdigstilt. Midlene kommer fra ramme 4908.

Kveldehallen - ENØK tiltak

Prosjektering av ventilasjon og varmesentral med solfangere i gang. forventet utlyst mai

Kveldssol- Nytt kjøkken

Arbeidene er ferdigstilt og midlene er hentet fra rammen 4904.

Lardal sykehjem - ENØK tiltak

Sentralt driftstyringsanlegg koblet opp og kartlegging varmestyringsystem er i gang.

Lardal sykehjem- Legionellasikring

Prosjektet er ferdigstilt. Midler hentet fra ramme 4904 Investeringer Eiendom.

Lardal u-skole etterisolering og nye vinduer

Arbeidene er i gang og ferdigstilles 1.kvartal 2019. Midlene hentet fra ramme 4908.

Larvik Bibliotek - ny avfallsstasjon i grunn

Arbeidene med avfallsstasjoner er ferdige, men det gjenstår asfaltering. Denne blir utført våren 2019. Midlene er hentet fra ramme 4904 Investeringer Eiendom.

Larvik bibliotek - nytt ventilasjonsanlegg, nye vinduer og dører

Nye vinduer og dører ferdigstilt, utskifting av varmpumpe gjenstår grunnet kapasitetsmangel.. Midlene hentes fra 4904, investeringer eiendom.

Legevakt - prosjektering 2017

Det pågår arbeider med å utarbeide et skissegrunnlag for arealbruk. Det er bevilget 4 mill kr. i 2019 for å starte etableringen.

Merkesteinveien 1

Kjøp av utleiebolig, med tilpasning til gjeldende standardkrav. Prosjektet er ferdig

Mesterfjellet 1-10 skole - ny energikilde/el. kjele

El- kjele ferdig montert. 4904, investeringer eiendom.

Mesterfjellet skole - ny 1-10 skole

Prosjektet er avsluttet. Det har vært en skadesak i Dronningensgate 9 som er lukket. Det kom pålegg om støyreducerende tiltak mot Ahlefeldtsgt 12/12A. Disse anses som lukket.

Munken, Brannsikringstiltak

Prosjektet medfører nye dører, rømningsveier, brannetting og nytt brannalarmanlegg. Arbeidet pågår. Midlene hentes fra rammebevilgning 04904 Investeringer eiendom.

Nanset allé 7 - nye familieboliger

Reguleringsplan må vedtas før bygging av boligene igangsettes.

Ny Barnehage i Byskogen, inventar

Prosjektet ble ferdigstilt den 05.02.18, det ble i den forbindelse avholdt overtagelse forretning mellom Backe Vestfold Telemark AS og LKE.

Ombygging av leilighet til fellesareal ved Stavern sykehjem

Start av prosjektering er satt til 2.kvartal 2019.

Omsorgsboliger Kvelde

Det skal bygges nye omsorgsboliger i Kvelde. Eiendom er ervervet og mulighetsstudiet er utført. Anskaffelse av rådgivere til utarbeidelse av funksjonsbeskrivelser vil skje i starten av 2019. Omregulering av eiendommen vil skje i 2019.

Oppgradering av Jordet skole

Konkurransen er avsluttet og arbeid med tilbygg og takoverbygg pågår. Dette forventes ferdig i april 2019. Tilleggsbestilling kom i ettertid fra virksomhetsleder når det gjelder nye garderober/dusjanlegg. Disse arbeidene starter i påskeuke 2019, når det er skoleferie.

Oppgradering av Østre Halsen

Konkurransen er avsluttet og entreprenør er valgt. Det skal settes opp 2 stk tilbygg på eksisterende bygg. Disse skal benyttes til nye lærerværelser. Arbeidene med tilbyggene forventes oppstartet i april 2019.

Ra skole - ENØK tiltak

Beskrivelsen er under utarbeidelse. Utlysning av luft til vann varmepumpe vil skje 1.kvartal 2019.

Ra u skole - Nytt automasjonsanlegg

Prosjektet er ferdigstilt. Midlene hentes fra rammebevilgning 04904 investeringer eiendom.

Rabben - 2 småhus

Finansieres fra rammebevilgningen til kommunale utleieboliger. Det er bygget 2 nye selvfinansierende utleieboliger. Byggingen blir ferdigstilt og overtatt 29.01.2019. Som følge av planutvalgets vedtak (038/18) om at prosjektet i Jerpeveien ikke kom til utførelse, medførte merkostnader i prosjektet Rabben.

Rammebevilgning - investeringer Eiendom

Det regnskapsføres ikke på dette prosjektet. Midlene fordeles ut på de enkelte prosjektene med merknad om at midlene kommer fra 04904 Investeringer eiendom.

Rammebevilgning - kjøp av kommunale utleieboliger

Det regnskapsføres ikke på dette prosjektet. Midlene fordeles ut på de enkelte prosjektene med merknad om at midlene kommer fra rammebevilgning for kommunale utleieboliger. Det er i 2018 anskaffet 7 boliger for kommunalt utleie. Det er i 2018 ferdigstilt 2 nyoppførte boliger for kommunalt utleie og følgende nyboligprosjekter pågår ved utløpet av 2018: Dolvenhøyda, Gunnar Reiss-Andersensgate, Nanset alle og Solstadløkka.

Rammebevilgning - oppgradering skolebygg

Det regnskapsføres ikke på dette prosjektet.

Regulering av arealer på Tagtvedt

Reguleringen er i oppstartsfasen.

Rekkevik sykehjem - ENØK tiltak

Montering av solfangere og varmepumpe, varmepumpe og solfangere oppgradert, utstyr er levert, venter på oppstart av ombygging 1. kvartal 2019.

Rekkevik Sykehjem - ny avfallsstasjon i grunn

Prosjektet er ferdigstilt. Midlene hentet fra ramme 4904.

Rekkeviksgate 67

Kjøp av kommunal utleiebolig.

Rekkeviksgate 71

Kjøp av kommunal utleiebolig.

Rekkeviksgate 73

Kjøp av utleiebolig. prosjektet er ferdig.

Rekkeviksgate 79

Kjøp av kommunal utleiebolig.

Ringveien 21

Innkjøpt kommunal utleiebolig.

Samlokalisering Stavern og Brunla skoler

Prosjektet er i planleggingsfasen og det gjennomføres nå en konkurranse i forhold til anskaffelse av konsulenter for bistand til utarbeidelse av konkurransegrunnlag og oppfølging i utførelses fasen. Det er anskaffet en regulant i forhold til utarbeidelse av reguleringsplan. Det er gjennomført geoteknisk undersøkelse at tomten. Forventet ferdigstilling av prosjekt skjer i 2021.

Skoleveien 9-11

Kjøp av boligeiendom. Prosjektet er ferdigstilt. Nytt utvikling- eller salgsprosjekt vil etableres.

Solstad Vest - regulering og salg av tomter

Opparbeidelsen av tomtene er ferdigstilt. Infrastruktur for feltet er opparbeidet og salg av tomter er i gang.

Solstadvøkk - ny 2 mannsbolig

Forprosjekteringen pågår og blir ferdig i løpet av februar 2019.

Solstadvøkk - ny 2 mannsbolig

Forprosjekteringen pågår og blir ferdig i løpet av februar 2019.

Stavern idrettspark Kaken

Bygget ble ferdigstilt den 12.01.18, det ble i den forbindelse avholdt overtagelse forretning mellom Backe Vestfold Telemark AS og Larvik kommune. Brukerne har tatt bygget i bruk og det er bare mottatt positive tilbakemeldinger pr dags dato. Eiendom har fått utarbeidet en ny evakueringsplan i forhold til å kunne benytte hallen til overnattingssted.

Stavern sykehjem - branniltak, nye dører i omsorgsleiligheter

Prosjektet ble ferdigstilt i 2017. Gjenværende midler overføres til andre prosjekter.

Stavern sykehjem - ENØK tiltak

Størrelsen på solfangere og varmepumpe er blitt økt. Foreløpig er det ingen forsinkelser på ferdigstillingstidspunktet.

Stavernhallen - energiøkonomiserende tiltak

Prosjektet er en utvidelse av brønnpark, og oppskalering av varmepumpen, som ble installert i den nye idrettshallen. Dette for å dekke luftpåvarmingen i den gamle hallen. Prosjektet er ferdigstilt.

Stavernhallen - etterisolering gammelt tak og nytt brannalarmanlegg

Prosjektet omfatter ny taktekking på deler av det gamle taket i Stavernshallen, og nytt brannvarslingsanlegg som kommuniserer med brannvarslingsanlegget i nye Stavernshallen. Prosjektet er ferdigstilt.

Styrvoll barnehage - utvidelse

Avslutning og ferdigstilling fra gamle Lardal Kommune.

Styrvoll barnehage, utvidelse av eksisterende barnehage

Avslutning og ferdigstilling fra gamle Lardal Kommune.

Søbakken sykehjem - ENØK tiltak

El kjele montert, oljefyr koblet som beredskaps varme. Montering av solfangere og varmpumpe starter i mars/april. Sentral driftsstyring er koblet opp.

Søbakken sykehjem, legionellasikring

Prosjektet er ferdigstilt. Midler er hentet fra ramme 4904 Investeringer Eiendom.

Søbakken sykehjem, nytt kjøkken

Prosjektet er ferdigstilt. Midlene hentes fra rammebevilgning 04904 investeringer eiendom.

Søndersrødveien 46

Innkjøp av selvfinansierende kommunal utleiebolig.

Tallak Nielsens gate 5 C

Innkjøp av selvfinansierende kommunal utleiebolig.

Tjodalyng B og U skole - nytt brannalarmanlegg

Arbeid pågår. Midlene hentes fra rammebevilgning 04904 investeringer eiendom.

Tjodalyng barneskole - nytt dusjanlegg lærere

Det er bygget nytt dusjanlegg for lærere. Gamle dusjer ble om bygget med nye dusjer og skifterom for damer og herrer. Midler kommer fra rammebevilgning 04908 Oppgradering skoler.

Tjodalyng skole - Oppgradering

Arbeid pågår. Midlene hentes fra rammebevilgning 04904 investeringer eiendom.

Tjølling sykehjem - ENØK tiltak

Sentral driftsstyring er koblet opp. Prosjektering av varmesentral med evt. solfangere er satt i gang. Det er forventet at utlysning av varmesentral skjer i april.

Tjølling sykehjem - nytt kjøkken

Kjøkkenet er ferdigstilt. Midlene hentes fra rammebevilgning 04904 investeringer eiendom.

Torstvedt skole - inventar og utstyr

Det har i 2018 blitt supplert på inventar etter behov som har meldt seg fra skolen.

Valmueveien 9 - nye utleieboliger

Mindre utbedringer er foretatt. Prosjektet er avsluttet.

Vinjes vei 26 B

Kjøp av selvfinansierende kommunal utleiebolig.

Yttersølia sykehjem - ENØK tiltak

Utredning når det gjelder valg av løsning med solfangere og varmpumpe pågår. Forventer å være ferdig i mars 2019. Sentralt driftsstyringsanlegg er koblet opp.

Østre Halsen - etterisolering og ny kledning 1907 bygg, nye el. skap

Arbeidene er ferdigstilt. Halvparten av bygget ble etterisolert og ny kledning montert. Midlene hentes fra rammebevilgning 04904 investeringer eiendom.

Østre Halsen skole/sfo - ENØK tiltak

Enøk tiltak som gjelder ventilasjon og sentralt driftsstyringsanlegg. Dette blir utført sammen med prosjekt 04612 Østre Halsen oppgradering.

Sum øvrige prosjekter

- **04333 Farrishallen rehabilitering. Beløp: -1 880 000**
Utbetalte spillemidler fra tidligere års prosjekter.
- **04359 Utskiftning av oljefyrer. Beløp -64 000**
ENOVA midler utbetalt fra tidligere års prosjekter.
- **04562 Jegersborg barnehage - nye dører med klemsikring. Beløp: 10 503**
Prosjektet ble ferdigstilt tidlig på året.
- **04660 Fuestien 2. Beløp: 4 298**
Gjenværende arbeider fra tidligere år. Prosjektet er avsluttet
- **04667 Furuheim sykehjem - nye ladepunkter. Beløp: 14 531**
Prosjektet er i oppstartsfasen
- **04668 Stavern sykehjem - nye ladepunkter. Beløp: 78 650**
Prosjektet er i oppstartsfasen
- **04671 Kvelde sykehjem - nytt strømaggregat. Beløp: 324 873**
Innkjøp av aggregat er foretatt, oppkobling og prøvekjøring skjer i 2019
- **04672 Lardal sykehjem - nytt strømaggregat. Beløp: 318 500**
Innkjøp av aggregat er foretatt, oppkobling og prøvekjøring skjer i 2019
- **04679 Mellomhagen U. skole - ny led belysning. Beløp: 116 550**
Prosjektering pågår. Innkjøp og montasje skjer i 2019
- **04680 Sky skole – solavskjerming. Beløp: 138 394**
Prosjektet er avsluttet
- **04682 Stavern sykehjem - Nytt tak med etterisolering. Beløp: 28 800**
Prosjektering pågår. Legges ut i Doffin i 1. kvartal 2019
- **04698 Berganmoen - salg av næringstomter. Beløp 7 000**
Taksering er gjennomført. Salg skjer event. i 2019
- **04700 Romberggt. 4 - ombygging for Larvik læringssenter. Beløp: 18 000**
Det ses på muligheter i bygget. Saken kommer til behandling i kommunestyret i mars 2019
- **05210 Torpefeltet. Beløp: 2 207 075**
Arbeidene følger fremdriftsplanen. Entreprenøren er ferdig med markrydding og sprengningsarbeider

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2018	1,89 %	5,00 %	6,88 %

Renhold

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap	Rev. bud.	Avvik i kr	Avvik i %
	2018	2018		
62-Renhold	-397	9	406	4413,8 %
Sum	-397	9	406	4413,8 %

Årsresultatet viser et mindreforbruk på ca kr 400 000. Virksomheten har utvidet sin tjenesteleveranse på tvers av enhetene. Dette gir en høyere omsetning enn budsjettet. Resurser blir benyttet på en effektiv måte slik at lønnskostnadene ble lavere. Samtidig er virksomheten bevisst på å benytte seg av lønnstilskudd, ulike tilretteleggingstilskudd, samt tilskudd til maskiner. Årsresultatet viser derfor et positivt avvik i forhold til budsjett.

Status målsettinger

Målsetting	Status måloppnåelse
Innsatsområde 1: God oversikt over renholdsarealene	Arbeidene med å legge inn arealene i FDV programmet Plania er ferdigstilt.
Innsatsområde 2: INSTA 800 kontroller	Planlagte kontroller er gjennomført og alle avvik som ble funnet er lukket.
Innsatsområde 3: Sykefravær	Sykefraværet er historisk sett lavt. Det jobbes målrettet for å tilrettelegge for et godt arbeidsmiljø med høy tilstedeværelse.
Innsatsområde 4: Kjønnbalanse	Det er for tiden 10 menn i arbeid på virksomhet Renhold og det er godt samarbeid med NAV, Fønix og iFokus for å holde antallet oppe.

Status resultatmål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Resultat i 2017	Ønsket resultat 2018	Oppnådd resultat	Beskrivelse mål
Innsatsområde 1:	Få lagt inn alle renholdarealene i FDV-programmet innen utgangen av 2017	Få lagt inn alle renholdarealene i FDV-programmet innen utgangen av 2017 - Egen måling	80,0	95,0	100,0	Arbeidene med å legge inn arealene i FDV programmet Plania er ferdigstilt
	Redusere renholds kostnadene til kr 160 pr m2 i løpet av perioden.	Redusere renholds kostnadene til kr 160 pr m2 i løpet av perioden. - Kostra	174,0	164,0	174,0	Oppnådd resultat er for 2017. Nye KOSTRA tall er ikke klare før 15. mars 2019.
Innsatsområde 2:	Gjennomføre to årlige INSTA800 kontroller på de enkelte brukerstedene.	INSTA800	2,0	2,0	2,0	Planlagte kontroller er gjennomført og alle avvik som ble funnet er lukket.
Innsatsområde 3:	Redusere sykefraværet til 9 % i perioden.	Sykefravær Renhold	9,5 %	9,2 %	9,0 %	Sykefraværet er historisk sett lavt. Det jobbes målrettet for å tilrettelegge for et godt arbeidsmiljø med høy tilstedeværelse.
Innsatsområde 4:	Flere menn innenfor renhold.	Flere menn innenfor renhold. - Egen måling	6,0	8,0	10,0	Det er for tiden 10 menn i arbeid og det er godt samarbeid med NAV, Fønix og iFokus for å holde antallet oppe.
Kjønnsbalanse						

Prosjekt, drift og vedlikehold

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap	Rev. bud.	Avvik i kr	Avvik i %
	2018	2018		
63-Prosjekt, drift og vedlikehold	37 177	37 373	197	0,5 %
Sum	37 177	37 373	197	0,5 %

Virksomheten har i 2018 hatt stor aktivitet. Høy frekvens på leietager skifter i boliger og opprettholdelse av minstestandard. Fra årsskiftet ble skole/barnehage vaktmestere samt personell fra Lardal tilført virksomheten. Det har blitt satt av tid og ressurser så overgangen her har gått etter planen. Kompetanse heving med kurs og opplæring i systemer er utført og vil fortsette etter behov. Virksomheten har og fått tilført ressurs " Teamleder driftsteknikk " som er svært viktig i den sentrale driftstyringsprosessen man er inne i på formålsbygg. Det er i 2018 blitt installert legionellasikringsanlegg på alle sykehjem. Det er et stort behov for vedlikehold av formålsbygg spesielt på ventilasjon, inneklime og varme som krever ekstra innsats av virksomheten for å holde liv i de anlegg som er utgått på dato.

Status målsettinger

Målsetting

Status måloppnåelse

Innsatsområde 1: Vedlikehold

Tall pr 31.12.17, Eiendom fikk i 2017 tildelt ekstra midler til vedlikehold i fm. med årsoppgjøret.

Innsatsområde 2: Energiforbruk i kommunale bygg

Energiforbruk i formålsbygg i 2017 kr 139. Eiendom har prosjekt pågående med energireducerende tiltak.

Innsatsområde 3:
Brannforebyggende tiltak

Tiltak settes fortløpende i gang ved behov etter kartlegging. Eiendom er med i "Trygg Hjemme" samarbeidet, en åttemannsbolig er sprinklet med kulde, 3 firemannsboliger utføres i 2019. Fortløpende installering av komfyrvakt og el. kontroll ved ut og innflytting.

Status resultatmål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Resultat i 2017	Ønsket resultat 2018	Oppnådd resultat	Beskrivelse mål
Innsatsområde 1: Vedlikehold	Redusere økningen i eiendomsmassens vedlikeholdsetterslep. I 2014 var etterslepet 225 mill kr. I 2016 er etterslepet 266 mill kr. Dvs ca 10 % økning hvert år. Målet er å redusere dette til 0 % i perioden.	Egen rapport på vedlikeholdsetterslep	10,0 %	9,0 %	0,0 %	
	Øke vedlikeholdsmidler til kr 100 pr m2 i perioden.	Utgifter til vedlikeholdsaktiviteter i kommunal eiendomsforvaltning pr m2	85,0	85,0	127,0	Oppnådd resultat er KOSTRA tall pr. 31.12.17. Tallet inkl. gamle Lardal kommune. Nye tall er klar først 15. mars 2019.
Innsatsområde 2: Energiforbruk i kommunale bygg	Installere komfyrvakter i alle boliger ved leietakerskifter.	Fra oversikt i FDV system, alt. skjema 13 til SSB.	20,0 %	40,0 %	40,0 %	Fortløpende installering ved leietakerskifte på egne boliger samt Stiftelsesboliger.
	Redusere energiforbruket i byggene med 30 % i perioden. Tar utgangspunkt i 2014 tall på 180 kWh pr m2.	Skjema 35 A delt på areal formålsbygg. (Pr d.d. så er innrapporterte tall usikre, det foregår i sammenheng med EPC prosjektet en kvalitetssikring av tallene)	204	165	167	Oppnådd resultat gjelder Eiendoms formålsbygg i 2018 inkludert Lardal.
Innsatsområde 3: Brannforebyggende tiltak	Kartlegge behov for brannforebyggende tiltak i alle kommunens boliger i løpet av perioden.	Tall fra FDV systemet Plania.	0,0	100,0	60,0	Ved leietakerskifte og arbeider i boliger blir det foretatt kontroll vedrørende brannsikkerhet. Det blir utført en EL-sjekk, montert komfyrvakt, sjekk av røykvarsler og slukkemidler. Dette vil pågå kontinuerlig fremover.

Status økonomiplan tiltak

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme år 1	Prognose	Avvik	Status	Risiko	Beskrivelse
Tiltak forrige år						
KST 280/16 Eiendom. Vedlikehold etter omprioriteringer 2016	-2 000	-2 000	0	Ferdig		Innarbeidet i budsjettet.
Sum	-2 000	-2 000	0			
Kommunestyrets vedtak						
Oppgradering av andre skoler i Larvik	400	400	0	I arbeid		Midlene er brukt til oppgradering på flere skoler.
Oppgradering av Jordet	800	509	291	I arbeid		Ferdig sommer 2019.
Oppgradering av Østre Halsen	2 800	260	2 540	I arbeid		Noe fra 2018 gjenstår og vil bli fullført 3. kvartal 2019
Sum	4 000	1 169	2 831			
Sum tiltak	2 000	-831	2 831			

Utvikling og forvaltning

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap	Rev. bud.	Avvik i kr	Avvik i %
	2018	2018		
64-Utvikling og forvaltning	9 549	9 775	226	2,3 %
Sum	9 549	9 775	226	2,3 %

Utvikling og forvaltning har et mindreforbruk på kr 200 000 i 2018. Mindreforbruket skyldes i hovedsak mindre kjøp av varer og tjenester.

Status målsettinger

Målsetting

Status måloppnåelse

Innsatsområde 1: Effektivisere arealbruk

Det søkes kontinuerlig å effektivisere kommunens arealbruk. Stadig endring i behovet innebærer en utfordring i forhold til å oppnå ønsket effektivisering. Effektiviseringen utfordres også av langvarige og omfattende prosesser knyttet til salgsvedtak, og tidkrevende arbeid med salgsforberedelser.

Innsatsområde 2: Anskaffelse av boliger

Stillingen som boligbestiller ble nyetablert i 2017, og dette har bidratt til at effektiviteten og nøyaktigheten i boliganskaffelsen har økt. Boligbestiller har koordinert og innkalt til behovsmøter, noe som har redusert antall møter. Effektiviteten i kjøp av bruktboliger er tilfredsstillende, mens anskaffelsen gjennom bygging av nye boliger tar for lang tid pga krav til reguleringer av egne eiendommer.

Innsatsområde 3: Kontroll på leie- og festeavtaler

Alle innleie- og utleieavtaler er ferdig registrert i Planias forvaltningsmodul. Det samme gjelder for alle avtaler om feste og bortfeste.

Status resultatmål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Resultat i 2017	Ønsket resultat 2018	Oppnådd resultat	Beskrivelse mål
Innsatsområde 1: Effektivisere arealbruk	Redusere antall m2 formålsbygg pr. innbygger til 3,8 m2.	Redusere antall m2 formålsbygg pr. innbygger til 3,8 m2. - Kostra		4,0	4,0	Effektiviseringen av kommunens arealbruk er i overensstemmelse med målsettingen. Foreløpige KOSTRA tall for 2018 er klar 15. mars.
Innsatsområde 2: Anskaffelse av boliger	Gjennomføre boligbehovsmøter en gang pr. måned.	Gjennomføre boligbehovsmøter en gang pr. måned. - Egen måling		11,0	6,0	Som følge av oppfølging fra Boligbestiller er behovet for antall behovsmøter redusert. Behovet antas å ligge på 4 til 6 møter pr. år
Innsatsområde 3: Kontroll på leie- og festeavtaler	Alle avtaler skal være registrert i FDV programmets forvaltningsmodul innen utgangen av 2017.	Alle avtaler skal være registrert i FDV programmets forvaltningsmodul innen utgangen av 2017.		100	100	Alle avtaler er registrert i Planias forvaltningsmodul. Nye avtaler legges inn ved inngåelse.

Stab eiendom

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap	Rev. bud.	Avvik i kr	Avvik i %
	2018	2018		
65-Stab eiendom	5 737	5 921	183	3,1 %
Sum	5 737	5 921	183	3,1 %

Årsresultatet endte med et mindreforbruk på kr 183 000. Dette skyldes delvis at virksomhetene har hatt så høy aktivitet at det ikke har vært tid til den planlagte velferds-, kurs- og opplæringsaktiviteten. Det har også vært mindre bruk av midler til informasjonsmateriell, annonser og inventar, enn det som var budsjettet.

Status målsettinger

Målsetting

Status måloppnåelse

Innsatsområde 1: Sykefravær

Det jobbes kontinuerlig med å holde sykefraværet nede. Det er ikke rapportert om fravær som er direkte arbeidsrelatert.

Innsatsområde 2: TQM

I forbindelse med opplæring i Plania har driftsteknikere skole fått en innføring i bruk av kvalitetssystemet TQM. Opplæring gis nå til nyansatte.

Innsatsområde 3: Plania (FDV)

Forvaltningsmodulen er implementert og alle kontrakter er lagt inn. Renhold har startet opplæring av renholdsledere i Plania web. Renholdslederne er også gitt opplæring i bruk av Plania sin tegningsmodul.

Innsatsområde 4: Videreutvikling av digitale tegninger

Revisjon og oppdatering av brannverntegninger vedrørende formålsbygg er gjennomført. Arbeidet med å ta i bruk 3d tegningsverktøy er i gang.

Status resultatmål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Resultat i 2017	Ønsket resultat 2018	Oppnådd resultat	Beskrivelse mål
Innsatsområde 1:	Redusere sykefraværet på Eiendom til 8,5 % Sykefravær	Sykefraværsstatistikken		9,0 %	7,3 %	Det jobbes kontinuerlig med å holde sykefraværet nede. Det er ikke rapportert om fravær som er direkte arbeidsrelatert.
Innsatsområde 2:	Alle ansatte skal ha kunnskap om kvalitetsystemet i løpet av 2017.	Alle ansatte skal ha kunnskap om kvalitetsystemet i løpet av 2017. - Egen måling.	50,0	100,0	100,0	I forbindelse med opplæring i Plania har driftsteknikere skole fått en innføring i bruk av kvalitetsystemet TQM. Opplæring gis nå til nyansatte.
	Alle ledere skal ta i bruk kvalitetsystemet i sitt daglige virke i 2017.	Alle ledere skal ta i bruk kvalitetsystemet i sitt daglige virke i 2017. - Egen måling.	100,0	100,0	100,0	Alle ledere har tatt i bruk kvalitetsystemet i sitt daglige virke.
Innsatsområde 3:	Implementere forvaltnings- og renholdsmodulen i Plania (FDV) i 2017.	Implementere forvaltnings- og renholdsmodulen i 2017. - Egen måling.	50,0	100,0	100,0	Forvaltningsmodulen er implementert og alle kontrakter er lagt inn. Renhold har startet opplæring av renholdsledere i Plania web. Renholdslederne er også gitt opplæring i bruk av Plania sin tegningsmodul.
Innsatsområde 4:	Innen 2021 å ha fått lagt over 50 % av Videreutvikling av digitale tegninger	Innen 2021 å ha fått lagt over 50 % av bygningsmassen i 3D løsning. - Egen måling	0,0	10,0	0,0	Revisjon og oppdatering av brannverntegninger vedrørende formålsbygg er gjennomført. Arbeidet med å ta i bruk 3d tegningsverktøy er igangsatt. Det foregår testing, men ingen tegninger er foreløpig på plass. Dette skyldes ressursmangler.

Boligforvaltning

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap	Rev. bud.	Avvik i kr	Avvik i %
	2018	2018		
66-Boligforvaltning	17 370	18 737	1 367	7,3 %
Sum	17 370	18 737	1 367	7,3 %

Årsresultatet endte med et mindre forbruk på kr 1 366 947. Mindreforbruket skyldes i hovedsak at husleieinntektene på kommunale boliger ble vesentlig høyere enn budsjettet og at utgifter til strøm, vedlikehold og drift av kommunale boliger ble lavere enn budsjettet.

Status målsettinger

Målsetting

Innsatsområde 1: Boligbehov imøtekommes for de som ikke selv kan skaffe bolig.

Status måloppnåelse

Henvendelser om boligbehov, lån og tilskudd blir behandlet fortløpende. Boligforvaltning er åpent hver dag fra 09 -15.30 med mulighet for samtale med saksbehandlere og bo-veiledere.

Innsatsområde 2: Bostedsløse skal ikke vente mer enn 3 måneder på tildeling av fast bolig.

Boligrådgiver gir veiledning og hjelp til å fylle ut søknader og veiledning om støtteordninger. Det jobbes aktivt med å tilby fast bolig til bostedsløse.

Innsatsområde 3: I Larvik skal innbyggerne kunne bo lenge i egen bolig dersom de ønsker det.

Boligrådgiver gir veiledning og hjelp til planlegging av tilpasset bolig, eller hjelp til å finne en ny.

Innsatsområde 4: Larvik kommune ser de offentlige virkemidlene (Husbankens og kommunens) i en sammenheng og utnytter disse maksimalt.

Lån og stilsjudd benyttes aktivt for å øke andelen som bor i eid bolig samt å tilpasse boliger slik at de fortsatt egner seg for dem som bor der.

Status resultatmål

Overordnet mål	Mål	Indikator	Resultat i 2017	Ønsket resultat 2018	Oppnådd resultat	Beskrivelse mål
Innsatsområde 1: Boligbehov imøtekommes for de som ikke selv kan skaffe bolig.	20 leietagere får bo-oppfølgning	20 leietagere får bo-oppfølgning - Hentes fra internstatistikk		25	20	Det gis oppfølging til ca 20 leietakere med ulike behov for veiledning.
	Antall fravikelser reduseres med 14 % for at boligen beholdes.	Antall fravikelser reduseres med 14 % for at boligen beholdes. - Hentes fra internstatistikk		6	6	Leietakere med restanser følges opp med telefon og hjemmebesøk for å unngå fravikelser.
	Ingen, som ikke selv kan skaffe seg bolig, får avslag.	Ingen, som ikke selv kan skaffe seg bolig, får avslag. - Hentes fra internstatistikk		0	0	Det er ikke gitt avslag på søknader fra personer som ikke selv kan skaffe bolig.
Innsatsområde 2: Bostedsløse skal ikke vente mer enn 3 måneder på tildeling av fast bolig.	Bostedsløse prioriteres når passende bolig er ledig	Antall bostedsløse som har ventet mer enn 3 mndr på tildeling av fast bolig. Internstatistikk		0	0	Det jobbes aktivt med å tilby fast bolig til bostedsløse.
Innsatsområde 3: I Larvik skal innbyggerne kunne bo lenge i egen bolig dersom de ønsker det.	Eldre får kjennskap til boligrådgivingstilbudet i Larvik	Boligrådgiver besøker 2 pensjonistforeninger		2	0	Det er ikke gjennomført besøk i pensjonistforeninger i år. Informasjon er tilgjengelig på kommunens hjemmeside og godt innarbeidet i kommunens øvrige tjenestetilbud som informerer innbyggere ved behov.
Innsatsområde 4: Larvik kommune ser de offentlige virkemidlene (Husbankens og kommunens) i en sammenheng og utnytter disse maksimalt.	15 søkere til kommunalt disponerte boliger får startlån til kjøp av bolig	15 søkere til kommunalt disponerte boliger får startlån til kjøp av bolig - Hentes fra internstatistikk		15	27	Aktiv informasjon om mulighet for Startlån ved kontraktsfornyelser og nye søknader på bolig medfører at flere kjøper sin egen bolig.

Status økonomiplan tiltak

Beløp i 1000

Tiltak	Ramme år 1	Prognose	Avvik	Status	Risiko	Beskrivelse
Nye tiltak						
Statsbud. 2018. Boligsosialt kompetansetilskudd, 2017/2018/2019 (opptrapping)	137	137	0	I arbeid		Showroom Hospitalgata
Statsbud. 2018. Innlemming boligsosiale tilskudd, ASD	253	253	0	I arbeid		Showroom Hospitalgata
Sum	390	390	0			
Sum tiltak	390	390	0			

Tilskuddene er benyttet til å innrede underetasje i Hospitalgata til et undervisningslokale for beboere i kommunale boliger - Showroom. Det er innredet enkle rom, kjøkken, bad, soverom, der det er mulig med praktiske øvelser for renhold, ettersyn av rør og sluk, skifte lyspærer, lufting m.v. Innredningen er ferdigstilt i 2018 og undervisning vil bli igangsatt i 2019. Tilskudd vil da bli benyttet til drift og undervisningsopplegg.

Vedlegg

Rekrutteringsplan for sykepleiere og vernepleiere

I desember 2017 ble et politisk verbalforslag vedtatt knyttet til rekruttering av sykepleiere. KST-vedtaket 13. desember 2017: 13. Rekruttering for sykepleiere Larvik kommune opplever i likhet med andre kommuner i landet, stor mangel på sykepleiere. Innbyggerne i Larvik kommune skal i størst mulig grad ivaretas i egen kommune, noe som setter store krav til faglighet i omsorgssektoren. I dag «mister» Larvik kommune sykepleiere til nabokommuner som tilbyr bedre lønn eller som viser annen fleksibilitet hva gjelder ansettelse. Det er utstrakt bruk av vikarer for å sørge for tilstrekkelig sykepleiedekning. Best mulig omsorg for innbyggerne krever at Larvik kommune er offensiv hva gjelder rekruttering! «Larvik kommune skal rekruttere sykepleiere ved å ta i bruk nye virkemidler. Det må jobbes tett med utdanningsinstitusjonene! Virkemidler som skal vurderes er: tidsbegrenset gratis barnehageplass, bolig, gratis videreutdanning (mot bindingstid) og ikke minst konkurransedyktig lønn.» Verbforslaget er i samsvar med hovedprioriteringene i kommuneplanens samfunnsdel, økt tilflytting og høyere utdanningsnivå.

1. Bakgrunn

I desember 2017 ble et politisk verbalforslag vedtatt knyttet til rekruttering av sykepleiere.

KST-vedtaket 13. desember 2017:

13. Rekruttering for sykepleiere

Larvik kommune opplever i likhet med andre kommuner i landet, stor mangel på sykepleiere. Innbyggerne i Larvik kommune skal i størst mulig grad ivaretas i egen kommune, noe som setter store krav til faglighet i omsorgssektoren. I dag «mister» Larvik kommune sykepleiere til nabokommuner som tilbyr bedre lønn eller som viser annen fleksibilitet hva gjelder ansettelse. Det er utstrakt bruk av vikarer for å sørge for tilstrekkelig sykepleiedekning.

Best mulig omsorg for innbyggerne krever at Larvik kommune er offensiv hva gjelder rekruttering!

«Larvik kommune skal rekruttere sykepleiere ved å ta i bruk nye virkemidler. Det må jobbes tett med utdanningsinstitusjonene! Virkemidler som skal vurderes er: tidsbegrenset gratis barnehageplass, bolig, gratis videreutdanning (mot bindingstid) og ikke minst konkurransedyktig lønn.»

Verbforslaget er i samsvar med hovedprioriteringene i kommuneplanens samfunnsdel, økt tilflytting og høyere utdanningsnivå.

Med bakgrunn i dette utfordringsbildet ble det nedsatt en prosjektgruppe for å utarbeide en plan for rekruttering med utgangspunkt i vedtatt verbalforslag.

I begynnelsen av arbeidet ønsket kommunalsjef i Helse- og omsorg å utvide rekrutteringsplanen med vernepleiere. Det er hensiktsmessig å se disse i sammenheng, da begge disse faggruppene er svært vanskelig å rekruttere til.

Prosjektgruppen har bestått av; Per Busk (HO), Ingvild Svendsen (HO), Kristine Skalleberg (HO), Henriette Rød- Torkildsen (HO), Tove Akre (HR), Hanne Islund (HR) og Anja Gitter (HTV)

Status:

En totaloversikt over ledighet av sykepleiere og vernepleiere i Larvik kommune viser et nåtidsbilde etter at avdelingene har laget nye bemanningsplaner. Pr. d.d. er det meldt et behov for ca. 40 sykepleiere i mange stillingsstørrelser i kommunen. Da er det tatt med helgestillinger og vikariater. I tillegg er det behov for ca 13 årsverk i vernepleierfaglig kompetanse. Behovstallet er ikke statisk og varierer utfra ulike faktorer som skyldes økonomisk forhold, oppsigelser og utlyste stillinger. Det vil derfor være varierende på hvor mange syke – og vernepleier stillinger som er ubesatte til enhver tid.

Det som er en realitet er at når det lyses ut stillinger innenfor disse faggruppene så er det store variasjoner i søkermassen, og i ofte har vi ingen søkere med etterspurt kompetanse. I tillegg er det en tendens for turnover i nyansettelser. Vi erfarer også at vi finner samme søker til flere stillinger både internt og eksternt, og utløser konkurranse som i stor grad dreier seg om lønn og/eller støtte til utdanning.

2. Strategier i rekrutteringsarbeid

I planarbeidet har vi definert rekruttering som både det å rekruttere nye, men også å beholde sykepleiere og vernepleiere som allerede jobber i Larvik kommune. Dette anser prosjektgruppen som et viktig prinsipp. Vi løser ikke utfordringen ved å rekruttere nye hvis vi mister de som vi allerede ønsker å beholde.

Et vesentlig spørsmål vi må stille oss i denne forbindelse er hva som skal til for at vernepleiere og sykepleiere ønsker å jobbe i Larvik kommunen.

I følge avgangsundersøkelsen 2017 (Norsk sykepleierforbund) er det kun 21 % av nyutdannede sykepleiere som har sykehjem eller hjemmetjenester som førstevalg. Svarprosenten her er lav, men er i tråd med andre undersøkelser.

- 3 av 4 ønsker full stilling
- Fagmiljø, arbeidsmiljø og trivsel er viktigst
- 4 av 5 at de ønsker å ta mer utdanning
- Fast ansettelse er viktig

Disse undersøkelsene gir oss en klar indikasjon på hvilke virkemidler som må til. I tillegg til dette er det vesentlig å få innsikt i hva verne- og sykepleiere som jobber i Larvik kommune i dag synes er viktig for at de skal bli i jobben sin. Dette vil kunne gi oss innsikt for å finne de viktige og riktige virkemiddelene i rekrutteringsarbeidet.

Det ble utarbeidet en spørreundersøkelse til verne- og sykepleiere i Helse – og omsorg. Undersøkelsen tok høyde for virkemidler uttalt i vedtatt politisk verbalforslag samt andre strategier som kan ha relevans ut fra forskning. Vi mottok 235 svar som utgjør en svarprosent på 50%. Følgende resultater på hva som er viktig for at du skal bli i jobben din er:

- *Lønn: 63 %*
- *Fagligveiledning: 60,4 %*
- *God fagkompetanse på arbeidsplassen: 73,6 %*
- *Arbeidsmiljø: 82,1 %*

- *Godt syke- og vernepleier faglig miljø: 75,7 %*
- *Mulighet for å få brukt kompetansen din: 78,7 %*
- *Karrieremuligheter: 31,5 %*
- *Mulighet for tidsbegrenset gratis barnehageplass: 6,8 %*
- *Hjelp til å skaffe bolig: 4,7 %*
- *Mulighet for gratis videreutdanning med bindingstid: 42,6 %*
- *Mulighet for 100% stilling: 67,7%*
- *Mulighet for å medvirke til din egen turnus: 66,8 %*

Denne rapporten er en utredning av aktuelle strategier og tiltak som kan gi økt rekruttering av vernepleiere og sykepleiere fremover med utgangspunkt i det politiske verbalforslaget.

2.1 Strategi Rekrutteringsprosess

I vårt rekrutteringsarbeid for å tiltrekke oss flere verne- og sykepleiere vil det være avgjørende å vurdere flere tiltak innenfor rekrutteringsprosessen.

2.1.1 Jobbanalyse

Det er viktig å gjøre god jobbanalyse i forkant av ledige stillinger for sykepleiere/vernepleiere. En god jobbanalyse gir et realistisk bilde av stillingen, og muligheten for suksess med ansettelsen økes betydelig. Jobbanalysen gir informasjon og innsikt i den ledige stillingen som igjen skal lede til en stillingsbeskrivelse. I jobbanalysen vil mål, arbeidsoppgaver og hvilke kompetansekrav som er nødvendig for å løse oppgavene og for å nå målene fremkomme. I dag har vi i for stor grad kopiert samme stillingsbeskrivelser som vi brukte sist. Det kan være at mange av de sykepleierfaglige oppgavene er like, men personlig kompetansekrav bør være forskjellige. Det er nødvendig at vi vurderer kompetansene ut i fra de oppgavene som skal gjøres og det miljøet de skal utføres i.

2.1.2 Annonse og publisering

Vi må gjøre kandidater nysgjerrige og fristet til å søke jobb i Larvik da sykepleiere/vernepleiere er ettertraktet på markedet. Hvordan vi utformer annonsetekst vil derfor være viktig. Jobbannonse som brukes er ofte vår interne stillingsbeskrivelse kopiert inn i en annonse. Vi ønsker å bygge relasjoner snarere enn å fortelle hva vi vil ha og hvor i organisasjonene stillingen har tilhørighet.

Forslag til tiltak:

- Utarbeide egne kampanjer for sykepleiere/vernepleier på vårparten når studenter snart er ferdig med utdannelsen. Dette må være kampanjer i sosiale medier og i aviser. Det er viktig at vi da har stillinger å tilby i etterkant, gjerne samtidig.
- Benytte kommunikasjonsrådgiver til å skrive en felles ingress som kommer øverst i stillingsannonse. Øvrig annonsetekst tilpasses de individuelle kompetansekravene som den enkelte stilling innehar. Da kobler vi jobbanalyse og annonse sammen.
- Ikke for mange utlysninger samtidig. Eventuelt vurdere fellesannonse.

- Oppretter en egen side på «Jobb hos oss» for Helse og omsorg, hvor en får direkte link til stillinger i helse og omsorg, samt annen informasjon som er relevant for nye søkere.

2.1.3 Søknadsbehandling

4. Opprette et felles ansettelsesråd for stillinger til verne – og sykepleiere innenfor tjenesteområdet helse- og omsorg.
5. Aktuelle studenter får tilbud om stilling. Avd.ledere melder studenter som er aktuelle å rekruttere inn til felles ansettelsesråd.

2.1.4 Onboarding

Utvikle et eget onboardingsprogram for verne- sykepleiere i tjenesteområdet. Sikre kunnskap og informasjon. Føler seg ivaretatt. Kommer raskere i gang. Følges opp tett det første året. Begynne allerede før oppstart. Dette kan hindre turnover.

2.2 Strategi Omdømmebygging

2.2.1 Informasjons og rekrutteringsarbeid / kampanjer/messer osv

For at Larvik skal være en synlig aktør på arbeidsmarkedet som trekker til seg oppmerksomhet, kan en rekrutteringskampanje ved hjelp av grafisk materiell og reklame være et godt middel.

Dersom dette er aktuelt bør materialet utarbeides sammen med kommunikasjonsrådgiver for å få materiell som er tilpasset målgruppen, kanalene det skal publiseres i, og som samsvarer med rekrutteringsstrategien for øvrig.

En rekrutteringskampanje bør benytte seg av de kanalene der målgruppen befinner seg. Eksempler kan være på rekrutteringsdager på Universiteter/Høgskolene, men sosiale medier som for eksempel Facebook og Instagram er kanaler som kan utnyttes mer i rekrutteringsarbeidet. Foruten å publisere jobb og rekrutteringsannonser, kan og bør man bruke det for å reklamere for alt det gode som gjøres i kommunen. Dette kan også bidra til arbeidsstolthet for ansatte, som igjen kan bidra til økt rekruttering.

2.2.2 Kultur bygging og holdningsarbeid. Employer branding

Undersøkelser viser at arbeidsmiljøet og fagmiljøet i en avdeling, er av stor betydning for om sykepleiere har lyst til å søke jobb der.

Sykefravær kan være en indikator på et arbeidsmiljø som ikke er helt bra. Arbeidsmiljøet er i hovedsak lederens ansvar. Det varierer fra avdeling til avdeling om lederen har formell lederkompetanse. Man kan spørre seg om det er sammenheng mellom avdelinger med formell lederkompetanse og hvor godt arbeidsmiljøet er, ved å se på sykefraværet. På denne måten kunne man funnet ut om økt lederkompetanse kunne ført til økt rekruttering.

Helse og omsorg er en sentral arena for læring og utdanning. Avdelingene tilrettelegger praksis blant annet for TOPP elever, MIKS elever, videregående elever (VG1 og VG2), VG3 for voksne, verne- og sykepleierstudenter. I løpet av ett år tilrettelegger helse og omsorg for gjennomføring av 350 – 400 praksisperioder. Det betyr at det er mange unge mennesker i Larviksamfunnet som kjenner til helse og omsorg, som får erfaring, veiledning og oppfølging i helse og omsorg og som gjør seg opp en mening om hvordan helse og omsorg gir tjenester. Disse unge menneskene er viktige meningsdannere og omdømmebyggere også for rekruttering.

2.3 Strategi Bolig

For å tiltrekke seg sykepleiere og vernepleiere, som kommer flyttende til Larvik fra andre kanter av landet, evt. Norden, kan det være gunstig å ha boliger tilgjengelig som kan leies for en periode. Det å være i en prosess for å kjøpe eller leie bolig når du befinner deg langt unna, kan være både tid- og kostnadskrevenne med tanke på visninger, kontraktsinngåelse osv. Man vet sjelden hvor i kommunen man ønsker å bo dersom man ikke er kjent. Det kan derfor være en fordel å kunne tilby leilighet i en periode slik at den nyansatte får tid til å gjøre seg kjent med kommunen og kjøpe- eller leiemarkedet. I tillegg vil vi være mer attraktive for studenter som kan tenke seg sommerjobb i Larvik dersom vi kan tilby rimelig bolig. Larvik kommune har imidlertid noe erfaring fra denne måten å rekruttere på. Det ble for noen år siden prøvd ut denne muligheten for nettopp å få skandinaviske sykepleiere. Det var i en periode mange svenske sykepleiere som søkte arbeid. Tilbudet da var viktig for å kunne tiltrekke seg aktive stillingssøkere. I den fasen betalte Larvik kommunen leien i tre måneder for disse, og om de ble værende- få bistand til å etablere seg mer fast, ved å delta i å sjekke ledig bolig, og noe fysisk bistand til flytting. De ble ikke værende og det var ikke mulighet for bolig som forårsaket det. De trivdes ikke i på et nytt sted, og det var årsaken til at de flyttet.

Helse og Omsorg disponerer en leilighet som kan leies ut til nyansatte. Den benyttes i svært liten grad. Det er en mulighet å evt utvidet tilbudet ved å benytte midlertidig ledige leiligheter / boliger som det betales tomgangsleie for. Det er leiligheter som står i påvente av brukere som skal ha tilbud om bolig. Disse kunne være aktuelle for utleie. Da hadde man fått dekket strømkostnader og noe av leien. Disse leilighetene er slik at borettslaget må godkjenne de som skal bo der, men for en periode vil en slik løsning kunne være mulig. Men det vurderes lite hensiktsmessig da dagens ordning i liten grad benyttes.

Et mulig tiltak som kan ha større effekt er for eksempel å etablere rekrutteringsstandard på husleiekostnadene slik at det første året blir boligen subsidiert med for eksempel en tredjedel av husleien.

2.4 Strategi Kompetanse

Ved å erkjenne at arbeidsplassen er og kan bli en sentral læringsarena, lede læringsprosesser og tilrettelegge for læring gjennom daglig arbeid er vår erfaring og forskning at en da kan realisere gevinster i form av styrket fagmiljø, styrket arbeidsmiljø og økt kvalitet på tjenester som er helt sentrale momenter for rekruttering.

2.4.1 Plan for å styrke arbeidsplassen som læringsarena

- Utvikle og etablere strukturer og kulturer for læring på arbeidsplassen gjennom workshops, dialogfora og utviklingssamtaler (jfr. Sluttrapport «Sykepleierutdanning for framtida»)
- Styrke og utvikle lederes kompetanse på læringsledelse/organisatorisk læring/forbedringskompetanse
- Etablere/styrke faglig veiledning som nyansatt syke/vernepleier
  - gjennom daglig arbeid, alltid ha noen og ringe, pit- stopper for kollegaveiledning (praksisveiledere), leder etterspør..
- Rekruttering som et viktig fagfelt i lederutviklingsprogram
- Bruk av riktig kompetanse på riktige steder

2.4.2 Gratis etter- og videreutdanning m/ bindingstid

Ansatte kan i dag søke om støtte til etter- og videreutdanning fra Kompetanseløftmidler. Dette er en statlig støtteordning for etter- og videreutdanninger for helse- og omsorgspersonell. Ordningen varer til og med 2020. Søkere kan få støtte til semesteravgift, studieavgift og litteratur. For spesielle satsninger gis det noe støtte til vikar innleie for gjennomføring. I praksis er dette et «trepartssamarbeid» mellom arbeidsgiver, ansatt og kompetanseløft; der den ansatte må påregne å bruke av sin fritid til undervisning, noe tilrettelegging for fri til å delta på undervisning, tilrettelegging for å delta på undervisning ved bytte av vakter etc. og finansiell støtte til studieavgift, semesteravgift og litteratur.

Gratis etter- og videreutdanning m/bindingstid

Stipulert kostnad for videreutdanning 30 studiepoeng (tilsvarer ett halvt års fulltidsutdanning) per person:

Ca. 20 undervisningsdager	50 000,-
Semesteravgift og litteratur	7 000,-
Studieavgift*	35 000,-
Sum	92 000,-

*De fleste videreutdanninger à 30 studiepoeng har studieavgift.

Støtte til videreutdanninger på 30 studiepoeng gir ikke automatisk rett for arbeidsgiver til å kreve bindingstid. Det er ikke mulig å kreve bindingstid utover utdanningens lengde.

Erfaringsmessig er det å rekruttere ansatte til å ta etter- og videreutdanning, en etter- og videreutdanning som er relevant for ansattes arbeidsoppgaver «en jobb». Det å begynne prosessen med å snakke kompetanseheving allerede ved ansettelse vurderes som viktig.

Kompetanseløftmidler utløses av antall ferdigutdanna helsefagarbeidere og støtten til videreutdanninger på høyskole- universitetsnivå er fra 200 000 – 400 000 per år for alle ansatte i helse og omsorg.

Å tilby gratis etter- og videreutdanning for nyansatte vil innebære store økonomiske ressurser. En satsning på etter- og videreutdanning må sees i sammenheng med etablering av arbeidsplassen som læringsarena. Ny kompetanse krever etterspørring og muligheter for den enkelte til å bruke

kompetansen sin. Utdanning kan, om ikke kompetansen blir brukt og anerkjent, føre til at ansatte søker nye jobber.

Tiltak: Stipendordning for utdanning av sykepleiere og vernepleiere

- 50.000 kr i stipend (utbetalt siste året)
- med bindingstid
- Arbeidsgiver tilrettelegger
- Jobbes strategisk i budsjett i henhold til kompetanse tiltak – lønn.
- Avtale om utdanning – så med det avklares om stilling+ lønn.

2.4.3. Bruk av andre faggrupper

Sykepleiere rapporterer og varslers om for mange arbeidsoppgaver, og et ansvar i hverdagen som er for stort å bære. Sykepleiefaglige oppgaver må vike for driftsoppgaver i en hektisk hverdag. Når man går hjem fra jobb nesten hver dag med en vond følelse av å ikke strekke til, så er dette for mange en grunn til å søke seg til andre yrker (www.sykepleien.no).

For å beholde sykepleierne som allerede er ansatt, bør det sees på om dagens sykepleier og vernepleiermangel kan komme nærmere en løsning ved å overføre noen av arbeidsoppgavene til andre faggrupper.

Eksempel på arbeidsoppgaver som kan overføres andre faggrupper er; matlaging, rengjøring, klesvask, lagerrydding, fysisk trening/opptrening, oppfølging av ernæring, for å nevne noe. Det bør sees på om ufaglærte, personer på arbeidstrening og andre helsefaglige utdanninger kan trekkes mer inn i kommunehelsetjenesten.

2.5 Strategi Systematisk Studentforløp

Studentene får sitt første inntrykk av praksis gjennom første praksisperiode, dette påvirker deres yrkesvalg siden ([NOKUT rapport 2018](#)). Sånn sett kan en si at rekruttering av sykepleiere og vernepleiere starter allerede i første utdanningsår. Studentene møter kommunehelsetjenesten for første gang i sine praksisperioder. Her skapes førsteinntrykkene og motivasjon for senere jobbvalg.

2.5.1 Økt kvalitet på veiledning av studenter i praksis

Det forventes at ferdigutdannede sykepleiere skal veilede sykepleierstudenter i praksis. Sykepleiere som har veilederkompetanse i Larvik kommune har erfaring med at oppfølging av studenter blir mer koordinert, tilrettelagt for studentenes individuelle behov, og at veilederkompetansen i seg selv gir et bedre læringsutbytte for den enkelte student.

Gjennom et nasjonalt arbeid for utarbeiding av nye forskrifter for helse- og sosialfagligutdanning er veilederkompetanse satt på dagsorden. Denne nye forskriften trer i kraft fra 2020 og det forventes at:

«Praksisveileder skal ha relevant faglig kunnskap og bør som hovedregel ha formell veiledningskompetanse.» (Forskrift om felles rammeplan for helse- og sosialfagutdanninger, §3).

I prosjekt «Sykepleierutdanning for framtida» utviklet Larvik kommune og USN en praksisveilederutdanning der det å initiere og styrke læring på arbeidsplassen også var et læringsmål. Gjennom denne utdanningen og dette prosjektet viser praksisveilederne at denne kompetansen også styrker avdelingen når det ikke er studenter i praksis (Sluttrapport); gjennom å lede læringsprosesser på egen arbeidsplass, bevisst og målrettet bruk av veilederkompetansen for nyansatte, vikarer, kollegaer etc, å bruke veilederkompetanse direkte i brukerrettarbeid, og det gir en annen holdning til læring som kultur på avdelingen.

Veilederkompetansen er derfor helt sentral når det gjelder å styrke fagmiljø og arbeidsmiljø på avdelingen. Veilederkompetansen styrker både den enkelte student i praksis og avdelingens fag- og arbeidsmiljø; elementer som er svært viktig i rekruttering av sykepleiere og vernepleiere.

2.5.2 Plan for styrking av veiledningskompetanse

Mål/Tiltak

- Alle avdelinger som driver brukerretta arbeid i helse og omsorg og som tilbyr praksisplasser for verne- og sykepleierstudenter skal ha 1 ansatt med formell veilederkompetanse innen 2022
- Alle avdelinger som driver brukerretta arbeid i helse og omsorg og som tilbyr praksisplasser for verne- og sykepleierstudent skal ha 2 ansatte med formell veilederkompetanse innen...(her må det stå noe om omfanget på avd...) innen 2025
- Praksisveilederkurs for alle ansatte som har hovedansvar for studenter
- Utviklingssamtaler med leder og praksisveiledere om mobilisering av veilederkompetansen
- Evaluering av studentenes opplevelse av arbeidsplassen som læringsarena
- Utarbeide veiledermaterieell for mottak, gjennomføring og avslutning av studenters praksis

2.5.3 Koordinere studentforløp

Helse og omsorg er en stor utdannings arena for verne- og sykepleierstudenter. Tabellene under viser hvor mange sykepleierstudenter og vernepleierstudenter helse og omsorg mottar i løpet av ett år. Dette er et stort grunnlag for rekruttering, og kanskje det viktigste grunnlaget for rekruttering.

Vår 2018 Sykepleierstudenter	Antall 1.årsstudenter	Antall 2. årsstudenter	Antall avgangsstudenter
Virksomhet Hjemmetjenester	7 (10 uker)	2 (3 uker)	12 (8 uker)
Virksomhet Sykehjem	10 (10 uker)	2 (5 uker)	9 (4 uker)
	10 (7 uker)	3 (3 uker)	4 (6 uker)
Virksomhet funksjonshemmede		6 (3 uker)	
Virksomhet psykisk helse og avhengighet			5 (7 uker)
Sum	27	13	30

Årsrapport 2018

Høst 2018 Sykepleierstudenter (plantall)	Antall 1.årsstudenter	Antall 2.årsstudenter	Antall avgangsstudent
Virksomhet Hjemmetjenester	1 (6 uker)	2 (3 uker)	20 (8 uker)
Virksomhet Sykehjem	15 (6 uker)	2 (5 uker)	6 (4 uker)
		3 (3 uker)	5 (8 uker)
Virksomhet funksjonshemmede		3 (3 uker)	
Virksomhet psykisk helse og avhengighet			8 (8 uker)
Sum	16	10	39

Vår 2018 Vernepleierstudenter	Antall 2.årsstudenter	Antall avgangsstudentsstudent
Virksomhet Hjemmetjenester	6 (10 uker)	
Virksomhet Sykehjem	10 (10 uker)	1 (10 uker)
Virksomhet funksjonshemmede		1 (10 uker)
Virksomhet psykisk helse og avhengighet		
Sum	16	2

Høst 2018 Vernepleie (plantall)	Antall 2.årsstudenter	Antall avgangsstudentsstudent
Virksomhet Hjemmetjenester		1 (15 uker)
Virksomhet Sykehjem		
Virksomhet funksjonshemmede	18 (9 uker)	
Virksomhet psykisk helse og avhengighet		2 (15 uker)
Sum	18	3

Rekrutteringsprosessen kan sies å starte allerede i første praksisperiode. Spørsmålet er hvordan rekrutteringsprosessen fra første praksis skal se ut. I tillegg til å styrke veilederkompetansen og arbeidsplassen som læringsarena bør helse og omsorg jobbe systematisk for å bygge relasjoner og ha en strømlinjeformet rekrutteringsprosess.

- Velkommen til oss! At avdelingen tar imot studenter; at alle bidrar til å finne læresituasjoner
- Å bli møtt, sett og fulgt opp som student og kommende kollega også når studenten ikke er i praksis, så studentene får et ønske om å ha sine praksisstudier i Larvik kommune
  - Eksempler på dette kan være å invitere studenter på kurs, samlinger etc, gi og informasjon om avdelingen og fagutvikling «Hva skjer» til studenter eks. *RåPåRapportering*, etterspørre studentens faglige arbeid; hva driver du med nå? Kan du komme hit og snakke om oppgava di? Hva skal du skrive om i Bacheloroppgaven? Trenger du informanter? Sende julekort,
- Tilby helgestillinger på samme helger som praksisveileder med mulighet for veiledning og trening i tråd med læringsutbyttebeskrivelser

- Være døråpnere for studentenes videre faglige utvikling ved å tilby besøk/hospiteringer til andre fagpersoner og avdelinger
- Utarbeide en felles rekrutteringsprosess for å kunne rekruttere avgangsstudenter

2.6 Strategi Lønn

Larvik kommune har inngått lokal særavtale om ekstra tillegg for å arbeid helger ut over hver 3. helg i helse og omsorg. Avtalen omfatter ikke annet ansettelsesforhold, så ansatte som kun jobber helger er også omfattet av avtalen.

I tillegg er det tariffestet økning av betaling for helgearbeid basert på antall jobbet timer. Dette i tillegg til den lokale særavtale, gjør det lukrativt å jobbe helger. Kravet er at det er lagt inn i turnus slik at helgearbeidet kan planlegges, og gjelder ikke for tilfeldig utførte helgevakter.

Ut over økt lønn for økt helgearbeid, er det avtale om begynnerlønn for sykepleiere. Sykepleiere med lavere ansiennitet enn 8 år lønnes med tilsvarende lønn som for 8 års ansiennitet. Det er ment å være et rekrutteringstiltak på linje med en del andre kommuner i Vestfold. Erfaring viser at det for ansatte med 10 års ansiennitet og mer, kan falle urettferdig, og det vurderes derfor å se på en lokal lønnstabell. Enkelte kommuner har gjort det på denne måten for å kunne være med i kampen om å rekruttere og ikke minst beholde sykepleiere og vernepleiere, uten å være lønnsdrivende.

Et stramt regelverk for kompetanseutvikling og avlønning etter kompetanse er ønskelig, gjeldende for alle kommunalområder. Arbeidsgiver må ha kontroll på kompetanseutviklingen og lønnsstyringen av dette. Noe er tariffestet, mens annen kompetanseøkning avlønnes etter lokale kompetansetillegg. Begge deler fungerer, men kan virke noe tilfeldig ved at samme tilleggsutdanning belønnes ulikt mellom virksomheter og også ved nyansettelser. Vi må derfor ha et bedre system på hvem vi anbefaler utdanning for, og hvordan dette skal avlønnes.

- Vurdere lokal lønnstabell med høyere lønn en Hovedtariffavtalen (Øke lønnskompensasjon for sykepleiere og vernepleier som har ansiennitet 10 16 år)
- Begynnerlønn på 8 års ansiennitet skal gjelde for vernepleiere også. Dette vil gjelde for 16 vernepleiere fra p.t og utgjør en kostnad på kr 576.810
- Lønnsfastsettelse etter kompetanse den enkelte har uten at det er relevant kompetanse utvikling og ikke etterspurt i annonse.

Lønn er et treffsikkert tiltak i å få økt rekruttering til Larvik kommune, men vil være svært kostnadskrevenende. Det anbefales at det nedsettes en partssammensatt arbeidsgruppe som arbeider med fremtidig lønnspolitikk for faggruppene som det gjelder for her.

2.7 Strategi Tidsbestemt gratis barnehageplass

Det er viktig for rekrutteringen at foreldre får barnehageplass når de har behov for det. Nå er det imidlertid slik at barnehage som virkemiddel for rekruttering er i det store og hele ikke lenger er et virkemiddel. I 2003 gikk Stortinget inn for et mål om full barnehagedekning. I 2009 kom loven om full barnehagedekning. I denne definisjonen legges det at alle har rett til en barnehageplass innenfor kommunen. Larvik kommune hadde i en periode i starten på 2000 tallet tilgang til to barnehageplasser

nettopp for å benytte dette strategisk inn mot rekruttering. De var også subsidierte plasser for det første året barnet var der. Plassene ble benyttet, men ble mest benyttet av ansatte som arbeidet i kommunen fra før. Kommunen så ikke helt nødvendigheten etter hvert, og da det ble lovfestet barnehageplass for alle falt denne ordningen selvfølgelig helt ut.

Pris for barnehageplass er pr i dag 2990 kr. Dette utgjør 36000 kr pr barnehageplass for et år. Vi må i denne sammenheng vurdere hvor mange som skal evt få dette tilbudet, og hvilke tildelingskriterier som skal gjelde. Det vurderes som meget kostbart at alle nyansatte syke- og vernepleiere skal få mulighet til å få et år med gratis barnehageplass. Dessuten har vi ingen garanti for at den nyansatte vil være ansatt i Larvik kommune etter endt år. Beløpet vil være for lite til å kreve bindingstid.

Undersøkelsene vi baserer strategiene på viser at tidsbegrenset gratis barnehage ikke vil være et riktig virkemiddel i rekrutteringsarbeidet. Vi anser det som mer aktuelt å bruke økonomiske midler på andre tiltak enn dette.

Men det som eventuelt kan gjøres i denne forbindelse er:

- Kommunen bistår med informasjon om barnehagene i Larvik og sikrer godt omdømme
- Gi informasjon om nærmeste barnehage i forhold til bosted
- Bistå med å sikre og forberede plass for barnet fra oppstart i ny stilling

2.8 Strategi Heltid

Som undersøkelser viser vil mulighet for 100% stilling være en meget viktig virkemiddel i rekrutteringsarbeidet for disse faggruppene. Dette virkemidlet vil ikke bli utredet i denne rekrutteringsplanen. Grunnen til det er at Helse og Omsorg utarbeider plan for Heltid/deltid og tiltak knyttet til denne.

3. Oppsummering

I rekrutteringsplanen har vi redgjort for ulike strategier og tiltak som kan benyttes i rekrutteringsarbeidet av sykepleiere og vernepleiere i Larvik kommune. Som spørreundersøkelser og forskning viser vil noen av disse ha bedre treffsikkerhet for måloppnåelse enn andre. Det fremkommer i planen at noen av strategiene det er redgjort for vurderes som lite treffsikre som for eksempel tidsbestemt gratis barnehage, mens andre har stor treffsikkerhet men er svært kostnadskrevende som for eksempel lønn. På en annen side er det gjort rede for strategier som vil gi stor gevinst i rekrutteringsarbeidet selv om det er knyttet økonomiske ressurser til det. Som for eksempel systematisk studentforløp.

For å lykkes er det viktig at tjenesteområdet Helse - og omsorg prioriterer dette som et satsningsområdet. Strategier og tiltak viser av det er mulig å utnytte handlingsrommet som finnes i egen organisasjon, hvis arbeidet struktureres og systematiseres.